

Kronika školní

jednotřídní národní školy
ve Zbrasově

xaložena dne 2. února r. 1890.

Jan. Mlýnský
správce školy.

{Stará škola, dnes budova č. p. 31. Fotografie podle knihy V. Bartovský: Hranický okres, r. vyd. 1909, str. 299. Vložil L. Ch.}

„Kronika školní“ je vedena od roku 1890, kdy ji založil učitel František Juřena. Je vedena ve dvou částech; první část končí drahotou zboží v roce 1916; druhá část označená „B“ pak zápisem učitele Karla Šnitzeru v roce 1935

Vázaný sešit-kniha má asi 129 nečíslovaných listů, t. j. 258 stran, z nich je 42 nepopsaných a na závěrečné nepopsané je pouze fotografie k ukončení školního roku 1934/35, se žáky školy a učitelem Karlem Šnitzerem u Bečvy na louce Býčíně, v pozadí s Černotínskou vápenkou, kterou pro zajímavost také uvádím, protože je na ní můj bratr a našel jsem ji také v rodinném albu. Jména žáků mi doplnily setry Ludmila Katanová-roz. Mikšíková a Božena Mikšíková, kterým tímto děkuji a tento seznam jsem přidal také k originálu kroniky.

Opis je proveden podle fonetického záznamu, a proto prosím o prominutí případných nepřesností.

Originál uložen ve Státním okresním archivu v Přerově-Henčlově pod heslem: „Fond obecního úřadu Zbrašov (Teplice n.B.) -kronika školní 1890-1935 - č.2“

Ladislav Chromý, v červnu roku 2003.

Jdeme-li z Moravských Hranic, sídla to okresního hejtmanství, jižním směrem as půl hodiny, přijdeme po cestě schůdné, klikaté a stoupající do malé vesnice Zbrašova, který leží na návrší as 70 metrů prosté výšky, kolkolem lesy jako zahrada obehnan. Vystavení dělo se pozvolna a počátek spadá do 13. století.

Zbrašov má 35 domů a na 250 duší. Domy rolníků jsou výstavnější a dvůr kolem hospodářskými staveními obstaven. Prostřed vsi vede cesta od východu k západu a podél ní s obou stran domky v neladu rozházeny jsou.

Uprostřed vesnice stojí jednotřídní škola, průčelím k jihu obrácena, před níž v roce 1777 nádherně goticky vytesaná socha Panny Marie postavená jest nadací*(Nadace není v kronice dopsána.)*¹⁾

Na jižní straně vesnice jest vápenná skála, dříve s velkou vápenkou Minstra, nyní patří A. Minsterové.

V lesnatých horách jedlových severovýchodně od Zbrašova ležel za starodávna hrad na vysoké skále. Říkali mu „Teplíce“. Hrad ten náležel pánům Svrčovským a byl od nich buď vystavěn, aneb dle tehdejšího pěstního práva zbrojnou rukou vydobyt. Nyní není po celém hradu mocném již ani památky, jen v pověstech se připomíná.

Pod onou vápenitou skálou, na které kdysi stál pevný rytířský hrad Teplíce, prýští se kyselka na mnoha místech v řečišti Bečvy a i mimo ni.

Utěšené okolí toto bývá v létě velmi často navštěvováno nejen okolními, ale i cizími hostmi a jak jest již přes 300 let ve známosti se svou léčivou vodou.

Výstavný lázeňský dům čítá mnoho lázeňských komor a několik světnic pro hosty. Nedaleko směrem jižním od lázeňského domu prýští se léčivá zřídla kyselky, která v roce 1875 na třech místech v podobě studánek Dr. Hadingerem ohražena byla. Na mnohých místech, kde zřídlo silně proudí a teplejší vodu má, řeka nikdy i v tu nejtuzší zimu nezamrzne.

¹⁾ *Sloupovou sochu nechal svým nákladem postavit Malík, sedlák ze Zbrašova, jako rovněž také kamennou boží muku u vily Anuška nad parkem u Hranic, která byla při stavbě a dláždění silnice v roce 1933 nahrazena betonovou náhražkou. Na zadní stěně této boží muky byl vytesán nápis A. D. 1786 MALIK RUST. IN ZBRASSOW FUND. FRANC GALLAS FECIT. Nápis dokládá, že kamennou boží muku nechal postavit Václav Malík, sedlák na Zbrašově a vytesal ji z jednoho kamene hranický sochař a řezbář František Gallaš, otec hranického buditele Josefa Heřmana Agapita Gallaše. Viz: Indra, Bohumír: Kronikářské zápisky Ant. Dvořáka (1786-1850). In Zpravodaj města Hranic a lázní Teplíc n. B., červen 1977, str. 14 až 18. – V srpnu r. 2002 jsem zjistil, že na zadní straně této boží muky dole je nápis „PŘESTAVĚNO 1904“.-. Pozn. L. Ch.*

V Teplici jest kaple sv. Peregrina a v čas lázeňský, který se v květnu mší sv. započíná, bývají od cizích duchovních, kteří zdejší lázně užívají, mše sv. čítány.

O Teplicích jest zde zmínka učiněna proto, že samota ta 3 čísla čítající pod obecní správu Zbrašovskou patří.

Jak dříve již podotknuto bylo, stojí uprostřed vesnice Zbrašova škola přízemní jednotřídná, průčelím obrácená k jihu.

Do roku 1818 nebyly děti ve Zbrašově vyučovány, aniž jaké školy stávalo; nýbrž byli přiškolené ku tehdejší dvoutřídní škole obecné v Hranicích, kdež byl na ní rektorem jistý Špaček.

Od roku 1818 započalo se vyučovati exkurendně a to po různých domcích.

Prvým exkurendním {*docházejícím, provizorním?*} učitelem byl Čermák ze Vsacka od roku 1818 do roku 1822. Vyučoval v č. 13 u Balcara Tomečky; domek ten patří nyní Františku Kohoutovi; na místě tehdejšího stavení, v němž učeno bylo jest teď vystavěn chlév. V učírně místo lavic byly jen lávky okolo stolu, na nichž žáci i s učitelem seděli.

Učilo se čtení, psaní a počítání. Čtení dělo se na Evangelium a v „Prvém díle“, druhu to jakés čítanky. Plat si vybíral od jednoho žáka po 2 groších na týden a také stravoval se při tom střídavě po domech, nebo jemu dle pořádku po číslech do učírny strava donášena byla. Jako tomu bylo se živiti i následním výpomocným učitelům.

Druhým výpomocným učitelem byl J. Cibora. Vyučoval v č. 8 u Martina Rýpara, rolníka. Nyní domek ten patří Františku Mastilovi, je však přestavěn něco jihovýchodně a staré stavení, v němž Cibora vyučoval, bylo u samé cesty. Jest zbouráno.

Třetím učitelem výpomocným byl jakýs Sígl, soukeník.

Čtvrtým Erhard; — vyučoval v č. 17 u Františka Brhlíka, domkaře a nádeníka.

Pátým výpomocným učitelem byl Jan Šidlo, soukeník z Hranic. Vyučoval v č. 4 u Jana Kohouta, rolníka. Na místě tehdejšího stavení je nyní hnojiště výměnkáře a majitelem č. 4 jest nyní Cyrill Kohout. Později vyučoval Jan Šidlo opět v č. 17 u Františka Brhlíka.

Šestým a to skutečným učitelem měl býti jistý Doubrava, syn učitele z Paršovic; vyučoval v č. 29 u Františka Libosvára, kde nyní majitelem čísla toho je Karel Šmiták. Doubrava dostal se později ze Zbrašova do Černotína za učitele ku kostelu.

Učitelem sedmým byl J. Barbíř z Oseka; učil po čtyři léta a dostal se opět do Oseka za učitele a ku kostelu za varhaníka.

Oba, Jakub Doubrava i J. Barbíř vedli již úřední knihy školní a to : týdenník a katalog.

Do katalogu zanášely se známky z předmětů učebných a do týdenníku absence žáků.

Osmým učitelem byl Josef Kroutilík, rodilý z Ivanovic. Vyučoval z počátku v čísle 29, kde oba jeho předchůdcové. On se přičinil, že ve Zbrašově došlo ku stavbě samostatné školy na místě nynějším, jak z reversu ze dne 8. prosince r. 1852 se dočísti lze. V něm se obec Zbrašovská zavazuje:

1. Školu vystaviti a ji v dobrém stavu udržovati, také patričními a potřebnými pomůckami učebnými opatřiti.
2. Ku otopování školy dříví 4 sáhy zaopatřiti a rozštípati.
3. Týhodně postarati se o povoz pro katechetu.
4. Nynějšímu a budoucím exkurendním učitelům ročních 72 zl. konvenční měny ve čtvrtletních lhůtách zapravovati.
5. Pro učitele slušný byt v budově školní poříditi a ho ve stavu dobrém udržovati.

Nyní následují podpisy celého výboru a kromě toho i dvou svědků, jakož i všech usedlých občanů dle pořádku domovních čísel.

Ve Zbrašově dne 22. ledna roku 1853.

—

Škola Zbrašovská nákladem obce v ceně byla tedy v 52.^{hém} roce stavěna (r. 1852) a to z cihel sušených nepálených, tak zvaných vepřáků, ve které také nějaký čas bydlel a učil Josef Kroutilík.

Budova školní sestávala z jedné učirny, jedné světnice pro učitele, komory, malé kuchyně a sklepa.

Učitel Josef Kroutilík dostal se pak roku 1857 za učitele do Slaviče.

Devátým učitelem ve Zbrašově stal se Antonín Jemelka z Drahotuš, který dle Fasse²⁾ z roku 1857, již ku ročnímu služnému v obnosu 120 zl. měl ze školního fondu dostávat 28 zl. Po několikaletém působení byl povolán do Drahotuš za učitele.

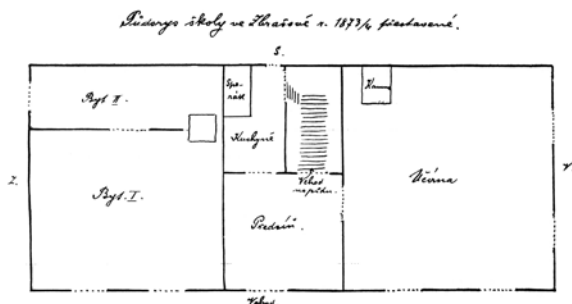
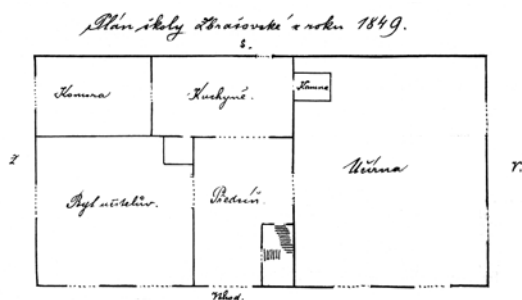
Zákonem zemským ze dne 24. ledna r. 1870 měl býti školní plat v každém okrese určen na třídy. Ustaveno a ztvrzeno bylo c. k.

²⁾ Fase = dříve : přiznání příjmu nebo jmění ke zdanění.— Pozn. L. Ch.

podkrajským hejtmanem Gabrielem, by se od jednoho žáka školného týhodně {= týdně} 8 krejcarů r. č. {rakouského čísla} vybíralo v obci zdejší, což také místní radě školní ze dne 13. května r. 1871 ku vědomosti dáno bylo.

V tomtéž roce (1871) byla školní obec Zbrašovská při všeobecném regulování platu služebního c. k. Moravskou zemskou radou školní ze dne 5. dubna do třetí třídy vřaděna a učitelé stálé roční služné v obnosu 240 zl. r. č. vykázáno.

Příčiněním Antonína Jemelky byla představenstvem obce ze dne 24. září r. 1873 dožádaná vyšetřovací komise z Hranic, za tím účelem, by se školní budova náležitě prohlédla, co chybného se poopravilo, a ze zdejší školní expositury stala se škola samostatná, což ustanoveno na den 15. prosince r. 1873. Po společné úradě a ze zdravotních ohledů a poměrů tehda panujících, měla býti škola dílem přistavena a dílem poopravena. Oprava tato spadá do roku 1873-1874 a záležela v tom, že byla z pálených cihel vystavěna o něco větší ze strany východní, byt rozdělen příčnou zdí v byty dva a pod byty vyzděn sklep.

Desátým učitelem ve Zbrašově se stal Bartoloměj Vrána, kterýž byl i literárně činný, sepsav *{v roce 1877 jako mladý 27letý provisorní učitel}* knížku o 24 stranách tištěnou v hranickém knihkupectví Šimona Forstera „Okres hranický“, s podtitulkem: *Sbírka Místních země-dějepisů s mapkou pro školu a dům*. Po nějakém čase obdržel místo v Podhoří ke škole u kostela *{v letech 1878 až 1880}*. Nyní jest obecným tajemníkem v Bystřici pod Hostýnem. *{Definitivně jako obecní tajemník byl ustanoven r. 1883, bydlel s manželkou na radnici, zemřel však již 31. srpna 1898 ve věku pouhých 48 let. –Pozn. L. Ch.}*

Až dosud byli učitelé na zdejší škole ustanovováni jen provisorně. Bartoloměj Vrána působil zde, co provisorní učitel od roku 1875 do roku 1878.

Po něm, co jedenáctý apoštol národní byl Josef Šromota. Působil dříve coby podučitel v Malých Prosenicích a zde se stal roku 1878 učitelem samostatným se zkouškou.

Příčiněním jeho byly zjednány nové školní lavice v ceně 32 zlatých, také mapy Moravy a Slezska, Rakouska a Evropy, jakož bylo i zakoupeno ruské počítadlo.

Těž domohl se toho, že zahrádka učitelova byla o něco zvětšena na straně severní a školní prázdné místo před okny budovy školní ohrazeno a též proměněno k účelům školním a učitelově. Působil v obci zdejší od roku 1878 do roku 1884, tedy úplných šest roků a dostal se potom ku jednotřídně nově vystavěné škole do Rakova.

Po něm byl *{jako dvanáctý}* prozatýmně ustanoven správcem školy učitel Václav Stahala z Radíkova příšlý, kdež zastával také prozatýmně správu školy tamější. Zde vyučoval po tři roky a sice od roku 1884 až do roku 1887 a byl potom dán co prozatímní správce školy opět do Uhřínova na školu jednotřídní.

Důležité je připomenouti, že za učitelů pánů Bartoloměje Vrány a Josefa Šromoty školní knihovna znamenitého došla rozšíření a zřízení, takže na 200 svazků čítala během roků 1875 – 1884.

Následkem pak nezdařené volby u jednotlivců utvořily se roku 1884 dvě strany v obci zdejší, a co jedna chce, nechce strana druhá ze vzdorů, a tím trpí valně i zdar a vývin zdejší školy. Od roku toho nebylo školní knihovně ani krejcarem ničehož ku rozšíření přispěno, ba opak ještě, scvrkla se z 200 svazků na 80 svazků. Kde se knihy ty během doby od roku 1884 do roku 1889 poděly, nebylo lze nijakým způsobem dopátrati se.

Jak se vedlo školní žákovské knihovně, tak také svědčily nevalné okolnosti a jiní faktori i školním učebným pomůckám přírodopisným, silozpytným {fyzikálním} a jiným.

Kromě zeměkoule, kterou zakoupil lidumil J. Tesařík, měšťténí hranický, tlakoměru a teploměru neměla škola zdejší více.

Třináctým učitelem (3. zkoušeným) byl František Novák; byl podučiteloval v Černotína až do roku 1887. Od té doby působil v obci zdejší až do roku 1889 a ku své žádosti byl dán na jednotřídnu školu do Špiček.

Po něm nastoupil úřad František Juřena (4. zkoušený učitel) v postupném čísle čtrnáctý. Za působení jeho v obci zdejší byla knihovna školní mnohými svazky rozšířena, kteréž buď sám školní knihovně daroval nebo o zakoupení se postaral. Hned prvním rokem své působnosti přičinil se, že v obci Zbrašově poprvé sehráli zdejší ochotníci dvě frašky: „On nesmí na cesty“ a „Který je ten pravý“ v hostinci obecním u Antonína Chromého velmi dobře. Čistý výnos představení toho byl ochotníky ku návrhu Františka Juřeny věnován na školní knihovnu v obnosu 6 zlatých a 50 krejcarů, jichž také k rozmnožení knihovny užito.

V tomtéž roce (1890) byly působením Františka Juřeny na místní radu školní, jejímž předsedou byl toho času Antonín Vavřík {č. 3} a představenstvo obce za starostování Antonína Hapaly (č. 9) zakoupeny ty nejpotřebnější pomůcky školní pro psaní, čtení, přírodopis (tělovědu) a přírodopyt v úhrnné ceně 40 zlatých.

V roce 1891 byla zahrádka květinová u školní budovy jeho přičiněním a vlastní prací rozšířena a plotem ohrazena na straně východní. Sešlá střecha na krmíku a záchodech byla zaměněna břidlicovou. Také téhož roku byla plotem novým ovocná zahrada učitelova ohrazena a v ní nádržka vodní poopravena.

Rok 1891

Byla zhotovena hláskovací tabule pro prvopočáteční čtení v I. oddělení v ceně 5 zl.

Rok 1892

Objednána skříň se sklenými dveřmi na pomůcky učebné a to přírodopisné a silozpytné v ceně 12 zl.

Dle nařízení c. k. okresní školní rady hranické za předsednictví hraběte p. Coudenhova, zřízena nová štěpnice na severní straně zahrady učitelovy a obehnána novým plotem. Štěpnice má 79 m² rozlohy v podobě čtverce, jest rozdělena na čtyři díly: semenišť, štěpnišť, zelnici a květnici.

Louže v obci, uprostřed vesnice, vyhlídnutá za místo ku tělocvičně, byla zavežena, plotem místo to obehnáno a vydrenážováno.

Téhož roku rýny u školní budovy poopraveny a odtok ze sklepu školního upraven.

Zemřel 20. srpna 1892 Jeho Eminence kardinál Bedřich lantkrabě Fürstenberk na Hukvaldech, raněn mrtvicí, a nástupcem Dr. Theodor Kohn zvolen 3. listopadu 1892.

Roku téhož v říjnu poděkoval se pan starosta Antonín Hapala z příčin zdravotních, po jednoletém úřadování, a zvolen v sezení obecním 8. listopadu 1892 za starostu pan František Kohout č. 13.

Rok 1893

Došla tříletá doba působení místní rady školní. Dle úředního nařízení byla volba nová ustanovena na 27. února 1893, při níž zvolen pan Jan Tomečka, rolník č. 7 za předsedu. Pan Antonín Horák, rolník č. 22 za místopředsedu a pan Cyrill Kohout č. 4 za člena. Nově jmenování pan Antonín Vavřík č. 3 a pan František Machálka č. 20.

Téhož roku, přičiněním správy školy, byl plot u školního dvorku, plechová nad školním chlévem a žlaby (rýny) opraveny a před budovou školní dlažba provedena.

Též správa školy se činí zodpovědná, že se poopravila počátkem roku toho, krásná kamenná socha Panny Marie před školní budovou (byla olejovou barvou dvakrát natřena, kde třeba pozlácena a sklo nové vsazeno).

Rok 1894

Roku 1894 sjednán obraz J. V. císaře Františka Josefa I. pro školu zdejší, z čistého výnosu divadla ochotníky dne 5. února 1893 provedeného. Zakoupeny 4 čtyři obrazy, přehled dějin rakouských a českých, z příspěvků ochotníky zdejšími ve prospěch školy na Zbrašově věnovaných, v obnosu 4 zl.

Téhož roku rozmnožen „hasičský fond“ o čistý výnos 24 zl. z ochotnického divadla poprvé v Teplicích, lázeňském místě na Bečvě u Hranic, dne 22. července r. 1894 provedeného, při němž se dávala veselohra Štěpánka: „Čech a Němec“. Takže úhrnem čítá 40 zl. fond ten, a divadelním ochotnickým pokladníkem panem Františkem Kohoutem č. 13, t. č. starostou, uložený v občanské záložně v Hranicích.

Za starostenství Františka Kohouta č. 13, provedeny stoky hnojovice v obci zdejší, z nařízení c. k. okresního hejtmanství za předsednictví pana Maxmiliána hraběte Coudenhova, okresního hejtmána a pana Karla rytíře Rotha z Rothensdorfu, co c. k. okresního komisaře.

Dne 21. listopadu 1894 provedeny obecní volby, a v dosti tuhém zápasu, u přítomnosti okresního tajemníka pana Švábenského, zvoleni tito do výboru obecního:

František Kohout č. 13,
Jan Kohout č. 1,
Jan Humplík č. 10,
Josef Humplík č. 17,
František Machálka č. 20,
Jan Duchoň č. 16,
Cyrill Kohout č. 4, Jan Tomečka č. 7.

Za starostu z těchto pak jednohlasně zvolen Jan Humplík č. 10.

Rok 1895

V měsíci březnu roku 1895 ku popudu správce školy pana Františka Juřeny, a ku vyzvání Jany Humplíka, starosty obecního a Josefa Chromého, jeho písaře, zařízen spolek „Dobrovolná hasičská jednota na Zbrašově“. Sestaveny stanovy jeho a opatřeny podpisy a to:

a) členů hasičstva: František Juřena – správce školy,
Josef Orava č. 27,
Josef Chromý č. 26,
Vincenc Chromý č. 26,
František Kohout č. 13,
František Horák jun. č. 22,
František Orava č. 30,
Antonín Mikšík č. 35,
Karel Šmiták č. 34,
Antonín Tomečka č. 34.
Josef Vinkler č. 2 a
Jan Kohout č. 1.

b) stanovy schváleny obecním výborem a podepsány těmito členy:

Jan Humplík č. 10, obecní starosta,
 Jan Duchoň č. 16, I. obecní radní,
 František Machálka č. 20, II. obecní radní,
 Jan Tomečka č. 7, výborník,
 Josef Humplík č. 17, výborník a
 František Mastil č. 8, výborník.

Stanovy schváleny Vysokým c. k. místodržitelstvím v Brně ze dne 13. dubna 1895 č. 134, načež prozatímním výborem s Františkem Juřenou včele, svolána valná hromada na den 28. měsíce dubna ku volbě stálého výboru hasičského na jeden rok.

Výsledek voleb těch byl následující, jež provedlo 22 členů:

za velitele František Juřena, správce zdejší školy	18 hlasy,
za podvelitele Josef Chromý, krejčovský tovaryš	18 hlasy,
za náčelníka lezců Jan Kohout, rolník č. 1	4 hlasy,
za náčelníka stříkačnicků Jan Orava, krejčí č. 27	9 hlasy,
za důvěrníky: František Kohout sen. č. 13, Cyril Kohout č. 4 a Josef Vinkler č. 2.	

Výbor sám pak ze sebe zvolil Františka Juřenu co předsedu, Josefa Chromého co jednatele, Jan Kohouta co pokladníka a Čeňka Chromého co zbrojmistra.

Pan Josef Chromý se dále dobrovolně uvázal co dobrovolný cvičitel sboru.

Dne 14. července 1895 odbývána slavnost založení „Dobrovolné hasičské jednoty na Zbrašově“ s tímto programem:

o 1. hod. odp.	uvítání spolků a korporací,
o ½ 2 hod. odp.	svěcení nové stříkačky a kázání,
ve 2 hod. odp.	slavnostní cvičení požárové na domcích č. 1 a č. 2,
o ½ 3 hod. odp.	defilování hasičských sborů a deputací před hodnostáři, a před tím těchže před župním starostou magistrem Arturem Kalusem, drogueristou z Moravských Hranic,
ve 3 hod. odp.	výlet do stinné zahrady v č. 8 Františka Mastila za poplatek 7 zl.,
večer	věneček taneční v hostinci u Antonína Chromého na Zbrašově.

Slavnost založení se vydařila skvěle a zvláštního lesku dodáno jí vzácnou návštěvou vysokorodého pana Maxmiliána hraběte Coudenhova c. k. okresního hejtmána a pana Karla rytíře Rotha z Rothensdorfu, c. k.

okresního komisaře, kteří průběh celé slavnosti pozorně sledovali a na všem živou účast brali; také si prohlédli místnosti budovy školní i s jich vnitřním obsahem a se do školní kroniky na věčnou památku zapsali (druhá část Kroniky školní B).

Kromě mnoha hostů a přátel hasičstva z celého okolí, zvláště pak ze sousedních Hranic, zúčastnily se následní spolky hasičské ve větším neb menším počtu slavnosti: Dobrovolné hasičské spolky z Hranic, Skaličky, Jezernice, Černotína, Drahotuš, Hluzova a Olšovce, celkem 168 hasičů.

Čistý výtěžek ze slavnosti obnášel i s dary v tu dobu přibylými 96 zl.

Spolek hasičský objednal v dubnu u české firmy R. A. Smékal i vdova v Čechách u Prostějova na Moravě, novou, dle Ústřední jednoty hasičské schválenou, dvouproutní stříkačku za 900 zl. a výzbroj pro 20 mužů za 300 zl., celkem 1.200 zlatých, kterýžto obnos v 10 letech od 1. ledna 1896 se 6% úrokem v libovolných částkách splatný býti mají.

Spolek hasičský v počátku svém čítal 30 mužů a to 20 činných a 10 přispívajících.

Činní byli tito:

František Juřena, velitel a předseda,

Josef Chromý, jednatel a cvičitel,

lezci: Jan Kohout - náčelník, František Kohout, František Orava, Čeněk Chromý, Josef Vinkler a Antonín Tomečka co trubač.

stříkačníci: Josef Orava – náčelník, Jan Duchoň, Cyril Kohout, Jan Orava, František David, Karel Šmiták, Antonín Bajer, Antonín Mikšík, Jan Králík, Jan Machálka a František Tomečka co trubač.

Přispívající: Antonín Chromý, Jan Humplík, František Kohout senior, Jan Hapala, František Horák, Josef Brhlík ze Zbrašova; Ferdinand Siegel, Josef Kunisch z Hranic; Tomáš Langer a Josef Pittner z Teplice.

Spolek zúčastnil se výletů v roce 1895 v Malhoticích, Opatovicích, Skaličce, Černotině, Drahotuších, v Hranicích a v Jezernici; byl účasten slavnosti v Hranicích ve prospěch zřízení české reálky v Lipníku.

Podporu poslali v tomto roce:

Max. hrabě Coudenhove 10 zl,

Josef Čech, farář 5 zl

Alois Sládeček 5 K.

Rok 1901

Nadlesní pan Vollenhaupt, pomocí pana Vilibalda Galuska {c. k. okresního hejtmana}, obecní pozemky enklávoval tak, by obci honitba přiřknuta nebyla, proti čemuž obec Zbrašovská podala protest, panem JUDr. Františkem Možíškem advokátem z Hranic, k c. k. místodržitelství.

Školní rok 1901/1901 ukončen výletem školním do Františka Mastilovy zahrady, za velkého účastenství (c. k. okresní hejtman s rodinou, P. Dr. Antonín Symerský - farář, P. Josef Pospíšil - katecheta z Hranic), při němž kromě tanců se zpívalo, deklamovalo {tj. *herecky přednášelo*} a prováděly se školní hry.

Dne 24. června 1901 zavítal do Hranic arcibiskup olomoucký Dr. Theodor Kohn ku generální visitaci a svatému biřmování. Při zkoušce náboženské (arcibiskup se vyptával sám) žáci zdejší dobře uměli a byli pochváleni a modlitebními knihami nebo obrázky hojně odměněni. Žačka třetího oddělení Vojtěška Juřenová měla k němu 24. června t. r., u brány slavnostní na Motošíně v Hranicích, uvítací řeč.

Dne 27. října 1901 podána žádost správy školy (Fr. Juřena) zdejšímu obecnímu výboru a slovutné c. k. okresní školní radě, by zdejší škola školním zákonům plně nevyhovující, byla přestavbou svému účelu pro nynější dobu přiměřeně zvětšena.

Rok 1902

Dne 5. ledna 1902, za valné hromady členů dobrovolného hasičského sboru na Zbrašově, zvolen zakládající člen téhož sboru jednohlasně čestným členem František Juřena, jemuž celým sborem dne 2. února 1902 byl krásný zarámovaný diplom čestného členství slavnostně odevzdán.

Protest obce Zbrašova z roku 1901, proti nezákonnému si, nadlesního Vollenhaupta, zdejší honitby присvojování, ministerstvem orby ve prospěch obce v měsíci dubnu r. 1902 rozhodnut.

V dubnu 1902 podán byl obcí na c. k. okresní školní radu v Hranicích plán se žádostí na přestavbu školy, a v květnu 1902 dostavila se úřední komise (pp. Vilibald Galusek c. k. okresní hejtman, Rudolf Kadeřávek c. k. okresní školdozorce, N. Karlíček c. k. státní technik z Nového Jičína, František Kurfürst císařský rada a okresní zdravotní referent a E. Procházka stavitel z Hranic). Plány na přestavbu školy komisí schváleny a nařízeno, by se ku stavbě co nejdříve přikročilo. Jelikož okolí školy, pro ni malé a sevřené budovami, doporučovala komise obecnímu výboru

postavit školu na místě jiném (parcela 219, 220), při níž by i zahrada a štěpnice byla.

Dne 26. července t. r. podniknut se žáky zdejší školy výlet na Helštýn, čímž školní rok 1901-1902 ukončen.

Dne 2. října 1902 doporučil říditel velkostatku p. *Josef* Wollgart v obecním výboru, by se stavěla škola nová na příhodnějším místě.

Dne 5. října 1902 odkoupena obcí, po návrhu starosty Cyrilla Kohouta, od Jana Humplíka půl parcely 226, role pro novou školu a zahradu za 1.100 K.

Dne 13. listopadu r. 1902 podány, p. Vilémem Procházkou provedené plány na novou budovu školní, c. k. okresní školní radě v Hranicích ku schválení a zažádáno za komisi druhou.

Dne 23. prosince r. 1902 přišla školní komise, sestávající z těchže členů jako po prvé, kteráž plány i místo stavby schválila a stavbu povolila.

Rok 1903

Představenstvem obce a místní školní radou zaslaná žádost, prostřednictvím c. k. okresní školní rady, vysoké c. k. zemské školní radě za subvenci 11.000 K.

Správce školy p. Fr. Juřena podal, jménem představenstva místní školní rady, žádost poslancům p. Karlu Richterovi do Velkého Újezda, p. Františku Šilému do Brna a p. Ladislavu Samohýlu do Tlumačova, by vymohli obci co největší subvenci na školu.

Ze 17. na 18. ledna 1903 byl krutý mráz -16°R {tj. *minus* 20°C }. Mnoho růží pomrzlo.

Ve dnech 18. a 19. dubna 1903 nastala při $+2^{\circ}\text{R}$ sněhová bouře. Sněžilo po dva dny ustavičně. Sněhu napadlo 0,7 metru až 1 metr; mnoho stromů polámáno. Druhého dne vystoupila teplota na $+10^{\circ}\text{R}$ { $12,5^{\circ}\text{C}$ } a sníh brzy ztál.

Dne 4. května 1903 začali cihláři z Rouska dělati cihly na novou školu na pozemku Jana Humplíka parcele č. 280.

V říjnu 1902 započato bylo s topením ve školní učebně, a topeno až do 19. května 1903.

Dne 7. června 1903 byl vypsán konkurs, v „Hlasech z Pobečví“ a v Brněnských novinách, na ofertní zadání výstavby školy a prací jiných na den 28. června 1903.

Dne 28. června 1903 zadány práce cestou ofertní těmto pánům ofertorům:

a) práce zednické a tesařské p. Vilému Procházkovi, stavebnímu mistru z Hranic za 16% slevu z rozpočtového obnosu 5035,08 K, což činí 805,61 K slevy; práce s dohledem bez materiálu, kterýž obec slíbila podávati, činí 4230,67 K, k čemuž cement započten.

Práce tesařské dle rozpočtu 1023,90 K, 16% sleva činí 163,82 K, placená práce 860,08 K.

b) práce klempířská zadána p. Eduardu Zábranskému z Hranic. Rozpočtena na 477,04 K, sleva 8% 38,16 K, k placení 438,88 K;

c) práce pokrývačská zadána p. Janu Hňupkovi z Kelče bez materiálu, za cenu 1 m² pokrytí i s hřebíky i do lepenky 34 haléře; břídlíci dodá včas obec.

d) práce stolařská a zámečnická zadána p. Robertu Zemánkovi z Hustopeč za 13,23% slevu z 1498,38 K, dle rozpočtu činí sleva 198,38 K; za práci se zapraví 1300 K;

e) práci sklenářskou zhotoví p. František Vilím z Hranic za 15% slevu z rozpočtené sumy 233,52 K, což činí 39,97 K a za práci obdrží hotově 193,55 K.

f) práce natěračská a malířská přičtena p. Janu Vážanskému z Lipníka. Prvá za 20% slevu z 217,90 K = 43,58 K; práce druhá za 20% slevy z 94 K = 18,88 K; to se rovná celkové slevě 62,38 K; obojí práce celkem za 249,52 K.

g) práci kamnářskou provede p. Jan Rahm z Hranic za 15% slevy ze 424 K, což se rovná v obnosu 60 K, práce 364 K s materiálem.

Dne 6. července 1903 započalo se stavěním 1. kozlu, stavěn 5 dní; 34.000.

Od 2. až do 12. července 1903 stálé deště, Bečva dosáhla výše 5 ½ metru. Rozlila se po údolí a nadělala na pozemcích i úrodě mnoho škody.

Dne 16. července 1903 zapálen 1. kozel, v němž i vápno (1 m³) páleno. Ku pálení vzat palář Mastný z Hranic za 70 haléřů od 1.000 cihel.

Započato s vožením kamení z Baránky na staveniště.

Vítězstvím národní strany při obecních volbách v Hranicích 21. července 1903 (v prvním sboru byly tyto dobyty a národu vráceny).

Dne 21. července 1903 zemřel papež Lev XIII. nástupce Pius X.

Dne 24. července 1903 hašeno vápno na školu.

Dne 1. srpna 1903 vytýčena stavba p. Františkem Karličkem, státním technikem z Nového Jičína a na základě výnosu c. k. zemské školní rady ze dne 14. července 1903 č. 11.216 povoleno obci školu stavěti, bez ohledu na dosud nevyřízenou žádost za subvenci, s podotknutím, by za dohledu státního technika stavba přesně dle schválených plánů se provedla.

Dne 24. srpna 1903 započato s kopáním základů.

Dne 1. září 1903 položen základní kámen se vší tichostí.

Dne 4. září 1903 sepsán pamětní spis správcem školy p. Františkem Juřenou, v něm udán postup jak škola na Zbrašově vznikala, se během doby obnovovala a přestavovala, s načrtnutím půdorysů staveb školních a jmenovány síly učitelské, výpomocné (exkurendní) i definitivní, od počátku roku 1818 až do roku 1903. Vytýčeno, který z pánů učitelů si o stavbu školy zásluhy získal, za které místní školní rady a zastupitelstva obce nová, letošní budova provedena.

Přítomnými členy místní školní rady (Jan Kohout č. 1, Josef Chromý, František Kohout a František Juřena) a členy zastupitelstva obce (Cyrill Kohout, Jan Humplík, Josef Chromý, Jan Duchoň, Jan Tomečka, Antonín Vavřík, František Kohout jun., František Velecký a František Machálka), pamětní spis podepsán a za pamětní kámen dne 5. září 1903 zazděn slavnostně, při čemž členy obecního zastupitelstva a místní školní rady říkana blahopřejná rčení při zaklepání kladiva na pamětní kámen.

Dne 10. září 1903 podepsána žádost místní školní radou na představenstvo obce Zbrašova, by toto zrušilo školní plat obci. Žádost zněla následovně:

„Níže podepsaní žádají, by obecní výbor při nejbližším svém sezení zrušil na Zbrašově školní plat. Požadavek zdůvodněn následovně:

1. Školní plat tíží tak mnohé chudé rodiny, mají-li z více dětí platit a mnohé z těch se odhodlají posílati děti do Hranic, kde školné se neplatí.

2. Platíme na vojsko přes $\frac{3}{4}$ svých daní a poplatek ten nejmenuje se vojenský plat. Proč by nepatrný obnos 80 K měl strašiti mnohé co plat školní? Buď tedy zrušen a nahrazen všeobecnou nepatrnou přirážkou.

3. Pak-li plat školní bude hrazen přirážkou obecní, bude ji muset platit dle zákona zpolovice i velkostatek, oč bude míti obec více příjmů.

4. Všechny pokročilé obce již dávno školní plat zrušily; nechceme, by Zbrašov byl čítán mezi obce zanedbané, poslední.

5. Očekáváme určitě, že tento rok 1902/03 školní plat již vybírán nebude, což jen ku povznešení chuti a lásky ku škole naší napomáhati bude, a též v očích celého okolí obec sama jen na vážnosti získá.

Na Zbrašově dne 16. září roku 1902, - č. 189.

Podepsáni:	<i>Josef Vinkler</i>	<i>Josef Orava</i>
	<i>Jan Duchon</i>	<i>František Ryška</i>
	<i>František Kohout</i>	<i>Jan Humplík</i>
	<i>František Mastil</i>	<i>Josef Chromý</i>
	<i>Vincenc Gadas</i>	<i>Antonín Palíčka</i>
	<i>František Hapala</i>	<i>František Tomečka</i>
	<i>František Velecký</i>	<i>František Horák</i>
	<i>Antonín Zimmer</i>	<i>Antonín Vavřík</i>
	<i>Josef Humplík</i>	<i>Jan Hapala</i>
	<i>Jan Tomečka</i>	<i>František Juřena</i>

Za sezení obecního výboru, k němuž i zástupce velkostatku pan říditel *Josef Wollgart* přizván, byl dne 25. září 1903, školní plat v obci navždy zrušen. {Pozn. L. Ch.: v protokolech obecní rady z r. 1901 jsem však našel jméno *Josef Wollgart*, knížecí duchovní zástupce velkostatku.}

Za téhož obecního sezení byl c. k. okresní hejtman Vilibald Galusek, který přesazen do Kroměříže, jmenován čestným členem obce a jemu diplom 26. září 1903 odevzdán.

Rok 1904

Z 10. na 11. února 1904 bylo zdivo u základního kamene nové školy poroucháno za příčinou zmocniti se domněle tam uložených pamětních peněz naší doby.

Dne 16. února 1904 provedena v obci potřetí volba odvodňovacího družstva a předsedou zvolen František Vavřík č. 15.

Dne 20. dubna 1904 započato s obmítáním nově vystavěné školní budovy.

Dne 1. května 1904 zemřel největší hudební skladatel naší doby Dr. Antonín Dvořák v Praze.

Dne 2. května 1904 započato s kopáním školní studny. Práci provedl člen obecního výboru Antonín Vavřík{*1858} č. 3 se svými syny {*Josefem* *1885, *Františkem* *1888-padl v I. světové válce a *Cyrilem* *1892 – pozn. L. Ch.}.

Dne 14. května provedena volba obecního výboru; zvoleni byli následní:

Cyril Kohout č. 4, Josef Chromý č. 26, František Vavřík č. 15, Antonín Vavřík č. 3, František Kohout jun. č. 13, Jan Duchoň č. 16, Josef Orava č. 27, Jan Tomečka č. 7 a Adolf Orava č. 32.

Ve škole topeno 13. května 1904 na svatého Serváce, v učebně bylo 11,5°R {14,5°C}.

Dne 19. května 1904 ústřední komise pro odvodňování pozemků a cest.

Dne 23. května 1904 provedena volba obecního starosty a zvolen Cyril Kohout č. 4.

Dne 14. června 1904 odbývána zkouška z náboženství dětí školních.

23. června okresní úřední konference učitelstva celého okresu.

Dne 27. června 1904 započato s planýrováním pozemku pro školní zahradu.

Dne 13. července 1904 započato s malováním a natíráním v nové škole.

Dne 19. července 1904 počato se stavbou kamen ve škole.

Dne 28. července 1904 školní rok 1903/04 ukončen mši svatou.

Dne 5. září 1904 provedena kolaudace školy za přítomnosti Emila rytíře Wychodila z Hanaburku c. k. předsedy okresní školní komise a správce c. k. okresního hejtmanství, Rudolfa Kadeřávka c. k. okresního školdozorce, Františka Kurfürsta c. k. okresního fysika a císařského rady, Františka Karlička inženýra a technického znalce pro stavby školní z Nového Jičína.

Dne 11. září 1904 posvěcena nová školní budova důstojným pánem P. Leopoldem Černým kaplanem seniorem z Hranic za asistence P. Antonína Pospíšila kaplana z Hranic a katechety školy na Zbrašově, kterýž měl před svěcením případnou tklivou řeč ku přítomným.

Dne 17. září 1904 započal nový školní rok 1904/05 službami Božími „Veni sanctae“ v nové školní budově.

Rok 1905

Od května do června stavěna silnice ujetými pozemky v roku 1905.

Dne 12. června 1905 zemřel český dějepisec universitní profesor dr. Václav Vladivoj Tomek, čestný člen panské sněmovny etc.

Dne 30. července 1905 ukončen školní rok, první v nové škole.

Ve dnech 7. až 25. srpna 1905 pořádán ústředním spolkem universitního učitelstva moravského kurs v Hranicích pro české učitelstvo koruny Svatováclavské, jehož se zúčastnilo na dvě stě učitelů, nadučitelů a ředitelů. Též správce zdejší školy byl účasten tohoto kursu. Přednášeli:

a) z oboru filosofie a pedagogiky

univ. prof. dr. Čada: „Vybrané kapitoly ze studia dítěte.“

univ. prof. dr. Drtina: Universita a učitelstvo.

univ. prof. dr. Krejčí: Positivum v 19. století.

univ. prof. dr. Masaryk: Noetika.

b) z oboru věd přírodních

univ. prof. dr. Heveroch: O chorobách nervových a duševních.

univ. prof. dr. Němec: Přehled biologie rostlinné (oekologie).

dr. V. Novák prof. vys. tech. školy: Nejdůležitější pojmy mechanické na základě jednoduchých pokusů.

dr. Růžicka univ. prof.: Vybrané kapitoly z hygieny školské.

Dne 17. srpna 1905 navštívili žáci zdejší školy velkolepou výstavu motýlů, brouků a ptactva v Hranicích, zapůjčenou k tomu účelu pány Exlerem z Přerova a Schulerem z Hranic, a prohlídli si zároveň v počátcích jsoucí přece, ale pěkné museum hranické.

Rok 1906

Dne 16. července 1906 započato se stavbou okresní silnice skrz obec Zbrašov na Valšovice a provedení svěřeno podnikateli Augustinovi Janečkovi z Hranic za starostenství Cyrila Kohouta č. 4., obecních radních Josefa Chromého a Františka Vavříka.

Dne 16. července 1906 ukončen školní rok 1905/06 (druhý to v pořadí v nové školní budově) a prázdniny prodlouženy poprvé na dva měsíce dle výnosu Vysoké c. k. zemské školní rady ze dne 20. března 1906 č. 5318, § 53., § 54. a § 55. definitivního školního a služebního řádu.

Dne 18. září započat nový školní rok 1906/1907.

Dne 20. listopadu 1906 volby na Říšskou radu. Za poslance vystoupili Karel Richter z Velkého Újezda a dřívější poslanec zemský, pak Jaroslav Bureš ředitel zimní hospodářské školy v Hranicích. Při užší volbě zvolen na Zemský sněm 27. listopadu 1906 Jaroslav Bureš.

Rok 1907

Dne 22. a 23. ledna 1907 třeskutá zima -29°C , v učebně -2°C o 8. hodině ranní. Děti s pláčem přicházely do učebny, vyučováno okolo kamen.

Dne 1. června 1907 provedeny obecní volby v učebně nové školy. Zvoleni byli:

V I. prvním sboru:

Cyril Kohout	3 hlasy,	} členové výboru
František Velecký	3 hlasy,	
Josef Machanec	3 hlasy,	
František Vavřík	3 hlasy,	
František Rýpar	3 hlasy	} náhradníci.

Ve II. sboru:

Čeněk Gadas	6 hlasů,	} členové výboru
František Mastil	5 hlasů,	
Jan Hapala	5 hlasů,	
Jan Králík	5 hlasů,	
Josef Humplík	5 hlasů	} náhradníci.

Ve III. sboru:

František Horák	14 hlasů,	} členové výboru
František Hapala	14 hlasů,	
Josef Chromý	14 hlasů,	
Antonín Palička	14 hlasů,	
Josef Orava	13 hlasů	} náhradníci.

Dne 7. června 1907 František Kohout jun. č. 13 a František Vavřík č. 15 protest proti obecním volbám. Místodržitelství volby zrušilo, jelikož starosta Cyril Kohout vyvěsil oznámení o konání voleb je 6 dní před volbami, což bylo protizákonné.

Dne 2. července 1907 žákovská vycházka do hranické plynárny.

Dne 13. července 1907 ukončen školní rok službami Božími.

Dne 22. července 1907 provedeny volby, za velkého napětí, podruhé. Zvoleni:

Ve III. sboru:

Josef Chromý	14 hlasů,
Čeněk Gadas	14 hlasů,
Jan Hapala	14 hlasů
(František Rýpar	12 hlasů,
Jan Králík	14 hlasů)

Ve II. sboru:

František Hapala	5 hlasů,	}losem
František Kohout	5 hlasů,	
Antonín Palička	5 hlasů,	
(Velecký František	5 hlasů,	
Josef Humplík	5 hlasů)	

V I. sboru:

František Horák	5 hlasů,
František Mastil	5 hlasů,
Josef Machanec	5 hlasů,
(Antonín Zimmer	9 hlasů,
Josef Vinkler	6 hlasů)

Dne 31. července 1907 provedena volby starosty obce a všemi hlasy zvoleni:

Josef Chromý, hostinský č. 26 starostou.

Čeněk Gadas, rolník č. 9 prvním radním ,

František Horák, rolník č. 22 druhým radním.

Za příčinou vzdání se úřadu místní školní rady, provedena dne 1. října 1907 volba nová a zvoleni jsou do místní školní rady:

Jan Hapala - předseda,

František Horák – místopředseda,

František Hapala.- člen.

Za náhradníky zvoleni: Čeněk Gadas a František Velecký.

Rok 1908

Dne 23. února 1908 rozloučil se navždy, ku velikému zármutku celého národa českoslovanského přední poeta náš, Svatopluk Čech (*21. února 184) a byl ve Slavíně vyšehradském {*Sic!*} ku věčnému odpočinku uložen. (Odkaz jeho: „Běda národu, jehož mládež není odchována poesí!“)

Dne 15. května 1908 ku vděčné památce 60letého panování J. V. císaře a krále Františka Josefa I. otevřena jubilejní průmyslová zemská výstava v Praze, a od 2. června 1908 krajinská výstava jubilejní v Kroměříži.

Dne 26. července 1908 c. k. Výsost arcikníže František Ferdinand d' Este, nástupce trůnu Rakousko-Uherské říše a protektor jubilejní výstavy kroměřížské, přijel si prohlédnout v tento den tam pořádaného sjezd hasičstva moravského (českého oddělení).

Od 20. července do 6. srpna 1908 pořádán vysokoškolský kurs učitelů v Kroměříži, přednášeli:

prof. dr. Bedřich Foustka: Sociální péče o dítě;

prof. dr. Antonín Heveroch: O odchylkách a poruchách citů;

prof. dr. Fr. Krejčí: Světový názor moderního člověka, a

Zásady mravní;

prof. Jan Koloušek: Socialisace těžby, výroby a důsledky z toho plynoucí;

prof. dr. V. Novák: O elektřině;

prof. dr. V. Fille: Přehled dějin francouzské literatury.

Od 8. do 15. srpna 1908 pořádán Všeslovanský sjezd učitelstva do Prahy. Program duševních hodů sjezdových za velké účasti tří zemí Koruny Svatováclavské Slovinců, Chorvatů, Rusínů:

„Národnost a její význam ve výchově“, referát Jos. Havlík, řídící učitel ve Velkých Hostěrádkách, starosta Ú. S. P. jednoty učitelské na Moravě.

„Biologické motivy národní výchovy“, referát Jos. Úlehla, řed. měšť. školy ve Strážnici.

„Psychologické motivy národní výchovy“, referát R. Merta, řídící uč. ve Skaličce v Čechách.

„Sociální motivy národní výchovy“, referát Jos. Kožíšek, řídící uč. v Zápech v Čechách.

„Vzájemnost, příbuznost a odlišnost práce a boj národnostní“, referát Emil Havelka, uč. měšť. školy v Kloboukách u Brna.

„Národní výchova ve školství“, referát Fr. V. Moravec, uč. měšť. školy v Praze.

„Jednotný duch ve školství“, referát F. V. Moravec, učitel měšťanské školy v Praze.

„Svobodné školství a správa škol“, referát K. V. Tuček, řídící uč. v. v Praze.

„Vliv národa na školství“, referát Jos. Smrtka, říd. uč. ve Velké Černé.

„Úprava učebních osnov a předmětů“, Jos. Pešek okresní inspektor Žamberk.

„Národní výchova mimoškolská“, referát Šimon Němec, ředitel měšť. školy v Polské Ostravě.

„Výchova v rodině pro společnost“, Ant. Gebauerová, učitelka měšť. školy v Kroměříži.

„Vědecké a umělecké působení výchovné“, Kaz. Talpa, uč. měšť. školy v Polské Ostravě.

„Zájem veřejnosti z národně výchovné otázky“, Otakar Skýpala, učitel v Moravské Ostravě.

Obou sjezdů jak V Praze, tak V Kroměříži zúčastnil se správce zdejší školy p. František Juřena.

Dne 25. října roku 1908 „Slavnost stromová“ pořádána obcí a hasičským sborem na Zbrašově, na počest velikého básníka Svatopluka Čecha a v západní části Zbrašova zasazeny u kříže {*na Zábrani*} dvě lípy Čechovy nazvané „Svatopluk“ a „Čech“.

Rok 1909

Přes celý leden silně mrazilo a v učebně povětšinou málo vytápěno; průměrná teplota o 8. hodině ranní +8°C.

Dne 20. února 1909 zemřel dr. Josef Šindler a profesor Casius Malý v Hranicích.

Ve dnech 4., 5. a 6. března 1909 veliké vánice, místy závěje až 2 metry, jinde všude přes ½ metru.

Ve dnech 12. až 20. března 1909 bylo velké napětí a přípravy válečné mezi Rakouskem a Srbskem pro přivtělení Bosny a Hercegoviny ku říši Rakousko-Uherské. Povětšinou jen české pluky mobilisovány a odeslány na srbské hranice. Zakročením Německa a pokořující ústupností Ruska k válce prozatím nedošlo.

Duben a květen 1909 byly studené a sychravé; v učebně bylo nutno topiti téměř do posledního.

Dne 6. července 1909 odbývána školní slavnost ku památce 494. výročí upálení Mistra Jana Husa, při níž žákům vyličen bezúhonný život jeho, zásluhy o český pravopis a opravy v církvích.

Dne 11. července 1909 uspořádána školní výstavka ručních prací.

Dne 15. července 1909 ukončen mši svatou školní rok 1908/09.

Dne 1. srpna 1909 otevřela řemeslnicko-průmyslová jednota pro okolí Hranic výstavu svých prací v přízemí německé školy obecné a měšťanské školy i dívčí, za protektorátu městské rady hranické a přítomnosti poslanců, pánů dr. Františka Šromoty, Jaroslava Bureše a Františka Valouška, pak čestných delegátů moravských průmyslových jednot. Výstava byla od 1. do 29. srpna 1909.

Menšinová slavnost. Odbor národní jednoty v Hranicích pořádal dne 8. srpna 1909, za součinnosti místních i okolních spolků za veliké účasti

venkova, národní slavnost na Střelnici ve prospěch národně ohroženého Spálovska.

Vyučování ženským ručním pracím. Od 15. listopadu r. 1909 bylo na zdejší škole zavedeno vyučování ženských ručních prací po 4 hodiny týdně a první učitelka byla sl. Josefa Sutorová z Hranic.

Dne 17. listopadu 1909 zemřela majitelka panství hranicko-lipenského Gabriela kněžna z Hatzfeldt-Wildenburgu v Prusku.

Rok 1910

Na pobídku c. k. okresní školní rady hranické ze dne 10. února 1909 č. 348 oslaveno sté výročí hrdinné smrti Ondřeje Hofera školní slavností 19. února 1910.

Ku památce 15. výročí trvání hasičského sboru na Zbrašově pořádán župní hasičský sjezd dne 31. července 1910 a členům sboru za jejich 15letou činnost uděleny čestné župní diplomy. Starostou sboru byl Josef Chromý a velitelem Josef Orava, krejčí. Starostou župním byl František Jančík z Rakova a župním jednatelem František Juřena.

Velká Bečva r. 1910. Ve dne 7. až 9. *{asi v září jak je uvedeno dále}* přšelo po celé dny i noci, Bečva se rozvodnila a z břehů vylila, u Hranic regulační hráz přetrhla, a v městském parku moc škody nadělala.

Dne 24. května 1910 o půl 9. hodině večerní byla pozorována na západě mlhovina světla, co kometa Halleyova.

Obecní volby. Dne 16. srpna 1910 provedeny volby obecní v kanceláři obecní u p. starosty Josefa Chromého následovně:

Ve III. volebním sboru z 27 voličů z nichž 1 se nedostavil (Adolf Orava):

do výboru: Cyril Humplík č. 10 – 13 hlasy,
Antonín Palička č. 12 – 13 hlasy,
František Velecký – 12 hlasy,
za náhradníky: Adolf Orava - 12 hlasy,
Antonín Machálka – 12 hlasy.

Ve II. volebním sboru z 11 voličů z nichž 1 se nedostavil (Čeněk Gadas, rolník č. 9):

do výboru: Frant. Juřena, spr. školy č. 40 – 6 hlasy,
Josef Humplík, rolník č. 10 – 6 hlasy,
Josef Machanec č. 14 – 6 hlasy,
za náhradníky: František Rýpar – 6 hlasy,
Čeněk Gadas, rolník č. 9 – 6 hlasy.

V I. volebním sboru z 10 voličů, z nich i telegraficky čestní členové až z Vídně stranou povoláni byli a tím zvoleni:

do výboru: Josef Chromý, host. a starosta – 7 hlasy,
František Horák, rolník č. 22 – 7 hlasy,
František Mastil, rolník č. 8 – 7 hlasy,
za náhradníky: Antonín Zimmer, dělník – 7 hlasy,
Josef Stiebitz, dělník – 7 hlasy.

Po odmítnuté plné moci podán p. Františkem Kohoutem rolníkem č. 13 a p. Františkem Vavříkem rolníkem č. 15 rekurs bezvýsledně.

Velká Bečva podruhé. Po tři dny i noci se jen lilo, Bečva vystoupila na 5,7 m výšky (4 m nad normál) a zatopila zahrady a níže položená místa. *{Bohuželopět není zde uvedeno datum, kdy se to stalo.}*

Velká Bečva, podruhé v roce 1910. Od 7. do 9. září 1910 přšelo po celé dny i noci, Bečva se rozvodnila a z břehů vylila, u Hranic regulační hráz přetrhla a v městském parku moc škody nadělala.

Volba obecního představenstva. Po nápadně rychlém vyřízení rekursu v neprospěch podavatelů, provedena volba představenstva obce v sobotu dne 17. září 1910 a to:

p. Josef Chromý, hostinský – za starostu,
p. František Horák, rolník – za 1. radního,
p. Cyril Humplík, rolník – za 2. radního.

Zdravotní prohlídka školy. Dne 19. září 1910 prohlížel školu zdejší okresní zdravotní referent Dr. Josef Naxera a nařídil žumpu a studnu opravit.

Doplňovací volby místní školní rady. Po uplynutí tříletého funkčního období vylosování 2 členové a jeden náhradník a 20. září r. 1910 provedena doplňovací volba místní školní rady a zvoleni:

do výboru: p. Josef Chromý, starosta obce a hostinský
p. František Mastil, rolník č. 8 a
náhradník: p. Josef Machanec, rolník č. 14.

Dne 20. listopadu 1910, v 82. roku svého života zemřel slovanský buditel a ruský hrabě Lev *Nikolajevič* Tolstoj a fedrovatel myšlenky míru.

Rok 1911

Velká Bečva. Ve dnech 17., 18. a 19. května 1911 přšelo dnem i noci a prška doprovázena byla hromem a bleskem, nad Valšovicemi byl průtrž mračen. Přšelo i 20. května. Potok Krkavčí a stálým deštěm na Valašsku i řeka Bečva se velmi rozvodnily, takže tato vystoupila 4,5 metru nad

normál, zaplavivši celé širé údolí mezi obcemi Černotínem a Ústím, podobající se jedinému velkému jezeru a nadělavši velmi mnoho škody, jak na níže položených domcích, tak i na lukách. Hráz železniční u vápenek, stanice Černotín–Kelč, protrhla tak, že vlak po tři dny k Valašskému Meziříčí jeti nemohl.

Potok Krkavčí průtrží mračen byl také tak rozvodněn, že klády Františka Juřeny k pile připravené v Mariánském údolí, počal již odnášeti do rozvodněné Bečvy.

Po povodni té byl žalostný pohled na zatopené Teplice lázně, na zahrady a libosad hranický.

Popudem Okrašlovacího spolku hranického, zřízen zde také odbor okrašlovací 13. května 1911, a prvním předsedou zvolen všemi hlasy p. František Juřena, správce školy. V prvním sezení pak usneseno vysaditi kopec holý ovocným stromovím, krechty kamení v obci samé, co neestetické, odstraniti, chodník vedoucí k Baránce do Teplic důkladně popravit i lavečky na příhodných místech Zbrašova umístiti.

Volby do Říšské rady. Po rozpuštění nepovolné Říšské rady prezidentem Binerthem, ustanoveny volby nové na den 13. června 1911, při níž v obci naší po bouřlivé schůzi svolané dřívějším poslancem p. Františkem Valouškem, farářem v Němčicích obdržel tento 13, protikandidát p. Jaroslav Bureš, ředitel zimní hospodářské školy v Hranicích a poslanec zemský 30, p. Dobrovolný, redaktor pak 3 hlasy {na jiném místě uvedeno 4 hlasy}. Výsledek voleb za venkov je, že P. Valoušek obdržel přes 6 tisíc, J. Bureš přes 4 tisíce hlasů, čímž bohužel zvolen klerikál Valoušek. Za města zvolen v kraji našem v užší volbě mezi dr. Žáčkem a Markem, přednostou železné dráhy tento; obzvláštní píli věnoval voličům p. dr. Šromota, starosta z Hranic, jen aby opět dr. Jan Žáček opět zvítězil a vládě nehospodárně ve všem příkyvoval.

Dne 6. července 1911, v den to upálení mučedníka Mistra Jana Husa, národovce prvního řádu a kněze pravého to zástupce Krista, proslovil p. František Juřena před školní mládeží a místní školní radou, v učebně zdejší školy, vzletnou řeč k oslavě památky českého učenice linguistika a buditele národa.

Školní rok 1910/1911 ukončen 16. července 1911 výstavkou školní, pečlivě uspořádanou správou školy a individuální učitelkou. Vystaveny písemné práce a výkresy II. a III. oddělení, listy jednací a dopisy III. oddělení, ruční práce II. a III. oddělení děvčat (šití, háčkování a pletení) a III. oddělení chlapců (předměty z hlíny a dřeva). Pak bohatá sbírka učebných pomůcek z přírodovědy, země- a dějepisu i národopisu. Výstavka otevřená o 9. hod. ranní, zahájena místní školní radou a

představenstvem obce s p. starostou Josefem Chromým v čele, který za výbor obecní a místní školní radu vyslovil uznání p. Františku Juřenovi, správci školy za píli a horlivost, jakou jeví pro pokrok a vzdělání mládeže i občanů a přeje jemu ještě dlouhá léta zdraví síly ku prospěchu úkoly a obce. Výstavka navštívena asi 100 osobami z obce samé i z blízkých Hranic (odborná učitelka Božena Binková, individuální učitelka Marie Binková, pan J. Sutorý, etc.), nimiž pro Matici školskou složeno 3,7 K, kteréž p. JUDr. Jan Duchoň na patřičné místo odevzdati se uvolil.

Velké sucho! Dne 31. května 1911 přšlo celý den. Od té doby čítáme již 22. července 1911 a po tu celou dobu u nás nepršelo. Mraky se občas sice honí, ovzduší však tak vysoko vyhráto (19. července 1911 o 9. hod. dopolední teploměr ukazoval $+42^{\circ}\text{C}$), že se páry srážet nemohou. Zem je rozpukaná a vyprahlá tak, že vše vadne a usychá a ovocné stromy ovoce i list shazují. Ve školní studni vody není.

Teploty: 24. 7. 1911	$+43,5^{\circ}\text{C}$	o 9. hod. dopolední,
25. 7. 1911	$+49,25^{\circ}\text{C}$	o 1. hod. odpolední,
26. 7. 1911	$+50^{\circ}\text{C}$	o 1. hod. odpolední,
27. 7. 1911	$+52^{\circ}\text{C}$	o 1. hod. odpolední,
28. 7. 1911	$+55^{\circ}\text{C}$	o 1. hod. odpolední,
29. 7. 1911	$+55,5^{\circ}\text{C}$	o 1. hod. odpolední.

Dne 25. července 1911 přijel z Valašského Meziříčí elektrotechnik p. Josef Hybza, přezkoušel svod školní, seznal že jižní tyč nemá svodivosti a opravil ji.

Po 15 týdnech sucha přišel poprvé vydatnější déšť s bouřkou dne 24. září 1911.

Tragickým způsobem skončila mladistvý svůj život žačka Marie Hapalová č. 6, při mlácení u žentouru dne 6. listopadu 1911.

C. k. zemská školní rada na Moravě výnosem ze dne 16. října 1911, č. 29.915 ustanovila, jakožto památný den v životě J. V. císaře pána, jehož heslo („Pro dítě vše“) svého času vzbudilo živý ohlas v celé říši, by 2. prosince na školách obecných a měšťanských konala se slavnost ve prospěch dětí opuštěných, slabomyslných a sirotků.

Dne 21. listopadu r. 1911 usnešeno v obecním výboře a výboře školním, pořádati školskou slavnost 2. prosince v učebně zdejší školy o 2. hod. odpolední a děti školní pohostiti. Před 2. hod. odpolední sešla se školní mládež, místní školní rada a obecní výbor do učebny zdejší školy, kde po zapění písně „Všemohoucímu“ p. Fr. Juřena, správce školy, promešl příhodný proslov, v němž se zmínil o sociálních a zdravotních poměrech nynějších, které změnily rodinnou výchovu dřívější, probral způsob výchovy nynější od narození dítěte až do jinošství a panenství,

zmínil se o dětech zanedbaných, slabomyslných a neukázněných; uvedl zákony, které děti takové berou pod ochranu, vylíčil život sirotka na venkově, podal povinnosti a práva i sirotčích rad obecních a okresních, sirotčích spolků, poručenských soudů a české zemské komise, komisí pro ochranu dítek a péči o mládež na Moravě. Líčil potíže s dětmi slabomyslnými a neukázněnými, které jsou velkou brzdou při vyučování dětí normálních, a pro ony tu a tam třídy pomocné u škol se zřizují. Ukončil výzvou přítomným, by dle možností každý přispěl svou hřivnou, by tento den přinesl vydatnou pomoc dětem nezaviněně nešťastným.

Následovaly nyní střídavě deklamace a zpěvy školní mládeže, kteráž potom byla podělena koláči, buchtami, cukrovím a kávou. Zapěním národní a rakouské hymny a poděkováním obětavým rodičům, kteří chtěli vidět své děti veselé a přinesli jim pečivo, cukrovinky a jiné, byla slavnost tato ukončena.

Před ukončením vybral předseda místní školní rady p. František Horák mezi školní mládeží obnos 3,93 K a p. Josef Chromý, starosta obce mezi přítomnými sousedy a sousedkami 9,07 K, dodatečně poslali druhého dne pak p. Antonín Vavříka 2 K, paní Kelnerová 1 K, úhrnem 16 K, kteréž 5. prosince t. r. České zemské komisi do Brna zaslány byly.

Nový místodržitel moravský. Jeho císařské a apoštolské Veličenstvo ráčil nejvyšším rozhodnutím ze dne 15. prosince 1911, nejmilostivěji jmenovati zemského presidenta ve vévodství Bukovinském tajného radu dr. Oktaviána svobodného pána Regnera z Bleilebenu místodržitelem Markrabství moravského

Doplňovací volby do místní školní rady. Dne 13. prosince 1911 vzdali se p. Josef Chromý pro přetížení prací co starosta obce a p. František Horák co první radní, funkci v místní školní radě, tento co předseda, a zvoleni 29. prosince 1911 v doplňovací volbě pánové Josef Duchoň a Inocenc Škrobálek, rolníci zde; tento co pokladník a onen co předseda místní školní rady.

Rok 1912

Dne 23. února 1912 zemřel p. František Hynek, farář i přítel upřímný učitelstva v Drahotuších.

Dne 7. března 1912 bylo vedeno provizorní měření projektované okresní silnice ze Zbrašova směrem k Ústí.

Žáci byli přítomni 22. března 1912 loutkovému divadlu v učebně. Hrání „Utrpení křesťanů“ ve středověku.

Dne 14. dubna 1912 potopila se v Atlantickém oceánu největší parní loď s níž 1.500 lidí pohřbeno hlubinách mořských (3000 m).

Dne 17. dubna 1912 bylo pozorováno velké zatmění slunce od půl 1 do 2 hodin odpoledních. V pravé poledne se zešeřilo, slepice šly na hřad a krajina celá měla vzhled večera.

Dne 9. září 1912 zemřel největší básník nové doby Jaroslav Vrchlický (vl. jm. *Emil* Frýda, *17. února 1853 v Lounech) v Domažlicích v 59. roce života. Psal mnoho básní lyrických a epických, symfonií, kusy divadelní (Soud lásky).

Dne 26. října 1912 zemřel po krátké nemoci dr. František Šromota, advokát, starosta města Hranic, rytíř řádu Železné koruny, zemský poslanec, předseda české kurie sněmu Markrabství moravského, předseda ústředí starostenských sborů na Moravě, předseda občanské besedy Jurik, předseda školského spolku Galaš, vrchní ředitel, městské spořitelny v Hranicích, člen c. k. zemské školní rady, silničního výboru okresu hranického, čestný občan Hranic, Drahotuš, Zábřehu nad Odrou, Mariánských Hor, Rakova, Radíkova a Uhřínova, ve stáří 59 let. pohřben za velké účasti celé Moravy 28. října 1912 o 4. hod. odpolední, z radnice na městský hřbitov v Hranicích, do čestné hrobky. Odešel muž jenž nejen městu Hranicím, nýbrž i celé české Moravě byl vůdcem, jenž celý svůj život věnoval nezištně národu a vši silou a energií svou usiloval o prospěch národa. V nejlepším věku svém a v největší činnosti byl městu Hranicím a národu svému odňat. Památka budiž mu zachována nehynoucí.

Památný historický dětský den 2. prosince 1912 uspořádala správa školy slavnost s příkladnou přednáškou, při níž byly od školní mládeže vybrány 3 k a odvedeny České zemské komisi pro ochranu dítek v Brně.

Rok 1913

Objevení krápníkových jeskyní.

Občany Josefem Machancem a Františkem Mořkovským, co lamači kamene vápencového na „Baránce“, objeveny při práci náhodou hluboké pukliny do nitra skály, kteréž pozdějším zkoumáním vedly k objevu více větších i menších dutin skalních jeskyní, zdobených stalagmity a stalaktity druhu korálového a hrachového, různých velikostí tvaru i barvy.

Prvý objev nejvrchnější dutiny se stal ku konci měsíce dubna roku 1913. Vynešenými krápníky poděleny vůkolní školy obecné i střední.

Již 200 let tomu, co 19. dubna 1713 císařem Karlem VI. vyhlášena byla pragmatická sankce v říši Rakousko-Uherské, ježto nedílnost korunních zemí těch mělo býti navždy zajištěno. Oslava tato školní, z nařízení úředního vykonána 19. dubna 1913, v učebně zdejší školy řeči přiměřenou žakovské mládeži.

Počasí celkem nestálé a abnormální v tomto ½ roku, většinou ale deštivé a chladné. Po málo dnech slunných a horkých (až 30°C ve stínu) až 45°C, přišly zlé krupobitné bouře; 2. června od jihovýchodu; 4. června blesk uhořel v Drahouších a vyhořela 3 stavení; 6. června 1913 bleskem vypálen mlýn na „Kačeně“.

Volby do zemského sněmu 15. června 1913 ve všeobecné kurii voličské zvolen v užší volbě redaktor z Brna p. Kuneš Sonntag, agrárník; v menšině ostal učitel Leopold Bartoš, klerikál. 17. června 1913 za venkovské obce ve 3. kurii zvolen ředitel hospodářské školy v Hranicích p. Jaroslav Bureš opětně. protikandidát byl klerikál a rolník starosta ze Špiček Karel Kunovský.

Ochuzení jsme opět o velkého českého muže a chloubu naši Mikoláše Aleše (* 18. listopadu 1852 v Miroticích u Písku), zemřel náhle v noci 10. června 1913 na Královských Vinohradech. Byl umělec milovaný a populární v nejkrásnějším slova smyslu. Alšovy obrázky a kresby byly všude, setkávali jsme se s jeho uměním již jako malí školáci, potom jako dospělí muži. Nehynoucí budiž čest a vděk jeho památce.

Pro deštivé počasí dvakrát odložený poučný výlet žáků zbrašovských, vydal se 14. července 1913 nad očekávání znamenitě. místní školní rada povolila na jejich občerstvení a jídlo 10 K. Žáci poučení z historie dřívějšího pevného hradu Helštýna, jenž od roku 1645 leží v rozvalinách, ubírali se spokojeni za zpěvu a veselí k 6. hodině k domovu.

Po úmrtí pana kanovníka faráře hranického dr. Antonína Symerského, nastoupil za faráře do Hranic P. Josef Glabazna, farář z Bělolína, a byl slavnostně instalován 8. prosince 1913 o 10. hod. dopolední ve chrámu farním v Hranicích, za účasti městské honorace, etc.

Dne 2. prosince 1913 pořádán třetí dětský den v učebně zdejší školy, při němž obnos 3,80 K vybraný, odveden 4. prosince České zemské komisi pro ochranu dětí a péči o mládež v Markrabství moravském do Brna.

Rok 1914

Atentát na následníka trůnu arcivévodu Františka Ferdinanda. Dne 28. června 1914 byl následník rakouského trůnu arcivévoda František

Ferdinand d' Este i se svou chotí, vévodkyní Žofií z Hohenbergu gymnastou Gavrilou Principem, z browningu zastřelen v Sarajevu, když tam dleli při vojenských manévrech.

Za následníka postupuje nyní synovec zavražděného, arcivévoda Karel František Josef, nejstarší syn zemřelého arcivévody Otty a arcivévodkyně Josefy, narozený 17. srpna 1887, jeho manželkou je princezna Zita z Bourbonu a Parmy.

{Kontrola:} Čeněk Kramoliš, 29.2.1915

c. k. okresní školní inspektor

Dne 29. července 1914 vypověděla říše Rakousko-Uherská, Království srbskému, válku pro jeho politické rejdy. Dne 30. července 1914 vyhlášena v říši Rakousko-Uherské J. V. císařem Františkem Josefem I. manifestem úplná mobilisace.

Dne 1. srpna 1914 rezervní záložníci do 37 let narukovali a císařství německé dalo Rusku ultimátum. Od 5. srpna 1914 po čtrnáct dní byly vlaky Severní dráhy císaře Ferdinanda rezervovány jen pro vojsko a materiál válečný.

Postup vypovídání světové války:

- 3. srpna vypovězena válka Německem Francii,
- 4. srpna vypovězena válka Německem Belgií,
- 4. srpna Anglie vypovídá válku Německu,
- 5. srpna vypovězena válka Rak.-Uherskem Rusku,
- 5. srpna vypověděla Černá Hora válku Rak.-Uhersku,
- 6. srpna vypovědělo Srbsko válku Německu,
- 13. srpna vypovídá Francie válku Rak.-Uhersku,
- 13. srpna vypovídá Anglie válku Rak.-Uhersku,
- 14. srpna vypověděla Černá Hora válku Německu.

Dne 19. srpna 1914 byl 54. Hanácký pluk Rusy u Krasniku poražen při čemž, mezi mnohými, padl i zdejší občan p. František Vavřík č. 3. Po něm ostala vdova se 2 dětmi.

Dne 20 srpna 1914 zemřela hlava církve křesťanské papež Lev XIII {Dodatečná poznámka, že to má být Pius X.!}.

Dne 21. srpna 1914 bylo velmi dobře o 1. hod. odpo. pozorovati částečné zatmění slunce. Žákům vysvětlena příčina.

Dne 3. září 1914 zvolen nový papež Benedikt XV.

Dle úředního nařízení odjela vojenská přípráž se 4 vozy a 4 páry koní 20. září 1914 do Slezska a Ruského Polska. Z občanů jeli s přípráží pánové Jan Hapala č. 21, Antonín Tomečka č. 36 (obecní domek), Cyril Vinkler č. 44 a 1 najatý Josefem Duchoněm z Hranic.

Že jmenoviny J. V. císaře Františka Josefa I. připadly letos na neděli, oslaveny tyto přiměřeným způsobem působivou řečí správce školy hned 3. října v učebně za plné účasti žáků, druhého dne pak, 4. října, zúčastnili se žáci školy zdejší slavnostní mše v Hranicích o 9. hod.

Dle nařízení úřadů vojenských a školních, sbírali žáci školy zdejší ostružinové a jahodové listí pro vojsko v revíru zbrašovském, k přípravě čaje, jelikož dovoz čaje pravého z krajín zámořských byl světovou válkou úplně znemožněn. Místí školní Rada povolila každému žáku za půlden práce 10 haléřů odměny.

Dne 20. listopadu 1914 provedena v obci zdejší první rekvisice zarob jak zrní, tak i mouky a luštěnin, za představenstva obce a assistance četníka.

Žáci školy zdejší uvedeni 2. prosince 1914 ku slavnostní mši sv. jubilejní do Hranic na radostnou památku 66leté požehnané vlády J. V. císaře a krále Františka Josefa I.

Dne 3. prosince 1914 pořádn 4. dětský den v učebně zdejší školy zbrašovské, při němž obnos 2,4 K vybraný, odveden 11. prosince České zemské komisi pro ochranu dítek a péči o mládež v Markrabství moravském do Brna.

Rok 1915

Dle výzvy vojenských i školních úřadů připravovali žáci, a šily žáčky z novinového papíru ve čtvero, podešve ku vsunutí vojínům do botů. Za ruční práce, i po vyučování při dozoru učitele i sl. učitelky od 18. až do 24. ledna 1915, vyhotoveno 1400 kusů papírových podešví {vloček}, které správou školy na c. k. úřad pro válečnou péči (K. k. Kriegsfürsorgeamt) c. k. ministerstva války ve Vídni Burggasse 16, 27. ledna 1915 zaslány byly.

Dne 3. února 1915 provedena v obci zdejší druhá revise zásob potravních představenstvem obce.

Dle nařízení ministerstva kultu a vyučování ze dne 28.12.1914 č. 3741, jsou učitelé pověřeni obyvatelstvo obcí vhodným způsobem poučovati k účelnému šetření při spotřebě potravin, neboť anglické válečné vojsko loďstev hledí prý rakousko-uherskou a německou říši odříznouti od dovozu ze zámořských zemí, aby tak obě spojenecké říše postavilo před nebezpečností nouze z hladu.

C. k. ministerstvo války ve Vídni zaslalo správě školy 15. února 1915 následující díkůvzdání:

Telephon 12516.

13. Februar 1915.

Verehrlich Schulleitung!

Das gefertigte Amt bestätigt den Empfang der übersandten Spende von Papiersohlen, und bittet, allen Personen, die sich an der Zustande kommen der Spende beteiligt haben, der wärmsten und verbindlichsten Dank zu übermitteln.

K. u. k. Kriegsministerium
Kriegsfürsorgeamt
Löbetunn

{ *Překlad – L. Ch.:*

*Telefon 12516**13. února 1915.**Ctěné správě školy!*

Níže uvedený úřad potvrzuje příjem zaslaného daru papírových podešví, a prosí, všem osobám, které se na realizaci daru podílely, byste vřelý a uctivý dík předali.

C. a k. ministerstvo války
Úřad pro válečnou péči
Löbetunn }

Zpráva o válce evropské pronikla do všech koutů světa, vzbudila rozhořčení proti těm, kteří nám válku vnutili, ale též vzbudila lásku a útrpnost k nešťastným a zvláště k sirotkům po padlých našich statečných vojínech, kteří za milovaného našeho císaře a za vlast život svůj položili.

Dětem rozumí nejlépe zase jen děti. Americké děti vzpoměly si před svátky vánočními na naše sirotky. Aby jim způsobily potěšení, darovaly jim své hračky, své šatečky, poprosily rodiče, aby nakoupili pro sirotky naše nějaké dárky a do Evropy jim to poslali. Stalo se tak na prosbu dítek. Veliká loď „Jasoň“ přivezla do Rakouska od dětí amerických sta velikých beden různých věcí pro sirotky naší říše.

Část těchto dáreků byla na naše c. k. okresní hejtmanství zaslána a pokud zásoba stačila, každý sirotek po padlém vojínu dostal na památku nějaký dárek. Nejde tu o cenu a veliký dar, ale o viditelné znamení lásky dětské, která z dalekých krajín za mořem nese se k našim rakouským sirotkům.

Správce školy p. Fr. Juřena byl školním úřadem okresním požádán, aby zaslané dárky odevzdal sirotku Františku Vavříkovi č. 3 a jeho matce Anděle, což se stalo 9. února 1915. Dar obsahoval: 4 kousky prádla, bílou

dečku, malý mužský trikot, ženskou košilku a černý vyšívaný šátek na hlavu. Žákům ve škole oznámen tento pěkný čin amerických dětí.

Na základě ministerského nařízení ze dne 20.2.1915 č. 466, sepisovány v obci zdejší opět zásoby potravin, dne 28. února 1915, pomocí c. k. okresního důvěrníka p. Čěnka Kramoliše, c. k. okr. školdozorce.

C. k. ministerstvo vnitra vydalo pro obyvatele říše rakousko-uherské v lednu 1914 pamětní list: „Kterak má obyvatelstvo se živiti za války“, a doporučilo, aby učitelstvo při každé vhodné příležitosti, jak ve škole žákům, tak i v obci občanům, podalo o tom přiměřené poučení a objasnění.

C. k. zemská školní rada výnosem ze dne 3.3.1915 č. 5118, poukazujíc na ministerské výnosy, sděluje, že nutno aby výživa lidu v době války byla za všech okolností zajištěna, postavila se i škola zcela do služeb polního hospodářství, a žákům rodičů rolnických, po dobu války, vyučování c. k. okresní školní rada dle potřeby zkrátila a dovolila, by i správce školy dle § 60, řádu školního a vyučovacího, směl udíleti několikadenní dovolenou.

Pomocná vlastenecká činnost učitelstva školního okresu hranického od vypuknutí války do 31.12.1914, o níž podán byl okresním školním inspektorem pěkný obrázek v sezení c. k. okr. školní rady ze dne 24.3.1915, vzata byla s potěšením na vědomost.

Činnost ta je nejlepším důkazem, že učitelstvo prodchnuto je city vlasteneckými, dynastickými a lidumilností ke všem potřebným a strádajícím v obcích, a především k synům, bratrům a otcům a spoluobčanům, kteří v poli válečném obětují své zdraví i život.

Přehled pomocné a vlastenecké činnosti českého učitelstva okr. hranického dle úřední zprávy c. k. okr. školské rady je následní:

I. Všeobecná činnost:

1. Členy Červeného kříže je	24 uč.
2. V době polní práce pomáhalo občanům	51 uč.
3. Při písemných pracích vypomáhalo na okr. hejtm.	30 uč.
u obec. úřadů	40 uč.
4. Příspěvky pro válečný fond vybíralo	29 uč.
a ve 30 školách starší žáci, a vybralo se	2352,97 K
5. Pro sirotky po voj. vybírali přísp. učitelé	
v 28 obcích a žáci ve 20, a vybrali	863,67 K
6. Přísp. pro podělování vojínu stravou vybíralo	21 uč.
a kromě stravy a prádla vybrali	251,50 K
7. Pro vánoční nadílku vojínům v obcích vybíralo	19 uč.

a vybráno kromě naturálií	705,86 K
8. Vojíny do pole a z pole jedoucí na nádraží podělovalo pokrmem a nápojem učitel. a učitelek	43 uč.
9. Kursu pro ošetřování se zúčastnilo učitelek	13 uč.
10. Při ošetřování vojáků pomáhaly ve volné chvíli	3 uč.
11. Zlato za železo od	5 uč.
12. Upsalo ve prospěch voj. půjčky 20 uč. a učitelek	17150 K
13. Kromě toho byli členi žňové komise	2 uč.
členi výborů pro místní pomocnou akci	4 uč.
vojákům psalo dopisy a posílalo zásilky	24 uč.
žádosti o podporu reklamace	20 uč.
informace a zprostředkování dopisů se zajatci	4 uč.
poučovalo a uklidňovalo občany přednáškami	15 uč.
hledali telefonní vedení	4 uč.
nosili raněné	2 uč.
pomoc při zařizování lazaretu	2 uč.
sběr plátna, vlny a peří v obcích pro vojíny	5 uč.
prodej losů a kokard	12 uč.
darovalo vojákům v nemocnici knihy a časopisy	14 uč.
vydávání časopisu „Lidumil“	1 uč.
při tom mu vypomáhaly	2 uč.
darovalo vojákům prádlo, nápoje, doutníky	116 uč.
pomáhalo při odvodu koní, soupisu obilí	112 uč.
sbíralo se žáky listí jahodové a ostružinové	37 uč.

II. Tabelární výkaz o počtu kusů částí zimních oděvů, pro vojíny
zhotovených dětmi ve školách: a) do 31.12.1914 b) do 15.2.1915

nátepničky	2 122	2 458
kukly	235	293
nákolenice	34	48
ponožky	202	224
pěstnice	56	126
onuce	216	233
holeně	18	32
břišní pásy	7	15
šály	120	138
hadříky na mytí	46	46
obvazy	19	19
spodky	22	23
chránítka na uši	14	29
rukavice	30	36
košile	41	51

kapesníky	16	30
šátky obvazové	89	100
čepice	3	3
ručníky	14	20
povlaky na podušky	203	203
podušky peří	160	220
podušky cupaniny	312	322
cupaniny, krabice	14	—
prostěradla	—	2
podešve	—	64 920
papírové ponožky	—	<u>818</u>
součet celkem kusů	4 005	70 476

III. Kromě toho uděláno a darováno:

obvazů, kg	24	42
obvazů, balíků	—	2
cupaniny, kg	124	167
cupaniny, balíků	23	34
peří, velké polštáře	2	—
peří, malých perin	8	—
kabátů	12	—

Materiál k těmto pracím dali: ve 2 školách učitelé, v 1 místní školní rada, ve 4 obce, v 1 školní fond, v 8 žáci, v 13 rodiče.

Peníze k zakoupení materiálu dali: v 6 školách učitelé, v 9 místní školní rada, v 1 starosta obce, v 17 obce, v 8 žáci sbírkou mezi sebou, v 1 červený kříž, v 8 dobrodinci a v 11 sbírkami v obcích.

Výnosem c. k. zemské školní rady ze dne 15.2.1915 č. 3079 se vybízí správy škol aby pořádaly ve svých třídách každého měsíce v 1. týdnu peněžní sbírky mezi žactvem ve prospěch: a) fondu na opatrování umělých údů; b) Červeného kříže.

Na škole zdejší uspořádána sbírka mezi 36 žáky přítomnými a vynesla za měsíc duben 1,54 K, v květnu 0,34 K a červnu 0,25 K. Obnosy ta na adresu: „Vlastenecký zemský a dámský spolek pomocný Červeného kříže pro Moravu, umělé údů pro moravské vojíny“ zaslány do Brna a o výsledku sbírek podána zpráva c. k. okr. školní radě jak vyřízeno.

Dle výnosu c. k. ministerstva kultu a vyučování ze dne 8.3.1915 nařízeno správám škol, by schopnější žáci vybírali dům od domu, od 1. do 30. dubna věci z měkkého kovu a dárce se na sběrací listinu podepsal co daruje.

V obci sebráno 81 kusů mosazných prázdných patron vojenských 0,95 kg vážících, kteréž ku výzvě okr. c. k. školní rady ze dne 19.6.1915

č. 1082, zaslány 24. června 1915, č. 65 na dráhu císaře Ferdinanda do Hranic, pro válečné účely. Na potvrzení odvedeného kovu podepsán Frant. Janečka, správce skladiště, kteréž je v archivu školním roč. 1915.

Během okolností světové války vnikli Rusové hluboko do Království haličského i vojvodství Bukovinského. Zabrali hlavní město Lvov, vyhladověli a zabrali pevnost Přemyšl, a pomýšleli na Krakov z jedné a do Uher přes Karpaty na straně druhé vniknouti. Zatím, ale v dubnu a květnu se stal obrat; spojené vojsko rakousko-uherské říše s armádou německé říše započalo svou ofensivou vítězný postup proti nepříteli a to tak, že nejen dobylo zpět pevnost Přemyšl a hlavi město Lvov, ale pokračuje neohroženě a vítězně do Ruského Polska. Zabírá Kielce, Lodž, Varšavu, Pragu, Ostrolenku, Nový Georgijevsk, Radonu, Brest-Litevski, Bialystok, Rovno, Grodno a postupuje u Bělověžského pralesa na Kobrin.

Za příčinou znovudobytí Lvova konány dle sdělení předsednictva moravského místodržitelství ze dne 24.6.1915 č. 333, slavné služby boží všech vyznání v nejširším rozsahu, při nichž i žactvo školy zdejší bylo účastno 1. července r. 1915.

Zádušní mše sv. za jeho cis. a král. výsost arcivévody Ferdinanda a jeho choť 28. června 1915 zúčastnili se žáci školy zbrašovské o 9. hod. ranní.

Výnosem c. k. ministerstva kultu a vyučování ze dne 16.6.1915 č. 17.431 a výnosem c. k. zemské školní rady ze dne 25.6.1915 č. 15.203 vyzváno učitelstvo, pokud není v aktivní službě vojenské, aby bylo pohotově konati práce, jež po případě od školních úřadů budou nařízeny, a spolupůsobiti při dohlížení a zaměstnávání školní mládeže o stávajících letošních prázdninách. Z té příčiny mají učitelé a učitelky zůstat na svých působištích, nebo dáti správci školy určitou adresu, by mohli býti ihned povoláni k žádané práci.

Vdovský a sirotčí spolek ozbrojené moci rakousko-uherské ve Vídni vydal „Pamětní listy na rok válečný 1914 a 1915“ pro všechny žáky, kteří nějakým výkonem z lásky k vlasti podarovali vdovy a sirotky po hrdinech v boji padlých.

Za peníze, za „Pamětní listy“ od žáků darované a do Vídně na adresu „Witwen und Waisenhilfsfond nach angehörigen gesamten bewaffneten Macht (Schülersfond) Wien“, (č. pošt. složenky 53.026), dne 25. července 1915 v obnosu 1,06 K zaslaném, obdržela správa školy 25. srpna 1915 následní poděkování:

»Witwen und Waisenhilfsfond der gesamten bewaffneten Macht, Zentralkanzlei, Vídeň I., K. u. k. Militär Kasino, Schwarzenbergplatz 1.

Sie hatten die große Güte uns, für den Schülersfond des Witwen und Waisenhilfsfond der gesamten bewaffneten Macht den Betrag von Kronen: Eine 06/200, als Ergebnis der Sammlung in der Schule in Zbrašově zu senden. Wir beehren uns, Ihnen für diesen hochherzigen Beweis patriotischer Opferwilligkeit bestens zu danken.

Hochachtungsvoll
für das Präsidium
das „Witwen und Waisenhilfsfond“
Schoneicher m. p. «

Originál lístku děkovacího uschován ve školním archivu r. 1915 č. 103.

{ *Překlad – L. Ch.:*

»Vdovský a sirotčí podpůrný fond vrchní ozbrojené moci, Centrální kancelář, Vídeň I., c. a k. Militär Kasino, Schwarzenbergovo nám. I.

Velké poděkování, za nám, pro žákovský fond Vdovského a sirotčího pomocného fondu vrchní ozbrojené moci, částku 1 K 06 haléřů, jako výsledek sbírky ve škole ve Zbrašově, zaslanou.

Jsmo poctěni, Vám za tento velmi srdečný důkaz vlastenecké obětavosti, nevřeleji poděkovat.

*S úctou
za presidium
Podpůrného fondu vdov a sirotek
Schoneicher v. r. « }*

Obránci vlasti a nejvyšší vlastnoruční J. V. císaře Františka Josefa I. od mobilisace:

Jeho c. k. apoštolské Veličenstvo ráčil nejmilostivěji vydati 28. července r. 1914 následující vlastnoruční lis a manifest:

Milý hrabě Stürgkhu!

Vidělo se Mi naříditi ministru Mého domu a věcí zahraničí, aby oznámil královské srbské vládě, že mezi mocnářstvím a Srbskem nastal stav válečný. V této osudné chvíli jest Mi potřebou obrátiti se na Svoje milované národy. Nařizují Vám tudíž abyste přiložený manifest veřejně vyhlásil.

V lázních Ischlu, dne 28. července 1914

František Josef v. r.

Císařský manifest:

Mým národům!

Bylo Mým nejvroucnějším přáním, abych léta, která z Boží milosti jsou Mi ještě dopřána, mohl zasvětit míru a uchránit Svoje národy před těžkými oběťmi a břemeny války.

V radě Prozřetelnosti bylo jinak rozhodnuto.

Pletichy protivníka plného nenávisti, nutí Mne, bych na obranu Svého mocnářství, na ochranu jeho vážnosti a moci zabezpečil mírou državy, po dlouhých letech míru chopil se meče.

S nevděkem rychle zapominajícím nastoupilo Království srbské, které od prvního začátku své státní samostatnosti až do nejnovější doby, od Mých předků a ode Mne bylo chráněno a podporováno, již před léty cestu otevřeného nepřátelství proti Rakousko-Uhersku.

Když Jsem po třech desetiletích požehnané práce míru v Bosně a Hercegovině rozšířil Svoje vladařská práva na tyto země, vyvolalo toto Moje opatření v Království srbském, jehož práva nižádným způsobem nebyla porušena, výbuchy nevázané náruživosti nejrozhořčenější nenávisti.

Moje vláda užila tenkrát krásného práva strany silnější a žádala nejkrasnější dobrotivostí a shovívavostí na Srbsku toliko, aby snížilo počet svého vojska na stav míru a slíbilo, že budoucně setrvá na dráze míru a přátelství.

Týmž duchem umírněnosti vedena, obmezila se Moje vláda, když Srbsko před dvěma lety nacházelo se v boji s Tureckou říší, na hájení nejdůležitějších životních podmínek mocnářství. Tomuto jednání děkovalo Srbsko v první řadě, že dosáhlo účelu války.

Naděje, že Srbské království ocení shovívavost a mírumilovnost Mé vlády a že dostojí svému slovu, se nesplnila.

Stále výše sléhá plamen nenávisti proti Mně a Mému domu, stále otevřeněji vystupuje snaha nerozlučná území Rakousko-Uherska násilně odtrhnouti. Zločinné řádění sahá přes hranici, aby na jihovýchodu mocnářství podkopalo základy státního pořádku, aby lid, jemuž Já v otcovské lásce věnuji Svou plnou péči, zviklalo v jeho věrnosti k panovnickému domu a vlasti, aby svedlo dospívající mládež a podněcovalo ke zločinným skutkům nerozumu a velezradě.

Řada vražedných útoků, s rozmyslem připravované provedené spiknutí, jehož hrozný zdar Mne a Moje věrné národy v srdce zasáhl, jest daleko viditelnou stopou krvavou a oněch tajných pletich, které ze Srbska byly zahájeny a řízeny.

Tomuto nesnesitelnému řádění musí se učiniti přítrž, ustavičná vyzývavost Srbska musí se ukončiti, má-li čest a vážnost Mého mocnářství zůstati neporušena a jeho státní hospodářský a vojenský rozbor býti ušetřen stálých záchvěvů.

Marně podnikla Moje vláda ještě poslední pokus dosíci toho cíle prostředky míru. Pohnouti Srbsko vážným napomenutím k obratu.

Srbsko odmítlo umírněné a spravedlivé požadavky Mé vlády a odeprlo dostáti povinností, jichž splnění v životě národů a států jest přirozeným a nutným základem míru.

A tak Jsem nucen přikročiti k tomu, aby se moci zbrani opatřily nezbytné záruky, které mají zabezpečiti Mým státům pokoj uvnitř a trvalý mír navenek.

V této vážné chvíli jsem si plně vědom celého dosahu Svého rozhodnutí a Svě zodpovědnosti před Všemohoucím.

Vše Jsem prozkoumal a uvážil.

S klidným svědomím nastupuji cestu, kterou mi povinnost vyžaduje. Spoléhám na Svě národy, kteří ve všech bouřích vždy v jednotě a věrnosti kolem Mého trůnu se řadili a pro čest, velikost a moc vlasti k nejtěžší obětem vždy byli ochotni.

Spoléhám na statečnou, obětavým nadšením naplněnou, brannou moc Rakousko-Uherska.

A důvěřuji ve Všemohoucího, že Mým zbráním dopřeje vítězství.

Stürgkh v. r.

František Josef v. r.

Od vyhlášení úplné mobilisace 28. července 1914 až do května 1915 provedeny byly v různých přestávkách 4 odvody; při čtvrtém vzati i 19letí, kteří za měsíc vycvičení odjeli do pole.

Ze Zbrašova odvedeni tito:

z čís. 4. František Kohout,

z čís. 7. Inocenc Škrobálek,

z čís. 8. František Mastil a Richard Mastil,

z čís. 10. Cyril Humplík, František Humplík a Josef Humplík,

z čís. 11. Jan Králík a Antonín Králík,

z čís. 12. František Palička a Karel Palička,

z čís. 15. František Vavřík,

z čís. 3. František Vavřík,

z čís. 16. Josef Duchoň a Jan Duchoň,

z čís. 20. Josef Machálka a František Machálka,
 z čís. 27. Josef Orava,
 z čís. 28. Ludvík Velecký,
 z čís. 29. František Rýpar,
 z čís. 33. Alois Smekal,
 z čís. 35. Antonín Mikšík,
 z čís. 37. Čeněk Chromý. Úhrnem 23 branců.

Drahota v letech 1914 až 1915.

Jak všeobecně stouply ceny potravin za první rok války, o tom podává důkaz úřední zpráva, která přirovnává ceny potravin mezi 26. červencem a 1. srpnem roku minulého se stejnou dobou roku letošního. Tak na příklad ceny za 1 kilogram:

	vloni {1914}:	letos {1915}:
hovězí maso bez přivažku	1,80–2,60 K	4,40–6,40 K
vepřové maso	1,80–3,00 K	4,20–6,40 K
koňské maso	88 h–1,12 K	2,40–3,20 K
zemáky	14 h–24 h	24 h–34 h
cibule	24 h	56 h–80 h
mouka	42 h–56 h	72 h–80 h, než-li byly stanoveny pevné ceny, žádali obchodníci za 1 kg mouky až 1.60 K;
fazole 1 kg	36–40 h	1–1,40 K
hrách 1 kg	32–48 h	1,20–1,60 K
rýže 1 kg	42–82 h	1,80–2,40 K
sádlo 1 kg	1,76–2,40 K	4,20–4,80 K
slanina 1 kg	1,52–2,80 K	4,40–5,10 K
čajové máslo 1 kg	3,20–4 K	5–6,20 K
mléko 1 litr	26–32 h	36–42 h
petrolej 1 l	22–48 h	52–64 h.

Průměrné zdražení životních potřeb činí ve Vídni 93 %, v Praze 95,6 %, v Brně 97,9 %, V Krakově 79,6 %, v Hranicích 100 %.

Úžasným zvyšováním cen všech životních potřeb, tedy i oděvů i obuvi (ku př. podrážka botů byla dříve za 1,80–2 K, nyní za 5–6 K), vydán místodržícím moravským maximální tarif cen pro okresy, a pro okres hranický platil tarif maximálních cen, vydaný 10.2.1915 c. k. okr. hejtmanstvím tento:

A. Drobný prodej.

Obilí 1 q	pšenice	45 K	Poživ. a koř.: -káva Santos	4,40 K
	žito	38 K	káva pál. stř. kg	4,80 K
	ječmen	32 K	káva pál. Portorico	5,20 K

oves	25 K	kakao	6 K
kukuřice	28 K	cukr kostky	0,92 K
Mouka 1q pšen. na chléb	52 K	cukr homole	0,90 K
žitná na chl.	51 K	sůl vařená	0,32 K
pšen. na vaření	71 K	sůl mletá	0,28 K
krupičná jem.	77 K	pepř kg	4,80 K
pšen. mích.	55 K	paprika	4 K
ječmenná	50 K	kmín	2 K
kukuřičná	40 K	Nápoje a p. 1l: pivo Plzeň	64 h
Pečivo 1 kg chléb pšen.	73 h	pivo jiné	48 h
chléb žitný	51 h	kořalka	64 h
Zel. suš.kg rýže	1 K	rum obyč.	2 K
kroupy stř.	60 h	rum Jamaica	10 K
kroupy jemné	70 h	rum Cognac	10 K
krupice kukuř.	50 h	ocet	32 h
krupice pšen.	73 h	olej stolní	3 K
hrách	1,20 K	olej Sezam	2,40 K
hrách loupáný	1,60 K	víno	1,20 K
fazole	48 h	Maso 1 kg: hovězí	2 K
pohanka	48 h	skopové	2 K
makkarony	1,20 K	vepřové	2,40 K
Čerstvá zel: zemáky žluté	12 h	telecí	2,40 K
zem. bílé 1 kg	10 h	uzené	2,80 K
kyselé zeli	24 h	slanina	3 K
ostatní zelenina	20 h	vepř. sádlo	3 K
Krmivo 1q: seno	10 K	máslo	3,20 K
otruby	24 K	máslo čajové	3,40 K
sláma od stroje	5,50 K	sýr	2,50 K
sláma od cepů	6,60 K	Svítivo: petrolej 1 kg	1 K
		olej na svícení	2 K.

B. Prodej ve velkém.

Obilí 1 q : pšenice	41,50 K	Mouky 1q: pšen. krup.	69,50 K
žito	34 K	mouka jemná pšen.	69,50 K
ječmen	28,80 K	mouka na vaření	65,35 K
kukuřice	25,20 K	mouka na chléb	48,70 K
		pšen. mouka mích.	50,65 K
		žitná	46 K
		ječmenná	45,45 K
		kukuřičná	36,55 K.

B. Hamolís,
c. k. okr. inspi. š. k.
2/5 1916.

c. k. okr. insp. š. k. 2/5 1916

Rok 1916

Světová válka zuří v neztěněné míře na všech frontách dále a smrt' kosí všude jádro národů evropských.

Při dodatečných odvodech podzimních roku 1915 odvedeni 18letí:

Stanislav Chromý č. 26.

Josef Ryška č. 18.

Karel Palička č. 12.

Ve věku od 24 do 50 let byli odvedeni:

František Horák, rolník č. 22.

Čeněk Gadas, rolník č. 9.

Adolf Orava, cestář a chalupník č. 32.

Josef Chromý, c. k. okr. hejtmanstvím degradovaný starosta a hostinský č. 26.

Dle výnosu c. k. okr. školní rady dne 31. prosince 1915 č. 2570 nebude se učitelstvu udíletí dovolená pro nemoc, jen výminečně a v nejkrajnější nutnosti a pouze na dobu nezbytné potřeby, jelikož mnoho sil učitelských hájí vlast a říši proti nepříteli a učitelky musí učit i na školách jednotřídních pro nedostatek sil mužských.

Hotovení ochranných prostředků proti zimě ve školách pro vojíny. Výnosem c. k. okr. školní rady ze dne 27.12.1915 č. 2543 se správy škol a místní školní rady vybízejí, by se postaraly o peněžitě prostředky ku zakoupení pletací vlny ku pletení ponožek, nátepníků nákolenic a jiných pro vojsko. Správa školy vyslala prosebný arch se dvěma žákyňemi do obce, na něž sebrán obnos 14,50 K, týž odevzdán sl. učitelce ručních prací a tato z koupené vlny od sl. Helsnerovy přiměla žákyňe školy zdejší, že zhotovily dva páry ponožek a dva páry nátepníček. Zhotovené tyto věci byly zaslány 16.1.1916 na adresu: C. a k. ministerstvo války ve Vídni, Königsfürsorgeamt des K. u. k. Kriegsministerium, Videň IX, Berggasse 16. Od tohoto úřadu došlo díkůvzdání na správu školy dne 28.1.1916 č. 13 jednacího protokolu.

Ku znamenitému výsledku Vlastenecké válečné sbírky kovů, přispělo učitelstvo obecných škol i žactvo škol těch co nejúčinněji, za což c. k. min. vojenství zaslalo vřelé poděkování jak učitelstvu, tak i žactvu s podpisy: Georgi G. fon J. m. p., c. k. ministr zemské obrany a Krobotin fon Z. m. p., c. k. ministr vojenství. Viz č. 11 a 12 jedn. protokolu ze dne 18.1.1916.

Školní slavnost za příčinou pokoření Černé Hory. Přihlížeje k radostné zprávě o dobytí Lovčena, pokoření a složení zbraní Černé

Hory, ukládá c. k. zemská školní rada výnosem ze dne 21.1.1916 č. 1686 správám škol a ředitelstvím měšťanských škol aby po rozumu dosavadních nařízení a probuzení dynastických citů a vlasteneckého nadšení mládeže bylo užito také této významné události, aby týmž účelem výchovným byla na školách, bez zvláštní újmy doby vyučovací, uspořádána pro školní mládež domácí slavnost, při které by na velký význam dotčených skvělých úspěchů našich zbraní, vhodným rakousko-patriotickým stanoviskem, zvláště zdůrazňujícím způsobem, bylo poukázáno. Učiněno tak za rozdělení půlročních školních zpráv dne 15. února 1916, jed. protokol č. 25.

C. k. zemská školní rada výnosem ze dne 31.12.1915, č. 31.384, vybízí učitelstvo a žactvo k měsíčním sbírkám peněžitým ve všech školách, a výsledek do 10. každého měsíce c. k. okr. školní radě oznámiti. Sebrané peníze pak zasílají na adresu: Správě spolku Červeného kříže (Bundesleitung österreichischen Gesellschaft von Roten Kreuze) ve Vídni I., Milchgasse 1. Na Zbrašově při školních sbírkách vybráno a zasláno: 14.2. 0,96 K; 8.3. 0,88 K; 11.4. 0,68 K; 13. 6. 0,96 K. (Schülersfond).

Nejvyšší dík J. V. tlumočen žákům obecných i měšťanských škol c. k. okr. školní radou dne 9.2.1916 č. 26:

Milé děti!

Z vaší činnosti ve prospěch válečné péče máme radost. Vy jste zhotovovaly, pod dozorem učitelů a učitelek, ve škole, teplé části oděvů pro vojiny v poli.

Vy jste z popudu svých snaživých učitelů a slečen učitelek sbíraly ostružinové a jahodové listy i duběnky, sbíraly jste vlnu, bavlnu, přízi, kaučuk, i každého měsíce donášely jste peníze ve prospěch Červeného kříže, ve prospěch Vdovského a sirotčího fondu, na zakoupení umělých údů pro vojiny a činíte tak ochotně doposud. Tím dáváte najevo nejen dobrotu svého srdce, ale též svoje vlastenecké cítění pro vznešeného našeho císaře a pro milovanou vlast i národ.

Horlivě a vydatně pomoci Vaší, povšimnouti si též ráčilo J. V. náš nejmilostivější císař. Na základě zmocnění Jeho Excellence pana místodržitele ze dne 21.1.1916 č. 199, sděluje Vám podepsaný, jako předseda c. k. okresní školské rady, po přání Jeho Veličensva, nejvyšší Jeho dík za projevenou činnost vlasteneckou.

*Emil, rytíř Vychodil z Hannaburgu.
c. k. místodržitelský rada a
předseda c. k. okr. školní rady.*

Pomocná vlastenecká činnost českého učitelstva školního okresu hranického v roce 1915.

Všeobecná činnost:

1) členy Červeného kříže	25 uč.
2) v době polní práce pomáhalo	55 uč.
3) organisovalo žáky při polních pracích	27 uč.
4) zaměstn. děti šk. pov. o prázdn. by při práci nepřekážely	11 uč.
5) vojensky cvičili ve šk. odrostlou mládež ve 33 obcích, 927 mladíků	15 uč.
6) vojensky cvičila mládež ve školách	33 škol
7) uč. a učitelky vypomáhali při písemných pracích	
a) u okr. hejtmanství	22 uč.
b) u obecních úřadů	54 uč.
8) v obcích pomáhalo: a/při odhadu obilí (únor 1915)	69 uč.
b/při odhadu ovsa (-“-)	42 uč.
c/odhad zásob (říjen 1915)	49 uč.
9) v chleb. komis. každ. týden rozd. lístky na chléb a mouku	26 uč.
10) kalendářů Stříbrného kříže koupěno	66 ks.
11) Manifestu J.V. koupěno	117 ks
12) přednášelo ve prospěch 3. váleč. půjčky	34 uč.
13) agitovalo ve prospěch 3. váleč. půjčky	61 uč.
14) na 2. váleč. půjčku upsali: a/ uč. a učitelky	22 425 K
b/ žáci 700 K, dohromady	23 125 K
na 1. vál. půjč. v loni upsali uč.	17 150 K
15) na 3. v. p. upsali a/ uč. a učitelky z dopl. za r.1914	13 900 K
ze svého jmění	25 600 K
úhrnem	39 500 K
b/ žáci upsali přičiněním uč.	13 125 K

Sbírky:

a) Rak. Červenému kříži ve Vídni	510,43 K
Vdovskému a sirotčímu fondu ve Vídni	712,33 K
Vlast. a dám. spolku Č. k. na umělé údy, do Brna	578,36 K
Úř. pro vál. péči ve Vídni	392,10 K
pro zajatce v Rusku	26,— K
Invalidnímu fondu ve Vídni	4334 známek
b) jiné sbírky konané žáky a uč.- sb. kovů	
žáci sebrali bronzu	4,33 kg
cínu	157,31 kg
hliníku	5,44 kg
mědi	307,98 kg
mosazi	695,73 kg

niklu	4,99 kg
olova	141,10 kg
zinku	93,36 kg
tombaku	9,41 kg
zvonoviny	3,31 kg
mincí	1,01 kg
různých kovů	108,30 kg
Celkem	10 535,78 kg
c) sbírka listí a duběnek	
ostružinového listí zeleného	454 kg
z toho sušeného	137 kg
jahodového listí zeleného	121 kg
z toho sušeného	64 kg
duběnek	13 kg
d) sbírka látek a kaučuku	
vlněných látek sebráno	1 296 kg
bavlněných látek	551 kg
lněných látek	149 kg
smíšených	3 011 kg
dohromady	5 007 kg
kaučuku	88,3 kg
e) sbírka 5. dětského dne konanou 2.12.1915 v obcích 15 uč.	
a jejich návodem 29 žáků, vybrali mezi občany	1 388,80 K
školní sbírky mezi žáky	508,99 K
celkem	1 897,79 K
f) kromě toho dopisovalo jménem příbuzných se zajatci	15 uč.
z vojny v poli a raněným	35 uč.
žádosti úřadům za podporu	22 uč.
pátralo po zajatých a raněných	12 uč.
vojínům posílalo teplé části oděvů	24 uč.
knihy a časopisy	5 uč.
doutníky a jídlo	18 uč.
na zakoupení polních oltářů daly dary učitelky	3 uč.
sběr stříbr. a zl. věcí ve prospěch Stříbrného kříže	1 uč-ka
vedení celé obecní agendy	5 uč.
vedení agendy vyplácení voj. podpor	3 uč.
vedení obec. agendy vál. pojištění	9 uč.
pošt. správu za nepřítomného, vede zdarma	1 uč.
předsedy žňových komisí byli	3 uč.

Všichni učitelé uklidňovali občany a pěstili v obcích ducha patriotického a dynastického v každé době.

Kromě měst skoro všude učitelé zařídili vojenskou podpůrnou přípravu mládeže školy odrostlé, sezvali mladíky, a buď sami cvičili (pak snad ve 4 případech, kde starší učitelé nevojáci cvičiti nemohli, dozírali), pouze v těch obcích kde učitelů nebylo jelikož byli na vojně, zařídily cvičení hasičské spolky nebo obce. Cvičilo se v 38 obcích.

Zimní části oděvů pro voj. zhotovené žačkami 4 005 ks.

Mimořádná činnost českého učitelstva školního okresu hranického v roce 1915. Činnost ta, proti činnosti v minulých letech byla slabší, jelikož učitelstvo si již své věci věnovalo pomocné vlastenecké aktivitě v této válečné době.

Školních slavností k počtení jmenovin J. V. ve výroční den nastoupení trůnu a 5. dětský den i slavností na oslavu našeho vítězství (Přemyšl, Lvov, Gorica) bylo 177.

Sbírka 5. dětského dne ve prospěch sirotků a dětí nešťastných na Moravě vynesla 1890,76 K. (V roce 1911- 1416,06 K; 1912- 1039,07 K; 1913- 1455,05 K; 1914- 1142,16 K), celkem 6950,10 K.

Zákaz školám rozesílání papírových obrázků od pražského nakladatelství Bedřicha Kočího; nakladatelství toto vydalo kolorované české Sokoly v kroji a vojíny husitského vojska pro českou mládež. Poněvadž rozšiřování obrazů těch prý odporuje § 125. řádu školního a vyučovacího, zvláště za nynějších poměrů, nejeví se také způsob jím rozšiřovati státoobčanskou výchovu u dětí. Uloženo je výnosem předsednictva c. k. zemské školní rady ze dne 2.2.1916 č. 975 a c. k. ministerstva kultu a vyučování ze dne 31.12.1915 č. 46.314, odbyt těchto obrazů co nejdůrazněji zakázati.

C. k. okresní školní rada hranická vydala všem školám okresu dne 27. března 1916 č. 444 následní svolání:

Ředitelstvím a správám škol. Blíží se 4. váleční půjčka, je třeba včas konati přípravy, aby se sebraly prostředky potřebné ku dalšímu vedení a vítěznému ukončení války. Při 3. válečné půjčce upsali v našem okrese, bez veliké agitace rodiče a děti přes 13.000 K. Správy škol a všichni učitelé i učitelky se žádají, by vybízeli děti:

1) by poprosily rodiče by na jejich jméno složili pro 4. válečnou půjčku nějaký obnos, což by měli žáci a žákyně pro památku na válečnou dobu, popřípadě by to tvořilo část jejich věna;

2) by upozornili děti aby ze svých úspor ve školních spořitelnách (kde jsou), upsaly přiměřenou částku;

3) kdo nebude moci celý obnos stanovený splatiti najednou, snad bude moci činiti tak po částech, o čemž poučení blíží bude vydáno;

4) i ze školních fondů (kde jsou), lze upsati jelikož tím nejen nebudou zkráceny, ale ještě větší úrok vynesou.

Wychodil.

Snahy o šetření při spotřebě potravin, - podpora školou:

Stát převzal na se zásobování a vyživování obyvatelstva své říše za války světové, ustanovil vyživovací listky na chléb, mouku, cukr, kávu a poukázal na jednu osobu a týden 70 dkg mouky, na osobu a 1 měsíc 3/8 kg zrnkové kávy a 1 kg cukru.

Když minulého r. 1915 vznikla obava, že pohotové zásoby obilí nestačí, aby obyvatelstvo státu až do nových žní bylo uchráněno těžkostí výživy, byla úřední opatření učiněna za tím účelem, by zmařeny byly úmysly nepřátel nás vyhladověti, podporována šetrnost všech vrstev obyvatelstva, způsobem díky zasluhujícím.

Obzvláštní zásluhu o buzení a udržování tohoto ducha šetrnosti zjednálo si duchovenstvo a učitelstvo, jež stále důtklivě upozorňuje obyvatelstvo; pokud se týče školní mládež na to jak jest nutno zacházeti hospodárně s chlebovinami, a jaké nebezpečí by vzešlo, kdyby se jimi plýtvalo.

Podobné působení doporučí se také roku letošního, výnos c. k. okr. hejtmanství i c. k. okr. šk. rady ze dne 20.3.1916 č. 429.

Vyměřená dávka chleba a mouky nemá se pokládati za povolené minimum, každý jednotlivec má spíše dle svých sil a prostředků o to se pokoušeti, aby spotřebu svoji snížil ještě pod množství jemu příslušející. Rovněž bylo by o to usilovati, aby obilí se neužívalo za krmivo, jak přes platný zákaz pořád se ještě děje. Ukládá se proto, podle výnosu p. ministra kultu a vyučování ze dne 3.3.1916 č. 6657, c. k. zemské šk. rady ze dne 18.3.1916 č. 5679, učitelstvu škol obecných i měšťanských ba také nadále pečovalo o zevrubné poučování mládeže v naznačeném směru a tímto způsobem také dále k tomu přispívalo, aby zámysly nepřátel nás vyhladověti v niveč byly uvedeny.

Týden Červeného kříže od 30. dubna do 7. května 1916. Válečný pomocný úřad c. k. ministeria vnitra pod záštitou Jeho c. k. výsosti p. arcivévody Františka Salvatora, uspořádal po celé zemi pomocí spolků Červeného kříže týden, v němž v každé obci komitety vybíraly, dům od domu, do sběrníček peníze, odznaky Červeného kříže, medaile, praporečky, růžice, rakouské orlíky atd., za určenou cenu prodávaly a sebrané peníze svému účelu odevzdaly. Na Zbrašově vyslaní 2 žáci sebrali na listinu 1.5.1916 9 K; dne 7.5.1916 sebraly 2 žákyně na sběrací arch 5 K. Dne 13.5.1916 č. 74, jedn. protokolu, odveden obnos 14 K c. k. okr. hejtmanství v Hranicích.

Úmrtí. – Školní rada p. Rudolf Kadeřávek c. k. profesor gymnasia v Hranicích v. v., a dlouholetý c. k. okr. školní inspektor pro okres hranický (20 let), zemřel 31. dubna 1916 a za velké účasti svých ctitelů a učitelstva byl dne 2. května 1916 uložen k věčnému odpočinku na městský hřbitov hranický.

Letní čas. – V německé, a tudíž i v rakouské říši úředně přijat a zaveden letní čas od 1. května až do 1. října 1916 a dle výnosu c. k. okr. šk. rady v Hranicích ze dne 28.4. 1916 č. 602, vyučování školní dle toho zařízeno.

Den vítězství. – Den 2. května 1916 bude nejen v dějinách války, nýbrž i v dějinách naší říše, nad jiné památný; neboť toho dne byla vynikající taktikou našich vojevůdců a chrabrostí spojených vojsk u Gorlice zlomena přesila nepřátel a vítězný náš postup zajištěn.

Týden Červeného kříže, v němž konány sbírky ve prospěch raněných a rodin vojáků padlých poskytuje zvlášť vhodnou příležitost k tomu, aby historické události vděčnou vzpomínkou byly.

Předsednictvo c. k. zemské šk. rady výnosem ze dne 1. 5. 1916, č. 1668 ukládá, aby pokud možno ještě v řečeném týdnu význam skvělého průlomu u Gorlice školní mládeži v dějepisných hodinách, způsobem věku přiměřeným, byl objasněn, vlastenecké její nadšení oživeno a city povinnosti k trůnu a rakouské vlasti byly znovu posíleny a utvrzeny. O tom se správy škol uvědomují c. k. okr. školní radou ze dne 6.5.1916 č. 627. *Wychodil.*

Na mravní ochranu mládeže. – Po dvě léta již trvající válka, na všech stranách zvyšuje hrubnutí a nemravení mládeže, i Zbrašov má zde své jedince, proti nimž i soudy zakročiti musely. C. k. okr. hejtmanskví v Hranicích vydalo následující vyhlášku: Dle § 7 cis. nařízení ze dne 20.4.1854 a říšského zák. č. 96, zakazuje se až na další mladistvým osobám mladším 17 let, navštěvovati bez průvodu rodičů, pěstounů, příbuzných nebo poručníků, hostince a kavárny v neděli a ve svátek vůbec, a ve všední dny od 6. hod. večer počínaje. Hostinským se zakazuje podávati alkoholické nápoje vůbec mladistvým osobám pod 17 let, přijdou-li do místnosti bez uvedeného průvodu. Dále se zakazuje mladistvým osobám mladším 17 let kouřiti v hostincích a kavárnách jakož i na veřejných ulicích a náměstích. Návštěva kina se až na další dětem mladším 14 let, stejně zda přijdou v průvodu osob dospělých čili nic, povoluje jen tehdy když program představení jest výhradně patriotický nebo vědecký, a povídá výchovnému účelu školy. Přestupky proti této vyhlášce budou ve smyslu ustanovení § 11 zmíněného cis. nařízení co nejpřísněji stíhány.

V Hranicích, dne 30. května 1916.

c. k. místodržitelský rada
Emil, rytíř Vychodil

Drahota za světové války na Moravě vůbec, v hranickém okrese zvlášť:

1 kg pšeničné mouky 2.	1,60 K	1 l piva z vrbovin	36-40 h
1 kg rezné mouky 2.	0,80 K	1 kg tvarohu	1,20 K
1 ks vejce	20 h	1 kg másla	8 K
1 l petrolej	48 h	1 kg slaniny	10 K
1 kg cukru	1,08 K	1 kg sádla	10 K
1 kg kávy zrnkové	16 K	1 kg hovězího loje	8 K
1 kg mýdla	7 K	1 kg hovězího masa	7 K
1 pár uzenek, miniatura	1 K	1 kg telecího masa	7 K
hrachu a čočky	není k dostání	1 kg vepřového masa	8 K
100 kg sena loňského, v březnu a dubnu r. 1916			22-24 K
1 pár botků nízkých šněrovacích s papírovou podešví			44 K
1 pár bot holínkových vysokých			100 K
střední podrážka bot			7-11 K
100 kg zemáků nevybíraných			8- 10 K
100 kg zemáků tříděných (bonbonů)			12-14 K

Království Černá Hora se vzdalo 13. ledna 1916 přesile vojsk rakousko-uherských.

Volba arcibiskupa. – Dne 18. ledna 1916 zvolen arcibiskup pražský dr. Lev Skrbenský hrabě z hříště, za arcibiskupa olomouckého.

Krupobitná bouře. – Dne 10. června 1916 snesla se o 6. hod. odpolední velká bouře s vichřicí od jihozápadu. Kroupy hustě padající až 7 gramů těžké, ležely místy na hromadách až do pozdního večera, a nadělaly na právě kvetoucím obilí moc škody. též ovocné stromy byly zpřelámány, vyvráceny a otlučeny. polovic nasazeného ovoce bylo kroupami oráženo.

Oslava vítězství. – Vojenská posádka v Hranicích pořádala, s městem a okolím, slavnost v lázních Teplicích ve prospěch Červeného kříže, kteráž jak v mravním tak i finančním ohledu se vydařila velmi.

Zabavování čítanek, zpěvníků, etc. na českých školách. – Poměry, které se utvářejí za světové války v krajích i říších Evropy mají všestranný vliv na obyvatele říše i jednotlivé národy, a zvláště národu českému zakoušeti jest mnohá příkoří; ani školství není ušetřeno. C. k. knihosklady vydané a školními úřady schválené čítanky pro české školy obecné i měšťanské, byly výnosem ministerstva kultu a vyučování ze dne 15. července 1916 č. 21.622 ze školního užívání vyloučeny.

Rumunské království vypovědělo po dvouleté neutralitě, dne 28. srpna 1916 říši rakousko-uherské válku a vídeňský Fremdenblatt, list rakousko-uherského zahraničního ministerstva o tom napsal: „V dějinách prohlášení války, jest tento postup právě tak ojedinělý, jako bezprostřední skok ze Spolku do války, který Rumunsko učinilo. Nóta jejích jest dokumentem neslýchané nestydatosti a Rumunsku vykvetla nová sláva, že v ničemnosti předstihlo i Itálii. Současně, co Rumunsko nám, vypověděla Itálie válku Německu. A 28. srpna t. r. oznamují úřední zprávy prvé rumunské zajatce; města pak Petrošeň, Brašov, Kezdyvašárhely do tří dnů Rumuny obsazeny a města Sibiu a Sepsiszentgyörgy 30. srpna vyklizeny.

Rozvoj Čechů a Němců v Rakousku: Podle statistiky uveřejněné v Neue freie Presse, od r. 1846 až do r. 1910 přibýlo Němců v Rakousku 3,411.067 duší čili o 54,76 % více; Čechů o 2,442.828 duší čili o 61,39 %.

Změna vůdčí. – Dosavadní náčelník německého generálního štábu gen. Falkenhayn byl nahrazen gen. Hindenburgem ve společné německé armádě.

Obětní dnové. – Od 4. do 9. října uspořádány po Moravě „obětní dny“ ve prospěch Červeného kříže. Žáci vybírali mezi sebou ve škole, a na arch též v obci. Každý pak měsíc vybírají ve prospěch vdov a sirotek po padlých vojínech, a obnosy zasílají se poštovní složenkou na adresu Österreichische Gesellschaft vom Rothen Kreuze Wien.

Smrt ministerského předsedy. – V sobotu 21. října 1916 byl min. předseda jeho Excelence hrabě Stürgkh, u jídla v hotelu vídeňském, spisovatelem židovským Bedřichem Adlerem zastřelen.

Smrt J. V. císaře rakouského. – V úterý 21. listopadu r. 1916 zemřel J. V. císař František Josef I. ve stáří 86 let, 3 měsíců a 2 dní, a 30. listopadu za účasti všech spřátelených dvorů byl pochován. Ještě před smrtí 28. října 1916 sdělily noviny, že pruský generál přidělen byl rakouskému císaři takto: Z Vídně 28. října 1916 z válečného tiskového stanu se sděluje: J. V. německý císař přidělil nejvyšším kabinetním rozkazem ze dne 22.10.1916 Království pruského, gen. majora šlechtice Cramona přiděleného c. k. vrchnímu velitelství, při ponechání v jeho služebním poměru osobě J. V. císaře a krále Františka Josefa I.

Nový císař rakouský. – Dne 22. listopadu 1916 slavnou proklamací ohlašoval J. V. nový císař rakouský Karel I. své nastoupení na trůn rakousko-uherský. Dne 30. prosince 1916 byl v Uhrách v Budapešti na uherského krále slavnostně korunován, při čemž se poprvé hrála královská uherská hymna.

Zákaz pálení svíček. – Pro nedostatek tuku a jiného svítiva (petroleje) zakázalo moravské místodržitelství osvětlování hrobů svícením ve dnech Dušičkových.

Bezmasé dny. – C. K. moravské místodržitelství výnosem svým v říjnu 1916 ustanovilo tři dny v týdnu (pondělí, středa, pátek) bezmasými dny pro všechno obyvatelstvo země. Neuposlechnutí stíháno vysokými peněžitými tresty nebo žalářem. Jinde, ku př. z Budapešti, se píše: Dne 21. října: Bylo nařízeno, aby v pondělí v den bez masa i tuku, byla veškerá cukrářství v Budapešti uzavřena.

Rok 1917

Válečné daně r. 1917. – Hned na sklonku r. 1916, a hlavně na počátku nového r. 1917 předepsány a vybírány zvýšené až 80. procentní daně válečné, co přírážky ku daním stávajícím. Též na železnici byla zavedena válečná daň jak z osob 30 % i ze zavazadel od 1. února 1917. Daň železniční válečná vztahuje se jak na státní, tak i na železnice soukromé.

Čeněk Kramoliš

c. k. okr. inspektor šk., 3./5.1917

Strom a zesurovení mládeže za světové války. – Každý přítel přírody a stromoví zejména, musí souhlasit, že jest naléhavou potřebou obracet i k mládeži, aby stálým působením na ni, byl znovu vypěstěn útlouc ke stromům, jakým honosili se naši dávní předkové – staří Slované, kterého nyní u mládeže, ale i u dospělých tak zhusta pohřešujeme.

Avšak škola sama těžko dosáhne vypěstění citu k stromům u mládeže nebude-li ji veřejnost v tom podporovat, co by byla největší snaha její, když by děti vyšeďší ze školy viděly necitelné kažení stromů.

Jest stydno a bolestno pohleděti na příklad na třešně ve „Zlámaném“, jichž ovoce ročně obec domácím pronajímá, jak tyto olámaný a zhanobený vypadají a prosí o slitování! Představenstvo a místní školní rady mají školu v tom podporovati a působiti na mládež i dospělé, by se stromem zacházeli citelněji, je nelámali, hřebíky do nich, jako do hmoty neživé, neráželi atd.

Pak vrátí se k nám útlouc staroslovanský ke stromům, ale také prospěje se mravům mládeže, dnešní válečnou dobou velikou měrou ohrožených. Škola nemůže vykonati pro děti tolik jako rodina. Rodiče mají podati k vychování jejich základy, na kterých pak škola dále staví a skutečný život dílo dokončí. Jest zajisté přáním všech rodičů, aby děti jejich byly v životě šťastny, a štěstí toto může jim nejspolehlivěji zajistiti

když je dobře vychováte. Dobré vychování jest nejlepší věno, nejpevnější statek, který dítěti zůstavíte. Na něm spočívá, na něm závisí celá budoucnost vašich dětí, bez dobrého vychování značné jmění přicházívá často na zmar, dobré vychování ani požár nestráví, ani voda neodplaví. Za budoucnost svých dětí v první řadě odpovědni jsou rodiče, když ne jinému, aspoň svému svědomí.

Zemáky r. 1917. – Od 1. srpna 1917 jsou zabaveny zemáky a pěstitelé jsou povinni prodávat je jen válečnému obilnímu ústavu; každé jiné dodávání, placené i neplacené, je zakázáno. Každý kdo osázal víc jak ½ ha musí oznámiti výsledek sklizně. Cena u výrobců stanovena na 20. srpna na 40 K za 1 q, od 21. srpna do 5. září na 25 K za 1 q.

Drahota r. 1917 u nás: Hlávěčka salátu v květnu 80 hal; 1 kg třešní 2,80-4,80 K v červnu; v červenci 1 kg raných zemáků 2,20 K; 1 okurek 40 dkg těžký 70 až 80 h i 1 K; 1 kg mouky 1,20-1,60 K; vejce až 60 h a 1 l mléka 1 K. 1/8 l vína 1 K; ½ l piva 75 h.

Psí dny roku 1917: Po celý květen, červen a červenec velmi málo, ba nic, přšelo. Půda až 1 m rozpraskána velkým suchem a větry zuřivými, že ovoce opadáva a štěpy schnou. Jařiny místy nevyklasily a zemáky neokvětlý. V měsíci červenci dostoupilo vedro v poledne až +56° až 57°C, že ovoce na stromech k slunci obrácené bylo úplně upečené! Potoky a menší říčky vyschly a ve studních byl nedostatek vody; studna školní na Zbrašově byla též bez vody.

Válečná VII. půjčka. – Od 1. října až do 8. prosince 1917 vypsána VII. válečná půjčka 5 ½ % za 92,50 % a pro dané prosté 5 ½ % dne 1. srpna r. 1926 splatné, státní pokladní poukázky za 94,50 %. Obcí naší upsáno na VII. půjčku 23.000 K.

Výsledek VII. vál půjčky ve zdejším školním okrese jeví se následující potěšující výsledek:

učitelé a učitelky upsali	35.200 K
žáci	77.150 K
občané	14,347.650 K
celkem	14,460.000 K

V agitačním výboru bylo 35 učitelů; o půjčce přednášelo 7 učitelů a litovali všichni učitelé a učitelky. V celku zásluha na tom skvělém výsledku náleží učitelstvu, které je si vědomo svých vlasteneckých povinností a je prodchnuto city dynastickými. z té příčiny doporučila c. k. okr. šk. rada, by c. k. okr. hejtmanství zvláště horlivým učitelům dalo pochvalná uznání.

Výsledek dosavadních válečných půjček v hranickém okr. hejtmanství jest následující:

I.	500.000 K	V.	10,600.000 K
II.	1,500.000 K	VI.	12,250.000 K
III.	5,500.000 K	VII.	14,460.000 K
IV.	6,500.000 K		

Přerušené vyučování r. 1917:

1. Pro nedostatek topiva bylo na mnohých školách vyučování zastaveno; též na Zbrašově se 6 týdnů v únoru a v březnu nevyučovalo a správce školy přidělen na ten čas k práci na c. k. okr. hejtmanství.

2. V červnu a v červenci opět 6 týdnů nebylo vyučováno, že správce školy, co komisař osevních ploch byl odvolán do obcí Ústí a Skaličky, kde s místní komisí sepsával jakost a mnohost různých druhů polní úrody, dle parcelí do zvláštních tiskopisů, při slunečním úpalu 50° až 55°C.

Školní slavnost VII. dětského dne pořádána 2. prosince r. 1917 žáky a občany na Zbrašově v budově školní ku prospěchu českých vdov a sirotek po padlých hrdinech, jejich mužů a otců ve světové válce, měla důstojný průběh. Žáci střídavě pěli národní a školní písně i deklamovali, že přítomní měli velkou radost. Žáci vybrali mezi sebou 9,43 K a občané 13,80 K, úhrnem 23,23 K. Obnos ten byl 11. prosince 1917 zaslán do Brna svému účelu. Uznalí rodiče po slavnosti podělili děti pečivem a cukrovím.

Školní slavnost Vánočního stromku pořádána za součinnosti místní školní rady, obecního výboru a správce školy dne 26. prosince r. 1917 v den sv. Štěpána v učebně zdejší školy, za velké účasti rodičů a omladiny zdejší i hostů z Hranic.

Žáci u bohatě okrášleného stromečku, ku uspokojení všech, provedli zpěvohru „Malí pastouškové“. Některé zpěvy (andělů, pastýřů) provedeny dvouhlasně za doprovodu harmonia. Na výzdobu a výlohy sebrali si žáci na arch 46 K, a obecní výbor přispěl z prostředků obecních 40 K. Za obnos 80 K bylo koupeno školních potřeb (písanky, per, tužky, držátka, barvy) a za 6 K svíčky a barevný papír na okrášení stromku. Jablka, ořechy něco cukroví darovali rodiče, ostatní cukroví o počtu 300 kusů po 60 hal. napečeno z darované mouky, vajec, cukru a oříšků uznanými rodiči a sice: pánové a paní František Hapala č. 6; Adéla Kohoutová č. 4; Marie Tomečková č. 6; Marie Chromá č. ...; Anna Rýparová č. ...; František Králík č. 11; František Velecký č. 28; Barbora Gadasová č. 9; František Orava č. ...; František kohout č. 13; Kristýna Duchoňová č. 16; Františka Škrobálková č. 7; František Horák č. 22; Josef Vinkler č. ...; Anděla Vavříková č. 3 a jiní.

Z obnosu 86 K nakoupeno školních dárků k vánočnímu stromu:

1. Pisanky č. 10 A, č. 11 A	16 K
2. Početníky č. 15 A	8 K
3. Hedvábný barevný papír	1,50 K
4. Cukroví sladové	6 K
5. Svíčky	4 K
6. Tužky kreslicí	13,60 K
7. Tužky barevné	5,25 K
8. Pera	7,20 K
9. Držátka	4 K
10. ¼ kg másla	5 K
11. zázvor	1,80 K
12. Barvy Güntherovy	5,80 K
13. Kreslicí listy	5 K
14. Barevný papír na řetězy	<u>3,60 K</u>
Úhrnem	86,45 K

Z toho dostali:

v 1. oddělení 8 žáků, dárků za	15,68 K
v 2. oddělení 13. žáků, dárků za	29,38 K
v 3. oddělení 17 žáků, dárků za	<u>40,29 K</u>
Úhrnem	85,35 K

Za neličené radosti a veselí byli poděleni žáci dárky i cukrovím, vzdali srdečné díky všem přítomným i dárcům nepřítomným a ve slibu že budou vděční, pilní a poslušní, rozcházeli se domů.

Rok 1918

Vůle národa. – Na památném sjezdu všech českých poslanců, co zástupců sněmu českého, moravského a slezského, jakož i členů říšské rady, konaném dne 6. ledna 1918 v Praze, usnesli se shromáždění na tomto prohlášení:

Ve čtvrtém roce hrozná války světové jež si vyžádala nezměrných obětí na životech i statech národů dějí se prvé pokusy o smír.

My čeští poslanci rakouské říšské rady, jež byla rozsudky nepřislušných soudů vojenských, zbavena celé řady svých členů slovanských a současně i my čeští poslanci rozpuštěného a dosud neobnoveného Království českého, jako již po celou dobu války nesvolaného sněmu Markrabství moravského a neobnoveného sněmu Vojvodství Slezského, jsme jako zvolení zástupcové národa českého povinni určitě a jasně za lid český a za porobenou a politicky umlčenou

větev slovanskou v Uhrách vyznačiti svoje stanovisko k nové úpravě poměrů mezinárodních.

My poslancové českého národa prohlašujeme, že mír, který by národu našemu nepřinesl spravedlnosti a svobody, nemohl by pro něho býti mírem, nýbrž jen počátkem nového a mohutného a důsledného zápasu za státní samostatnost, v němž by národ náš napjal veškeré své síly hmotné i mravní až do krajnosti, a v tomto bezohledném boji neustal až do šťastného konce.

Vedení jsouce těmito zásadami, protestujeme slavnostně proti odmítání práva sebeurčení národů při jednání mírovém, a žádáme, aby ve smyslu práva toho, zabezpečena byla všem národům tedy i našemu účast a plná volnost obhájití svých práv na mírovém kongresu.

Toto prohlášení českých poslanců bylo zabaveno 6. ledna 1918 a po druhé, když přečteno v poslanecké sněmovně.

Český svaz poslanců protestoval – a projev deklarace české byl imunován.

Opis z časopisu pro vzdělání lidu „Nový lid“, roč. 1918, č. 6, ze dne 7.2.1918.

Volba do místní školní rady. – Dne 25. ledna 1918 provedena doplňovací volba do místní školní rady na Zbrašově, a zvoleni:

Josef Orava domkář č. 27, František Hapala rolník č. 6 a náhradníkem František Velecký domkář č. 28. Po uplynutí 8 dnů svolání všichni členové místní školní rady na den 2. února 1918 ku volbě činovníků: Za předsedu zvolen František Hapala, za místopředsedu Josef Orava, ostatní členové jsou virilní: František Juřena správce školy, P. Josef Holec katecheta, náhradník František Velecký.

Sepisování polních plodin. – V měsíci červnu a červenci učitelstvo komandováno bylo v určených obcích, sepisovalo mnohost a jakost letošních osetnin a okopanin.

Dne 6. července 1918 uspořádány demonstrační schůze všeho učitelstva moravské, české i německé organizace okresní, v počtu hojném, kde dávalo výraz hluboké nevole nad jednáním zodpovědných činitelů, kteří prodávající lhůty výplaty nouzového přídávku, vhnávají rodiny učitelů do náručí bída. Průběh schůzí vyzněl takto: „Nejsme ještě tak otupělí, abychom snesli křivdy bez hlesu, ještě dovedeme sevřítí pěstě a zabušiti na svědomí těch, jimž škola a učitel tak málo přirostli k srdci. Byť dnešní držitelé druhdy slavného dědictví Žerotínů a Cimburků, neváhali jste pojistiti živobytí dělnictvu, podělili jste úřednictvo, kněžstvo

s rychlostí neuvěřitelnou, nadiktovali jste podpory kdekomu v zemské službě.

Jen těch, kteří vás vychovali, kteří položili první cihly ke skvělé budově nynější vaší kariéry, těch jste pominuli, těm hodili jste ohlodanou kůrku! Voláme bohatou Moravu k zodpovědnosti a nerozpakujeme se odpřísaňnouti: Buď zachová se země k učitelstvu lidsky, nebo nemá práva k synovským svazkům učitelských legií. Nechť se nikdo nedíví postavíme-li se do opozice proti těm, kteří nemají dosti váhy nebo citu a vůle, aby zbědovanému utýranému, podezíranému a zrádcovanému učiteli, komandovanému dnes k různým mimořádným pracím, opatřiti v čas válečného hladu – kus chleba.

Bleskosvody. – V červenci 1918 vysláni vojenští zřízenci do obcí a měst, by měděné svodné vedení bleskosvodů ze všech budov snímali pro účely válečné a nahrazovali je tyčemi železnými.

Č. Kramoliš

Okres. šk.insp. 21./2.1919.

Kdo je vinen válkou? – Všeněmecký předák baron Gebssatel napsal v časopise „Panther“ v říjnu 1915: My Všeněmci radili jsme třikráte bychom se hrozící válce nevyhýbali, ale využili naskytující se příležitosti k vyrovnání nynějšího evropského napětí. Třikráte tedy, možno-li tak nazvati, radili jsme se k válce r. 1905 proti Francii, r. 1911 proti Francii i Anglii, r. 1912 proti celému Trojspolku. Válku světovou násilně vyvolali Německo (císař Vilém II. Krvavý a generál Hindenburg etc.), Rakousko-Uhersko (Franc Josef I., markýz Gero vulgo arcivévoda Bedřich, hrabě uherský Tisza, Berchtold, Seidler min. předseda rakouský, etc.), těm patří odměna!

Jak v Českých zemích Němci hospodařili. – Dne 14. října 1918 protestovalo české dělnictvo jednodenní stávkou proti drancování České vlasti i Moravy odvážením potravin a všeho jiného. Praha byla mimořádně vojskem střežena, na Hradčanech postavena děla, v ulicích města kulometry a maďarští vojáci. Ve státních skladištích zplesnivělo a moly bylo požráno za 500 miliónů korun oděvů a prádla!!! I kliky mosazné chtěli Němci od dveří československých domů sbírat. V krajích německých se vše šetřilo a ještě k nim dováželo, hlavně dobytek, zrní, píce a j.

Pád moci německé. – Německá říše měla nejlépe vycvičené a vyzbrojené vojsko na světě. Že však jejich vláda spočívala jen na násilnostech a utiskování národů jiných, zhroutila se i s trůny jich spojenců (rakouských, tureckých).

Dne 28. října 1918. – Již se naplnilo proroctví Komenského „správa věcí tvých, ó lide český, se zase k tobě navrátila“. Po 300 letech máme zase svou českou vládu. Československý stát bude mítí útvar republikánský. Hlavní tvůrcové naší samostatnosti byli dr. Tomáš Masaryk první prezident Československé republiky, Jeho přítel Woodrow Wilson prezident Spojených států severoamerických, dr. Eduard Beneš ministr zahraničí a Milan Rastislav Štefánik ministr vojenství, co vůdce našich osvědčených legionářů na všech frontách.

Československý stát obsáhne celé země Koruny České i se Slovenskem. Němci z Čech i z Moravy jsou na nás odkázáni jak svým přumyslem – komu by prodávali a kdo by jim dodával pracovní síly? – tak svou výživou. A Maďaři poznají, že je konec násilností nad cizími národy, neboť celý svět násilnosti ty ztracuje.

Pouta prolomena! – 28. říjen je slavným dnem našich dějin. Rakouská vláda oznámila prezidentu Wilsonovi svou úplnou kapitulaci, uznávše práva Čechoslováků a Jihoslovanů a poprosila o okamžité příměří a zvláštní mírové vyjednávání. V důsledku toho prohlásila dočasná výkonná moc našeho národa „Národní výbor československý“, Československý stát provoláním k národu. V Praze a postupně v ostatních městech převzata zástupci Národního výboru veřejná správa a vše co s ní souvisí. Zároveň vydán první zákon Národním výborem, jímž se zabezpečuje souvislost dosavadního právního řádu se stavem novým.

Marné byly posléze i vzteky proti nám, co dobyla československá krev na francouzském, italském, srbském a ruském bojišti, bylo s obdivem uznáno dávno celým světem a nakonec i těmi, kteří se nejhouževnatěji a nejnerozumněji vzpírali. Chabé drápy dvouhlavého orla pustily své oběti, a přirozeno, že národy hned v prvou vteřinu své opravdové svobody zajásaly. Vlna nadšení rozlila se od Šumavy až daleko za Tatry. Mladí jásalí staří plakali radostí, že sen všech našich předků, našich vyhnanců, našich buditelů a našich zápasníků za svobodu, stal se skutečností.

Den 29. říjen 1918 byl stanoven dnem oslav; všude byl klid, vždyť práce by kterýkoliv dobrý Čech nebyl ani sto, rozechvěním z radosti, soustředit myšlenky na obvyklé denní zaměstnání.

Český národ ve svém jádru zůstal za války pevný, neuhnul ani na píď, neslevil se svých požadavků ani jednou, třeba byl ve svých představitelích žalářován a popravován. Síla, sebevědomí, pevná vůle vědomá svého cíle zvítězila.

Otázka vyživovací. – Jak píše noviny 4. listopadu 1918: Poněvadž vyživování přešlo nyní úplně do našich rukou, je svatou povinností

rolníků odvést pokud možno nejrychleji všechny přebytky. Umožnit výživu našich nejširších vrstev je čin nejvlastenečtější, neboť hladový dav nezná vlasti, nemůže na dlouho rozlišovat mezi tvým a mým, když je ohrožen jeho jediný statek – holý život. Kdo bratru svému nepomáhá v těchto těžkých chvílích, není Čechoslovákem s velkým Č, ale přítelem našich nepřátel. Milujme se a podporujme se proto navzájem.

Báseň dle časopisu Venkov (Karel Jonáš)
Rudolfe Habsburku! *atd.*

Česká legie {*atd.....*}

{Přeskakuji básně, které si zvidavý čtenář může vyhledat v originálu kroniky v Okresním archivu v Henčlově nebo v jiné literatuře, a zde zabraly několik stran.}

Náhrobní nápis padlých:
Poutníče!

Dones pozdrav náš milené vlasti na březích Vltaviných, a zvěstuj tam bratřím, my že tuhle mrtví ležíme, čtyřicet tisíc, umřevše rádi v zápase za svobodu světa, v naději jisté, že svět nedá zahynouti jim ni budoucím!

Zpráva ze dne 4. listopadu 1918 tvrdí, že bývalý císař rakousko-uherský Karel I. ujel do Švýcar a Vilém Krvavý {10.11.1918} do Holandska {a tam 28. 11. abdikoval}.

„Lípa Svobody“ - Ku památce 300-leté poroby národa českoslovanského a zlomení okovů německých z jich útisku sázeny „Lípy svobody“. Obec naše za součinnosti místních úřadů a korporací nasadila Lípu svobody na Baránce, za zpěvu, vlasteneckých řečí a večerní zábavou se sbírkou peněžní ve prospěch sirotků legionářských, ukončena slavnost důstojně.

Světová válka byla ukončena 11. listopadu 1918 o 11. hod. dopolední, kdy zástupci Německa podepsali příměří. Jeho podmínky jsou velmi těžké zcela ve smyslu Thomase Woodrowa Wilsona požadavku, aby Německu další válčení bylo úplně znemožněno.

Hraběnka Coudenhove, choť hraběte Maxe Coudenhova (dříve, v r. 1895 byl okr. hejtmanem v Hranicích, později místodržitelem v Čechách a

pravá ruka France Josefa a rakousko-uherské vlády)³, zatčena 15. listopadu 1918 pro zpronevěru v Červeném kříži; na záruku 100.000 K propuštěna. Dcera to dřívějšího ministerského předsedy Eduarda Franze Josepha hraběte von Taaffe-Ballymont-Correna.

„Dobří pastýři“: Olomoucký arcibiskup svobodný pán Skrbenský a brněnský biskup dr. Klein byli ještě před několika týdny toho názoru, že úsilí o československý stát je velezradou. a nyní pořádají slavné služby boží a modlitby za náš stát!

Vilém Krvavý, bývalý německý císař {*Vilém II.*}, měl pro svou osobu zásob potravin za několik statisíc korun. Tak chtěl „vydržet“ válku a dával o sobě rozšiřovati, že jí válečný chléb a bramborovou polévku.

Mimořádné příjmy bývalých arcivévodů: arcivévoda Bedřich (Gero) nechal si vypláceti za návštěvu u císaře, podával-li jemu zprávu, kromě svých ohromných příjmů, ještě 30.000 K; arcivévoda Leopold Salvátor, jako ochránce „Červeného kříže“ 200.000 K ročně a na Červený kříž platil, z počátku ochotně, chudý lid.

Někdejší vrchní armádní velitel bývalý arcivévoda Bedřich (Gero) psal své milenci Marii Lauferové v Těšíně tak necudné dopisy, že při nedávném soudním líčení ve Vídni, soudce nepřipustil, aby byly čteny.

Když polní maršál, šlechtic Klepschkloth vdával dceru v r. 1917, muselo oděvní skladiště XIII. vydat přes 2.000 metrů na prádlo a spoustu hotového zboží, jako ubrousků, ručníků a t. d. Zaplatil za to nepatrnou cenu.

Výrok Benjaminu Constanta: Národ musí býti ctnostným aby mohl býti svobodný!

Rakouský pořádek. Vojsko v poli nemělo dostatečného oděvu, obuvi a potravin. Jakmile ale armáda se zhroutila, zabrali Italové v Terstu obrovské skladiště a na dráhách spoustu vagonů cukru, konserv, a oděvu a obilí a obuvi ukořistili. Na 400 vagonů ukořistili Italové, a vojáci museli pít povětšinou hořkou kávu, to se hospodařilo!

Dne 8. prosince 1918 pořádána školní slavnost na Zbrašově 8. dětského dne, na oslavu zřízení Československého státu, při níž pak i v obci vybráno 48,34 K ve prospěch sirotků po padlých legionářích.

Kdo řídil Rakousko: Jak vedena zahraniční politika za Rakouska, vidno z toho fakta; řídilo ji 15 hrabat, 23 baronů, 10 rytířů, 22 prostých

³ Zde některý škodolibý čtenář, možná učitel, dopsal poznámku pro srovnání, jak tentýž autor textu, učitel F. Juřena, jej dříve vychvaloval. Srovnej v tomto opise stranu 13-14 a 84-85.

šlechticů a jen 8 osob občanského původu. není tedy divu, že to s Rakouskem tak smutně dopadlo.

Z hrůz zločinného Rakouska: Podle výhlazu bývalého ministerstva války vykonáno 11.400 poprav. Z odsouzených k smrti dostalo milost 3.800, ale až byli usmrceni, tedy téměř 4.000 osob bylo nevinně zavražděno. Ovšemže Němce nepopravovali.

„Lotr Vilém II.“ Ženy z francouzského města Lille podaly na Viléma Hohenzollerna trestní oznámení pro kuplířství a svádění k němu. Když bylo Lille obsazeno německým vojskem, byla řada děvčat od 18 do 30 let odváděna a zařazena mezi prostitutky.

Ó, ta válka! Válčící státy postavily armády asi o 51 milionech mužů, měly ztrát 26 milionů mužů a výdajů přes 860 miliard korun.

Dne 20 prosince 1918 pořádána školní slavnost za účasti členů místní školní rady, představenstva obce a spolkových místních funkcionářů i omladiny, na počest příjezdu prvního presidenta Dr. prof. Tomáše Masaryka z Paříže do Prahy, s láskou a slávou nevidanou.

Rok 1919

Ladislav Quis: „Naše boje“ – báseň
 Krví, potem, práv svých si dobýváme,
 za to ale kus když jednou máme,
 ihned chutě do sebe se dáme.
 A když kořist v cáry roztrháme,
 potom opět znova počiháme.

Neztrpčujme si život, jsme živi jen jednou, a když zmizíme ve věčném neznámú, všechno tu necháme, co bylo našim vlastnictvím.

Kolik obcí je v naší republice. Statistická kancelář udává počet našich obcí 15.136, z toho připadá na Čechy 7.776, na Moravu 2.904, Na Slezsko 497 a na Slovensko, v 16 stolicích, 3.959 obcí.

Oslava 69. narozenin našeho tatíčka presidenta Masaryka. Oslaveny byly dne 7. března 1919 po celé republice ve školách i jinde, vzpomínkou na veliké životní dílo oslavencovo. Kéž dočká se náš drahý prezident brzo, dokonání svého díla, uspořádanými poměry v naší republice, kéž uvidí svůj sen: Obrození všeho českého lidu v duchu a v pravdě, a že národ položil pevné základy pro slavnou svoji budoucnost.

Tři skvrny. Alkohol, cigarety a karty jsou největšími nepřáteli republiky a musí býti potírány.

28. březen je dnem narození největšího učitele v dějinách lidstva Moravana Jana Ámose Komenského. Vzpomínejme všude právě letos s povděkem, že splnila se jeho prorocká slova: „Věřím, já, Bohu, že po přejití víchřic hněvu, hříchy našimi na hlavy naše uvedenými, vláda tvých věcí, k tobě se zase navrátí, ó lide český!“

Ministerstvo školstvo a národní osvěty zrušilo dosud nařízené prázdné dny (4.11., 27.4. a 9.5.) a stanovilo všeobecnými svátky pro školy obecné, měšťanské, odborné i střední dny 28. října jako den „Svobody“ a den 1. května. Dny, Komenského (28. března) a Husův (6. července), mají se prvé dvě hodiny vyučovací vykonati vhodné slavnosti školní, věnované památce těchto velikých mužů a jejich dějinnému významu.

Pohřbívání ohněm {*dnes řečeno: pohřeb žehem - kremace*} bude povoleno i naší Československé republice.

Která životní otázka je nejdůležitější? Bude-li každý jednotlivec v naší republice poctivě pracovat, ať tělesně nebo duševně, stane se z naší české země velké mraveniště, které brzy bude slynouti bohatstvím, a budeme-li toto bohatství rozumně užívat, budeme nejšťastnějším národem na světě.

Náboženství. Věř si v cokoli, ale věříš-li, žij podle toho. V tom to vězí. Nejen věřit, ale žít dle náboženství, a nežiješ-li a máš-li své náboženství jen v ústech, jsi lump. (J. S. Machar.)

Drahota u nás. Jeden litr mléka stojí na vesnici 1-2 K, ¼ kg másla 12 K, ¼ kg tvarohu 3 K, 1 kg mouky pšeničné pod rukou (na lístky se nedostane) 15-20 K, kg mouky režné 5-8 K (na lístky jsou otruby smíchané s různými nerostnými rozemletými přísadami, z čehož i zvíře onemocnělo!), 1 kg vepřového masa 48 K, hovězího 8-16 K, kg slaniny 80-100 K, 1 vejce 70-80 h., ale i 1 K. Teplice hostí po většině židy a z okolí se skupuje a přepalují pro ně potraviny a t. d. – etc... Domácí pak člověk nemůže od svých lidí dostat nic koupit; řeknou: nemáme; stydí se patrně říci tu keřaskou cenu, kterou berou od lidí cizích. To, co psáno o Teplicích, platí i pro „Slovanku“ na Zbrašově.

Drahota ve Vídni. Cestující přibývají z Vídně tvrdí, že se tam prodává 1 vejce za 7 K, bochníček chleba až za 20 K, americká bílá mouka za 1 kg 26-28 K, vepřové maso kg za 80 K, koňské 40-45 K, kg másla 100 K a kg sacharinu 5000 K.

Válečný pelyněk. Naše dědiny jsou plny válečného pelyňku. Slyšíš řeči, které chytají za hlavu: Všichni, ale všichni jsou zloději, největší ovšem starosta. A nejen zloději, ale i keřasi, vydřiduši a bůhví co všechno. Domkář viní sedláky, dělníci domkaře, sedláci domkaře i dělníky.

Sedlák prodává až po 500 K 1 q obilí, selata po 900 K, mléko po 2 K; mistr obuvník bral za boty až 300 K, stolař za rakev pro chudáka 120-200 K, lepší stála 300-400 K; hodinář, sklenář, - kde kdo!, a což obchodník!

Lump zloděj učitel, neštěstí obce. On zavinil, že mají jednotlivci tolik válečných půjček, on je vinen, že byly přísné rekvisice. Farář nesmí na ulici, byl pro válku, šval do války, četníci psi, chodili po rekvisicích, honili desentéry, zastřelili je. A okresní hejtman a komisař, nechť se v obci neukazují, podplacení lumpi. Prostý voják chce si posvítit na kaprála, který s ním na vojně tak sprostě nakládal; kaprál číhá na toho „psa feláka“, kterému nemůže zapomenout; a ten mladý učitýlelek, toho chce 10 zaškrtit, dělal vojnu jako pan lajtnant. A do této obce vrací se po třech letech legionář. Usedá v koutku obecní hospody a slyší a cítí tu nenávist jednoho proti všem, všech proti jednomu. Tolik se těšil, jak mu asi je? Proč jenom nejsem raději pod drnem někde na Volze nebo na Montelu{??}, zničil jsem sice Němce, ztroskotal Rakousko – vrátil svobodu české vlasti – ale mír, lásku – to vše jsem chtěl nalézt doma.

Vyvlastnění velkostatků schváleno. Velká oprava sociálně národní stane se tedy skutkem a je potěšitelné, že děje se tak z vůle celého národa. Stará krivda, konfiskací pobělohorskou vzniklá, se odčiňuje. Na 430.000 rodinám možno nyní poskytnouti průměrně po 3 ha. vyvlastňovány budou velkostatky větší než 150 ha půdy zemědělské. Záborem nabývá Československá republika práva zabraný majetek přejímati a přidělovati. O náhradě za převzatý majetek rozhodne se zvláštním zákonem. Bez náhrady převezme se majetek příslušníků nepřátelských států, pak rodiny Habsburků, majetek bezprávně nabytý a majetek osob provinivších se hrubě proti československému národu ve světové válce.

Jak pomáhali klerikálové Rakousku? Nejvíce motlitbami a řečmi, protože to bylo nejlacinější. Nařízené modlitby v naší diecési olomoucké za války počínaly takto: „Zachovej, ó nejdobrotivější Bože a Pane, v bázni a lásce své, v míru a blahu veškeré Rakousko i císařský dům! Upevni a chraň je všemocnou pravicí svou, aby žádný nepřítel ho nezmohl. Napráhni vítězné rámě své proti všem, kteří záští a slepou řevnivostí štvání útočí na staroslavný dům ten.“ Pán Bůh, ale katolických kněží, ač se tak ve všech katolických kostelech stále modlili, neposlechl a nechal zločinné Habsburky padnout i nespravedlivé zklerikalisované Rakousko. To je nový důkaz, že Bůh klerikálů nemiluje, jejich proseb nedbá a proto by měli čestní lidé držeti se Krista a jeho čistého učení a nebýti společnými proroky klerikálů. Či, ani po takovýcho ohlupujícího klerikalismu, budou jim lidé věřit? Již Havlíček řekl: „Nic jim nedávejte, nic jim nevěřte!“

Ztráty Rakousko-Uherska ve válce světové. Bývalé ministerstvo války ve Vídni vydalo právě výkaz ztrát od 1. srpna 1914 do konce září 1918. Podle něho padlo 13. 018 důstojníků, 4.973 zemřelo v nemocnicích, nezvěstných bylo 8.179 důstojníků. Z mužstva padlo 345.812 vojáků, v nemocnicích zemřelo 309.393 mužů. Raněno bylo 1,396.387, zajato 900.252, nezvěstných vojáků 866.095. Úhrnem tedy mrtvých 637.196, nezvěstných je 874.274, z nichž podle zprávy s ministerstva války možno z tohoto počtu pokládati za mrtvé; tedy asi 1 milión vojáků zemřelo ve válce. Ze zajetí vrátilo se do konce září 1918 574.745 osob. Slované ztratili v této hrozné válce poměrně nejvíc, neboť je nejvíce hnal německý militarismus na jatka. Chtěje takto Slovanstvo úplně vyhubit.

Kdo zosnoval atentát na bývalého arcivévodu Františka Ferdinanda? Ve Vídni, brzy po atentátu se šušovalo, že atentát byl ďábelským způsobem zosnován nejvyššími kruhy vídeňskými, jimž se jednak jednalo o odstranění soka, jednak o zjednání záminky k válce. Dnes mluví se již otevřeněji. Podle newyorských zpráv uveřejňuje lord Greeg tajné listy hraběte Czernina, v lednu t. r. doručené siru Sternerovi, ze kterých vychází, že z německé strany, již před válkou, bylo připravováno spiknutí proti následníkovi trůnu Františku Ferdinandovi. Němci spílali a Slované to měli odsonat.

Jugoslávie zavedla od 1. ledna 1919 počítání denních hodin od 1 do 24.

Ministr národní osvěty a vyučování Habermann řekl ku naší samostatnosti toto. Již jednou národ česká vlastní vinou, vlastní rozháraností a neuvědoměním si příkazu doby propásl svoji samostatnost. Samostatnost, to nestačí dostat od světa hranice, ale to znamená tyto hranice vyplnit účelnou činností školy s žactvem, rodiny s řádně vychovanými dětmi, národ uvědomělý mít, se zdatnými a podnikavými jedinci.

Vláda starého Rakouska připravovala pro invalidy 50.000 kolovrátků, aby se vyhnula povinnosti postarat se o mrzáky, jež o zdravé údy válečnou výpravou připravila.

Obecní volby.

V neděli 15. června 1919 byl všeobecný volební den do obecních a městských zastupitelstev, na základě všeobecného rovného a tajného práva hlasovacího, na tři léta; další volby na čtyři léta.

Na Zbrašově zvolena strana pokroková (agrární) s p. Františkem Kohoutem č. 13 rolníkem, co starostou v čele. Do výboru zvoleni: Josef Orava domkář č. 27, František Hapala rolník č. 6, František Kohout jun. rolník č. 4, Inocenc Škrobálek rolník č. 7, František Velecký domkář č.

28, Čeněk Gadas rolník č. 9, František Mastil sen. domkář č. 8, Čeněk Chromý domkář č. 37, Jan Králík domkář č. 11, František Rýpar podruh v č. 29.

Druhy orlů. Za starého Rakouska měli jsme trojí druh orlů: orel rakouský byl dvouhlavý, skutečný orel byl jednohlavý a orel klerikální byl bezhlavý.

Čeští kněží pro reformy kněžského stavu, konají v tyto dny v Brně a Přerově schůze četně navštívené, v nichž přijaty resoluce, aby se Němci kardinál Skrbenský a biskup Huyn vzdali svých stolců.

Velká hudební výprava česká, v počtu 220 osob, odjela v červnu 1919 do Paříže a do Londýna, k uspořádání českých koncertů. Jsou to pěvecká sdružení moravských a pražských učitelů, rozšířený orchestr Národního divadla za vedení Kovařovicova, slečna Destinnová, virtuos Kocián a jiní.

Dne 3. června 1919 Maďaři prudce útočí severně od Miškovců na naše posice. Bela Kuhn nemluvil pravdu, když tvrdil, že Maďaři nebudou útočit a že chtějí ponechat Slovensko Slovákům. Nechal sestavit armádu 100.000 mužů, kteří útočí na naše vojsko při demarkační čáře a vnikají na naše území. Vybízejí lid na území Česko-Slovenské republiky ke vzpouře a rudé gardy, které pronikly mezi naše vojáky, páchají nejhroznější zločiny. Tak v jedné obci nalezeno bylo 8 legionářů, jimž do ran vsypána byla paprika a oni přibiti byli rukama ke stolu.

Za Husem, ku dni 6. července. Český národ nemohl roku 1915 oslavit náležitě 500letou památku mučednické smrti největšího svého syna Mistra Jana Husa. Úpěli jsme pod jhem rakouského orla, střežení jsouce přísně římskými klerikály. Jsouce nyní svobodni, můžeme letos poprvé volně vzpomenouti čím nám Hus byl a čím nám býti má. Můžeme přihlásit se hrdě a beze strachu k svému velikánu.

Oslavujeme Husa. Oslavují ho různé vzdělávací spolky a organisace, dokonce i politické strany. Zapálí se leckde hranice, promluví se nadšené řeči, v nichž vychválí se Hus – ale řekněme si upřímně „Je to již všecko?“, není to plané oslavování, nebude národ žítí dál zase jako žil za poroby rakouské v neupřímnosti a přetvářce?

Nebylo by opravdu nic trapnějšího, kdybychom Husa sice oslavovali říkajíce, že jsme také potomky Husitů a Českých bratrů, ale při tom bychom jednali jinak než Hus. Nebylo by to asi tak, jako kdyby někdo hlásal střízlivost a sám pil?; mluvil o křesťanské lásce a bratrství a přitom štal, bratra utiskoval a lichvařil; kdyby se stavěl za obhájce pravdy a při tom nemluvil pravdu a byl nesnášenlivý. Jsme opravdu následovníky

Husovými, jsme hodni se tak zváti a oslavy jménem Husovým pořádati? Neznesvěcujme světlou památku svého národního velikána.

Proč jen bojoval za nás Hus? Horlil pro pravý křesťanský život, pro nápravu pokleslých mravů, chtěl aby každý v lásce hledal pravdu, na poznání pravdy stál a pravdy každému přál: „Prosím vás, abyste se milovali a pravdy každému přáli.“

Jeho celý život byl hledání pravdy. Co za pravdivé uznal, to také hlásal, a jak mluvil, tak také sám žil. Vzorem mu byl Kristus, jemuž svůj život napodobil. Nenáviděl přetvářku v náboženství, klerikalismus – jež horentně potíral, neobávaje postavit se i proti nehodným a nemravným papežům a arcibiskupům, kteří tehdy (r. 1370-1460) rozvrátili církve a zavinili hrozný mravní úpadek, toužíce jen po hmotném blahobytu, požitcích, bohatství a moci nad lidem. Právil, že sluší více poslouchati Boha než lidi a proto řídil se více slovy Kristovými nežli příkazy papežů a arcibiskupů, které zněly proti duchu Kristovu.

Takový byl Hus, to byl jeho životní úkol. Svým životem nám dal vzor, jak má český člověk žít. Celý svět také uznává, že on první postavil se tehdy proti největší moci světa, zhýralému Římu, který zvrátil Kristovo učení lásky, proti Římu, který zotročoval svět, shromáždil ohromné bohatství, zbavil lid náboženství dav jemu náhražku, k níž zneužil jména Kristova.

Hus svým odhodláním i vystoupením za pravdu, kterou hlásal, svou neohrožeností a vytrvalostí zlomil moc Říma, kterýž pak Husité nadobro pokořili. Než by se zvrhlému tehdy papežství podrobil, a vyřknutou pravdu odvolal, raději život obětoval nechav se upálit.

Český národ má opravdu příčinu býti hrdý na svého Husa a všechny jeho věrné následovníky: Chelčického, Komenského a ony nespočetné bojovníky husitské, prochnuté krásnými idejemi, pro něž obětavě pracovali a životy obětovali.

Oni ukázali před celým světem svému národu cestu, po níž máme jít dále za vznešeným cílem, založili nám slávu v dějinách. Nuže uvažme: Jde český národ za svými velikány, jsme hodnými potomky Českých bratrů a oněch chrabrých husitů?

Těžká odpověď. Ve válce světové opravdu jakoby se v mnohých probudil starý duch husitský, zrodili se tisícové bojovníků pro osvobození české vlasti a zaválaly zase vítězné prapory z kalichem. po staleté porobě dobyli jsme si dlouho očekávané svobody. Ale, bohužel nemáme-li na zřeteli dále veliký cíl, jak jej vyznačili naši národní mučedníci, a jak nám ho vytýčil ten, který jej nejlépe pochopil: Náš president Masaryk.

Stále je ještě v nás mnoho cizáckého ducha, který do nás vtloukalo staré Rakousko a vychytralý Řím. Neshodili jsme se sebe veškeré jho. Česká duše je stále ještě nesvobodná, uvězněná ve starých poutech zvyklostí, ohledů, nezpůsobů, plná neupřímnosti a přetvářky, náchylná ke zlému. My stále ještě se ohlížíme po starých vzorech, chceme se opičiti po druhých, nestaráme se abychom si svou novou domácnost zřídili opravdu po česku, po bratrsku.

Dva odvěci nepřátelé nás rdouší, Rakousko a Řím. Oba nepřátelé jsou povaleni, my však neujali jsme se náležitě vlády svých věcí. Není v českém životě, že by se s námi stala důkladná změna. Poslední volby a události před tím ukázaly tolik nepěkného, zastřely všechny krásné dojmy z našeho osvobození špinavou rouškou. Ne, náš národ nepochopil ještě, není na dobré cestě ke šťastnější budoucnosti. neváží si teprve nedávno získané svobody, nedbá nebezpečí, jež mu hrozí ze všech stran obklíčenému od nepřátel, honí se za všelikými prázdnými hesly bůhvíodkud sem zanesenými, vzájemně se o ně hádá a bije hlava nehlava, spěje k rozvratu z něhož těžší nepřátelé. A přece máme své národní cíle, můžeme u nás sociální otázku řešit po svém českém způsobu. Námět nejpovolanějšího sociologa Masaryka: Jen chtít a všechno by šlo bez hádek a bez krveprolití.

Schází nám ještě – duchovní revoluce, reforma srdce a mysli. Kdybychom šli opravdu za Husem a hledali vždy ve všem pravdu, k tomu co za pravdivé uznáme, kdybychom se poctivě přiznali, pravdu vždy zastávali a také pravdy každému přáli, jistě by nastal s námi obrat. A kdyby tak jednal každý Čech, považte, jaký jiný život by nastal.

Z novin zmizely by štvance a místo klepů osobních, byste se dočetli mnoho poučného; nebudou-li noviny lhát a otiskovat nepravdy pomluvy, mizeti budou mezi lidem i hádky, neboť nastoupí zdravý úsudek a zmizí příčiny svárů. Zavládla by jen snášenlivost, chuť k práci a tím vrátila by se do českého života stará poctivost a láska. A bude-li více lásky a snášenlivosti, nebude tolik vykořisťování, jeden bude druhému více přátel, nebude sobeckosti a všeho toho zla, jež ona působí. Dokud nezmění se srdce člověka, dokud neobráti se duchovně a nepodřídí všechno svoje konání vyšším cílům člověčenstva, jehož obraz mu určuje niterný hlas boží – svědomí, marné všechno snažení.

Životní povinností každého člověka je hledat pravdu a na poznané pravdě setrvati. Nalezše pravdu – nalezneme svého boha – máme směr své cesty životní, své náboženství. Pravé náboženství se nedá určití žádnou církví, nedá se naučiti. Každý musí si ho sám nalézt. Kristus

nezaložil žádnou církev dal jen příklad jak žít: Miluj bližního svého, milujte nepřátele své, neshromažďujte pokladů.

Kristus nestanovil mší, poutí a četných ceremonií, jichž římská církev většinu od pohanů přejala.

Kristus nezaložil papežství, arcibiskupství a jiné, kterážto všechna ustanovení přičítá se duchu Kristově. První křesťané všech těchto věcí neznali. Žili prostě, v chudobě, jeden pro druhého a mocní a bohatí chopili se křesťanství, učinili z něho mocnou bohatou církev, aby ji ovládli svět, ale připravili lidi o nejkrásnější náboženství lásky.

Proto musíme se odpoutati od církvi a zvláště český člověk, který ví, jaké pohromy Řím na český národ uvalil, nesmí setrvati ve společnosti římské. Věřím i našemu nejlepšímu znateli české historie, největšímu žijícímu Čechu, Masarykovi, který pravil: „Český člověk nemůže setrvati v římskokatolické církvi. Památku Husovu nejvhodněji a nejlépe oslavíme tím, provedeme-li každý z nás nutnou mravní očistu, půjdeme-li přímo za Husem, Komenským, Chelčickým, Havlíčkem. Pryč od Říma a blíž Kristu a našemu Husovi, zřekl se onoho zfalšovaného křesťanství, jež římské katolictví představuje a stal se členem onoho duševního sdružení v němž nepanuje sice žádný neomylný (!) papež, ale kde vůdcem je Kristus a všichni hodní velikáni, kteří chtějí aby lidstvo žilo v bratrství a lásce.

Až všichni toto pochopí, bude jenom ovčinec a jeden pastýř, což v církvi římskokatolické je nemožné, zato ano mezi skutečnými křesťany.

V hloubi všech teče potok jediného věčného zjevení, jediného náboženství slova božího, obráceného k lidem Základní podstatu, lásku k bližnímu, požadují Budha, Mojžíš, Ježíš i Mohamed.

Slova Husova: Věrný křesťane, hledej pravdu, slyš pravdu, uč se pravdě, miluj pravdu, braň pravdu až do smrti; neboť pravda tě vysvobodí od hříchu, od ďábla, od smrti duše, a konečně od smrti věčné.

Papež pro světovou válku. Je známo, že papežem bývá obyčejně Ital. Ne snad, že by Bůh Italy miloval – papeže volí nejbohatší hierarchové světa, obyčejně milionáři – je známo, že uplatňují se při volbě hlavně okolnosti politické. Tak např. Rakousko zmařilo volbu kardinála Rampolly, jenž měl být zvolen a prosadilo svého kardinála Pia X. Vděčný papež tento viděl, že hrozí světu válka, ale nejen že nedal výstrahu Rakousku, naopak po vypuknutí války prohlásil: jediný, na kterého bych se obrátili mohl jest Franz Josef I. Rakouský, nejvěrnější syn církve! Ale on vede teď proti Srbsku nejspravedlivější válku, jaká kdy ve světových dějinách je zaznamenána.

Tato slova, jež svého času prošla tiskem rakouským jako doklad, že rozvíření hrozné války bylo činem spravedlnosti (!), svědčí jasně, jak neomylní (!) papežové římsí na vraždění lidstva pohlížejí.

Pius X. zemřel, a již mnoho krve vyteklo a válka nebrala konce. I hnulo se srdce římské, neboť celý svět se tázal proč katolická církev žehná zbraním a ničeho proti zatavení vraždění nečiní. Řím počal vydávati nóty a rady, ovšem bezcenné, neboť nikdo ho neuposlechl, protože vše již bylo strženo do hrůz válečných. Nástupce Piův, papež Benedikt, snad to mínil opravdově, když ve 4. roce válečném vybízel válčící k usmíření. Ale co platno, když katolické listy a kněží vybízeli! a povzbuzovali zejména Rakousko ke zdolání dohodových vojsk a na naše legionáře kydali jen hanu....

Takovým byl vždy Řím a bude: Nepřítelem Čechů!!!

Vyznání. Němci prý nebáli se nikoho, než Boha samého (měli patrně proč). My Čechové báli jsme se vždycky jenom Němců (také jsme měli proč) a pána Boha jsme milovali.

Bestiálnost němců. O bestiálním popravování legionářů budou s hrůzou se dočítati v historii. V r. 1917 bojoval na Piavě Tomáš Vrba, syn chudé matky z Pošumaví. Byl od rakouských vojáků zajat a generálauditem Boublikem odsouzen k smrti. Černo-žlutí kati před oběšením hochu mučili, aby vyzradil posice. Po dobrém, po zlém, domlouvami, s výhrůzkami, ale marně, Tomáš Vrba-legionář nepověděl. proto byl mučen, proto řezali a píchali ho bajonety jako bestie, které lační po krvi. Rakouští žoldnéři (a byli prý mezi nimi i naši lidé) – pěstmi tloukli „velezrádce“, kopali ho, plivali mu do tváře a když taková jedna rakouská pěst vyrazila mu dolní čelist a mučedník všecek zbrcený krví nemohl již mluvit, táhli ho k šibenici....

Šel na šibenici bez bázně a strachu, a se šesti českými druhy, oběšen. A kněz pod sedmi šibenicemi česky, německy haněl hrdinu a velebil milovaného (!) císaře. ... S jakou tragedií spjata je naše svoboda! Vážme si jí – vydobytá drahocennou krví tisíců českých hrdinů.

Vídeň platila každého roku na parádu o Božím těle 23.000 K. Letošního roku 1919 tuto položku škrtila z rozpočtu. Dobře by bylo poříditi za to, v duchu Kristově, něco chudým, ne?

František Slaměník, známý znatel děl Komenského, bývalá ředitel škol a spisovatel, zemřel v Přerově v červenci 1919, 74 let star.

Budoucnost Vídně je truchlivá. Žila hlavně z příjmů českých zemí. Nyní, když české země se osamostatnily, stěhuje se z Vídně měsíčně asi

500 rodin a tisíce rodin se chystají vystěhovat, neboť hospodářské poměry jsou tam bídné a budou čím dále horší.

Nebožtík císař Franz Josef měl nás Čechy neobyčejně rád, což vyplývá ze dvou jeho výroků: Ponejprv deputaci vídeňských Čechů řekl, že pokud on panuje, nesmí být v residenčním městě Rakousko-Uherska české školy; podruhé, když hrabě Harrach domáhal se práva veřejnosti pro školu Komenského ve Vídni vyjádřil se: Nedám si Vídeň od Čechů zavšívit!

Drahota: 1 kg másla je dnes dražší než před 50 lety celá kráva. Tak dokazuje v „Českém zemědělství“ ing. Prokeš. Uvádí, že r. 1864 prodána kráva za 42 K, r. 1865 dvě krávy po 55 K, od r. 1870 počínají ceny stoupati až ke 200 K.

— o O o —

*{Tímto končí první část kroniky
a následuje druhá část označená „B“.*}

B

Vnitřní stav školy
počínaje rokem 1899.

Školní rok 1888 – 1889

1. Školní rok 1888-1889 započat 17. září 1888 slavnými službami Božími ve farním kostele v hranicích. Za příčinou tou byli uvedeni žáci v řadě p.učitele Františkem Novákem do Hranic a po ukončení mše sv., ve škole zdejší, přiměřenou řečí učiněn počátek školního roku.

2. Předsedou byl v místní školní radě p. František Kohout rolník č. 13, a členové František Hapala rolník č. 21 a Antonín Horák rolník č. 22.

3. Jelikož p. učitel František Novák obdržel místo ve Špičkách, a koncem února 1889 se tam přestěhoval, byl na uprázdňené místo v obci zdejší dosazen za správce školy p. František Juřena, působící dříve co poodučitel ve Veselíčku u Lipníka.

4. Ve školním roce bylo na počátku zapsáno 11 chlapců, 16 děvčat, celkem 27 žáků. Z toho během roku odešel 1 chlapec a 2 děvčata, celkem 3 žáci, a opět přistoupili během roku žádný chlapec a 3 děvčata, celkem 3, tak že v období tom navštěvovalo celkem 27 žáků zdejší školu. V roce tom byl 1 žák a 1 žákyně návštěvy školní zproštění.

5. Dne 23. června r. 1889 byla nová volba místní rady školní a výsledek je tento: Předsedou zvolen Antonín Vavřík domkář č. 3, členové a to, místopředseda František Machálka rolník č. 17, Antonín Horák č. 22, Jan Duchoň č. 16. Jan Tomečka č. 7, rolníci.

6. Ve školním roce tom odbývána visitace školní vct. panem školdozorcem Rudolfem Kadeřávkem dne 10. května 1889.

7. Děti školní byly dne 19. června 1889 u sv. zpovědi a sv. přijímání a 30. července t. r. byla odbývaná náboženská zkouška ve farním kostele v Hranicích, za předsednictví p. děkana P. Františka Brohsmanna z Drahotuš a p. katechety P. Josefa Glabazně.

8. Ústřední konference okresní odbývaná v roce tom 29. července 1889, v níž to kromě obyčejných a formálních přednášek byl i na přetřes vzaty Močnickovy početnice, jakým způsobem by se měly poopravit, aby účelům školním lépe vyhovovaly.

9. Školní knihovna obsahovala dle zanechaného seznamu p. uč. Frant. Novákem 38 čísel, ostatní knihy mimo seznam byly v bedném stavu. ponejvíce bez destiček a měla-li destičky, chybělo v ní polovic listů a nebo měla tak opotřebený zevnějšek, že se zapůjčiti nemohla.

10. Dle inventáře, kolegou Václavem Stáhalou pořízeném v r. 1886, měla škola tato pomůcky učebné:

1. J. V. císařův obraz, zakoupený místní školní radou,
 2. 9 obrazů k vyuč. biblické dějepřavy, dar c. k. okr. šk. rady,
 3. Názorné vyučování Tempského, zakoupeno místní šk. radou,
 4. Glóbus na podstavci, daroval p. Antonín Tesařík z Hranic,
 5. Kozenova visecí mapa Moravy,
 6. Kozenova visecí mapa Evropy,
 7. Bauerova visecí mapa císař. Rakousko-Uherského,
 8. Tlakoměr,
 9. Ruské počítadlo,
 10. Teploměr,
 11. Normální plán,
 12. Návod ku poznání těla lidského, věnovala c. k. šk. rada.
- (Pol. 5-10. zakoupeny místní šk. radou za předsednictví p. Jana Humplíka.)

11. Učebnice, kterých se v tomto roce užívalo jsou:

- I. oddělení: 1. čítanka Lepaře a Sokola,
1. početnice dr. Močníka,
- II. oddělení: 2. čítanka o Lepaře a Sokola,
2. početnice dr. Močníka,
1. mluvnice od Lepaře a Sokola,
výtah z velkého Katechismu,
- III. oddělení: 3. čítanka od Lepaře a Sokola (vydání třídílné),
2. a 3. mluvnice od Lepaře a Sokola, (z této probírána látka
krajem nezatržená),
3. a 4. početnice Močníkova,
výtah z velkého Katechismu,
Biblická dějprava od Srdínka.

Školní rok 1889 – 1890

1. Počátek školního roku 1889-1890 učiněn 16. září 1889 slavnými službami božími ve hranickém farním chrámu Páně. Načež po přiměřené úvodní řeči páně učitelově ve škole zdejší byl probírán řád školní, dle něhož se jest mládeži školní po celý rok zachovati.

2. Správcem školy zdejší jednotřídní, byl v roce tomto František Juřena.

3. Místní školní rada skládá se z následujících členů: předseda Antonín Vavřík zedník č. 3, místopředseda František Machálka rolník č. 17, členové: Antonín Horák č. 22, Jan Duchoň č. 16, Jan Tomečka č. 7, rolníci.

4. Visitace odbývána c. k. okresním dozorcem škol Rudolfem Kadeřávkem, gymnasiijním profesorem z Hranic dne 15. října 1889.

5. Výroční zkouška z náboženství odbývána 31. července 1889 ve farním chrámu v Hranicích za předsednictví p. vicefaráře J. Stoniše z Loučky; katechesi vedl vdp. katecheta P. Karel Loníček.

6. Ve školním roce tomto byly děti u sv. zpovědi 9. října r. 1889, 15. dubna a 16. července r. 1890 a po ní, vždy dne následujícího, byly uvedeny ku sv. přijímání do farního chrámu páně v Hranicích.

7. Okresní konference byla dne 23. července 1899 ve školní budově hranické odbývána, za předsednictví c. k. okresního školdozorce p. Rudolfa Kadeřávka, v níž se zjistiti zamýšlelo, jakým způsobem by se v okrese vyučování, na každé škole bráti mělo, by: a) bylo učením vychovávacím, b) by aspoň částečně, v jednotlivých stejných předmětech, stejně k určitému cíli každý učitel hleděl dospěti.

8. Knihovna školní obsahuje letos 80 čísel, které byly dílem zakoupeny, dílem poopraveny a takto ku půjčování uzpůsobeny, a konečně několik čísel správcem školy knihovně školní darovány (12 čísel).

9. Pomůcky učebné jak pro psaní, čtení, tak pro přírodopis a přírodopis byly letos ustavičným žebráním a doprošováním přehojně rozmnoženy, neboť místní školní radou za předsednictva pana Antonína Vavříka bylo koupeno:

a) pomůcky ku psaní, čtení: Prouskovy písmenky, velké i malé v ceně 2 zl,

b) pomůcky přírodopisné. Klikovy diagramy o tělovědě (4 obrazy závěsné) v ceně 3 zl 40 kr.

c) pomůcky silozpytné:

1. Krámské váhy
2. Spojité nádoby
3. Násoska obecná
4. Násoska vodometrická
5. Heronova baňka
6. Model pumpy na zdviž (skleněný)
7. Model pumpy na tlak (skleněný)
8. Stínačka ruční
9. Bouchačka skleněná
10. Kruh a kovová koule
11. Tepné kladívko
12. Destilační trubice
13. Křivule
14. Hranol skleněný

15. Magnet přímý
16. Magnet podkovovitý
17. Magnetka na podstavci
18. Tyč skleněná a pryskyřicová
19. Leidenská láhev
20. Vulfická láhev
21. Skleněné rourky ku hotovení jiných
fysikálních přístrojů
22. Závaží mosazná
23. Závaží železná
24. Průvedky
25. Kremličkův lak bezlesklý na tabule
26. Křída barevná ku hotovení tabulových
diagramů.

Celkem přibýlo roku toho 28 čísel pomůcek učebných.

10. Vyučování bylo letos dle těch učebnic jako v loni, avšak s jistou změnou:

- I. oddělení: 1. čítanka od Šťastného, Lepaře, Sokola
1. početnice Močnickova do 10. lekce
- II. oddělení: 2. čítanka od Šťastného, Lepaře, Sokola
1. mluvnice od Šťastného, Lepaře Sokola
2. mluvnice od Šťastného, Lepaře Sokola
2. početnice Močnickova po probrání učiva od 10. do 20.
lekce z 1. početnice
Malý katechismus
- III. oddělení: 3. čítanka od Šťastného, Lepaře Sokola
3. mluvnice od Šťastného, Lepaře, Sokola, místa krajem
přímkou poznačená se vynechávají
4. početnice Močnickova
5. počty sousudkové, hospodářské a z měřictví o
plochách a tělesích
Výtah velkého katechismu
Biblická dějprava od Srdínka

11. Statistika žáků v r. 1889-1890:

dle matriky školní: 13 chlapců, 18 děvčat, celkem 31 žáků, z nichž 3
děvčata navštěvovala školu jinde
dle třídní knihy: 14 chlapců, 14 děvčat, celkem 28 žáků.

Úlevy nebyl toho roku účasten nikdo. Propuštěny byly 2 žáčky a 1
byla c. k. okr. školní. radou předčasně osvobozena od docházky školní.

12. Návštěva školní byla celkem dobrá. Nejslabší se jevila v měsíci
červnu, kde pro nával práce hospodářské a polní, děti škoie povinné byly

přidržovány doma. Pro polepšení návštěvy školní, byly jednotlivcům veřejně předčítány zanedbané půldny a následky nedbalé návštěvy líčeny správcem školy, což částečně pomohlo.

Školní rok 1890 - 1891

1. Počátek školního roku 1890-1891 učiněn slavnými službami Božími v městském farním chrámu Páně dne 17. září 1890. Druhého dne pak po úvodní řeči správce školy, byl vysvětlován řád školní, žákům vykázáno určité v lavici místo.

2. Dne 4. října 1890 na oslavu J. V. císaře a krále (narození) Františka Josefa I. jmenovin, zúčastnili se zúčastnili se žáci slavnostní mše sv. V Hranicích a po mši uslyšeli v budově školní, slavnostní řeč na oslavu jmenin J. V. správcem školy vedenou.

3. Roku toho byl opět správcem školy František Juřena.

4. Předsedou místní školní rady byl Antonín Vavřík domkář a zednický mistr č. 3, místopředsedou byl František Machálka rolník č. 20, členové Antonín Horák č. 22, Jan Duchoň č. 16, Jan Tomečka č. 7, rolníci.

5. Visitace byla rokem tímto ve škole odbývána po dvakráte a sice 24. října 1890 a 28. dubna 1891 a p. školdozorcem R. Kadeřávkem bylo shledáno vše v dobrém v pořádku až na štěpnici a tělocvičnu, kterou občané do určité doby nezřídili.

6. Zkouška náboženská odbývána 30. července 1890 v hranickém farním kostele, za předsednictví P. Františka Grohsmanna, děkany fary drahotušské.

7. Sv. zpovědi a sv. přijímání byli žáci zdejší školy v roce tom účastni třikráte, a to 11. a 12. listopadu 1890, 12. a 13. dubna a 11. července 1891, příští den 12. července 1891 byli někteří z nich svátosti biřmování účastni.

8. Okresní konference odbývána 16. července 1891 v Hranicích za předsednictví c. k. okr. školdozorce Rudolfa Kadeřávka: Přednášky a rozhovory nesly se za tím účelem, by se dějepisu rakouskému učilo všestranněji, a články dějepisné z čítanek by vhodně učitelem spojovány dětem, nacvičeny byly, také nechal načrtnout látku dějepisnou pro různé kategorie škol, by látka dějepis se v oboru naznačeném probírala. Též podával užitečné pokyny a rady všem, jakým způsobem lze se domoci pro školy potřebných druhů nerostných.

9. Knihovna školní obsahovala letos 110 čísel, jsouce rozmnožená tedy o 30 čísel. Z pomůcek učebných lze zaznamenati letos č. 39 (inventární), jest to hláskovací tabule s příhrádkami.

10. Učebnice roku loňského sloužily i v tomto roce, změněny nebyly, zavedené žádné.

11. Statistika žáků v roce 1890/91 jest následující:

dle matriky bylo zapsáno 18 chlapců, 16 děvčat, celkem 34 žáků; z nich 2 chlapci a 3 děvčata navštěvovali školu v Hranicích a 1 chlapec v Palačově (okres Novojičinský);

ve školním katalogu zapsáno 18 děvčat, 16 chlapců, všech 34, z nichž během roku 7 se přestěhovalo jinde; úlev dostalo se 2 žákyním v pololetí; osvobození od návštěvy školy obdrželi od. slavné okr. šk. rady 1 žák a 1 žákyně.

12. Návštěva školy byla v tomto roce celkem dobrá. Nejhorší byla v měsících listopadu a květnu, kde procento dostoupilo 14 %.

{Parafováno}: Viděl 3./10. 1890

R. Kadeřávek, okr. školdozorce.

Školní rok 1891 – 1892

1. Počátek šk. roku 1891-1892 učiněn byl v hranickém chrámu Páně slavnými službami Božími dne 17. září r. 1891. Dne 18. září vysvětlován řád školní při čemž správce školy kladl žákům hlavně na srdce, by pilní a mravní povždy byli a všude zdvořile se chovali.

2. Dne 4. října 1891 zúčastnili se žáci slavnostní mše sv. v Hranicích ku oslavě jmenin J. V. císaře a krále Františka Josefa I., po níž uvedeni byli do zbrašovské školy, kde jim správce slavnostní řečí vytkl význam dnešního dne, kteráž zapěním rakouské hymny ukončena byla.

3. Správcem školy byl toho roku František Juřena.

4. Předsedou místní školní rady byl Antonín Vavřík zedník a domkář č. 3, místopředsedou František Machálka rolník č. 20, členové pak Antonín Horák č. 22, Jan Duchoň č. 16 a Jan Tomečka č. 7, vesměs rolníci.

5. Visitace odbývána tímto rokem školním na počátku 23. října 1891 školdozorcem p. Rudolfem Kadeřávkem, ku jeho úplně spokojenosti.

6. Náboženská zkouška odbývána v kostele hranickém po zpívání osmé, za předsednictví p. děkana drahotušského P. Františka Brahsmanna.

7. K sv. zpovědi a sv. přijímání byly žáci zdejší školy účastní třikrát v roce tom a sice: 14. října 1891, 5. dubna a 18. července 1892.

8. Okresní konference úřední, za příčinou zasedání zemské školní rady odbývána 8. května 1892 za předsednictví p. Rudolfa Kadeřávka, c. k. okr. školdozorce. Do schůze zavítal také nově jmenovaný p. hejtman okresní, hrabě Coudenhove, který svým ubezpečením si získal sympatie všech učitelů, načež jemu provolána „Sláva!“. Přednáška u schůze té byla p. kolegou Františkem Zapletalem skvěle podána o změnách měsíce, o dnu a ročních dobách. Dále rokováno, jakým způsobem by se upravil návrh c. k. zemské šk. radě, ku jejímu v měsíci srpnu zasedání, stran vyučování tělocviku v zimní době na školách těch, kde zimní tělocvična nestává. Panem školdozorcem podaný návrh, by se jen v měsících letních tělocvik pěstoval a na úkor předmětů kterých by se to dělo, by se látka ona v měsících zimních místo tělocviku probírala, jednohlasně přijat. Dále se vyslovuje přání, by v žádné škole mravoučná přísloví nescházela, a tam kde úleva návštěvy školní dle litery a.) zavedena, by v literě e.) se změnila.

9. Knihovna školní obsáhla letos 152, o 42 více než roku předešlého, také přes padesát knížek vetchých bylo rokem tímto nově převázáno.

10. Z učebných pomůcek přibýly letos 2 velké tabule, „podobizny“ císařů z rodu Habsburského a HabsburskoLotrinského, v ceně 4 zl, pod č. inventárním 40. Z prostředků svých pak objednáno správcem školy 10 tabul početních pro 1. oddělení v ceně 3 zl 50 kr nepodlepených, s podlepením za 5 zl 50 kr. V roce tomto se vyučovalo dle učebnic v roku loňském užívaných.

10. Statistika žáků v roce 1891-1892:
dle matriky jest škole povinno 20 žáků, 21 žákyň, celkem 41 dětí, z nichž 8 navštěvuje školu buď v Hranicích, buď v Palačově a 33 žáci navštěvují školu zdejší pravidelně a to 17 chlapců a 16 děvčat dle třídní knihy. Úlevy školní nabyla jen 1 žákyně dle litery e) a také 1 žákyně z povinnosti školní propuštěny.

11. Návštěva školy byla v tomto roce celkem dobrá, a to v měsíci březnu (1,7%) nejlepší a v říjnu (13,7%) nejhorší.

{Parafováno} Prohlédl: 11./11. 1892

R. Kadeřávek, okr. školdozorce.

Školní rok 1892 – 1893

1. Počátek školního roku 1892-93 byl učiněn slavnostní mší svatou v hranickém chrámu Páně a přiměřenou řečí správce školy v učírně školy zbrašovské dne 17. září r. 1892.

Čtvrtý říjen, den to jmenin J. V. císaře Františka Josefa I. byl oslaven mší sv. v kostele hranickém a slavnostní řečí správcem školy pronesenou, v níž se loajální city budily a vštěpovaly v duších žáků ku domu habsbursko-lotrinskému.

2. Roku toho byl správcem školy p. František Juřena.

3. Předsedou místní školní rady byl zvolen 27. února 1893 p. Jan Tomečka rolník č. 7, místopředsedou p. Antonín Horák rolník č. 22 a za členy p. Cyril Kohout rolník č. 4, za náhradníky p. Antonín Vavřík č. 3 a p. Antonín Machálka č. 20.

4. Visitaci školní odbýval c. k. okr. školní dozorce p. Rudolf Kadeřávek, profesor na německém gymnasiu hranickém, dne 11. listopadu 1892 od ½ 9. hod. ranní až do 11 ½ hod. polední. Sám zkoušel, dává v jednotlivých předmětech otázky sám. Výsledek byl pochvalný.

5. Z náboženská odbývána v kostele hranickém za předsednictví p. děkana ze Soběchleb.

6. Sv. zpovědi a sv. přijímání zúčastnili se školy zdejší v tomto roce třikrát a to 27. října 1892, 15. května a 10. července r. 1893.

7. Okresní konference byla odbývána 25. května 1893 za předsednictví p. Rudolfa Kadeřávka c. k. okr. školdozorce, s programem následujícím:

1. Zpráva c. k. okr. školdozorce o vykonaných visitacích.
2. Volba zapisovatelů, stálého výboru a revisorů účtu knihovního.
3. Vysvětlení výnosů vys. c. k. ministerstva kultu a vyučování a vys. c. k. zemské školní rady, v tomto školním roce došlých.
4. Referát o okr. knihovně (přednesl Jos. Baďura, nadučitel na chlapecké škole v Hranicích).
5. Přednášky:
 - a) Co poškozuje vážnost učitelovu a školy vůbec, přednesl p. Hubert Karlíček učitel z Opatovic jímavě.
 - b) Methodické pojednání článků: rada v nesnázi, provedl Vincenc Chlup nadučitel školy v Lipníku.
6. Referát o písmu stojatém líčil zajímavě p. Arnošt Dadák, učitel z Milotic.
7. Volné návrhy: p. školdozorce navrhuje, by někteří z p. učitelů se pokusili provádět úkoly početní na krychlích dle náčrtku p. Josefem

Baďurou provedeném; p František Juřena ze Zbrašova navrhuje jakým způsobem a jakých bychom se mohli domoci čítanek školních vlastním přičiněním, by odpovídaly praktičnosti a duchu časovému, by nehověly jednotvárnosti ilustracemi nevhodnými, mapkami a diagramy ať jsou opatřeny; zvláště čítanky pro školy jedno- až tří-
třídní, ať brzy vezmou se na ráz pokroku a vymoženosti novodobé. Dále navrhuje tentýž, by se vše neodvádělo šmahem do museí hlavních měst moravských, nýbrž by každá škola měla malé museum starožitností a jiné, což lépe se ocení a vydá užítku většího (dokazuje dále proč).

8. Knihovna školní obsahovala letos 169 čísel, tedy o 17 knížek více než roku loňského. Knihy tyto nové byly také zároveň vazbou pevnou opatřené.

10. Z učebných pomůcek v roce tom byl zaopatřen obraz Komenského mravoučné desatero, a ku rozkazu slavné c. k. okr. šk. rady stávající sbírka předmětů silozpytných doplněna 24 předměty v ceně 14 zl. V roce tom se využívalo čítanek z roku předešlého.

11. Statistika žáků v roce 1892-93 jest následující. Škole jest povinno: dle matriky 23 chlapců, 19 děvčat, celkem 42 žáků,
dle třídní knihy 21 chlapců, 19 děvčat, celkem 40 žáků,
2 žáci chodili v Hranicích do školy, úlevy školní nepožíval toho roku nikdo, školu opustili o prázdninách 2 žáci dovršením 14 roku věku. František hapala a Emilie Machálková.

12. Návštěva školy v roce tom byly velmi dobrá. Největší procento zanedbávek je květnu (9,7 %), nejmenší v prosinci (2 %). Což však nemocemi poněkud zaviněno bylo.

Visita - Prohlédli: 19./10. 1893.

R. Kadeřávek, c.k. okr. školdozorce.

Školní rok 1893 - 1894

1. Počátek školního roku 1893-94 učiněn byl slavnostními službami Božími dne 16. září 1893 v Hranickém chrámu Páně, a řeči přiměřenou správce školy v učebně školy zbrašovské.

V den jmenovin J. V. císaře Františka Josefa I. zúčastnili se žáci školy zdejší slavnostních služeb Božích v hranickém kostele a pak loajálně provedené řeči správce školy v učebně zdejší školy.

2. Správcem školy toho roku byl na Zbrašově p. František Juřena.

3. Předsedou místní školní rady byl p. Jan Tomečka rolník č. 7, místopředsedou p. Antonín Horák rolník č. 22, a členem p. Cyril Kohout rolník č. 4, náhradníci p. Antonín Vavřík zedník č. 3 a p. Antonín Machálka rolník č. 20.

4. Visitaci školní odbýval c. k. okr. školdozorce p. Rudolf Kadeřávek, profesor na německém gymnasiu v Hranicích, dne 19. v kostele hranickém dne října 1893 od ½ 9. hod. ranní až do 11 hod. polední, ku jeho úplné spokojenosti.

5. Zkouška náboženská odbývána dne 28. července 1894 s žáky ostatních škol obecných i městské z Hranic, za předsednictví drahotušského p. děkana P. Františka Hynka.

6. Sv. zpovědi a přijímání byli účastni žáci zdejší školy po třikráte v roce tom 6. října 1893, 16. května a 30. června 1894. Dne následního při sv. přijímání byli někteří žáci a žáčky účastni (9 chlapců a 3 děvčata) příležitostně sv. biřmování, když totiž světití biskup hrabe Bella Potocký biřmoval chovance c. k. kadetní školy vojenské akademie v Hranicích.

7. Okr. konference byla odbývána dne 31. května 1894, za předsednictví p. Rudolfa Kadeřávka, c. k. okr. školdozorce s programem následujícím:

1. Volba zástupce učitelstva do c. k. okr. šk. rady. Ze 112 odevzdaných lístků zvolen Josefa Rýpar nadučitel z Hustopeč, co zástupce 83 hlasy.

2. Zpráva okr. školdozorce o vykonaných visitacích.

3. Volba zapisovatelů stálého výboru a revisorů účtů knihovního.

4. Vysvětlení výnosů vys. c. k. ministerstva kultu a vyučování a vys. c. k. zemské šk. rady v tomto školním roce došlých.

5. Referát o okr. knihovně (František Vítek, učitel z Hranic).

6. Přednášky:

- a) Methodické pojednání o článku 165, v třídičné čítance : „O lnu, konopí a bavlně“, prodal Antonín Zdráhala, správce školy v Horních Nětčicích.

- b) „Vztažená věta, souvětí a přechodník“ (methodický náčrt), probral stručně a co potřebného vysvětloval křídou na tabuli, dokládaje vše vhodnými příklady ze všech učebních předmětů vzatými, František Juřena správce školy na Zbrašově.

7. Referát „O písmu stojatém“ vyličil Antonín Svěrák, nadučitel z Kelče, v neprospekch písma stojatého.

8. Volba učebních pomůcek a učebních prostředků pro rok 1894/5.

9. Volné návrhy: p. Antonín Svěrák, nadučitel z Kelče dává dotaz jak klasifikovat ulejšky; p. Jindřich Vrba navrhuje aby se učitelstvo

zasadilo o to, by v Úředním věstníku oznámeno, a praktikováno bylo, by nikdo bez propouštěcího vysvědčení do učení vzat nebyl; p. František Juřena navrhuje, by učitelstvo na svých schůzích neb při úřední konferenci dávalo knihovní komisi návrhy, které knihy a časopisy by se odebírali neb zakupovati měly.

8. Knihovna školní dosahovala letos 185 svazků; tedy o 16 knížek více než roku loňského. Knihy tyto byly vazbou opatřeny a postupnými čísly od 170 do 185 označeny.

9. Z učebných pomůcek byl zjednán Dörnbeckův obraz kolorovaný J. V. císaře Františka Josefa I. a 4 obrazy od Jánského „Přehled dějin českých a rakouských“ z příspěvků ochotníků divadelních zdejších, na pomůcky škole věnovaných.

10. Čítanky v tomto roce, dle nichž se vyučovalo, zůstaly beze změny.

11. Statistika žáků školy zdejší v r. 1893-4 jest následní:
 dle matriky je škole povinno 25 chlapců, 27 děvčat, úhrnem 52 žáků
 dle třídní knihy 20 chlapců, 25 děvčat, úhrnem 45 žáků.
 7 žáků chodilo dílem v Hranicích, dílem v Palačově do školy. Úlevy požívala 1 žačka dle písm. a); školu opustili 3 žáci; 1 žák a 1 žačka dovršením 14. roku a 1 žačka byla c. k. okr. radou osvobozena.

12. Návštěvy školy dobrá až na měsíc květen, kdy škola pro epidemii (spalničky) uzavřena byla.

{Parafováno}: Prohlédl 18./10. 1894

R. Kadeřávek, c. k. školdozorce.

„Ku upomínce příležitostné návštěvy obce Zbrašova a zdejší školy za příčinou slavnosti „založení“ dobrovolné hasičské jednoty přičiněním p. Františka Juřeny, správce školy, oceňuji snahu tuto i horlivost jeho školní a znamenám se“ {předepsal F. Juřena}:

Na Zbrašově dne 14. července r. 1895.

Karel Kadeřávek
c. k. okr. školní rada

Karel Roth
c. k. okr. komisař

Školní rok 1894 – 1895

1. Školní rok 1894-95 započat slavnostními službami Božími v hranickém chrámu Páně dne 18. září 1894, a přiměřenou úvodní řečí správce školy v učirni školy zbrašovské. Den jmenovin J. V. císaře Františka Josefa I. oslaven slavnostní mší svatou v hranickém kostele a loajální řečí správcem školy přednesené v učirni zdejší školy.

2. Správcem školy toho roku byl opět František Juřena.

3. Místní školní rada skládala se z těchže panů jako v loni.

4. Visitaci školní odbýval velezasloužilý, o školství v celém okrese, p. Rudolf Kadeřávek, profesor na německém gymnasiu hranickém a c. k. okresní školdozorce, dne 18. října 1894 od ½ 9. hod. ranní až do 11. hod polední, ku jeho úplné spokojenosti.

5. Zkouška náboženská odbývána v kostele hranickém dne 31. července 1895 s ostatními žáky obecných škol hranických za předsednictví děkana drahotušského P. Františka Hynka.

6. Svaté zpovědi a sv. přijímání byli žáci školy zdejší účastni ve školním roce třikrát 20. října 1894, 17. května a 20. července 1895.

7. Okresní konference byla odbývána 30. května r. 1895 za předsednictví p. c. k. okr. školdozorce Rudolfa Kadeřávka s programem následním:

1. Zahájení konference, zápis do listiny presenční a volba 2 zapisovatelů

2. Zpráva okr. c. k. školdozorce o vykonaných visitacích.

3. Vysvětlení některých nařízení c. k. úřadů školních.

4. Přednášky:

a) „Vyhovuje-li nynější učení mluvnické budoucí potřebě žáků“, přednesl uč. V Ševčík z Luboměře.

b) „V slohu a cvičením řečnickém na škole obecné“, vyložil nadučitel Jos. Rýpar z Hustopeč.

c) „O zkušenostech při učbě písma kolmému“, rozpravu zahájil uč. J. Kahlík z Lipníka, jemuž učitelské sbory oněch škol, v nichž kolmé písmo se pěstuje, podejtež svá dobrozdání.

5. Zpráva komise pro okr. knihovnu učitelskou, podal uč. František Vítek z Hranic.

6. Návrhy o knihách a pomůckách učebních, podá uč. František Zapletal z Drahotuš.

7. Volba skrutátorů, stálého výboru, revisních účtu knihovního a komise pro okr. knihovnu učitelskou.

8. Knihovna školní obsahovala letos 205 svazků, tedy o 20 knížek více než roku loňského. Knihy tato byly vazbou opatřeny a postupným číslem od 185 až 205 označeny.

9. Z učebních pomůcek byly sjednány na účet místní školní rady krásné 4 obrazy dějepisné od A. Pichlera ve Vídni a 1 obraz plemen lidských, tamtéž.

10. Čítanky dle nichž se ve školním roce tomto vyučovalo ostaly beze změny.

11. Statistika žáků školy zdejší jest v roce 1894-95 následní:

Dle matriky je škole povinno 23 hochů, 27 děvčat, úhrnem 50 žáků, dle třídní knihy povinno 18 chlapců, 20 děvčat, úhrnem 38 žáků.

12 žáků chodilo do hranické školy, dílem v Hranicích, dílem v Opatovicích. Úlevy v návštěvě školy nepožíval toho roku nikdo. Tento rok opustili školu 3 žáci dovršením 14 let svého stáří a 1 žačka byla slav. c. k. okr. školní radou předčasně, ku žádosti její chudé matky prostřednictvím místní šk. rady podané, osvobozena od další návštěvy.

12. Návštěva školy byla po celý rok dobrá; největší procento zanedbávek je v listopadu (12 %) ponejvíce omluvených a nemocí zaviněných, nejmenší v červnu a v červenci, kdy zámešky obnášejí 0,4 %.

Na Zbrašově, dne 1. září r. 1895. *František Juřena, správce školy.*

Prohlédl: R. Kadeřávek,

c. k. okr. školdozorce.

Školní rok 1895 – 1896

1. Školní rok 1895-96 započat slavnými službami Božími v kostele hranickém dne 18. září 1895, a v učirni školy zdejší přiměřenou řečí správcem školy Františkem Juřenou. Tímtež způsobem oslaveny jmenoviny J. V. a loajálnost k domu a rodu panovnickému všemožně buzena a podporována.

2. Správcem školy ve šk. roce 1895-96 byl p. František Juřena.

3. Místní školní rada skládala se ze správce školy zdejší, předsedy p. Jana Tomečky rolníka č. 7, p. Cyrila Kohouta rolníka č. 4 a p. Antonína Horáka č. 22.

4. Visitaci podrobena zdejší škola c. k. okr. školdozorcem p. Rudolfem Kadeřávkem, c. k. profesorem ne gymnasiu hranickém dne 15. října r. 1895 od 8 ½ hod. až do 11. hod. předpolední a správci školy vysloveno uznání a spokojenost za horlivé a úspěšné působení ve škole, a za snahu pomůcky učebné a školní knihovnu žákovskou rozmnožiti.

5. Zkouška náboženská odbývána dne 30. července 1896 v chrámu Páně za přítomnosti místní šk. rady hranické s. předsedou p. Bedřichem Plachým advokátem a měšťanostou v čele. tímto rokem byla škola zbrašovská prvá zkoušena a do katechese zasahoval účinně p. děkan P. František Hynek farář z Drahotuš.

6. Sv. zpovědi a sv. přijímání byli žáci třikráte účastni a to: 9. listopadu 1895, 26. března a 10. července 1896.

7. Téhož roku toho a sice 27. dubna r. 1896 podnikli žáci výlet do museum, té doby v Hranicích na krátkou dobu instalovaného, kdež bohaté sbírky vycpaných zvířat, ptactva a hmyzu, jakož i živé exempláry opic, hadů, ještěřů, želv a cizích druhů potkanů a myší si prohlédli.

8. Okresní konference učitelstva českých škol okresu hranického pro rok 1895-6 odbývána 25. června 1896 o 9. hod. ranní v místnostech národní školy v Hranicích, v následujícím pořádku:

1. Zahájení konference, zápis do listiny praesenční a volba 2 zapisovatelů.

2. Zpráva c. k. okr. školdozorce p. Rudolfa Kadeřávka o vykonaných visitacích.

3. Vysvětlení některých nařízení c. k. úřadů školních.

4. Přednášky.

a) Jiří z Poděbrad v čele národa českého, methodicky pro nejvyšší stupeň (podal p. uč. Vodička z Kelče).

b) Čeho šetřiti při kreslení, aby se potkalo s žádoucím výsledkem (přednesl p. Janásek z Bohuslávky).

5. Zpráva komise pro okr. knihovnu učitelskou (p. Chlup z Lipníka).

6. Návrhy o knihách a pomůckách učebných (p. Zapletal z Drahotuše).

7. Volba skrutátorů, stálého výboru, revisorů účtu knihovního a komise pro okr. knihovnu učitelskou.

8. Volné návrhy.

8. Knihovna školy zbrašovské obsahovala letos 225 knih, tedy o 20 knížek více než roku loňského. Knihy tyto opatřeny vazbou a postupným čís. od 205 do 225 a v seznam knihovní zanešeny.

9. Z učebných pomůcek bylo na účet místní školní rady objednáno 7 obrazů kolořovaných a to 4 obrazy technologické (mořská parní loď, výroba uhlí, výroba skla a výroba papíru), 2 obrazy zeměpisné (pyramidy egyptské a Vesuv soptící u Neapole) a 1 obraz: vysoká pec.

10. Čítanky dle nichž se v tomto roce vyučovalo, byla tytéž co v loni.

11. Statistika žáků školy zdejší jest v r. 1895-96 následující:
Dle matriky je povinno 22 chlapců, 22 děvčat, úhrnem 49 žáků, dle třídní knihy povinno 18 chlapců, 22 děvčat, úhrnem 40 žáků. 9 žáků chodilo do školy hranické. Úlevy v tomto roce nepožíval nikdo, a taky nikdo se o ni neucházel. Tímto rokem vystoupil, dovršením 14 let stáří, 1 žák a 1 žákyně se odstěhovala do Slaviče mezi školním rokem.

12. Návštěva školy byla po celý rok dobrá. Největší počet zanedbávek školních vykazuje měsíc listopad (4,8 %) a nejmenší květen (0,15 %).

Na Zbrašově, dne 13. srpna r. 1896. *František Juřena, správce školy.*

Vidi: 23./10. 1896 R. Kadeřávek

c. k. okr. školdozorce

Školní rok 1896 – 1897

1. Školní rok 1896-7 byl zahájen slavnými služba'mi Božími v Hranicích dne 19. září 1896 a přiměřenou povzbuzující řečí správcem zdejší školy Františkem Juřenou v učírně.

Podobným způsobem oslaveny jmenoviny J. V. a loajálnost k rodu a domu panovnickému všemožně buzena a vštěpována.

2. Správcem školy r. 1896-97 byl František Juřena.

3. Místní školní rada skládala se ze správce školy zdejší, předsedy p. Jana Tomečky rolníka č. 7, p. Antonína Horáka co místopředsedy a rolníka č. 22 a p. Cyrila Kohouta, též rolníka, v č. 4 co člena školní rady.

4. Visitaci podrobena zdejší škola p. c. k. okr. školdozorcem Rud. Kadeřávkem, c. k. profesorem na německém gymnasiu v Hranicích, dne 23. října 1896 od 8 ½ hod. až do 11 ½ hod. dopoledne, a správci úkoly vysloveny úplná spokojenost a uznání za úspěšné působení ve škole a obci.

5. Zkouška náboženská odbývána dne 29. července 1897 ve farním chrámu Páně v Hranicích za přítomnosti P. Františka Hynka faráře a děkana z Drahotuše, tříčlenné komise šk. rady hranické se starostou města a předsedou místní školní rady dr. Bedřichem Plachkym, a mnoho posluchačů obého pohlaví. Zkouška, po slavné mši sv. již celebroid P. Josef Čech farář hranický, započata výsledkem dětí školy naší katechetou dp. P. Aloisem Sládečkem kaplanem hranickým, s výsledkem dobrým.

6. Sv. zpovědi a sv. přijímání zúčastnili se žáci 27. října 1896, 13. května a 22. července 1897.

7. Dne 10. července 1897 uvedeni žáci do velkolepého zvěřince p. K. Kludského, k mostu do Hranic, kde viděli názorně šelmy živé, dravce opeřené, plazy, zebry, slona, klokana a jiné vzácné druhy, za vstupné 10 kr. z každého žáka. Ku konci školního roku uskutečněny přírodovědecké vycházky do okolí.

8. Konference okresní učitelstva celých škol okresu hranického pro 1896-97 odbývána 24. června r. 1897 o 9. hod. dopolední v místnosti národní školy v Hranicích s pořádkem tímto:

1. Zahájení konference, zápis do listiny praesenční a volba 2 zapisovatelů.

2. Zpráva okr. školdozorce o vykonaných visitacích.

3. Vysvětlení některých nařízení c. k. úřadů školních.

4. Přednášky:

a) Vyučování zeměpisu na vyšším stupni ve škole národní, p nadučitel K. Pavlík.

b) O účelu, výběru a rozložení učiva přírodopisného na ménětrídě škole obecné, podal p. uč. Jan Maršálek.

5. Zpráva komise pro okr. knihovnu učitelskou, referent p. naduč. Karel Chlup.

6. Návrhy o knihách a pomůckách učebních, podal p. uč. František Zapletal.

7. Volba skrutátorů, stálého výboru, revisorů účtů knihovních a komise pro okr. knihovnu učitelskou.

8. Volné návrhy.

9. Knihovna školy zbrašovské obsahovala 237 knih, tedy o 12 knížek více než loňského roku. Knihy nové opatřeny vazbou a postupným číslem od 225 až do 237, a v seznam knihovní zanešeny.

10. Z učebních pomůcek bylo na účet místní školní rady 10 zoologických obrazů kollarovaných od firmy Karel Jánský v Táboře objednáno a sice: 1. kráva; 2. klokan; 3. drabař {*t.j. velbloud dvouhrbý*}; 4. kapr; 5. lev; 6. včela; 7. jezevec; 8. datel černý, žluna zelená, kukačka; 9. medvěd lední; 10. gorila; a v inventáři pomůčkovém pod č. 65 zanešeny.

11. Čítanky dle nichž se letos vyučovalo byly tytéž co loni.

12. Statistika žáků školy zdejší v r. 1896-97 je následní:

Dle matriky šk. je povinno 22 chlapců, 26 děvčat, úhrnem 48 žáků;
dle třídní knihy 18 chlapců, 23 děvčat, úhrnem 41 žáků. Do školy hranické chodilo 7 žáků, letní úlevy požíval 1 žák místo propuštění z povinnosti školní a 1 žák byla žádost okr. šk. radou odmítnuta. Tímto školním rokem vystoupili s žáci a 1 žačka, dovršivše 14. rok svého stáří.

13. Návštěva školy byla ve šk. roce tom nestejná, zvláště v měsících březnu dubnu a květnu dostoupila polovina dnů absenčních na 16,66 % až 16,89 %, což zaviněno nemocí spálou a diftérií {*záškrtlem*}.

Na Zbrašově, dne 1. srpna 1897. *František Juřena, správce školy.*

*Viděl: 25./10. 97 R. Kadeřávek
c. k. školdozorce.*

Školní rok 1897 – 1898

1. Školní rok 1897-8 zahájen slavnými službami Božími v Hranicích dne 18. září roku 1897 a v učebné síni zdejší školy úvodní příměřenou řečí správcem školy p. F. Juřenou.

Způsobem podobným oslaveny jmeniny J. V. a úcta s oddaností k rodu a domu panovnickému všemožně buzena a vštěpována.

2. Správcem školy ve šk. roku 1897-8 byl níže psaný.

3. Místní školní rada skládala se ze správce školy Františka Juřeny, předsedy p. Jana Tomečky rolníka č. 7, Cyrila Kohouta č. 4 a Antonína Horáka rolníka č. 22.

4. Visitaci podrobena zdejší škola panem c. k. okr. školdozorcem Rud. Kadeřávkem, c. k. profesorem na německém gymnasiu hranickém, dne 25. října r. 1897 od 8 ½ až do 11 ½ hod. dopolední a správci školy

vyslovena úplná spokojenost a uznání za úspěšné příkladné působení ve škole a v obci.

5. Zkouška náboženská odbývána dne 27. července 1898 ve farním chrámu Páně v Hranicích za přítomnosti P. Františka Hynka faráře a děkana z Drahotuš a dr. Bedřicha Plachkeho měšťanosty a předsedy místní školní rady z Hranic, pak četných pp. posluchačů obého pohlaví. Zkouška, po sv. mši již celebroval pan děkan za četné asistence, započata katechetou něm. škol dr. Theodorem Zlámalem s prvními třídami německých škol hranických a pak P. Leopoldem Černým katechetou na Zbrašově. Vyzkoušení dětí zdejších s výsledkem dobrým.

6. Sv. zpovědi a sv. přijímání zúčastnili se žáci 15. října 1897, 30. dubna a 10. července 1898 v Hranicích.

7. Ku konci školního roku činěny přírodovědecké vycházky poučné do okolí.

8. Konference okresní učitelstva českých škol obecných a měšťanských okr. hranického pro r. 1897-98 odbývána 30. června r. 1898 o 9. hod. dopolední v místnosti národní školy české v Hranicích, s tímto pořádkem:

1. Zápis do listiny praesenční
2. Zahájení konference
3. Volba 2 zapisovatelů a skrutátorů
4. Volba 2 zástupců českého učitelstva okresu do zemské konference učitelské.
5. Zpráva okr. školdozorce o vykonání visitací
6. Vysvětlení některých nařízení c. k. úřadů školních
7. Přednášky:
 - a) O pozornosti a sebezření, sl. naduč. Anna Loutocká
 - b) Methodické pojednání bajky „Včela a čmel“ z III. čítanky trojdílné a důležitý účel bajky vůbec při vyučování a vychovávání, p. uč. Karel Míček.
8. Návrhy o knihách a učebných pomůckách, ref. p. naduč. Fr. Zapletal z Drahotuš.
9. Zpráva komise pro uč. okresní knihovnu, ref. p. naduč. Karel Chlup z Lipníka.
10. Volby stálého výboru, revisorů účtu knihovního a komise pro okr. uč. knihovnu.
11. Volné návrhy.

9. Knihovna školy zbrašovské dosahuje 250 knih, tedy o 13 knížek více než roku předešlého. Knihy nové opatřeny vazbou a postupnými čísly 237 až 250 a v seznam knihovni zanešeny.

10. Z učebných pomůcek nebylo tento rok nic přikoupeno. Místní šk. rada se vymlouvala na špatné časy a ničeho nepovolila.

11. Čítanky podle nichž se vyučovalo byly tytéž co v loni.

12. Statistika žáků školy zdejší r. 1897-98 jest následní:
Dle matriky šk. je povinno 24 chlapců, 27 děvčat, úhrnem 51 žáků, dle třídní knihy je povinno 19 chlapců, 22 děvčat, úhrnem 41 žáků. 10 žáků chodilo do školy v Hranicích. Letní úlevy požíval 1 žák a 1 žákyně, ku žádosti osvobozen 1 žák. Tento šk. rok vystoupil 1 žák a 1 žákyně dovršením 14. roku stáří.

13. Návštěva školy byla v tomto roce dobrá. Nejvyšší procento zameškaností omluvených v měsíci říjnu 6,57%, neomluvených v měsíci září 3,12 %.

Na Zbrašově, dne 1. srpna 1898. *František Juřena, správce školy.*

*Viděl: 25./10. 97 R. Kadeřávek
c. k. školdozorce.*

Školní rok 1898 – 1899

1. Školní rok 1898-9 započat sl. službami Božími v hranicích dne 17. září 1898 a v učebné síni školy na Zbrašově úvodní přiměřenou řečí správcem školy Frant. Juřenou.

Způsobem podobným uctěny: a) památka zavraždění J. V. císařovny Alžběty Italem Luchemyim na pobřeží Ženevského jezera 10. září r. 1898; b) jmeniny J. V. císaře Frant. Josefa I. dne 4. října; c) oslavy ku památce 50 let vlády J. V. osvětlením obce, službami Božími a loyální řečí pro žactvo i dospělé.

2. Správcem školy ve šk. roku 1898-99 byl níže psaný.

3. místní šk. rada byla v tomto roce zvolena dne 2. května 1899 a sestavena ze správce školy Františka Juřeny, předsedy Jana Kohouta rolníka č. 1, Josefa Chromého krejčího v č. 16 a Františka Kohouta jun. rolníka č. 13.

4. Visitaci podrobena zdejší škola p. c. k. okr. školdozorcem Rudolfem Kadeřávkem, c. k. professorem na německém gymnasiu hranickém, 27. října 1898 od 8. až do 11. hod. dopolední a správci školy vyslovena úplná spokojenost.

5. Zkouška náboženská odbývána dne 11. července r. 1899 ve farním kostele hranickém, za přítomnosti P. Františka Hynka faráře a děkana v Drahotuších, p. měšťanosti dr. Bedřicha Plachkeho a jiných hostí.

Zkouška dopadla dobře a děti poděleny obrázky svým katechetou vlp. P. Leopoldem Černým.

6. U stolu páně byli žáci 18. října 1898, 1. května a 21. července 1899 v Hranicích.

Dne 26. prosince r. 1898 v den sv. Štěpána, odbývána ve zdejší škole slavnost vánočního stromku, při níž žáci oblečení za pastýře a pastýřky provedli vánoční zpěvy dvojhlasé s přiměřenými gesty a pohyby, a podělení bohaté školními potřebami a mlsky všeho druhu u přítomnosti vld. pánů katechetů z Hranic P. Aloise Sládečka P. Leopolda Černého, místní šk. rady a četného občanstva.

Ku konci školního roku činěny poučné vycházky do okolí.

7. Konference okresní učitelstva českých škol hranického okresu pro r. 1898-9 odbývána 6. července 1899 o 9. hod. dopolední v místnosti občanské besedy v Hranicích s následním pořádkem:

1. Zápis v listinu praesenční
2. Zahájení konference
3. Volba zapisovatelů a skrutátorů
4. Zpráva c. k. okr. školdozorce o vykonaných visitacích
5. Vysvětlení některých nařízení c. k. úřadů školních
6. Přednášky:
 - a) Idealismus se zřetelem ku výchově mládeže, podal odb. uč. Andělin Sedláček;
 - b) Praktické užití metody srovnávací ve škole, ukázky na jednotlivých předmětech, uč. Vincenc Sehnal;
7. Návrhy o knihách a pomůckách, ref. naduč. Fr. Zapletal
8. Zpráva komise pro okr. uč. knihovnu, referoval naduč. Karel Chlup
9. Volba stálého výboru, revisorů účtu knihovního, komise pro okr. uč. knihovnu
10. Volné návrhy

8. Knihovna školní obsahuje 250 knih, které jsou v seznam knihovní zaneseny a čís. postupným opatřeny jsou.

9. Z učebných pomůcek objednaných letos jsou 4 krásné obrazy dějepisné Leop. Doležala řídícího uč. v Charvaticích (Čechy) a to: Šlechtnost; Příchod sv. věrozvěstů na Moravu; Císař Josef II. u Slavíkovíc; Korunovace Karla IV.

10. Čítanky dle nichž se učilo byly ty, co v loni.

11. Statistika ve šk. r. 1898-9 školy zdejší jest následní: Dle matriky šk. povinno 22 chlapců, 27 děvčat = 49 žáků, dle třídní knihy chodilo 11

chlapců, 16 děvčat = 27 žáků; 22 žáků chodilo dílem do Hranic 1 do Slaviče do školy, letní úlevy požívala 1 žákyně a 1 byla po žádosti učby zproštěna. Tímto školním rokem vystoupili 2 žáci a 3 žákyně dovršením 14. roku stáří.

12. Návštěva školy byla tímto rokem velmi dobrá; největší procento zameškaných hodin bylo v měsíci listopadu (10,57 %), nejvyšší zameškané neomluvené v prosinci (1,81 %).

Na Zbrašově, dne 6. srpna 1899. *Frant. Juřena, správce školy.*

*Viděl: 3./11. 99 R. Kadeřávek
c. k. okr. školdozorce.*

Školní rok 1899 – 1900

1. Školní rok započat slav. službami Božími ve farním kostele v Hranicích dne 19. září r. 1899 a přiměřenou řečí správcem školy v učebně zdejší školy.

2. Školního roku toho vedl správu školy František Juřena.

3. V místní školní radě zasedali, kromě správce školy, tito členové Jan Kohout rolník č. 1 co předseda, Josef Chromý krejčí co místopředseda a František Kohout jun. č. 13 co člen.

4. Školu zdejší visitoval c. k. okresní školdozorce p. Rudolf Kadeřávek dne 3. listopadu r. 1899 od 8 ½ hod. do 11. hod. dopolední a správci školy vyslovena úplná spokojenost.

5. Visitace kostelní odbývána dne 9. července r. 1900 ve farním kostele hranickém, za předsednictví P. Františka Hynka faráře a děkana z Drahotuš, Drahotuš měšťanosty dr. Bedřicha Plachkeho a etc. jiných hostí. Zkouška dopadla velmi dobře a žáci podělení svým p. katechetou dp. P. Leopoldem Černým obrázky.

6. Sv. zpovědi účastni žáci tímto rokem třikrát to: 13. října 1899, 27. dubna a 21. července 1900 v Hranicích. Dne 16. června 1900 byla školní mládež účastna pohřbu zvěčnělého p. P. Josefa Čecha faráře z Hranic, který 12. 6. t. r. raněn byv mrtvicí, u Kostelíčka pochován jest.

7. Okresní konference učitelstva českých škol okr. hranického pro r. 1899-1900 odbývána dne 26. června 1900 od 9. hod. ráni ve dvoraně záloženské v Hranicích, s tímto pořadem:

1. Zápis do listiny praesenční, která již o 8. h. byla vyložena
2. Zahájení konference
3. Volba 2 zapisovatelů a skrutátorů
4. Volba zástupce učitelstva do okr. šk. rady

5. Zpráva c. k. okres. školdozorce o provedených visitacích
6. Vysvětlení některých nařízení c. k. úřadů školních
7. Přednášky:
 - a) Kterak vyučovati v odděleních jazyku mateřskému a počtům, přednesl kol. Ferd. Tauber uč. z Olšovce.
 - b) Důležitost fysiologie a biologie při vyučování přírodopisu, provedl kolega Jos Šindel z Hranic.
8. Návrhy o knihách a pomůckách učebných, ref. kol. Frant. Zapletal naduč. z Drahotuš.
9. Zpráva komise o okr. uč. knihovně, podal kol. Karel Chlup, naduč. z Lipníka.
10. Provedena volba starého výboru, revisorů účtu knihovního a komise pro okr. uč. knihovnu.
11. Volné návrhy: Do úřední konference zavítal nově jmenovaný okr. hejtman Vilibald Galusek, ujišťujíc učitelstvo svou všestrannou podporou.

8. Knihovna školní obsahuje 264 knih, které v seznam knihovní zaneseny a čís. postupným opatřeny jsou.

9. Z učebných pomůcek, po návrhu předsedově, neobjednáno ničeho.

10. I letos vyučováno dle loňských učebnic.

11. Statistika ve šk. r. 1899-1900 zdejší školy jest následní:

- a) dle matriky šk. zapsáno 22 chlapců 20 děvčat = 42 žáků,
 - b) dle třídní knihy chodilo 11 chlapců 13 děvčat = 24 žáků,
 - c) do Hranic chodilo 10 chlapců 7 děvčat = 17 žáků, do Slaviče 1 děvče.
- Letní úlevy požívala 1 žákyně; vystoupili 2 žáci dovršením 14. roku svého stáří.

12. Návštěva školy byla tímto rokem velmi dobrá; nejvyšší procento zameškávek omluvených bylo v měsíci lednu (5,62 %), nejvyšší procento zameškávek neomluvených také v lednu (1,52 %).

Na Zbrašově, dne 31. července 1900. *Frant. Juřena správce školy.*

Viděl: R. Kadeřávek
c. k. okr. školdozorce.

Školní rok 1900 – 1901

1. Rok školní 1900-1901 započat slavnými službami Božími ve farním chrámu Páně v Hranicích 15. září 1900 a přiměřenou řečí správcem školy v učebně zdejší.

2. Správu školu vedl tohoto roku opět Frant. Juřena.

3. V místní školní radě zasedali titíž členové jako v loni.

4. Ku visitaci zavítal do školy zdejší vlt. p. Rudolf Kadeřávek, c. k. okr. školdozorce dne 10. ledna 1900 o 8. hod. raní a pozdržel se do 10 ½ hod. dopolední, při čemž správci školy úplnou spokojenost vyslovil.

5. Dne 24. června 1901 zavítal do Hranic arcibiskup olomoucký kníže dr. Theodor Kohn ku birmování a generální visitaci. Byl uvítán u slavnostní brány v Hranicích žačkou Vojtěškou Juřenovou, zkoušel sám následního dne v kostele žáky školy zdejší, je pochválil a knihami a obrazy je odměnil.

6. Sv. zpovědi byli účastni žáci 11. října 1900 a 9. května 1901.

7. Okresní konference učitelstva českých škol okresu hranického pro 1900-1 odbývána dne 27. června 1901 o 9. hod. raní ve dvoraně záloženské v Hranicích, s tímto pořadem:

1. Zápis do listiny praesenční

2. Zahájení konference

3. Volba 2 zapisovatelů

4. Zpráva c. k. okr. školdozorce o vykonaných visitacích

5. Přednášky:

a) O výběru učiva přírodopysného (odb. uč. Šitavanc z Hranic).

b) O žákovských knihovnách, a čeho jest učiteli šetřiti, aby knihovna žákovská účel školy podporovala (uč. Ferd. Gerschel z Drahotuše).

6. Návrhy o knihách a učebních pomůckách (naduč. Fr. Zapletal z Drahotuše).

7. Zpráva komise pro okr. knihovnu (naduč. Karel Heinisch z Týna).

8. Volba skrutátorů, revisorů účtu knihovního.

9. Volné návrhy: Náměstkem předsedy jmenován Jos. Baďura naduč. z Hranic.

8. Knihovna školní obsahuje 282 kmih, které v seznam knihovní zanešeny a čís. postupným opatřeny jsou.

9. Z učebních pomůcek objednáno od nakladatele J. L. Bayera v Kolíně, 8 podlepených obrazů „Živočichové hospodářství škodliví“ v ceně 6 K.

10. Letos vyučováno dle učebnic loňských ve všech odděleních, až na odd. 1., v němž místo Čítanky I. zaveden slabikář.

11. Statistika šk. r. 1900-1 jest následní:

a) dle matriky školní je 18 chlapců, 23 děvčat = 41 žáků

b) dle třídní knihy 9 chlapců, 15 děvčat = 24 žáků

c) do Hranic chodilo 9 chlapců, 8 děvčat = 17 žáků.

Úlevy letní nepožíval tímto rokem nikdo; aniž kdo dovršením 14. roku vystoupil z povinnosti školní.

12. Návštěva školy byla v tomto roku dobrá, největší procento zameškávek omluvených bylo v lednu (3,64 %), zameškávek neomluvených nebylo žádných.

Na Zbrašově, dne 31. července 1901. *Fr. Juřena, správce školy.*

R. Kadeřávek, 20./1.1902

c. k. okr. školdozorce.

Školní rok 1901 - 1902

1. Školní rok 1901-2 započat slavnými službami Božími v Hranickém chrámu Páně dne 18. září 1901, a počátečnou přiměřenou řečí správce školy ve škole zdejší.

2. Správu školy vedl tímto rokem František Juřena.

3. V místní školní radě zasedli titíž páni členové jako v loni.

4. Ku visitaci školní zavítal p. Rud. Kadeřávek c. k. okr. školdozorce 20. ledna r. 1902 o 8. hod. ranní a pozdržel se až do 11. hod. dopolední, při čemž správci školy plnou spokojenost vyslovil.

5. Visitace kostelní odbývána dne 16. června r. 1902 ve farním kostele hranickém za přítomnosti P. Františka Hynka faráře a děkana z Drahotuš, měšťanosty dr. Bedřicha Plachkeho a jiných hostí. Zkouška dopadla velmi dobře a žáci školy zdejší p. děkanem veřejně pochváleny.

6. Sv. zpovědi zúčastnili se žáci zdejší třikrát, a to na počátku šk. roku 8. října 1901, zpovědi velikonoční 6. května 1902, a k ukončení 15. července r. 1902.

7. Konference okresní učitelstva českých škol okr. hranického pro 1901-2 odbývána dne 26. června 1902 ve dvoraně záloženského domu v Hranicích od 9. hod. ranní s tímto programem:

1. Zápis do listiny praesenční, která již o 8. h. ranní vyložena.

2. Zahájení konference.

3. Volba 2 zapisovatelů.

4. Zpráva okr. c. k. školdozorce o vykonaných visitacích.

5. Vysvětlení některých nařízení školních úřadů a vysvětlení těchto.

6. Přednášky:

a) „Kterak působiti lze k vyučování slohu při jiných předmětech“, odb. uč. Vojtěch Bartovský.

- b) „Zhoubné následky alkoholismu a jak by škola měla proti němu čelit“, uč. Frant. Novotník.
- c) „O školních zahradách“, referuje uč. Arnošt Dadák.
- 7. „Návrhy o knihách a učebných pomůckách“, podal naduč. Frant. Zapletal z Drahotuše.
- 8. Zpráva komise pro okr. knihovnu, uč. Karel Heinisch.
- 9. Volba skrutátorů, revisorů účtů knihovnických, stálého výboru a komise pro okr. knihovnu.
- 10. Volné návrhy.

8. Knihovna školní obsahuje 287 knih, které v seznam knihovny zanešeny a postupným čís. opatřeny jsou.

9. Z učebných pomůcek objednáno od nakladatele J. L. Bayera v Kolíně 12 podlepených obrazů „Škúdcové rolníka“ za 9 K.

10. Rokem tímto vyučováno 2. a 3. oddělení dle učebnic starých; v 1. oddělení zaveden slabikář od Adolfa Fromara a Jana Jursy.

11. Statistika školní v r. 1901-2 jest následní:

- a) dle matriky školní 19 chlapců, 21 děvčat = 40 žáků,
- b) dle třídní knihy 13 chlapců, 15 děvčat = 28 žáků,
- c) do Hranic i jinač chodilo 6 chlapců, 6 děvčat = 12 žáků.

Úlevy školní nepožíval nikdo. Předčasně, ku žádosti rodičů, propuštění c. k. okr. šk. radou 2 žákyně; dovršením 14. roku stáří odešly 2 žákyně a 1 žák, úhrnem 5 žáků.

12. Návštěvy školy byla v tomto roce chvalitebná. Největší procento zanedbávek byl v měsíci listopadu (26,3 %), kde řádily spalničky; nejmenší procento v měsíci září (1,06 %) a v květnu (1,71 %); zameškávek neomluvených bylo jen v měsíci říjnu (0,52 %).

Na Zbrašově, dne 1. srpna 1892. *Frant. Juřena, správce školy.*

R. Kadeřávek, 8./11.1902

c. k. okr. školdozorce.

Školní rok 1902 - 1903

1. Školní rok 1902-3 započat slavnými službami Božími ve farním chrámu Páně v Hranicích 16. září r. 1902 a přiměřenou počáteční řečí správce školy ve zdejší učebně.

2. Správu školy vedl tímto rokem opět František Juřena.

3. V místní školní radě zasedali titíž pánové jako vloni.

4. Ku visitaci školní zavítal p. Rudolf Kadeřávek c. k. okr. školdozorce dne 8. listopadu 1902 o 8. hod. raní a pozdrzev se až do 11. hod. dopolední, vyslovil správci školy své úplné uspokojení.

5. Kostelní visitace odbývána dne 12. června r. 1903 ve farním kostele hranickém za přítomnosti P. Františka Hynka faráře a děkana z Drahotuše, veleb. duchovenstva místního a četných hostů z města i okolí. Zkouška dopadla velmi dobře a žáci zdejší školy byli děkanem veřejně pochváleni.

6. Sv. zpovědi zúčastnění žáci zdejší školy po dvakrátě a to: 15. dubna 1903, z nichž mnozí následního dne 16. dubna přijali svátost biřmování v Černotíně od J. M. arcibiskupa olomouckého dr. Theodora Kohna, který té doby dlel na svém letním zámku ve Skaličce u Hranic. Pak 16. července tohoto roku na ukončení šk. roku.

7. Dne 26. prosince 1902 uspořádána slavnost "vánočního stromku", při níž dvouhlasé zpěvy za doprovodu na harmonium a přiměřené básně provedeny, a všechno žactvo školními potřebami, jablky, cukrovinkami, koláči etc. poděleno bylo. Vánoční řeč u stromečku držel vldp. P. Josef Pospíšil katecheta zdejší školy.

8. Konference okresní učitelstva českých škol okresu hranického pro r. 1902-3 odbývána dne 25. června r. 1903 ve dvoraně záloženského domu v Hranicích o 9. hod. raní s tímto programem:

1. Zápis do listiny praesenční, od 8. hod. raní
2. Zahájení schůze
3. Volba dvou zapisovatelů
4. Zpráva c. k. okr. školdozorce o vykonaných visitacích
5. Vysvětlení některých nařízení c. k. úřadů školních
6. Přednášky:
 - a) „O nových směrech v kreslení“, odb. uč. Jan Talpa
 - b) „Příroda školou“, uč. Leopold Bartoš
 - c) „O školních zahrádkách“, Arnošt Dadák
7. Návrhy o knihách učebných a pomůckách školních, naduč. Fr. Zapletal
8. Zpráva komise pro okr. knihovnu, ref. naduč. Karel Heinisch
9. Volba instruktorů, revisorů účtu knihovního, stálého výboru a komise pro okr. knihovnu
10. Volné návrhy.

9. Knihovna školní obsahuje 299 svazků, které v seznam knihovny zanešeny a postupným číslem opatřeny jsou.

10. Z učebných pomůcek objednáno od nakladatele J. L. Bayera z Kolína 12 podlepených kolorovaných obrazů přírodopisných za 9 K.

11. Rokem tímto vyučováno ve všech odděleních dle učebnic jako roku loňského, jen kreslení zavedeno na listech a dle přírody.

12. Statistika šk. roku 1902-3 je následní:

- a) dle matriky školní 22 chlapců, 17 děvčat = 39 žáků,
- b) dle třídní knihy 15 chlapců, 12 děvčat = 27 žáků,
- c) do Hranic i jinam chodí 7 chlapců a 5 děvčat = 12 žáků. Úlevy školní tímto rokem nepožíval nikdo. Dověšením 14. roku vystoupil v toto roku 1 žák a 1 žákyně.

13. Návštěva školy v tomto roku byla velmi chvalitebná. Největší procento zanedbávek omluvených bylo v prosinci (8,95 %), kdy řádily různé nemoce, nejmenší procento zanedbávek bylo v měsíci březnu (0,69 %). Zameškávek neomluvených nebylo po celý rok žádných.

Na Zbrašově, dne 30. srpna 1903. *Fr. Juřena, správce školy.*

Školní rok 1903 - 1904

1. Rok školní 1903-1904 slavnými službami Božími ve farním chrámu Páně v Hranicích dne 17. září r. 1903 a přiměřenou úvodní řečí správcem školy zdejší ve staré škole.

2. Správu školy vedl tímto šk. rokem František Juřena.

3. V místní školní radě zasedali titíž členové jako v loni.

4. Správa školy vyznamenána tímto školním rokem za svou horlivost a obezřetnost důvěrou c. k. okr. školdozorce, vlct. pána p. Rudolfa Kadeřávka, nedostavením se k visitaci školní.

5. Kostelní visitace odbývána dne 14. června r. 1904 ve farním kostele hranickém za přítomnosti P. Františka Hynka faráře a děkana z Drahotuš a četného posluchačstva z místa i okolí. Žáci zdejší školy vyslýchání první, odpovědi jejich byly vesměs zřetelné dobré a byli od dp. děkana veřejně pochváleni.

6. Ku sv. zpovědi šli žáci zdejší školy v r. 1903-4 po třikrát a to: 12. října 1903, 9. dubna a 18. července 1904.

7. Ve školním roku tom činěny za letního období se žáky časté odpolední vycházky do přírody ve zdejších okolí, romantikou tak bohatém, při nichž opakována látka z reálií a probírána nová z tělocviku.

8. Konference okresní učitelstva českých škol okresu hranického pro rok 1903-4 odbývána dne 23. června 1904 v besedě hranické o 9. hod. rání s tímto programem:

- 1. Zápis do praesenční listiny, již od 8. hod vystavené

2. Zahájení schůze
3. Volba 2 zapisovatelek
4. Zpráva okr. školdozorce o vykonaných visitacích
5. Vysvětlení některých nařízení c. k. úřadů školních
6. Volba 2 delegátů do letošní zem. konference (zvolení předsedové obou okr. spolků, na Lipensku kol. K. Heinisch z Týna, na Hranicku kol. Fr. Zapletal z Černotína).
7. Přednášky:
 - a) „O zpěvě ve škole vůbec, o písni národní zvláště“, přednesl z paměti Stanislav Tauber z Kelče.
 - b) „Kterak vychovávat mládež škole odrostlou“, podal velmi přesvědčivě z paměti Václav Moravec z Lipníka.
 - c) „O školních zahradách“ referoval Josef Vodička.
8. Návrhy o knihách a učebných pomůckách, ref. kol. naduč. Fr. Zapletal z Drahotuš.
9. Zprávu komise pro okr. knihovnu podal kol. K. Heinisch naduč. v Týně.
10. Volba skrutátorů, revisorů účtu knihovního, stálého výboru a komise pro okresní knihovnu provedena lístky. Za revisory účtů knihovních zvoleni opět Fr. Juřena ze Zbrašova a Josef Horák ze Soběchlebu. Do stálého výboru zvoleni podruhé následní, Bohdan Lameš řed. měšť. škol z Hranic, Frant. Dušek řed. měšť. šk. chlapecké v Kelči, Frant. Juřena správce národní školy na Zbrašově, Josef Slavík naduč. ze Stříteže, Ferdinand Tauber naduč. z Lipníka, Frant. zaplétal naduč. z Drahotuš.
11. Volné návrhy. Emilián Řezáč naduč. za Spálova navrhl, by se vypracovala direktiva okr. školní radou k obsazování prázdných míst v okresu. Členové stálého výboru budťtěž honorováni.

9. Knihovna školní obsahuje 299 svazků, kteréž v seznamu zanešeny jsou.

10. Učebné pomůcky rozmnoženy tímto rokem některými jedinci vycpaných opeřenců, pak brouků a motýlů.

11. tímto rokem vyučováno dle loňských učebnic a kreslení zahájeno dle přírody.

12. Statistika v r. 1903/4:

dle matriky: 23 chlapců, 20 děvčat = 43 žáků;

dle třídní knihy 10 chlapců, 9 děvčat = 19 žáků;

do Hranic chodí 13 chlapců, 11 děvčat = 24 žáků;

úlevy školní požívaly 2 žákyně, ze školy vystoupily 2 žákyně.

Na Zbrašově, dne 1. srpna 1904. *Frant. Juřena, správce školy.*

Viděl: 22./11. 1904. R. Kadeřávek.

školdozorce.

Školní rok 1904 - 1905

1. Rok školní započat slavnostními službami Božími ve farním chrámu Páně v Hranicích dne 17. září r. 1904 a řečí úvodní době přiměřenou ve škole. {*Srovnej první část – zahájení v nové školní budově!*}

2. Tímto školním rokem vedena správa školy Frant. Juřenou.

3. V místní školní radě zasedali tito členové: Jan Tomečka rolník č. 7 co předseda, František Vavřík rolník č. 15 co místopředseda, Adolf Orava chalupník č. 32 co člen.

4. Ku visitaci školní zavítal p. Rudolf Kadeřávek c. k. okr. školdozorce 22. listopadu r. 1904 o 8. ½ hod. raní a se do 11. hod. pozdržel, vyslovil správci školy své úplné uspokojení.

5. Kostelní visitace odbývána dne 14. června r. 1905 v kostele hranickém za přítomnosti P. Františka Hynka faráře a děkana z Drahotuš a účasti četné z města i okolí. Žáci jsouce velmi pilně cvičeni p. katechetou P. Josefem Pospíšilem jun., odpovídali ku pochvale všech přítomných.

6. Roku toho byli žáci školy zdejší u sv. zpovědi třikrát o to 26. listopadu 1904, 15. dubna a 1. července 1905.

7. Za hodin přírodopisných a zeměpisných činěny občas vycházky do přírody, při nichž žáci s pojmy zeměpisnými a přírodopisnými seznamováni.

8. Konference okresní učitelstva českých škol okresu hranického pro rok 1904/5 odbývána dne 6. července 1905 ve dvoraně záloženského domu v Hranicích o 9. h. raní s tímto pořadem:

a. Zápis do listiny praesenční

b) Zahájení schůze

c) Volba 2 zapisovatelů

d) Zpráva okr. školdozorce o vykonaných visitacích

e) Vysvětlení některých nařízení úřadů školních

f) Přednášky:

1. Kterak tělocvik působí na výchovu člověka, odb. uč. Antonie Hynková.

2. Volný sloh, uč. Františka Kurfürstová.

3. O školních zahrádkách, instruktor Josef Vodička.

g) Návrhy o knihách a učebných pomůckách, naduč. Frant. Zapletal.

h) Návrhy o knihách pro okr. knihovnu, naduč. Karel Heinisch.

i) Volba skrutátorů, revisorů účtu knihovního, stálého výboru a komise pro okr. knihovnu. Do stálého výboru zvoleni tito po třetí následní: Frant. Dušek řed. měšť. šk. v Kelči, Karel Heinisch naduč. v Týně, Frant. Juřena spr. šk. na Zbrašově, Maršálek uč. v Prosenicích, František Zapletal naduč. v Drahotuších, sl. Nováková naduč. v Hranicích; co náhradníci Gerschl uč. v Lipníku, Josef Šindel odb. uč. v Hranicích. Do komise knihovní zvoleni: K. Heinisch, Bartoš, Vrba, Hartl; náhradníci: Pala a Přikryl.

j) Volné návrhy: Valná hromada učitelstva okresu navrhuje, by: 1) za hodin přírodopisných žáci do přírody vycházeli; 2) by stanoven byl 1 resp. 2 učitelé v okr. výpomocní; 3) by úlohy domácí odpadly a školních bylo dáno 20; 4) by i na školách venkovských hlavní prázdniny 2 měsíce potrvaly.

9. Knihovna školní obsahuje 310 svazků v seznamu zanešených.

10. Učebné pomůcky rozmnoženy o nerosty a fyzikální přístroje.

11. Statistika žactva jeví se takto:

Dle matriky 25 chlapců, 19 děvčat = 44 žáků;

dle třídní knihy 14 chlapců, 6 děvčat = 20 žáků.

Úlevy školní požívala 1 žákyně, ze školy vystoupili 2 žáci a 1 žákyně.

Na Zbrašově, dne 1. srpna 1905. *Frant. Juřena, spr. školy.*

*Viděl: 5./12. 1905. R. Kadeřávek
c. k. školdozorce.*

Školní rok 1905 – 1906

1. Rok školní započat slavnými službami Božími ve farním chrámu Páně v Hranicích dne 17. září 1905.

2. Správa školy vedena tímto šk. rokem Frant. Juřenou.

3. V místní školní radě byli tito členové: Jan Tomečka rolník č. 7 co předseda, Frant. Vavřík rolník č. 15 co místopředseda, Adolf Orava Domkář č. 32 co člen, Frant. Juřena spr. školy č. 40.

4. Ku visitaci školní zavítal p. Rud. Kadeřávek c. k. okr. školdozorce dne 5. prosince 1905 o 9. hod. dopolední. Visitace potrvála do 11 ½ hod. dopolední, při níž správci školy plná spokojenost vyslovena byla.

5. Kostelní visitace odbývána 13. června 1906 v kostele hranickém za přítomnosti P. Františka Hynka faráře a děkana z Drahotuš a četné účast z města i z okolí. Žáci dobře cvičeni v pravdách křesťanských a mravouce p. katechetou P. Františkem Králíkem z Hranic, odpovídali ku spokojenosti a pochvale od přítomných.

6. U sv. zpovědi byli žáci školního roku toho třikráte a to: 28. listopadu 1905, 26. května a 13. července 1906.

7. Roku toho podnikány vycházky se žáky do okolí, by skutečným názorem v přírodě, doplňována byla theorie školní.

8. Konference okresní učitelstva českých škol okresu hranického pro r. 1905/6 odbývána dne 7. června 1906 ve dvoraně záloženského domu v Hranicích o 9. hod. raní s tímto pořadem:

a. Zápis do listiny praesenční

b. Zahájení schůze

c. Volba 2 zapisovatelů

d. Zpráva c. k. okr. školdozorce o vykonaných visitacích

e. Vysvětlení některých nařízení c. k. úřadů školních

f. Přednášky:

1.) Děti slabomyslné, jejich výchova a vyučování ve škole obecné, E. Fusek uč. z Drahotuš.

2.) Veďme žáka ve škole ku samostatnosti, by vychován byl pro život praktický, Jindřich Míček uč. z Hranic.

3.) O školních zahradách, referuje instruktor Josef Vodička z Černotína.

g. Návrhy o knihách a učebných pomůckách, naduč. František Zapletal z Drahotuš.

h. Zpráva komise pro okr. knihovnu, naduč. Karel Heinisch z Týna.

i. Volby: ad I.) zástupce učitelstva do c. k. okr. šk. rady zvolen Čeněk Šína uč. z Hranic 67 hlasy ze 76 pro školy obecné a Josef Šindel odb. uč. z Hranic pro školy měšťanské na r. 1906-1912; ad II.) členů stálého výboru; ad III.) revisorů účtu knihovního; ad IV. členů komise pro okr. knihovnu. do této zvolen Hubert Karlíček uč. z Velké, Fr. Juřena ze Zbrašova.

k. Volné návrhy.

9. Knihovna školní obsahuje 316 svazků v seznam zanešených.

10. Učebné pomůcky rozmnoženy diagramy zeměpisnými.

11. Vyučováno v tomto roku dle dřívějších učebnic. Kresleno dle přírody.

12. Statistika žactva jeví se takto:

a) dle matriky školní 24 hochů, 15 děvčat = 39 žáků;

b) dle třídní knihy 16 hochů, 5 děvčat = 21 žáků.

Úlevy školní nepožíval nikdo. Ze školy vystoupil dovršením 14. roku 1 žák a 1 žákyně.

Na Zbrašově, dne 2. srpna 1906. *Frant. Juřena, správce školy.*

Školní rok 1906 – 1907

1. Školní rok započal slavnými službami Božími 18. září 1906.

2. Správa školy v tomto šk. roce nezměněna.

3. V místní školní radě zasedali František Juřena správce školy, Adolf Orava domkář č. 32 co předseda, František Vavřík rolník č. 15 co místopředseda.

4. C. k. okr. školdozorce p. Rudolf Kadeřávek tímto školním rokem nepodrobil školu roční visitaci.

5. Visitace kostelní odbývána 14. června 1907 v kostele hranickém za přítomnosti P. Františka Hynka faráře a děkana z Drahotuš. Žáci dobře cvičeni v pravdách křesťanských a mravouce p. katechetou P. Františkem Králíkem z Hranic, odpovídali ku spokojenosti a pochvale přítomných.

6. U sv. zpovědi byli žáci ve školním roce tomto třikrát a to: 19. října 1906, 5. dubna a 10. července 1907.

7. Jako roků předešlých, tak i letos podnikány vycházky se žáky do okolí, by skutečným názorem v přírodě doplňována theorie školní. též 2. července 1907 vedeni žáci do Hranic ku prohlídce plynárny městské, kde plyn mistr s největší ochotou dopodrobna žákům vše vysvětlil a ukázal. Na zpáteční cestě na místě samém poučení žáci o vzniku Propasti hranické „Kmotrově díře“.

8. Konference okresní učitelstva českých škol okresu hranického pro rok 1906/7 odbývána dne 10. října 1907 ve dvoraně záloženského domu v Hranicích o 9. hod. rani s tímto pořadem:

- a. Zápis do listiny praesenční
- b. Zahájení konference
- c. Volba 2 zapisovatelů
- d. Zpráva c. k. okr. školdozorce o vykonaných visitacích
- e. Vysvětlení některých nařízení c. k. úřadů školních
- f. Přednášky:

- 1.) O umění pro lid, uč. Žofie Dvořáková z Hranic.
 - 2.) Vyhovuje-li novodobá škola časovým potřebám českého lidu, uč. Josef Cvek z Tršic.
 - 3.) O školních zahradách, instruktor Josef Vodička.
 - g. Návrhy o knihách učebných pomůcek, naduč. František Zapletal.
 - h. Zpráva komise pro okr. knihovnu, naduč. Karel Heinisch.
 - i. Volba: I.) členů stálého výboru; II.) revisorů účtu knihovního; III.) členů komise pro okr. knihovnu.
 - k. Volné návrhy.
9. Knihovna žákovská obsahuje 324 svazků v seznam zanešených.
10. Učebné pomůcky rozmnoženy zeměpisnými diagramy, správou školy pro jednotlivé žáky pořízenými a mapou Wagnerovou.
11. Rokem tímto vyučováno v 1. oddělení dle čítanky Frumarovy a Jurzovy; v 2. oddělení dle I. dílu dvoudílných čítanek Jurzových a v 3. oddělení dle II. dílu dvoudílných čítanek Jurzových. Početnice zavedeny v 1. a 2. oddělení Jan Kozáka, ve 3. oddělení ponechány Močnickovy.
12. Statistika žactva jeví se následovně:
- a) dle matriky školní: 27 hochů, 13 děvčat = 40 žáků;
- b) dle třídní knihy: 22 hochů, 6 děvčat = 28 žáků.
- Úlevy školní nepožíval nikdo. Ze školy vystoupil po dovršení 14. roku 1 žák.

Ve Zbrašově, dne 20. srpna 1907. Frant. Juřena, správce školy.

Viděl: Čeněk Kramoliš

c. k. inspektor škol, 23.1.1908.

Školní rok 1907 – 1908

1. Školní rok 1907-8 započat slavnými službami Božími dne 16. září 1907.
2. Správa školy v tomto školním roku nezměněna.
3. V místní školní radě zasedali František Juřena řídící školy, Jan Hapala rolník č. 21 předseda, František Horák rolník č. 22 místopředseda, František Hapala rolník č. 6. člen.
4. C. k. okresní školdozorce p. Čeněk Kramoliš navštívil školu dne 23. ledna 1908, a visitaci školní provedl 7. července 1908, vysloviv správci školy uznání a pochvalu.
5. Kostelní visitace odbývána 7. května 1908 v Hranicích, za přítomnosti P. Frant. Hynka čestného kanovníka, konsistorního rady a

faráře v Drahotuších a p. katechety P. Františka Králíka, žáci zdejší školy pochválení.

6. Při sv. zpovědi byli žáci v tomto školním roce 31. října 1907, 19. května a 19. června r. 1908.

7. By skutečným názorem v případě theorie školní ze země-dějepis, přírodopisu, přírodopytu byla doplňována, podnikány se žáky vycházky do okolí a průmyslových závodů.

8. Okresní konference učitelstva v polit. okr. hranickém v tomto školním roce neodbyvána a posunuta na počátek šk. roku 1908-9.

9. Knihovna žákovská obsahuje 330 svazků v seznam zanešených.

10. Učebné pomůcky tímto školním rokem nerozmnoženy.

11. Tímto rokem vyučováno dle učebnic roku předešlého.

12. Statistika žactva:

a) dle matriky 28 chlapců, 13 dívek = 41 žáků;

b) dle třídní knihy 22 chlapců, 6 dívek = 28 žáků.

Úlevy školní dle litery e) nepožíval nikdo; také nikdo ze školy nevystoupil. Jeden žák se s rodiči přestěhoval 2.10. 1907 do Hranic.

Na Zbrašově, dne 2. srpna 1908. *Frant. Juřena, správce školy.*

Č. Kramoliš,

c. k. okr. inspektor škol, 5.12.1908.

Školní rok 1908 – 1909

1. Školní rok započat „Te Deum“ mši sv. 16. září 1908.

2. Správa školy tatáž.

3. V místní školní radě byli titíž členové jako v loni.

4. C. k. okr. školdozorce visitoval dne 5. prosince 1908, pochváliv snahu učitelovu a dobrý výsledek žáků.

5. Visitace kostelní 15. června 1909 v Hranicích.

6. U sv. zpovědi byli žáci 22. října 1908, 25. května a 12. července 1909.

7. V letních měsících občas podnikány školní vycházky do okolí.

8. Ústřední konference učitelstva škol okresu hranicko-lipnického odbývána 22. září r. 1908 o 8. ½ hod. raní s tímto pořadem:

a. Zápis do listiny praesenční, již od 8. h. vyložené.

b. Zahájení konference c. k. okr. školdozor. Č. Kramolišem.

- c. Vysvětlení některých nařízení c. k. šk. úřadů a vedení úředních listin.
 - d. Zpráva c. k. okr. školdozorce o vykonaných visitacích.
 - e. Volby: 1) tří skrutátorů; 2) 2 revisorů knihovnických účtů a 1 náhradníka; 3) 8 členů stálého výboru a 2 náhradníků; 4) 6 členů knihovnické komise a 2 náhradníků.
 - f. Návrhy stálého výboru na zavedení školních knih a učebních pomůcek, referoval Frant. Zapletal.
 - g. Zpráva knihovnické komise, ref. Karel Heinisch.
 - h. Zpráva o revisi knihovny okresní a účtech knihovnických.
 - i. O školních zahradách a stromkových slavnostech, kol. Josef Vodička.
 - j. Přednášky:
 - 1) Prvopočátečné čtení dle Švachových obrazů, insp. Čeněk Kramoliš.
 - 2) Vyhovuje-li zařízení školní požadavkům hygieny, M. Talpa.
 - k. Volné návrhy. Látku všech učebních předmětů upravit si na devět měsíců, Čeněk Kramoliš.
9. Knihovna žákovská obsahuje 354 svazků v seznamu zanešených.
10. ku památce 60-leté vlády J. V. císaře zakoupeno, na podnět správce školy, 10 technologických obrazů kolorovaných od Janského v ceně 25 K, z prostředků obce.
11. Statistika žactva:
- a) dle matriky školní: 33 chlapců, 12 děvčat = 45 žáků;
 - b) dle třídní knihy: 18 chlapců, 8 děvčat = 26 žáků.
- Nikdo v letošním školním roku nevystoupil ani žádné úlevy nepožíval.
- Zbrašov, dne 20. července 1909. *Frant. Juřena, správce školy.*
- Č. Kramoliš,
- c. k. okr. inspektor škol, 3.3.1910.

Školní rok 1909 – 1910

- 1. Školní rok započat 16. září 1909 službami Božími.
- 2. Správa školy táž jako v roku minulém.
- 3. V místní školní radě zasedali: František Juřena co správce školy, František Horák rolník č. 22 co předseda, František Hapala rolník č. 6 co místopředseda, Čeněk Gadas rolník č. 9 co člen.
- 4. C. k. okresní školdozorce p.Čeněk Kramoliš visitoval školu dne 3. března 1910, pochváliv snahu učitele a dobrý výsledek učby.

5. Náboženská zkouška odbývána 14. června 1910 v kostele hranickém, za čestného kanovníka a konsistorního rady P. Františka Hynka děkana z Drahotuš, kterýž pochválil jak katechetu P. Františka Králíka kooperátora z Hranic, tak i žáky.

6. U sv. zpovědi byli žáci 16. října 1909, 14. dubna a 30. června 1910.

7. V letní době podnikány se žáky vycházky do okolí a do zeměpisného panorama v Hranicích.

8. I. okresní učitelská konference odbývána 23. září 1909 s tímto programem:

1. Zápis do presenční listiny
2. Zahájení konference
3. Čtyřicetileté trvání říš. zák. o školách obecných, promluvil c. k. okr. inspektor škol
4. Volba 2 zapisovatelův
5. Zpráva c. k. okr. šk. insp. o vykonaných visitacích
6. Vysvětlení některých nařízení c. k. školních úřadů
7. Praktická ukázka zpěvu se žáky škol obecných, podal uč. Richard Hapala.
8. Volba: a) skrutátorů; b) 2 revisorů knihovny a účtů knihovních a 1 náhradníka; c) 8 členů stálého výboru a 2 náhradníků; d) 6 členů knihovní komise a 2 náhradníků
9. Zpráva knihovní komise, ref. naduč. Karel Heinisch
10. Zpráva o revisi okr. knihovny a účtů knihovních
11. Zpráva instruktora školních zahrad o vysazování stromů
12. Revise učebných osnov pro školy obecné, uč. Bartoš z Lipníka
13. O jazykovém vyučování na školách obecných, uč. Králík z Kelče
14. Péče o tělesný výcvik mládeže školní, uč. Josef Cvek z Tršic
15. Návrh stálého výboru na zřízení odborů:
 - a) pro školní zahradnictví
 - b) pro školní zdravotnictví
 - c) pro péči o děti osiřelé, chudobné a zanedbané
 - d) pomůckového a vědeckého
16. Volné návrhy

II. okr. učitelská konference odbývána 7. června 1910 v Hranicích s tímto pořadem:

1. Zahájení konference
2. Volba 2 zapisovatelů

3. Zpráva okr. školdozorce o vykonaných visitáciach
4. Vysvetlení některých nařízení c. k. školních úřadů
5. Volba: a) 3 skrutátorů; b) 2 revisorů knihovních účtů; c) 4 členů do každého ze 4 odborů okr. konference; d) 2 delegátů do zemské konference; e) 8 členů stálého výboru a 2 náhradníci; f) 6 členů knihovní komise a 2 náhradníci
6. Návrh stálého výboru na zavedení školních knih a pomůcek učebných pro šk. rok 1911-12
7. Zpráva knihovní komise, ref. V Vrba z Loučky
8. Zpráva o revisi okr. knihovny ref. uč. Fusek ml.
9. Zpráva instruktora školního zahradnictví, uč. Vodička
10. Program činnosti odborů: Vodička, Šina, Šromota, Novotník
11. Přednáška o vzdělání hluchoněmých, odb. uč. Zajíc z ústavu pro hluchoněmé v Lipníku
12. Volné návrhy

9. Knihovna školní mládeže obsahuje 354 svazky, v seznam zanešené.

10. Učebné pomůcky tímto školním rokem rozmnoženy o rozkládací model oka za 11 K.

11. Statistika žactva:

a) dle matriky 28 chlapců, 17 děvčat = 45 žáků,

b) dle třídní knihy 15 chlapců, 10 děvčat = 25 žáků.

12. V tomto školním roku nikdo nevystoupil aniž jakés úlevy požíval.

Na Zbrašově, dne 16. července 1910. *Frant. Juřena, spr. školy.*

Čeněk Kramoliš,

c. k. okr. insp. šk. 15./5. 1911

Školní rok 1910 – 1911

1. Školní rok započat 16. září 1910 po zákonu.

2. Správa školy tatáž jako v loni.

3. V místní školní radě zasedali: Fr. Juřena správce školy, František Horák rolník č. 22 co předseda, František Mastil rolník č. 8 co místopředseda, Josef Chromý hostinský a starosta obce co člen.

4. C. k. okr. školní dozorce Čeněk Kramoliš visitoval školu 15. května r. 1911 a označil výsledky učby literní a ruční práce co velmi uspokojivé.

5. Zkouška náboženská odbývána 8. června 1911 konsistorním radou P. Františkem Hynkem děkanem z Drahotuš.

6. U sv. zpovědi byli žáci 18. října 1910, 9. května a 13. července 1911.

7. V době letní podnikány vycházky země- a přírodovědné do okolí a k Valšovskému rybníku.

8. Okresní učitelská konference odbývána 1. června 1911 ve dvoraně Besedního domu s tímto programem:

1. Zápis do presenční listiny
2. Zahájení konference
3. Volba 2 zapisovatelů
4. Zpráva o vykonaných visitacích
5. Vysvětlení nařízení c. k. školských úřadů
6. Volby: a) 3 skrutátorů; b) 2 revisorů účtů knihovních; c) 4 členů odboru pro péči o děti osiřelé, chudobné a zanedbané; d) zástupce učitelstva do c. k. okr. šk. rady (zvoleni Karel Heinisch naduč. z Týna, za menšiny uč. Vilibald Ševčík ze Spálova); e) 8 členů knihovní komise a 2 náhradníků;
7. Návrhy stálého výboru na zavedení školních knih a pomůcek učebních pro šk. r. 1912-13, ref. J. Pospíšil správce školy z Ústí
8. Zpráva knihovní komise, ref. V. Vrba naduč. z Loučky
9. Zpráva o revisi okr. knihovny a knihovních účtů, ref. uč. František Ryška a Ferdinand Sasák
10. Zpráva instruktora
11. Zpráva o péči pro děti zanedbané.

9. Knihovna školní mládeže obsahuje 366 svazků v seznam zanešených.

10. Učebné pomůcky rokem tímto ničím neobmyšleny.

11. Statistika žactva:

- a) dle matriky 26 chlapců, 16 děvčat = 42 žáků,
 - b) dle třídní knihy 16 chlapců, 12 děvčat = 28 žáků;
- do Hranic chodilo 5 chlapců, 1 děvče = 6 žáků do měšťanské školy české 5 chlapců, 3 děvčata = 8 žáků do obecné školy německé.

12. V tomto školním roku nepožíval nikdo úlev, aniž kdo vystoupil ze školy.

13. Školní rok ukončen 16. července 1911 výstavkou písemných a ručních prací chlapeckých i dívčích, výkresů a učebních pomůcek. Výstavku navštívilo 110 osob, dílem z obce samé s obecním výborem a

místní školní radou v čele a z Hranic slečny Binková, Sutorová, Stáhalová atd. Členové okr. šk. rady šli na výstavu do obecné školy hranické. Na Zbrašově za výstavky školní vybráno na Matici školskou 3,70 K a svému účelu odevzdáno.

Na Zbrašově, 28. července 1911. *Fr. Juřena. správce školy.*

Čeněk Kramoliš, c.k. okr. šk. insp.

Č. Kramoliš

30.11.1911.

15.11.1912.

Školní rok 1911 – 1912

1. Školní rok započat 16. září 1911 po zákonu.
 2. Správa školy tatáž jako v roku minulém.
 3. V místní školní radě zasedali: František Juřena správce školy, P.František Králík katecheta, František Mastil rolník, Josef Duchoň rolník, Inocenc Škrobálek rolník.
 4. C. k. okresní školdozorce Čeněk Kramoliš visitoval školu 30. listopadu r. 1911 a označil výsledky učby literní a ruční práce co zcela uspokojivé.
 5. Zkouška náboženská odbyvána 11. června 1912 konsistorním radou a farářem dr. P. Antonínem Symerským z Hranic.
 6. U sv. zpovědi byli žáci 15. října 1911, 9. května a 4. července 1912.
 7. Okresní učitelská konference z úsporného systému neodbývána žádná.
 8. V letní době podnikány země- a přírodopisné vycházky do romantického okolí zdejšího a na rozhlednu k „Bílému kamení“.
 9. Knihovna školní mládeže obsahuje 373 svazků v seznam zanešených a číslem postupným opatřených.
 10. Učebné pomůcky ničím nerozhojny.
 11. Statistika žactva: *{Sic! – Pro tento rok nedoplněno.}*
 12. V tomto školním roku nepožíval nikdo úlev, aniž kdo vystoupil ze školy.
 13. Školní rok 1911-12 ukončen za obvyklých formálií dne 13. července 1912.
- Na Zbrašově, 25. července r. 1912. *Frant. Juřena , správce školy.*
- Č. Kramoliš, c.k. okr. insp. šk.*
- 12.1.1913.*

Školní rok 1912 – 1913.

1. Školní rok započat 16. září 1912 službami božími.
2. Správa školy táž jako v roku předešlém.
3. V místní školní radě zasedali: Fr. Juřena správce školy, P. František Králík katecheta, František Mastil rolník, Josef Duchoň rolník, Inocenc Škrobálek rolník.
4. V tomto roku visitoval školu c. k. okr. školdozorce Čeněk Kramoliš 15. listopadu 1912 a 11. ledna r. 1913 projevil úplnou spokojenost s učbou a vedením školy.
5. Zkouška náboženská byla odbývána 13. června 1913 konsistorní radou důst. p. P. E. Láskou z Velkého Týnce u Olomouce ku spokojenosti.
6. U sv. zpovědi byli žáci 24. listopadu 1912, 5. května a 3. července 1913.
7. Okresní konference odbývána 4. června 1913 ve dvoraně Besedního domu s tímto programem:
 1. Zápis v presenční listinu
 2. Zahájení
 3. Volba 2 zapisovatelů
 4. Zpráva o vykonaných visitacích
 5. Vysvětlení některých nařízení c. k. školních úřadů
 6. Volby: a) 3 skrutátorů; b) 2 revisorů knihovny a účtů knihovních; c) odborníka z kruhu učitelů škol národních do c. k. okr. školní rady (zvolen Karel Heinisch nadučitel z Týna většinou 7 hlasy, v menšině ostal Jos. Harna; 53 hlasů prázdných odevzdaných, prázdných odevzdáno 8 lístků); d) 8 členů stálého výboru; e) 5 členů knihovní komise;
 7. Návrh stálého výboru na zavedení školních knih a učebných pomůcek pro r. 1913/14.
 8. Zpráva knihovní komise
 9. Zpráva o revisi okresní knihovny a účtů knihovních
 10. Přednáška „Zdárné výchovy mládeže“, naduč. Hubert Karliček.
8. Knihovna školní mládeže obsahuje 381 svazků v seznam zanešených.
9. Pomůcky učebné tímto rokem nebyly ničím rozmnoženy.
10. Statistika žáků ve šk. r. 1912/13:
 - a) dle matriky 22 chlapců a 23 děvčat = 45 žáků;
 - b) dle třídní knihy 18 chlapců a 18 děvčat = 36 žáků;

do hranic chodí 4 chlapci a 5 děvčat = 9 žáků;

v tomto roku školním požívali 2 žáci úlevy dle litery e) a 1 žák vystoupil.

11. Školní rok ukončen 15. července 1913 zdařilým výletem na Helfštýn.

Na Zbrašově, dne 23. července 1913. *Fr. Juřena, správce školy.*

Č. Kramoliš,

c.k. okr. insp. šk. 13./2. 1914

Školní rok 1913 – 1914

1. Službami božími 16. září 1913 započat nový školní rok.

2. Správa školy táž, jako léta předešlá.

Správce školy František Juřena oslavil v kroužku rodinném své 35leté působení v řadách učitelských vůbec a čtvrtstoleté záslužné, avšak rozháranými poměry v obci velmi ztížené působení za učitele a vychovatele zvláště.

Starostou obce byl pan Josef Chromý hostinský a lázeňský v Teplicích, předsedou místní školní rady Josef Duchoň rolník č. 16.

3. V místní školní radě zasedali František Juřena správce školy, P. František Králík katecheta, František Mastil rolník, Josef Duchoň rolník, Inocenc Škrobálek rolník.

4. C. k. okresní školdozorce Čeněk Kramoliš visitoval školu dne 13. února 1914, projevil správci školy svou úplnou spokojenost.

5. Náboženská zkouška odbývána 9. června 1914 lipenským děkanem a farářem P. Florianem Mrázkem ku spokojenosti přítomných.

6. U sv. zповědi byli žáci 3. října 1913, 12. května a 11. července 1914.

7. Okresní konference z úsporného systému neodbývána. Změna v učebnicích školních provedena a zemskou šk. radou schválena administrativně.

8. Knihovna školní mládeže obsahuje 394 svazků v seznam zanešených.

9. Pomůcky učebné tímto školním rokem, nepřízní doby, nebyly ničím rozmnoženy.

10. Statistika žáků:

a) dle matriky 19 chlapců a 23 děvčat = 42 žáků;

b) dle třídní knihy 15 chlapců a 20 děvčat = 35 žáků;

c) do hranic chodili 4 chlapci a 3 děvčata = 7 žáků, dílem do českého reálného gymnasia, dílem do české měšťanské školy.

11. V tomto školním roku nikdo nepožíval úlev školních ani ze školy vystoupil.

12. Během školního roku pořádáno více poučných vycházek do romantického okolí. V učebně samé měli žáci příležitost viděti živého krokodila 12 metrů dlouhého, živou kraju tygrovitou, kočkodana, živou želvu karetovou a jiné potulné zvěřináře.

13. Školní rok ukončen 15. července 1914 mši sv. a rozdáním školních zpráv.

Na Zbrašově, dne 20. července 1914. *Frant. Juřena, spr. školy.*

Školní rok 1914 – 1915.

1. Školní rok započat 16. září r. 1914 slavnými službami božími.

2. Správa školy byla táž jako v roku předešlém.

3. V místní školní radě zasedali František Juřena správce školy, P. František Králík katecheta, František Mastil rolník, Josef Duchoň rolník, Josef Machanec domkář.

4. V tomto školním roce visitoval školu c. k. školdozorce Čeněk Kramoliš dne 25. února 1915, projeviv úplnou spokojenost žákům i učiteli.

5. Zkouška náboženská nebyla v tomto školním roku odbývána pro abnormální poměry za světové války.

6. U sv. zpovědi a sv. přijímání byli žáci třikráte a to: 24. září 1914, 7. května a 8. července 1915.

7. Okresní školní konference učitelstva okresu hranického nekonala se v tomto roku 1914/15 dle výnosu c. k. min. kultu a vyučování ze dne 6.3.1915 č. 4535, a c. k. zemské školní rady ze dne 20.3.1915 č. 5368 (oznámení c. k. okr. šk. rady hranické, dne 3.4.1915 č. 618, jedn. prot. č. 39).

8. Knihovna školní mládeže obsahuje 406 vázaných svazků, běžným čís. opatřených a v postupný seznam zanešených.

9. Pomůcky učebné nebyly tímto školním rokem ničím rozmnoženy.

10. Statistika žáků:

a) dle matriky 24 chlapců a 24 děvčat = úhrnem 48 žáků;

b) dle třídní knihy 16 chlapců a 22 děvčat = úhrnem 38 žáků;

c) do Hranic chodí 4 chlapci, 3 děvčata, = 7 žáků, dílem do českého reálného gymnasia, dílem do české měšťanské školy.

11. V tomto roce požívala 1 žačka úlevu v návštěvě školy, 1 žák byl předčasně od dochůzky školní osvobozen a 2 žáci a 2 žačky vystoupily ze školy majíce 14 let.

12. V roce pořádáno více poučných vycházek do zdejšího romantického okolí, při nich žáci i žačky sbírali ostružinové listí na čaj pro vojsko.

13. Školní rok ukončen slavnými službami Božími 15. července 1915.

Na Zbrašově, dne 20. července 1915. *Fr. Juřena, správce školy.*

Č. Kramoliš,

c.k. okr. insp. šk. 2.5.1916.

Školní rok 1915 - 1916

1. Rok školní započat slavnými službami Božími 16. září 1915.

2. Správa školy táž jako v roku předešlém.

3. V místní školní radě zasedali František Juřena správce školy, P. Josef Holek katecheta, František Mastil rolník, Josef Machanec domkář.

4. Školu visitoval tento šk. rok c. k. okr. školdozorce Čeněk Kramoliš dne 16. října 1915 a 2. května 1916 ku úplné spokojenosti.

5. Zkouška náboženská nebyla v tomto školním roku odbývána pro abnormální poměry za světové války.

6. U sv. zpovědi a sv. přijímání byli žáci třikrát a to: 23. září 1915, 4. května a 2. července 1916.

7. Okresní konference učitelstva okresu hranického nekonala se v tomto roku 1915/16 za příčinou světové války a z této vzniklých abnormálních poměrů.

8. Knihovna školní mládeže obsahuje 406 vázaných svazků, běžným čís. opatřených a v postupný seznam zanešených.

9. Pomůcky učebné nebyly tímto školním rokem ničím rozmnoženy.

10. Statistika žáků:

a) dle matriky 18 chlapců, 22 děvčat, úhrnem = 40 žáků;

b) dle třídní knihy 15 chlapců, 19 děvčat = 34 žáků;

c) do Hranic chodí 3 chlapci, 2 děvčata = 5 žáků

d) ve Vévodství Slezské žádný chlapec, 1 děvče, úhrnem 1 žák.

11. Za příčinou světové války odvedení schopní mužové od 18 do 50 let do boje a úřady školní blahosklonně svolili všude tam, kde ku pracím hospodářským odvodem se stal nedostatek sil, mohli žáci vypomáhati při pracích hospodářských silám jich přiměřených, aniž by se jim zanedbávky četné zaznamenávaly. Ze školy v tomto roce vystoupili 2 žáci a 1 žačka.

12. V roce pořádáno více poučných vycházek i delších (Valšovice, Paršovice, větrný mlýn, Opatovice), při čemž žáci sbírali jahodové listí pro vojsko na čaj.

13. Školní rok ukončen slav. službami božími 15. července 1916. Na Zbrašově, dne 23. července 1916. *Frant. Juřena, správce školy.*

Školní rok 1916 – 1917 (III. za světové války)

1. Školní rok započat 16. září r. 1916 slavnými službami božími v Hranicích.

2. Správa školy táž jako v loni.

3. V místní školní radě zasedali Frant. Juřena správce školy, P. Josef Holec katecheta, František Mastil rolník, Josef Machanec domkář.

4. V tomto školním roce visitoval školu zdejší c. k. okr. školdozorce Čeněk Kramoliš dne 3. května 1917 ku své úplné spokojenosti.

5. Zkouška náboženská konána v tomto šk. roku 29. května r. 1917 v kostele hranickém, po 8. mši sv. za komisaře P. Florianu Mrázka faráře a děkana z Lipníka, při čemž pochválil snahu páně katechetovu a pili žáků.

6. U sv. zpovědi byli žáci 5. října 1916, 22. května a 9. července 1917.

7. Za příčinou abnormálních poměrů za světové války, třetí rok trvající, nekonána opět roku toho konference učitelstva okresu hranického, jelikož $\frac{2}{3}$ učitelstva je narukovaných. By na mnohých místech školy nemusely býti uzavřeny, pro nedostatek učitelských sil, dány i na jedno- i dvoutřídky učitelky z měst.

8. Knihovna školní vykazuje též počet knih jako v loni; šetří se i v tom.

9. Učebné pomůcky v tomto roku ničím nerozmnoženy až na obraz J. V. císaře Karla I.

10. Statistika žáků:

a) dle matriky 16 chlapců, 21 děvčat, úhrnem = 37 žáků;

b) dle třídní knihy 15 chlapců, 21 děvčat, úhrnem = 36 žáků;

c) do Hranic chodí 1 chlapec, žádné děvče, úhrnem = 1 žák; (české reálné gymnasium).

11. V tomto roku požívali 2 žáci a 7 žákyň válečných úlev po celý téměř rok. Mimo toho 1 žák a 1 žákyně dovršili 14. roku věku a vystoupili ze školy. Zanedbávky činí na podzim 35,35 %, v zimě 19,22 % a na jaře a v létě 28,34 %; roční průměr 26,1 %.

12. Vyučování bylo přerušeno:

- 1) pro nedostatek otopu od 31.12.1916 do 14.1.1917;
- 2) od 15.2. do 8.4.1917 za touže příčinou;
- 3) za sepisování mnohosti a jakosti osevnin a okopanin učitelem, co přejímacího komisaře (c. k. okr. hejtmanství ze dne 12.6.1917 č. 3369/e) v Ústí a Skaličce od 16.6. do 9.7.1917.

13. Poučné a zábavné vycházky byly tři, a při nich sbíráno listí jahodové etc. dle příslušných výnosů c. k. okr. šk. rady, ve prospěch rakouského vojska.

Dne 20. dubna 1917 byli žáci v kinu v Hranicích „Pašije v pět hodin odpoledne“.

14. Školní rok 1916/17 ukončen mší sv. v sobotu dne 21. července 1917.

Fr. Juřena, správce školy.

Školní rok 1917 – 1918 (IV. za světové války)

1. Započat 18. září 1917 slavnými službami božími v Hranicích.
2. Správa školy tatáž jako v loni.
3. V místní školní radě zasedali Frant. Juřena správce školy, P. Josef Holec katecheta, František hapala rolník č. 6 co předseda, Josef Orava domkář č. 27 co člen.
4. V tomto školním roku visitoval školu zdejší c. k. okr. školdozorce Čeněk Kramoliš dne 11. února 1918 a o výsledku se pochvalně vyslovil..
5. Náboženská zkouška konána v kostele hranickém dne 16. května 1918 za komisaře P. Floriána Mrázka faráře a děkana z Lipníka.
6. U sv. zpovědi byli žáci 12. října 1917, 16. dubna a 6. července 1918.
7. Za příčinou abnormálních poměrů ve všem, za světové války čtvrtý rok trvající, nekonána okresní úřední konference učitelstva okresu hranického, dle min. výnosu ze dne 22.5.1918 č. 8364 a c. k. z. zemské šk. rady ze dne 19.6.1918 č. 14.602.

8. Knihovna žákovská vykazuje týž počet knih jako v loni.

9. Pomůcky učebné ničím v tomto školním roku rozmnoženy nebyly.

10. Statistika žáků se jeví takto:

a) dle matriky 18 chlapců, 23 děvčat = 41 žáků;

b) dle třídní knihy 18 chlapců, 23 děvčat = úhrnem 41 žáků.

11. V tomto školním roku požívali 4 žáci a 6 žákyň válečných úlev po půl a u 4 žáků i po celý rok. 3 žáci a 4 žáčky vystoupili za školního roku 1917/18 ze školy.

12. Zanedbávky činí: ne podzim 19,01 %, v zimě 20,79 % a v létě 15,15 %.

13. V tomto školním roku bylo vyučování přerušeno jen na 4 dni a to od 25. až do 28. května 1918 za příčinou jmenování správce školy c. k. okr. hejtmanstvím vrchním aprovisačním komisařem v Černotíně, Ústí, Novosadech, Paršovicích a Valšovicích.

14. Poučné a zábavné vycházky byly 4, při nichž sbíráno listí a lesní plody pro účely válečné, dle příslušných výnosů c. k. školních úřadů.

15. Dne 26. prosince 1917 odbývána školní „slavnost vánočního stromku“, při čem zdařile provedena zpěvohra „Pastýřové Betlémští“ a žáci poděleni školními potřebami, pečivem a ovocem. Pro vojenské sirotky při tom od dospělých vybráno 3,14 K.

Frant. Juřena, správce školy.

Č. Kramoliš,

okr. šk. insp. 21.2.1919.

Školní rok 1918 – 1919 (V. za světové války)

1. Školní rok započat 16. září 1918 službami Božími v Hranicích.

2. Správa školy byla tatáž jako v loni.

3. V místní školní radě zasedali Frant. Juřena správce školy; P. Josef Holec katecheta do 6.12.1918, kdy zemřel na zápal plic, po něm pak P. Methoděj Kubáň katecheta do 30.3.1919 a P. František Králík od 1.4. až do 30.6.1919; František Hapala předseda místní školní rady, Josef Orava člen, František Velecký náhradník.

4. Škola visitována 21. února 1919 okr. inspektorem Čenkem Kramolišem s výsledkem pochvalným.

5. Zkouška náboženská v tomto školním roce konána nebyla.

6. P. katecheti vedli žáky jako dříve zpovědi 3 krát v roce.

7. Dne 11. prosince r. 1918 odbývána mimořádná okresní konference učitelstva, při níž byl skládán slib Československé Republice učitelstvem okresu.

8. Knihovna školní mládeže obsahovala 420 vázaných knih, že však pan ministr školství a národní osvěty nařídil výnosem ze dne 7.3.1919 č. 10.407 vyloučiti ze žákovských knihoven všechny knihy tendenční, které by sloužily zájmům dynastickým a zájmům Rakouska. Vyloučeny byly knihy 3, a to č. 214 Josef Podolský: Císař Franz Josef I., č. 239 Jan Tyralík: Zachovej nám Hospodine a č. 351 Jan Hrašek: Obrazy ze života panovníka. Ostává 417 knížek.

9. Učebné pomůcky rozmnoženy kolorovanými obrazy presidenta dr. Tomáše Masaryka, Woodrowa Wilsona, Aloise Jiráska a Gustava Habrmana {*ministra školství*}.

10. Statistika žáků:

a) dle matriky školní 21 chlapců, 22 děvčat = 43 žáků;

b) dle třídní knihy 21 chlapců, 21 děvčat = 42 žáků; do české měšťanské školy v Hranicích chodilo 1 děvče.

11. V tomto školním roce zemřela 1 žačka 23.3.1919 Ludmila Velecká na součotě. 1 žák a 2 žákyně dovršili 14 let stáří a vystoupili ze školy.

12. Zanedbávky školní činily na podzim 20,45 %, na jaře 13,59 % a v létě 7,55 %, průměr 13,16 %.

13. Epidemickým rozšířením se chřipky byla škola úředně zavřena od 21. do 28. října 1918.

14. Poučné přírodovědecké vycházky byly 2, na jaře a na konci školního roku.

15. V tomto školním roce pořádány slavnosti :

1. Ku upomínce na nešťastnou bitvu 8. listopadu 1920 na Bílé hoře;

2. 17. listopadu 1918 slavnost školní i v obci sázení „Lípy Svobody“ na Baránci;

3. 20. prosince 1918 oslava příjezdu prvního presidenta republiky do Prahy.

16. Školní rok ukončen rozděláním školních zpráv a výkresů 28. června r. 1919.

František Juřena, správce školy.

Č. Kramoliš, okr. šk. insp.

7.4.1921

{Zde končí zápisy Františka Juřeny, který začal psát kroniku v roce 1890.}

Školní rok 1920 – 1921

1. Školní rok zahájen způsobem obvyklým dne 1. září 1920.

2. Prozatímním správcem školy do 31. prosince 1920 byl Josef Jakeš, namísto pensionovaného Františka Juřeny. Po delším a urputném naléhání se strany školních úřadů, vystěhoval se konečně bývalý správce školy zdejší, František Juřena, dne 29. prosince 1920 ač už začátkem května dán byl do pense, a místo něho nastěhoval se Alois Doležel, dřívější správce školy jednotřídní v Horních Nětčicích, jenž už 22. října 1920 zemskou školní radou na zdejší školu presentován byl – vedení školy však se ujmouti nemohl – poněvadž neměl kam se nastěhovat.

Učitelkou ručních prací ženských byla letos, jako dříve, sl. Josefa Sutorová z Hranic a učitelem katolického náboženství byl P. František Křeháček kaplan z Hranic.

3. V místní školní radě byli titěž členové jako dříve a ti zastávali funkce do 27. února 1921. V týž den převzato bylo vedení místní školní rady nově zvolenými členy, kteří slib věrnosti Republice ČS složili. Jsou to Josef Orava domkář a krejčí č. 27 jako předseda, Alois Doležel správce školy jako místopředseda; Čeněk Gadas rolník č. 9, František Kohout úředník berního úřadu č. 4 a Čeněk Chromý strojník č. 38, jako členové.

4. Škola visitována byla p. inspektorem školním Čeněkem Kramolišem dne 7. dubna 1921. Týž poznal vady a nedostatky vyučování jako následek války světové a jako následek změn učitelů. Poznal, že nový správce školy nemohl za tři měsíce zdejšího pobytu napravit, co dlouhá doba pokazila, vyslovil však naději, že pravidelné a svědomité vyučování vyplní časem mezery ve vědění žáků vinou nepříznivých okolností povstalé. O tříměsíční práci nového správce školy vyslovil se uspokojivě.

5. Při přejímání školní knihovny žákovské byla táž zrevidována a shledáno, že scházejí čísla některá, což oznámeno místní školní radě. Zakoupeny do žákovské knihovny 4 nové svazky, takže po odečtení ztracených čítá knihovna 409 svazků, jež byly žákům půjčovány a od nich horlivě čteny, takže obrat činil od 18. ledna do 31. března 1921 celkem 239 vypůjčených knih od 26 žáků.

6. Učebné pomůcky rozmnoženy nebyly.

7. Statistika žáků:

Dle matriky 25 chlapců a 24 děvčat = 49; dle třídního katalogu 20 chlapců a 21 děvčat = 41; do české měšťanské školy v Hranicích 5 chlapců a 1 děvče = 6; do českého reálného gymnasia chodilo 1 děvče.

Pro tělesné zmrzačení nenavštěvuje školu 1, a to Tera Koukalová.

Během roku dovršila 2 děvčata 14 let a vystoupila ze školy, zůstavše při domácnosti a to Ludmila Oravová a Božena Hapalová, obě obdržely vysvědčení propouštěcí.

8. Návštěvy školy byla velmi uspokojivá poněvadž zameškání obnášelo v období podzimu 1,9 %, v zimě 2,2 % v létě 1,4 %, roční průměrné procento obnášelo 1,9 %. Zdraví žactva bylo v tomto školním roce výborné.

9. Význačné dni oslavovány 28. října jako památka osvobození a prohlášení Republiky ČS, a 1. květen jako Svátek práce – svátek národní. Kromě toho oslavovány narozeniny Jana Ámose Komenského a Upálení Mistra Jana Husa.

10. Školní rok zakončen 28. června 1921 po republikánsky.

Jiné pamětihodné věci školy se týkající:

Nová místní školní rada zahájila svou činnost velmi pěkně tím, že se hned starala aby voda a školní kuchyň, poněkud zanedbaná, do dobrého stavu přivedena byla. v kuchyni správce školy i v komoře položena nová podlaha, poněvadž stará houbou byla úplně zničena. Taktéž obě místnosti nově vymalovány, poněvadž se v nich nedalo po lidsku bydlet. Učebna barvou vylíčena, poněvadž byla tuze začazena, chodby a síně taktéž dostaly nový nátěr. Tabule natřeny lakem, poněvadž už nebylo k potřebě. Kliky a zámky spraveny, studna přikryta novými trámcí a pumpa opravena, poněvadž nepracovala. Také tělocvična letní pro žáky úplně obnovena, bradla pořízena nová za součinnosti Sokolů zdejších, jimž místní školní rada dovolila v létě tělocvičnu používat.

Alois Doležel, správce školy

Č. Kramoliš, okres. šk. insp.

13.2.1922

Školní rok 1921 – 1922

Tento rok školní zahájen způsobem obvyklým ve čtvrtek 1. září 1921. Hned týž den započato s pravidelným vyučováním.

2. Správcem školy a učitelem byl Alois Doležel, učitelkou ženských prací ručních sl Josefa Sutorová a učitelem katolického náboženství P. František Křeháček z Hranic. Nic se tedy ve sboru učitelském nezměnilo.

3. Ani v místní školní radě nenastalo změny a fungovali titíž členové, kteří dne 27. února 1921 byli do místní školní rady zvoleni. (Viz loňský záznam.)

4. 3kola visitována byla dne 13. února 1922 p. okresním školdozorcem Čeňkem Kramolišem.

5. V knihovně žákovské nepříbylo tento rok žádných svazků, takže knihovna čítá pro žáky opět 409 knih. Knihy byly půjčovány žákům od 1. listopadu 1291 do 31. března 1922 a obrat půjčených knih činil za tu dobu 480 čísel při počtu 29 žáků.

6. Učebné pomůcky rozmnoženy nebyly; jest však povoleno v rozpočtu obecním 200 Kč na učebné prostředky a budou tytéž po pečlivé úvaze, po prázdninách objednány.

7. Statistika žáků:

Dle matriky na začátku roku 26 chlapců a 24 děvčat = 50 žáků; dle třídního katalogu 21 chlapců a 18 děvčat = 39 žáků; do měšťanské školy v Hranicích chodí 4 chlapci a 4 děvčata = 8 žáků; do obecné školy v Hranicích 1 chlapec. Reálné gymnasium navštěvuje 1 děvče; Zmrzačené a školu navštěvovati nemůže 1 děvče. Poněvadž během školního roku přestěhovala se jinam se svými rodiči 3 děvčata školou povinná a 1 chlapec, zbývá na konci školního roku dle matriky 25 chlapců a 21 děvčat = 46 žáků. Bohuslava Hapalová dovršila 14 let 9.5.1922, vysvědčení propouštěcí však neobdržela, poněvadž chodí dál do reálného gymnasia v Hranicích.

8. Žáci navštěvovali školu velmi dbale, roční průměrné procento zameškání obnáší 1,2 % omluvených; neomluvených je 0. Zdraví žáků bylo dobré. V dubnu a květnu objevil se sice černý kašel v obci, ale napadl více děti v útlém věku, žáci mu vzdorovali.

9. Ve škole oslavován 28. říjen jako den 3. výročí osamostatnění národa československého, a 1. květen oslaven jako svátek práce. Kromě toho oslavována den 6. července jako památka upálení Mistra Jana Husa a 28. březen jako den Jana Ámose Komenského arcibiskupa a učitele národů.

10. Školní rok zakončen dne 28. června 1922 způsobem obvyklým.

Alois Doležel, správce školy.

Č. Kramoliš, okres. šk. insp.

8.2.1923.

Školní rok 1922 - 1923

1. Nadepsaný školní rok zahájen v pátek dne 1. září 1922 vzpomínkou na vlast, na 1. slavného našeho presidenta T. G. Masaryka a slibem žáků, že chtějí se tak chovat, aby se z nich stali řádní občané

Republiky ČS. Hned týž den započato v intencích nařízení školních úřadů s pravidelným vyučováním.

2. Ve sboru učitelském se docela nic nezměnilo a působili titíž učitelé ve všech oborech jako vloni.

3. V místní školní radě se taktéž nic nezměnilo. Členi byli titíž pánové a v takových funkcích, jak byli zvoleni 27.2.1921.

4. Na visitaci školy přišel pan okresní školdozorce Čeněk Kramoliš, dne 8. února 1923, jenž funkci školního inspektora na zdejším okrese již 15 let zastává.

5. Do knihovny žákovské přibýlo 11 svazků č. 420 (č. 429 až 439). Pět prvních opatřeno z prostředků zdejších k účelu tomu věnovaných, ostatních 6 daroval hranický obchodník papírem a knihař pan Alois Schützer. Ovšem po vymýcení nejhorších knížek zůstává jenom 420 svazků k půjčování se hodících; podotknouti však dlužno, že i z těch bude třeba valné procento odstraniti pro obsah příliš zastaralého rázu a nemoderní sloh i špatný překlad z jiných jazyků, zejména z němčiny. Žáci pilně vypůjčovali, takže obrát půjčených svazků obnášel od 30. října 1922 do 10. dubna 1923 počet 1020 při počtu 34 žáků. Zmínky zasluhuje, že žáci nejraději sahalo po knížkách pohádkových, což se dá vysvětlit tím, že školu navštěvují zde pouze žáci nejmladší, poněvadž starší odcházejí do školy měšťanské.

6. Za obnos povolený obecním rozpočtem 200 Kč, zakoupeny následující pomůcky učebné: 1 kaleidoskop za 10 Kč, 1 magnetická podkova za 12 Kč, 1 vodní váha (libella) školní za 14 Kč, 1 plechová pumpa na zdviž (modell) i s vaničkou plechovou za 45 Kč, 1 teploměr školní za 8 Kč, 1 sádka závaží za 38 Kč, 1 stereoskop školní za 40 Kč, 6 obrázků stereoskopických za 15 Kč. Všechno dohromady i s bednou, obalem i portem s 2 % daní z obrátu obnášelo 204,20 Kč. Vhodných pomůcek učebných se ještě nedostává, což pomáhají sbírky lebek, nerostů a podobně, když se pocítuje potřeba obrazů názorného vyučování a nejpotřebnějších pomůcek fyzikálních.

7. Statistika žáků:

Dle matriky na začátku školního roku 1922/23 25 chlapců a 22 děvčat = 47 žáků; dle třídního katalogu 17 chlapců a 18 děvčat = 35 žáků; do měšťanské školy do Hranic chodilo 7 chlapců a 4 děvčata = 11 žáků; do obecné školy v Hranicích chodí 1 žák. Poněvadž během školního roku přistěhoval se do zdejší obce 1 žák a 1 žákyně, navštěvovalo zdejší školu na konci školního roku 18 chlapců a 19 děvčat, dohromady 37 žáků. Povinnosti školní za dost učinili 3 chlapci 1 děvče, vysvědčení

propouštěcího však od zdejší školy neobdrželi, navštěvovavše školu měšťanskou v Hranicích.

8. Návštěva školy byla v tomto školním roce velmi dobrá: Jako jiná léta, tak ani letos z nedbalosti vyučování žáci nezanedbávali. Roční průměrné procento zameškání školy obnášelo 1,8 % omluvených; to zaviněno bylo tím, že v září napadena byla jedna rodina spalničkami a dle lékařského nařízení 3 žáci nesměli do školy; v listopadu objevily se kožní vyrážky u některých žáků, v února napadla žáky slabá chřipka, a v dubnu byla 1 žákyně po 30 dnů zameškati školu pro zápal plic.

9. Jako významné dni pro naši republiku oslavovány 28. říjen, 1. květen, 28. březen, 6. červenec.

Dne 21. února 1923 (ve středu) pořádána dětem přednáška o zavražděném ministru financí Dru. Aloisi Rašínovi, a poukázáno na ohyzdný čin vrahův.

Dne 15. června 1923 navštívili žáci se svým učitelem městské museum hranické, aby si prohlédli zajímavé a bohaté tamější sbírky.

10. Školní rok 1922/23 ukončen ve čtvrtek 28. června 1923 po republikánsku – vzpomínkou na vlast, jejího presidenta a zapěním české národní hymny.

Alois Doležel, správce školy.

Č. Kramoliš, okr. šk. insp.

10.1.1923

Školní rok 1923 - 1924

1. Začal v sobotu dne 1. září 1923 způsobem v demokratické republice obvyklým: Vzpomenuto svobody vlasti – vysvětleno. – za vzor postaven 1. náš slavný prezident T. G. Masaryk – vytyčen úkol školy, aby děti věděly proč do školy chodí – vysvětlen nápis na zdejší budově školy: „Školou k životu“ – a zazpívány obě národní hymny – ihned započato s přípravami k vyučování.

2. Učitelé na zdejší jednotřídní škole byli titíž, co ve školním roce 1922/23 (viz zápis o šk. r. 1921/22), a vyučováno bylo klidně po celý rok.

3. Taktéž v obsazení místní školní rady nestala se žádná změna. (Viz zápis o šk. r. 1920/21 bod 3.)

4. Jako okresní školdozorce visitoval školu p. Čeněk Kramoliš, jenž poprvé navštívil školu zdejší 23. ledna 1908 – letos, dne 10. ledna 1924 navštívil ji naposledy, poněvadž požádav o dovolenou, byl funkce

inspektora zproštěn ministerstvem školství a národní osvěty, výnosem ze 16.7.1924 č. 6324/praes., k vlastní žádosti koncem září 1924. Při té příležitosti byl mu nejvyšší instancí školní vysloven dík a uznání za dlouholetou horlivou a úspěšnou dozorčí činnost školskou. Učitelstvo se s ním nerado loučilo, poněvadž nebyl dozorcem – byrokratem, nýbrž choval se i za režimu rakouského jako kolega – rádce, řídív se heslem „Dobře čín a pomáhej!“ Učitelé okresu hranického budou na něj v dobrém vzpomínat.

5.a. Knihovna žákovská byla opět rozmnožena o 5 svazků (č. 440 až 444), jež zakoupeny byly podle rozpočtu místní školní rady v zdejší obci za obnos 50 Kč. O žákovské knihovně platí však i letos, co pověděno v roce minulém. Je ji třeba zrevidovat. Obrat půjčených svazků za zimní období listopad-březen (v létě se knihy nepůjčují) obnášel 1185 při počtu 31 žáků, kteří si knížky půjčovali.

5.b. Knihovna učitelská obnáší 10 svazků.

6. Za obnos Kč 100 povoleného rozpočtu místní školní rady zakoupena dle usnesení m. šk. r. kniha „Příručka zákonů školských“ v ceně 115 Kč, takže pomůcky učebné tento rok žádné opatřeny nebyly.

7. Statistika žáků:

Dle matriky na začátku školního roku 1923/24 zapsáno 24 chlapců a 24 děvčat, celkem 48 žáků; dle třídního katalogu 17 chlapců a 16 děvčat = 33 žáků; do měšťanské školy v Hranicích chodilo 6 chlapců a 8 děvčat = 14 žáků; do obecné školy v Hranicích chodil 1 žák. Během školního roku přibyli 2 chlapci. Během školního roku zemřel 1 chlapec.

Na konci školního roku navštěvovalo zdejší školu podle třídního katalogu 18 chlapců a 16 děvčat = 34 žáků. Za zmínku stojí, že 1 žák navštěvoval měšťanskou školu v Hranicích (v 1. třídě onemocněl plicní chorobou a na radu lékařovu vrátil se opět do zdejší školy dne 20. prosince 1923). Jiný žák propadnuv v 1. třídě měšťanské školy v Hranicích, chodil tento rok do školy zdejší a učiniv zadost povinnosti školní dostal vysvědčení propouštěcí po plné osmileté návštěvě školy, jak zákon předpisuje.

Kromě něho vyhověli povinnosti školní ještě 1 chlapec a 3 žákyně, ukončivše 8. šk. rok ve škole měšťanské v Hranicích. Prvý zůstal při hospodářství, z děvčat 1 navštěvuje 4. tř. měšť. školy v Hranicích a ostatní 2 pomáhají v domácnosti.

8. Žáci navštěvovali toho roku školu velmi pilně, takže roční průměrné procento zameškání obnáší všechno dohromady 0,7 % a bylo by ještě menší, kdyby jeden žák před svou smrtí delší dobu neležel. Jinak byl zdravotní stav žáků výtečný.

9. Významnými dny byly jako obvykle 28. říjen, 1. květen, 7. březen, 28. březen a 6. červenec. Kromě toho měli žáci vynímečně slavný den v pondělí 23. června 1924, kterýžto den navštívil město Hranice slavný první pan prezident Tomáš Garyk Masaryk. Uvítání zúčastnili se všichni žáci – i ti nejmenší – a budou mít krásnou vzpomínku až do nejvyššího stáří (viz pohlednici 2 listy zpět) *{*ovšem tuto pohlednici někdo z kroniky odcizil – pozn. L. Ch!!!}*.

Dne 28. května 1924 vyjeli žáci provázeni učitelem vlakem do Růžďky a pak pěšky k přehradě na Bystřičce, aby popatřili toto mohutné dílo a poznávali ta svou vlast.

Dne 8. června pak uspořádán pro žáky výlet na zříceniny hradu Helštýn, toho výletu zúčastnilo se však velmi málo žáků.

10. Zmínky hodno jest, že okresní školní výbor v Hranicích zaslal místní školní radě zdejší, dne 4. února 1924 č. 197/šk následující pochvalné uznání:

Okresní školní výbor seznal ze zprávy o prohlídce tamní školy dne 10. ledna 1924, že místní školní rada za nového správce školy stará se svědomitě o školu, což dala najevo zavedením 9 elektrických světel do školní budovy, vycementováním předsíně a prádelny, vyličením budovy a jinými pracemi. Sděluje se, že návštěva školy je nyní vzorná a žáci dbají ve třídě čistoty. Zpráva o tom vzata s potěšením na vědomost.

Předseda dr. Janiš.

11. Den 22. prosince 1923 bude vždy památným pro školu a obec Zbrašov. Toho dne poprvé ozářilo školu i osadu elektrické světlo, zavedené ze Středomoravské elektrárny v Přerově. Zásahu o to, z valné části třeba přičísti novému Sanatoriu (Zotavovně), jež na půdě zbrašovské postavila Okresní nemocenská pojišťovna v Ostravě. O tom však více a podrobněji možno se dočísti v „Kronice obecní“, jež zákonitým nařízením vedena býti má v každé obci.

12. Letošním školním rokem zavedeny byly na všech kategoriích škol nové předměty: občanská nauka a výchova, ruční práce výchovné pro chlapce a nauka o domácím hospodaření pro děvčata.

13. Školní rok 1923/24 ukončen způsobem obvyklým v sobotu, dne 28. června 1924.

Alois Doležel, správce školy.

Školní rok 1924 - 1925

1. Vyučování zahájeno bylo v pondělí, dne 1. září 1924 jako rok předešlý, způsobem poněkud odlišným od let starých. Jako 6. rok v samostatné republice Československé.

2. Správce školy byl v tomto roce též jako léta předešlá (od 1. ledna 1921). Učitelkou ženských ručních prací táž učitelka. Učitelem římskokatolického náboženství do konce září 1924 předešlý, od října t. r. pak ustanoven farním úřadem hranickým P. František Králík kooperátor z Hranic, jenž až do konce tohoto školního roku jednou týdně (na 2 hod. z Hranic docházel). Vyučování bylo klidné po celý rok.

3. Místní školní rada fungovala do 9. března 1925 též jako léta předešlá. téhož dne však svolána byla ustavující nových členů místní školní rady, které obecní zastupitelstvo zdejší, jako samostatná školní obec jmenovala za přítomnosti zmocněnce okr. školního výboru p. prof. Miroslava Kotta, okr. školního inspektora; sestavena nová školní rada následovně: předsedou zvolen 2 hlasy František Kohout č. 4 na Zbrašově (berní úředník v Hranicích), místopředsedou Čeněk Gadas rolník č. 9, jako zástupce školství správce školy Alois Doležel. Čítá místní školní rada toliko 3 členy, oproti 5 členům jako léta minulé. Náhradníci jmenováni: 1. František Ryška č. 18, 2. Cyril Humplík č. 10, František Vavřík č. 15, všichni tři členové obecního zastupitelstva zdejšího.

4. Novým okresním školním inspektorem jmenován byl profesor Miroslav Kott z Hranic.

5.a) Do knihovny žákovské zakoupeno v tomto školním roce 7 cenných svazků, za obnos dotovaný k tomu účelu místní šk. radou ve výši 50 Kč, takže knihovna obsahuje celkem 452 svazků, starých a novějších dohromady. Obrát vypůjčených knih od 26 žáků za 5 zimních měsíců dosáhl čísla 775.

5.b) Knihovna učitelská čítá o 2 svazky více, než loni, tedy 12.

6. Sbírka učebných pomůcek rozmnožena o 8 kusů obrazů pro prvouku v úhrnné ceně 175, 58 Kč, jež zakoupeny z obecní pokladny.

7. Statistika žáků:

Dle matriky na začátku školního roku vylo zapsáno 22 chlapců a 22 děvčat = 44 žáků; dle třídního katalogu 14 chlapců 13 děvčata = 27 žáků; do občanské školy v Hranicích chodilo 8 chlapců 9 děvčat = 17 žáků; během šk. roku nepřibyl žádný, ale odstěhoval se svými rodiči 1 žák, takže na konci šk. roku navštěvovalo zdejší školu 13 chlapců a 13 děvčat = 26 žáků.

8. Návštěva školy byla v tomto roce dobrá: Zameškáno bylo průměrně 0,9 % omluvených; neomluveného zameškání nebylo, poněvadž žáci bezdůvodně, ani z nedbalosti doma nezůstávali, chodivše rádi do školy. Zdraví žáků – až na 2 – bylo velmi dobré, neobjevila se žádná epidemie.

9. Kromě každoročně obvyklých významných dnů, připadly na 7. března 1925, 75. narozeniny prvního doživotního presidenta naší Republiky Čs., T. G. Masaryka. Ten den mělo žactvo prázdno, byvše poučeno o významném životě našeho Velikána.

Poněvadž zákonem předepsaná restrikce – za příčinou šetření ve státní správě – hrozila zrušením zdejší školy pro malý počet žactva a pro blízkost města, svolala místní šk. rada se správou školy besídku pro rodiče a přátele školy, na které správce školy na hrozící nebezpečí upozornil.

Dne 24. června 1925 navštívili starší žáci v průvodu svého učitele zemskou hospodářskou průmyslovou výstavu v Kroměříži.

10. Vyučování v tomto šk. roce ukončeno bylo v sobotu dne 27. června 1925 způsobem obvyklým.

Na Zbrašově, v červenci 1925. *Zapsal Alois Doležel, správce školy.*

Viděl: 19.3.1926

Miroslav Kott, okr. šk. inspektor

Školní rok 1925 - 1926

1. Školní rok tento započat v úterý 1. září 1925 způsobem takovým jako léta předešlá.

2. Správu školy vedl týž učitel, jenž od roku 1921 v zdejší škole vyučuje. Učitelkami ženských ručních prací byly: do 31. října 1925 sl. Josefa Sutorová, která již dříve na zdejší škole vyučovala, od 1.11.1925 do 31.1. 1926 Marie Vránová z Drahotuš a od 1.2. 1926 až do konce roku školního s. Vilma Řeháková z Hranic. Učitelem římskokatolického náboženství byl zase P. Frant. Králík z fary hranické. Vyučování bylo nepřetržitě po celý rok.

3. V místní školní radě zdejší byli titíž členové, kteří 9.3.1925 byli zvoleni a ustanoveni; náhradníky jsou také titíž, kteří v předešlém zápise jsou uvedeni.

4. Okresním školním dozorcem byl taktéž zase p. prof. Miroslav Kott z Hranic.

5. Do žákovské knihovny přibýlo 8 svazků, od č. 453 až 460. Knihy zakoupeny za obnos do rozpočtu v místní šk. rady k účelu tomu zařazených. Obrat vypůjčených svazků obnášel při 26 žácích 624 svazků.

5.b) Do učitelské knihovny přibýly 3 svazky, takže čítá 15 svazků.

6. Do sbírky učebních pomůcek přibýly 2 obrazy Kňourkovy: 1. Rodný domek Masarykův, 2. Hradčany, 3. Dar Mšano {*ministerstva školství a národní osvěty*} dr. Josefa Bělohlava: Orientační mapa okolí hranického, 4. Vycpaná sova obecná, 5. Hlaburtová: Škola moderního kreslení. Pomůcky opatřeny místní školní radou.

7. Statistika žáků:

Dle matriky školní na začátku šk. roku 1925/26 bylo zapsáno 21 chlapců a 24 děvčat = 45 žáků; dle třídního katalogu 11 chlapců a 15 děvčat = 26 žáků; do měšťanské školy v Hranicích chodilo 10 chlapců a 9 děvčat = 19 žáků. Během roku nenastaly žádné změny, 15 děvčat = 26 žáků.

8. Návštěvy školy byla v tomto roce opět dobrá – rodiče dbali o to, aby žáci vyučování nezameškali. Jeden žák dlouho churavěl plicní chorobou, ojediněle se objevila i chřipka v lehčí formě, takže zameškáno bylo: 1,1 % omluveného a neomluveného 0 %.

9. Dne 19. března 1926 visitoval školu zdejší p. okr. školdozorce Miroslav Kott. – Dne 18. září 1925 prohlížel zdravotní stav žáků obvodní lékař z Hranic MUDr. František Smetánka. – Dne 8. října 1925 pořádán byl pro učitelstvo okresu hranického tělocvičný kurs v Hranicích. – Dne 22. června 1926 pořádána se žáky vycházka na Helštýn.

10. Školní rok 1925/26 ukončen podle nařízení min. šk. a nár. osvěty vynímečně již v sobotu dne 26. června 1926.

Zapsal Alois Doležel, správce školy.

Viděl 20.6.1927.

Miroslav Kott, okr. šk. inspektor

Školní rok 1926 - 1927

1. Pravidelné vyučování toho roku zahájeno bylo normálním způsobem dne 1. září 1926, ve středu. Byl sice obvyklý feriální den, týdnenní, ale dle nařízení min. šk. a nár. osvěty je třeba zahájit vyučování ihned 1. září.

2. Správcem školy byl týž učitel jako dřív; ani učitelka ženských prací, ani učitel římskokatolického náboženství se nezměnili. jiných

učitelů – jako na jednotřídce – nebylo. Vyučováno bylo po celý rok nepřetržitě: Ani nemoc učitele nebo žáků vyučování nezabrzdila.

3. V místní školní radě nastala změna: Bývalý předseda místní šk. rady p. František Kohout č. 4 přesazen, jako berní úřední, trvale do Strážnice. Místo něho povolán do místní školní rady první náhradník p. František Ryška domkař č. 18 a při volbě, nato následující, zvolen nový předseda ve schůzi m. š. r. dne 24. dubna 1927. Je tedy místní školní rada složena následovně: Předseda Čeněk Gadas rolník č. 9, místopředseda František Ryška domkař č. 18, Alois Doležel správce školy jako zástupce učitelstva.

4. Okresním dozorcem školním pro okres hranický byl nadále prof. Miroslav Kott z Hranic.

5. Do žákovské knihovny přibýlo v tomto šk. roce 23 nových svazků od č. 461 do č. 483, knihy tyto zakoupeny za obnos do rozpočtu místní školní rady zařazený. Žákovská knihovna zrevidována a vyloučeno z ní 93 svazků, jako nepotřebných a nevhodných, jednak pro přílišné stáří a nebo pro přílišné opotřebení, takže knihovna žákovská čítá ve skutečnosti pouze 388 svazků dobrých, pro žáky vhodných knížek. Žáci rádi četli, takže obrát čtených knih při 18 vypůjčovateli obnášel 296 svazků vypůjčených. Do učitelské knihovny zdejší přibýlo 7 svazků nových, jednak obcí zdejší darovaných (dar místní šk. radou zakoupený), takže knihovna učitelská čítá celkem 22 svazků.

6. Do sbírky učebných pomůcek 11 obrazů přibýlo, buď přírodopisných a nebo k názornému vyučování, dále 3 vycpaní ptáci (potápka, krahujec, poštolka) a 1 pár malých švihadel. Všecky tato pomůcky zakoupeny dle rozpočtu místní školní rady (ptáci darování správcem školy) a za neseny jsou v inventáři školních pomůcek pod č. běžnými 205 až 218.

7. Statistika žáků:

Dle matriky školní bylo na začátku školního roku 1926/27 zapsáno 20 chlapců a 21 děvčat = 41 žáků; dle třídního katalogu na začátku šk. roku chodilo 9 chlapců a 12 děvčat = 21 žáků zdejší školu navštěvujících; měšťanskou školu v Hranicích navštěvovalo 11 chlapců a 9 děvčat = 20 dětí ze zdejší obce, jinou školu žádné dítě nenavštěvovalo. Poněvadž během školního roku odstěhovala se M. Pospíšilová se svými rodiči do Ostravy, zůstalo na konci školního roku ve zdejší škole 9 chlapců a 11 děvčat, tj. 20 žáků.

8. Návštěva školy byla velmi dobrá – žáci rádi do školy chodili a bez nejnutnější příčiny vyučování nezanedbali. Kdyby nebylo spalniček, které se, a to až na samém konci školního roku objevily, bylo by procento

zameškání tuze malé. Tak obnášelo 1,3 % omluveného a 0 % neomluveného. I chřipka se u jednotlivých žáků v lednu objevila.

9. Pan okresní školní dozorce M. Kott přítomen byl vyučování na zdejší škole dne 20. června 1927.

10. Dle nařízení školních úřadů byly v tomto školním roce pololetní prázdniny i na školách obecných drženy dne 31. ledna a 1. a 2. února 1927, tedy celky 3 dny: v pondělí, úterý a ve středu. Školní rok zakončen byl normálním způsobem v úterý, dne 28. června 1927.

Zapsal Alois Doležel, správce školy.

Viděl: 30.4.1927.

Miroslav Kott, okres. školní inspektor.

Školní rok 1927 - 1928

1. Vyučovat se začalo ve čtvrtek, dne 1. září 1927.

2. Ve sboru učitelském nebylo žádné změny. Vyučování bylo nepřetržité, až na ruční ženské práce, jimž nebylo od 1. května 1928 až do konce školního roku – pro nemoc učitelky – vyučováno; děvčata byla proto přidržována při vyučování ručním pracím chlapeckým.

3. V místní školní radě se nic nezměnilo.

4. Také okresní dozorce školní byl prof. Miroslav Kott z Hranic.

5. Po řádné loňské revisi čítá dnes, na konci školního roku, žákovská knihovna 392 svazky. V tomto školním roce přibýly 4 svazky. Ve skutečnosti více, ale ty byly již dříve v seznamu zanešeny. Obrat přečtených knih obnášel při 13 čtenářích číslo 354. Do učitelské knihovny přibýlo 8 svazků, takže má 30 čísel.

6. V inventáři školních pomůcek přibýlo 25 čísel; od č. 219 do č. 243. Jsou to většinou obrazy přírodopisné a k názornému vyučování, poněvadž se zde takových nedostávalo. Pomůcky jsou opatřovány vesměs místní školní radou, položkou zařazenou do školního rozpočtu.

7. Dle matriky školní bylo povinno chodit do školy zdejší na začátku školního roku 15 chlapců a 21 děvčat, dohromady 36 žáků; a na konci školního roku 16 chlapců a 22 děvčat = 38 žáků; z těch však navštěvovalo školu zdejší školu na začátku roku pouze 9 chlapců a 10 děvčat = 19 žáků a na konci roku 10 chlapců a 11 děvčat. Poněvadž ostatní chodili do občanských škol v Hranicích až na 1 (Jaroslav Jednorog), jež navštěvoval 3. třídu německé školy obecné v Hranicích.

8. Návštěva školy byla velmi dobrá, ač mohla být ještě lepší, kdyby nebyli někteří žáci onemocněli v listopadu spalničkami a kdyby nebyly 2 žákyně v únoru pro nemoc mnoho půldnů zameškaly; ale i tak obnášelo průměrné procento zameškání za celý rok 1,2 % omluvených a 0 % neomluvených.

9. Pan okresní školdozorce M. Kott navštívil školu zdejší dne 30. dubna 1928.

10. Školní rok byl normálně ve čtvrtek, dne 28. června 1928.

Zapsal: Alois Doležel, správce školy.

Viděl: 18.12.1928

Miroslav Kott, okres. školní inspektor

Školní rok 1928 - 1929

1. Vyučování počalo ... {*neuveдено*}

2. Až do 1. května 1929 vyučovali titěž učitelé co vloni. Poněvadž tím dnem nastoupil správce školy Alois Doležel dvouměsíční zdravotní dovolenou, tedy přišla na školu sl. Anna Symerská z Lipníka, jako výpomocná síla učitelská, ale po třech dnech odchází, nebyvši potvrzena zemskou školní radou a službou učitelskou byla přidělena zemskou šk. radou na ty dva měsíce sl. Josefa Mikšová, definitivní učitelka bez určení služebního místa, jež vyučovala do té doby na dívčí škole obecné v Hranicích a ta vyučovala až do konce školního roku. Správu školy vedl dosavadní správce školy. Vyučování bylo v tomto šk. roce přerušeno neobyčejně krutými a dlouhotrvajícími mrazy i velkými sněhovými vánicemi; zimní nedobrovolné tyto prázdniny trvaly od 18. do 28. února 1929.

3. Táž místní školní rada, co vloni, úřadovala až do 29. května 1929, týž den byla ustavující schůze nové místní školní rady a byli zvoleni pánové František Vavřík rolník č. 15 za předsedu, František Ryška domkář č. 18 za místopředsedu, zástupcem školy jako třetí v místní šk. radě byl správce školy.

4. Okresním školním inspektorem byl p. Miroslav Kott, profesor z Hranic, jako léta předešlá.

5. Knihovna žákovská čítá na konci šk. roku 394 svazky; obrat přečtených knih obnášel při 18 čtenářích 500 svazků. Knihovna učitelská obnáší na konci školního roku 38 svazků.

6. V inventáři školních pomůcek zaneseno jest 262 čísel.

7. Dle matriky školní mělo navštěvovati školu zdejší na začátku šk. roku 16 hochů a 22 děvčat = 38 žáků; z těch chodili 4 hoši a 7 děvčat do občanské školy v Hranicích, 1 do reálky v Hranicích a 1 do německé obecné školy v Hranicích, takže zbývalo pro zdejší školu 10 hochů a 15 děvčat = 25 žáků. Poněvadž během roku přibyl 1 hoch, tedy na konci školního roku bylo na zdejší škole 11 hochů a 15 děvčat = 26 žáků.

8. Návštěva byly dobrá – byla by bývala lepší, kdyby nebyla navštívila žáky nemoc – jarní neštovice drobné – které mnohého doma pozdržely; chuť k návštěvě školy byla u žáků neobyčejná. Průměrné procento zameškání za celý školní rok tak obnáší 1,9 % omluvených a 0 % neomluvených.

9. Pan okresní školní inspektor výše jmenovaný navštívil školu zdejší dne 18. prosince 1928.

10. Školní rok 1928/29 ukončen byl normálně v pátek, dne 28. června 1929, způsobem obvyklým.

Zapsal: Dne 29.6.1929 Alois Doležel, správce školy.

*Viděl: 7.5.1930. Miroslav Kott,
okres. škol. inspektor*

Školní rok 1929 - 1930

1. Zápis žáků pro nový školní rok 1929/30 proveden byl v sobotu 31. srpna 1929 v budově školní. Zapsáno bylo:

- do 1. šk. ročníku 2 chlapci, 6 děvčat,
- do 2. šk. roč. 5 chlapců, 6 děvčat,
- do 3. šk. roč. 2 chlapci, 3 děvčata,
- do 4. šk. roč. 2 chlapci, žádné děvče,
- do 5. šk. roč. 2 chlapci, 5 děvčat,
- celkem 13 chlapců 20 děvčat.

Žáků starších 5. školního ročníku na zdejší škole není, poněvadž tito navštěvují různé školy v Hranicích, a to 65 chlapců a 6 děvčat. Takže v tomto školním roku patří do zdejšího obvodu celkem 45 žáků.

2. Pravidelné vyučování začalo dne 2. září 1929 o 8. hod. ráno za přítomnosti předsedy místní šk. rady p. Františka Vavříka a starosty obce p. Josefa Oravy, kteří nového správce školy pěkně dětem do školy uvedli. Po příslušném proslovu k dětem, poděkoval správce školy {František Dohnal} jmenovaným pánům a poprosil je o laskavou přízeň ke škole a o podporu svých snah. Na to pak správce školy všechny na památku vyfotografoval.

3. Ve sboru učitelském nastala změna. Dosavadní definitivní správce školy Alois Doležel byl ustanoven, na svou žádost zemskou školní radou v Praze, definitivním řídícím učitelem při trojtřídní obecné škole ve Svaté, pošta Zdice u Prahy, a odstěhoval se ze Zbrašova v červenci r. 1929. Pobyl na Zbrašově 8 let, v pohledu školské národní výchovy vykonal v místě velmi mnoho a proto se do paměti dětí i občanů dobře a trvale zapsal. Že byl učitelem dobrým, o tom jistě také svědčí to, že mu bylo při jeho odchodu dekretem okresní školní rady v Hranicích vysloveno pochvalné uznání.

Na jeho místo ustanoven byl okresní školní radou v Hranicích, za souhlasu zemské šk. rady v Brně, zatímni správce školy František Dohnal, definitivní učitel pětileté obecné školy v Drahotuších a sice dnem 1. srpna 1929.

Ženským ručním pracím vyučovala od začátku školního roku až do 25. listopadu 1929 pí. uč. Vilma Řeháková z Hranic, na její místo byla ustanovena pí. uč. Marie Vránová z Hranic, která pak v tomto předmětu vyučovala až do konce šk. roku.

Učitelem řím. kat. náboženství byl, jako roku minulého, P. František Králík z Hranic.

Náboženství československé vyučováno nebylo, protože toho byl pouze 1 hoch, (Jirí Dohnal) a toho jeho rodiče z výuky náboženství cestou zákonitou odhlásili.

4. Změny v počtu žactva. 25. října 1929 přistoupil do 2. odděl. 2. šk. ročníku žák Josef růžička z Hranic, jelikož jeho rodiče přestěhovali se na Zbrašov. 27. února 1930 odešel ze 3. odděl. 4. šk. ročníku Arnošt Mikota do Veselí u Uherského Hradiště, jehož rodiče se ze Zbrašova odstěhovali. 7. dubna 1930 přistoupila do 3. odděl. 4. šk. roč. Božena Drobilová ze Svinova, jejíž rodiče se přistěhovali na Zbrašov. 7. června 1930 odešla z 1. odděl. 1. šk. roč. Zdeňka Jednorogová, po smrti své matky v květnu, z důvodu rodinných.

5. Návštěva školy byla v tomto školním roce velmi dobrá. Celkové zameškání činilo 1,2 % omluvených a 0 % neomluvených. Bez omluveného důvodu žáci školu nezanedbali, ba 33 % žáků nescházelo po celý šk. rok ani jedenkrát.

6. Delší dobu nemocní byli: Jaroslav Vavřík z 2. odděl. 3. šk. roč. v listopadu a v prosinci 1929 zánětem ledvin, v březnu 1930 zánětem slepého střeva – operován; Ludmila Mikšíková 2. odděl. 3. šk. roč. v prosinci 1929 otravou krve; Ladislav Říhovský 2. odděl. 2. šk. roč. zánětem plicních průdušek žláz hilových {?}; jiných nemocí těžšího rázu v tomto roce nebylo.

7. Rozpočet školní pro správní rok 1930. V září 1929 sestavila místní školní rada rozpočet pro správní r. 1930 ve výši 9.659 Kč, tudíž proti roku předešlému o 5.585 Kč vyšší. Tento rozpočet byl ve všech obecních sborech řádně projednán, a bez námitek v navržené výši schválen. Správce školy s povděkem zde konstatuje a kvituje neobyčejnou blahovůli zdejšího občanstva vůči své škole. Zvláštního uznání a díky zasluhuje p. starosta obce Josef Orava a předseda místní šk. rady p. František Vavřík, v nichž se škole a dětem dostalo upřímných přátel a příznivců.

8. Slavnosti a besídky školní: V pátek 27. září 1929 bylo v poslední hodině vyučovací důstojným a dětem přiměřeným způsobem vzpomenu osoby sv. Václava, jeho význam pro vnitřní a vnější poměry tehdejšího českého státu, jeho význam pro národní kulturu a význam tradice svatováclavské pro politický a kulturní život národa (Věstník Mšano č. 9, z 11.9.1929 č.j. 74.823-I); v sobotu 26. října 1929 v 8 hod. ráno bylo oslaveno 11. výročí naší samostatnosti, po uvítání zástupců obce, m. šk. rady a rodičů, následoval proslov správce školy, potom recitace básní a zpěvy žáků a slavnost ukončena byla státními hymnami. 28. října 1929 zúčastnily se školní děti slavnostního lampiónového průvodu o 5. hod. večer za doprovodu a dozoru správce školy, seřazení průvodu bylo v „Zábrani“ odkud za zpěvu pochodových písní šel průvod k radnici, kde po zapění písně „Tatičku starý náš“ měl správce školy proslov o významu 28. října, zdařilá slavnost pak byla ukončena státními hymnami, zde nutno poznamenati, že laskavostí p. starosty zakoupila obec pro děti 50 kusů lampiónů, hůlky k nim pořídili si žáci sami v ručních pracích. Po průvodu byly všechny lampióny uloženy v radnici pro příští slavnosti podobného rázu. V neděli 24. listopadu 1929 o 3. hod. odpolední pořádal správce školy „besídku“ s rodiči, již se zúčastnili rodiče všech žáků a s velkým zájmem vyslechli obšírný referát správce školy.

V neděli 8. prosince 1929 o 3. hod. odpolední uspořádal správce školy v sále hostince p. Leopolda Prášila dětskou mikulášskou nadílku, jak pro žáky místní školy, tak pro žáky navštěvující jiné školy v Hranicích, ale také i pro děti školní povinnosti ještě nedorostlé. Bylo poděleno 75 dětí jak cukrovinkami, ovocem, pečivem, tak i různými částmi oděvů a prádla, což bylo umožněno vzácnou obětavostí přátel školy a zvláště místních paní, darováním různých poživatin, jakož i peněžních obnosů. Obecní rada také témuž účelu věnovala Kč 50.

26. prosince 1929 sehráli žáci, za pomoci žáků a žaček z měšťanských škol v Hranicích a osob dospělých, v sále p. Leop. Prášila o 3. hod. odpol. divadelní hru „České vánoce“ od Františka Jungbauera, která zanechala v posluchačstvu velmi dobrý dojem a utužila přátelský svazek a blahovůli občanstva ke škole a jejím potřebám.

9. Měsíc březen tohoto šk. roku byl ve znamení oslav 80. narozenin pana presidenta republiky Dr. T. G. Masaryka. Na den 7. března 1930 pozval správce školy zvláštními pozvánkami všechno občanstvo a zvláště zástupce obce a místní šk. rady do školní učebny. O 9. hod. zahájil pak školní slavnost uvítáním všech rodičů a příznivců školy a zvláště pana starostu obce, pány členy obecní rady a zastupitelstva a zástupců místní školní rady. Další program slavnosti byl následující:

1. Recitace: České chloupky – Ladislav Osikowski, 3. odděl.
2. Zpěv „Tatíčku starý náš“
3. Recitace „Tatíčku Masarykovi“ – L. Vinklarová, 1. odděl.
4. Recitace „Pravda a pohádka“ – M. Duchoňová, 3. odd.
5. Proslov o životě pana presidenta – správce školy.
6. Recitace „Našemu velikému presidentovi k narozeninám“ – Josef Ryška 1. odd.
7. Recitace „Tatíčkoví“ – Jiří Dohnal, 2. odděl.
8. Recitace „Osvoboditel“ – František Humplík, 3. odd.

Pak následovalo přečtení holdu a přání žákyň Aničkou Hapalovou na kabinetní kancelář presidenta republiky. Na to pak slavnost zakončena správcem školu na adresu rodičů, příznivců a výše jmenovaných zástupců obce a místní školní rady a zapěním státních hymen. po odchodu rodičů všichni žáci a žákyně blahopřání panu presidentovi podepsali, a toto bylo pak doporučeně odesláno na Hrad. Dne 30. května 1930 obdržela škola z kabinetu kanceláře presidenta republiky tuto odpověď:

T. G. Masaryk

President Republiky československé děkuje za
blahopřání k 80. narozeninám.

V Praze, v březnu 1930.

Podle průběhu této malé oslavy jsou na naší škole jen žáci do 5. školního ročníku. Jak žactvo tak i občanstvo odneslo si trvalý dojem, že uctilo hlavu státu věkem neskloněnou, která svou moudrostí sbližuje národy, státy, že oslavilo presidenta republiky, který usiluje o světový mír, odstraňuje následky války a je po celém světě ctěn a vážen jako představitel humanitních a demokratických idejí (Věstník Mšano č. 1, výnos z 11.1.1930, č. 200/pres.).

Dne 16. března 1930 o 3. hod. odpolední v sále p. Prášila se hráli v rámci oslav 80. narozenin p. presidenta republiky žáci zdejší školy, za pomoci žáků ze škol hranických, vlasteneckou hru o třech jednáních od

Jaroslava Průchy: „Pro tatíčka presidenta“, která byla zakončena živým obrazem, bengálem pěkně osvětleným. Hra tato byla přijata vším posluchačstvem s nadšením, jež opět dávalo tušit neobyčejnou úctu a vděčnost představiteli našeho státu, jakož i přízeň a lásku k naší škole.

10. Leč budiž zde žalováno, do nadšených všenárodních oslav 80. narozenin pana presidenta, spadla hořká slza – a národ plakal. byl postižen krutou ztrátou – 12. března 1930 dotlouklo srdce jeho miláčka, Mistra Aloise Jiráska, a správce školy po ukončení divadelní hry, výše jmenované, věnoval mu kratším proslovem pietní vzpomínku, která byla všemi přítomnými vyslechnuta v dojemném postoji se skloněnými hlavami.

11. Dne 3. dubna 1930 zemřel ve Valašském Meziříčí pan František Juřena, který jako bývalý správce školy ve Zbrašově, působil zde 32 let. Pohřebních obřadů 6. dubna 1930 zúčastnil se správce školy se starostou obce a zástupci místního hasičského sboru, jež on spoluzaložil.

12. Dne 5. dubna 1930 zúčastnilo se všechno žactvo „besidky“ dívčí obecné školy v Hranicích v kině Olympia.

13. Dne 27. dubna 1930 zúčastnilo se žactvo „besidky“ dívčí měšťanské školy v Hranicích v sále sokolovny.

14. Dne 4. května 1930 zemřel vzácný člověk pan odborný učitel Otakar Brdečka, člen okresního školního výboru v Hranicích.

15. Dne 6. května 1930 vydalo min. školství a národní osvěty nové učebné osnovy pro školy obecné.

16. Dne 17. května 1930 provedl inspekci zdejší školy pan okresní školní inspektor prof. Miroslav Kott.

17. Dne 18. května 1930 uspořádal správce školy ve školní učebně oslavu „svátku matek“, k níž se dostavily všechny matky žáků, také i otcové a zástupcové obce a místní šk. rady. Průběh této malé oslavy byl velmi dojemný a pohnutý, zvláště když po vyčerpání programu odevzdávaly děti svým matkám kytice, slzely matky, slzely děti a i tvrdí kozáci muži. Za tuto oslavu všechny matky poděkovaly správci školy písečným projevem, každou matkou zvlášť podepsaným.

18. Ve dnech 17. a 18. června 1930, v úterý a ve středu, uspořádal správce školy žakovský výlet na Radhošť, za spoluúčasti učitele náboženství P. Františka Králíka a několika matek žáků. Směr cesty byl: Černotín-Kelč {železniční zastávka, dnes již neexistující}, Krásno nad Bečvou (dnes Valašské Meziříčí), Frenštát pod Radhoštěm, Pustevny, Radhošť, Rožnov pod Radhoštěm, Krásno nad Bečvou, Teplice nad

Bečvou. Místní školní rada darovala pro chudé žáky na tento výlet 100 Kč.

19. Knihovna žákovská vykazuje 404 svazky (+10). Knihovna učitelská vykazuje 59 svazků (+21). Žáků, knihy si vypůjčující, bylo 32 a přečetli 565 knih, takže na 1 čtenáře připadá průměrně 18 knih.

20. U všech 21 žáků byla zjištěna, na začátku i konci školního roku, tělesná výška i váha a zapsána. Správce školy přehlížel častěji dětem chrup a nabádal je a jejich rodiče při besídkách, aby vadné zuby nechali zachránit odborníkem.

21. V tomto školním roce bylo pořízeno: 1 nová velká tabule posunovací v rámu připevněném na zdi; 1 nová skříň; 1 nová kamna; 1 nové železné umyvadlo s mísou džberem, miskou na mýdlo a 2 hrníčky aluminiové, aby žáci mohli se napít vody; 3 lišty na zavěšení obrazů k názornému vyučování; zaskleno 8 puklých okenních tabulí, vyličeny záchody, veranda, předsíň, na chodbě zavěšeno 5 zasklených a zarámovaných obrazů pohádkových (Červená Karkulka, Perníková chaloupka, O kohoutkovi a slepičce, Stolečku prostři se!, Šípková Růženka); 5 zasklených a zarámovaných obrazů výstražných o úrazech elektrinou; 22 různých obrázků „galerie pod sklo podložených a olemovaných“; 8 obrazů k názornému vyučování bylo podlepeno tuhou lepenkou. Zakoupeny byly Jiráskovy hláskovací tabulky, ke čtení ve třídě elementární.

22. Byla pořízena nová kostra na vrata ve dvoře, s ponecháním starých desek; pořízen na studni betonový rám a tato přikryta silnými fošnami.

23. správce školy opravil vchod do školy od banky až ku hlavnímu vchodu svým nákladem – zakoupil 12 ušlechtilých růží a nasadil je na záhonky, kde dříve vykopal sešlý buxus (krušpánek) a opatřil vysazení macešek, jirín, aster a jim pod.

24. v horní části záhonku pak postavil 2 skalky z kamene panem starostou darovaného, na něž pak postavil 2 pěkné trpaslíky, čímž celý vchod do školy se více oživil. schody u hlavních dveří opraveny, pukliny zality cementem a na schody postaveny pěkné květiny.

25. Neokovaná tyč v břehu zahrady stojící a sloužící ku vyvěšování státní vlajky, byla odstraněna a nahrazena vkusnou železnou konsolou, umístěnou v průčelí budovy. Z tyče pak pořízen byl zahradní žebř o 24 příčkách. Pro zahradu zakoupeny byly zahradní nůžky. Stromy v zahradě byly na podzim obryty a vápnem oličeny, na jaře vyřezány a suché stromy (třešně a jablona) vykáceny.

26. Školní rok 1929/1930 ukončen v sobotu 28. června 1930 způsobem obvyklým.

Ve Zbrašově, v červenci r. 1930. *František Dohnal, správce školy.*

21.3.1931. Miroslav Kott

okres. škol. inspektor

Školní rok 1930 - 1931

1. Zápis žáků pro školní rok 1930/31 proveden byl podle nařízení min. školství a nár. osvěty před prázdninami a sice dne 28. června 1930. Zapsáno bylo 15 chlapců a 18 děvčat:

do 1. oddělení 4 chlapci a 5 děvčat (1 repet.),

do 2. oddělení 8 chlapců a 10 děvčat,

do 3. oddělení 3 chlapci a 3 děvčata

2. Dne 6. července 1930 vracel se pan prezident T. G. Masaryk ze své návštěvy Těšínska do Prahy. Všechny děti naší školy za dozoru správce školy spěchaly na severní nádraží do Hranic, kudy jeho vlak projížděl za hřímavého volání slávy, a házení kytic občanstvem a dětmi škol z Hranic a jejich širého okolí.

3. V druhé polovině měsíce srpna provedena byla úprava učirny. Pukliny ve zdech a spáry pod okny mezi zdi a podlahou byly nejdříve zedníkem vyspraveny, a pak byla učirna citrónově žlutou barvou vymalována, dveře z vnitřní strany natřeny, jakož i stůl a věšák, jež byl opatřen také novými háky na místo starých litinových polámaných, na odpadky a papíry zakoupen byl do třídy proutěný koš.

4. Letní hosté ze „Zátiší“ (vily p. Kožušníčka) darovali školním dětem ze Zbrašova Kč 100 (jednosto korun čs.). Správce školy přijal tuto částku od neznámého pána a vydal mu stvrzenku. Peněz těch pak bylo během roku použito na zakupování školních potřeb, psacích, kreslicích, jež byly dětem dávány.

5. Školní rok 1930/31 zahájen byl způsobem obvyklým.

V silách učitelských toho roku změna nebyla žádná.

Dne 20. září 1930 zúčastnili se žáci filmového představení „Sv. Václav“ v kině Olympia v Hranicích, v počtu 30.

Dne 23. září 1930 konána byla besídka s rodiči žáků, v učirně školy za hojné účasti rodičů a zástupců obce i místní šk. rady. Tehdy ustaveno bylo „rodičovské sdružení“, jehož předsedou zvolen byl jednohlasně známý přítel školy a mládeže p. Ladislav Říhovský z lázní Teplic nad Bečvou (o podrobnostech viz protokol o rodičovských sdruženích).

Dne 20. října přistěhovala se na Zbrašov Melánie Šajerová z Krhové u Valašského Meziříčí a zařazena byla do 3. odd. 4. šk. roč.

Na oslavu státního svátku 28. října uspořádána byla dne 28. října 1930 v sále p. Leopolda Prášila „besídka“ se žáky, za plné účasti zdejšího občanstva i nějakých hostů. Na programu byly: Recitace, zpěvy, tance, hry, dramatisace článků, slohová vypravování a proslov správce školy k dětem a občanstvu. Ježto lampiónový průvod se pro neustálý a vydatný déšť konati nemohl. Besídka pak byla ukončena státními hymnami a živým obrazem bengálem pěkně osvětleným, při čemž byl vzdán hold státní vlajce, před ozdobeným obrazem pana presidenta republiky T. G. Masaryka.

Dne 7. prosince 1930 uspořádána byla „mikulášská nadílka“ pro všechny děti patřící do zdejšího školního obvodu i pro děti ještě škole nedorostlé. Děti byly poděleny šatstvem, prádlem, obuví a cukrovím. Mikulášskou scénu bezvadně provedl p. Josef Hlaváček, majitel vily Ostravanka na Zbrašově. (Podrobnosti nadílky jsou v protokole rodičovského sdružení.)

Oslava 81. narozenin pana presidenta dr. T. G. Masaryka byly provedeny tentokrát 7.3.1931 tichou slavností školní, v poslední vyučovací hodině, ve smyslu výnosu min. šk. a národní osvěty.

Dne 21. března 1931 provedl inspekci zdejší školy pan okresní školní inspektor prof. Miroslav Kott.

Dne 25. května 1931 oslaven byl „svátek matek“ v učebně školní za účasti rodičů a příznivců školy, jakož i oficielních zástupců obce a místní šk. rady.

Ve dnech 22. a 23. června 1931 podniknut byl se žáky vlastivědný výlet na Lysou horu, za vedení správce školy a učitele náboženství P. Františka Králíka, výletu zúčastnily se i 4 maminky žáků. Z pokladny rodičovského sdružení darováno bylo žákům na výlet 250 Kč, z nichž zaplacení byly dětem polévky, noclehy a dráha z Bílé do Frýdlantu nad Ostravicí.

Dne 25. června 1931 vykonána byla prohlídka Zbrašovských aragonitových jeskyní, za vstupné Kč 16, jež za děti zaplatil správce školy.

Zakoupeno bylo:

1. Jeden radiofonní přijímač Telefunken 33 W, v. č. 90346 za 2.350 Kč pro nově zavedený školský rozhlas.
2. Herdovo dvoudekádové počítadlo s 90 figurkami za 230 Kč.
3. Jiráskovy hláskovací tabulky za 300 Kč.

4. Postaven nový plot na severní straně zahrady a druhý nátěr dosud stojícího plotu, úhrnem za 1.400 Kč.

Dosavadní školní inspektor našeho okresu prof. Miroslav Kott, odchází tentokrát trvale z okresu za ředitele státního učitelského ústavu v Kroměříži. Ztrácíme jej neradi avšak dostáváme za něj dobrou náhradu. Pan ministr školství a národní osvěty ustanovil nám za okresního školního inspektora p. Rudolfa Strýčka, dosavadního okr. šk. inspektora ve Vsetíně (viz přílohu Věstníku Mšano č. 6, roč. 13/1931).

Zdravotní stav žactva nebyl v tomto roce uspokojivý a sice zvláště v zimě, kdy žactvo trpělo chřipkou, angínou a neštovicemi. Scházívало v zimních měsících až 13 žáků, asi 35 % žactva.

Zápis žáků proveden byl z nařízení Mšano opět před prázdninami, a sice 27. června 1931, a zapsáno bylo celkem 43 žáků.

Dosavadní zatímní správce školy odchází po 2 letech působení na zdejší škole, byv ustanoven řídícím učitelem v Černotíně. Přeje svému nástupci mnoho zdaru.

Školní rok 1930/31 ukončen byl letos 27. června 1931 rozděláním vysvědčení a uděláním příslušných pokynů žactvu na prázdniny. Na to se pak správce školy se svými milými dětmi dojemně rozloučil.

Zbrašov, v červnu 1931. *Zapsal Frant. Dohnal, zatímní spr. školy.*

Viděl: 15.1.1932. Rudolf Strýček, okr. škol. inspektor.

Školní rok 1931 - 1932

1. Zápis žáků pro školní rok 1931/32 proveden začátkem prázdnin dne 30 června 1931 *{Sic! Viz výše 27.6.1931}* a zapsáno bylo: ... *{?}*

Školní rok 1931/32 zahájen dne 2. září 1931 (ve čtvrtek).

2. Dosavadní správce školy František Dohnal ustanoven definitivním řídícím učitelem v Černotíně u Hranic, a na jeho místo ustanoven okr. škol. výborem v Hranicích Jaroslav Hrachovec, zatímní správce školy z Bohuslávky.

Od 1. února 1932 obdržel Jaroslav Hrachovec placenou dovolenou do konce škol. roku k návštěvě kursu pro živnostenské školy pokračovací v Brně a na jeho místo ustanovena se souhlasem zemské školní rady, definitivní učitelka Marie Venclová, učitelka ve Viganticích okr. Valašské Meziříčí. Na místo industriální učitelky Marie Vránové ustanovena od 1. února 1932 definitivní učitelka industriálních prací Josefa Sutorová. Jiných změn v silách učitelských během školního roku nebylo.

3. Dne 25. září 1931 zúčastnili se žáci, v počtu 40, za doprovodu třídního učitele prohlídky cirků a představení v Hranicích.

4. V předvečer národního svátku 28. října se konal lampiónový průvod od radnice přes vesnici a zpět ke škole, kde byl ukončen zapěním národních hymen. Dne 28. října pořádána se žáky slavnost ve třídě.

5. U příležitosti „vepřových hodů“ na Zbrašově „U Bláhů“ dne 22. listopadu 1931, darovala tamní stolová společnost 170 Kč na vánoční nadílku pro chudé žactvo zdejší školy. Dík za obdržené peníze projevil správce školy uveřejněním v novinách.

6. Dne 22. prosince 1931 pořádána pro žactvo, patřící do zdejšího školního obvodu a pro děti ještě škole nedorostlé, vánoční nadílku v sále u Prášilů. Všechny děti byly poděleny cukrovím a 12 žáků obdrželo boty. Celkem rozdáno dárků za 1358,50 Kč.

7. Dne 16. ledna 1932 provedl inspekci zdejší školy p. školní inspektor Rudolf Strýček.

8. Dne 31. ledna 1932 převzala správu školy definitivní učitelka Marie Venclová.

9. V měsíci březnu zakoupeny byly místní školní radou nové moderní sklápěcí lavice pro 44 dětí. Jich umístěním odstraněn nedostatek místa, ve starých lavicích seděly děti stěsnány po 6 až 8.

10. Dne 5. března 1932 konána oslava narozenin pana presidenta v sále U Prášilů. Zúčastnilo se téměř všechno občanstvo Zbrašova, a slavnost vyzněla v mohutný hold lásky a oddanosti prvnímu presidentu republiky.

11. Počátkem dubna 1932 děti za vedení učitelky si prohlédly zoologickou zahradu cirkusu Kludský a uviděla též představení pro školní mládež. Děti se zúčastnily v počtu 43 a podán jim potřebný výklad.

12. Dne 22. května 1932 oslava svátku matek ve školní učebně, za účasti rodičů a příznivců, jakož i zástupců místní školní rady a obce.

13. Dne 23. června 1932 podniknut s dětmi žákovský výlet, v rámci učebních osnov na Pustevny, Radhošť a do Rožnova pod Radhoštěm, kde si děti prohlédly výstavu Valašska a moravsko-slezského Pobeskydí. Výpravu vedla učitelka M. Venclová spolu s učitelem náboženství P. Františkem Králíkem. Mimo 30 dětí, zúčastnilo se výletu 6 dospělých. Obecní rada poskytla na výlet 150 Kč, za které bylo chudým dětem jízdné a všem zakoupeny polévky a občerstvení.

14. Zdravotní stav žactva byl v roce 1931/32 dosti uspokojivý, percentuelní účast při vyučování byla {? *neuveđeno*}.

15. V měsíci ... zemřela na zápal slepého střeva nadějná a nadaná žákyně 3. oddělení Stanislava Tebichová. Všichni žáci a žákyně doprovodili tuto na cestě poslední.

16. Žáci Jaroslav Vavřík a Jan Vavřík podrobili se přijímací zkoušce do 1. třídy gymnasia v Hranicích a byli oba přijati.

17. Zápis žáků proveden byl jako předešlého roku, již před ukončením 27. června 1932 a zapsáno celkem 43 žáků.

18. Zatímní správce školy Jaroslav Hrachovec byl přeložen do Lipníka nad Bečvou a učitelka Marie Venclová do Drahotuš. Na místo správce školy byl zemskou školní radou definitivně ustanoven Karel Šnitzer, řídící učitel z Jezernice u Lipníka nad Bečvou. Oba odcházející novému správci přejí zdar v kulturní práci i ve škole.

19. Školní rok ukončen dne 27. června 1932 rozdáním vysvědčení, a připomenutím žactvu, jak se má o prázdninách chovati. na to se učitelka Marie Venclová s dětmi i místní školní radou rozloučila.

20. V červenci a srpnu 19321 opravován byt správce školy. Pokoje moderně vymalovány, podlahy natřeny olejovou barvou. Mimoto opraven v kuchyni sporák, a v zahradě tělocvičné školní nářadí.

Zbrašov v srpnu 1932. *Zapsala Marie Venclová, zatímní spr. šk.*

Viděl: 26.5.1933,

R. Strýček, okr. škol. inspektor

Školní rok 1932 - 1933

Školní rok 1932/33 započal ve čtvrtek 1. září 1932.

Zápis žáků pro tento školní rok proveden podle nařízení min. školství a nár. osvěty opět před prázdninami. Zapsáno bylo:

do 1. oddělení 4 chlapci a 6 děvčat
do 2. odd. 9 chlapců a 8 děvčat
do 3. odd. 6 chlapců a 10 děvčat,
celkem 19 chlapců a 24 děvčat, dohromady 43 žáci.

Do státního reálného gymnasia v Hranicích chodili Jaroslav Vavřík (velmi způsobilý) a Jan Vavřík (způsobilý).

Do měšťanské školy v Hranicích chodili Ludmila Mikšíková, Božena Oplatková, Marie Osikowská, Jiřina Rýparová a František Roreček.

Do 5. tř. obecné školy v Hranicích chodil Ladislav Říhovský.

Do německé měšťanské školy v Hranicích chodil Jaroslav Jednorog.

Změny v počtu žactva:

Dne 24. října 1932 přistěhovala se z Hrabenova Anna Šimková a dne 15. prosince 1932 Vlasta Šimková. Obě odstěhovaly se pak dne 11. května 1933 zpět do Hrabenova. Otec jejich pracoval v Teplicích jako sezónní dělník při zajišťování pramenů kyselky.

Dne 10. března 1933 odstěhovali se s matkou do Hořic Miroslav a Jaroslav Zedníkovi.

Miroslava Sternová, jejíž otec je vedoucím lékařem v Sanatoriu, pobyla s rodiči od 1. října do 31. listopadu 1932 ve Zdouňkách u Kroměříže, kdež byli na dovolené. Do školy chodila ve Zborovicích.

Od 8. května do 26. června 1933 chodil do zdejší školy Pavel Müller (z Karviné), jehož rodiče se ve zdejším Sanatoriu léčili.

Od 6. do 28. června 1933 chodila do zdejší školy Jindřiška Maštalířová, kterou rodiče z Moravské Ostravy do Zbrašova k babičce poslali.

Zdravotní stav žáků byl celkem uspokojivý, nakažlivých nemocí nebylo. Delší dobu nemocná byla Miroslava Sternová, Josef Ryška a František Zlámala (zlomenina nohy). Procento zameškání za celý rok bylo 2,06 %.

Ve školním roce 1932/33 vyučoval Karel Šnitzer, ustanovený definitivním učitelem a správcem školy od 1. září 1932 dekretem zemské školní rady. O toto místo podáno bylo 8 žádostí, okr. školní výbor stanovil toto pořadí:

1. Karel Šnitzer, definit. říd. uč. trojtřídní obecné školy v Jezernici.
2. Rud. Livečka, def. říd. uč. dvojtřídní ob. šk. v Louče u Lipníka.
3. Josef Holeňa, def. spr. školy v Rouském.
4. Adolf Pavelka, definit. uč. v Kopřivnici.
5. Svatopluk Pazdera, zatímni spr. školy v Olšovci u Hranic.
6. Ludvík Dostál, def. spr. školy ve Špičkách.
7. Václav Fibr, def. uč. v Alšovicích okr. Hradec Králové.
8. Jaromír Vlach, def. uč. ve ÚZ v Břeclavi.

Místní školní rada souhlasila s tímto pořadím.

Správce školy Karel Šnitzer, se narodil v Drahotuších okr. Hranice dne 30. října 1882. Studoval měšťanskou školu a ústav učitelský v Příboře, kdež 19. července 1902 maturoval. Působil od 1. září 1902 do 31. ledna 1919 v Dolním Újezdě u Lipníka. Za války světové nastoupil vojenskou službu hned 1. srpna 1914, a vrátil se dne 3. listopadu 1918. Od 20. února 1915 do 18. května 1918 byl v ruském zajetí v Taškentě, Taganrogu a Rostově na Donu. Od 1. prosince 1918 do 31. ledna 1919 byl přidělen k okresnímu hejtmánství v Hranicích jako výpomocná

kancelářská síla. Od 1.2.1919 do 1.3.1920 působil ve Slaviči jako zatímní správce školy. Od 1.4.1920 do 30.9.1921 v Jezernici jako definitivní učitel, od 1.10.1921 do 31.10.1922 v Bělotíně jako zatímní správce menšinové školy, od 1.11.1922 do 31.8.1924 v Jezernici jako definitivní učitel, od 1.9.1924 do 14.1.1930 ve Staměřicích jako správce školy, od 15.1.1930 do 31.8.1932 v Jezernici jako definitivní řídící učitel.

Dne 1. září 1932 začal vyučovati ve Zbrašově římskokatolické náboženství P. František Králík kaplan z Hranic, českobratrské evangelické Tomáš Rumníšek diákon z Hranic od 1.12.1932 až 1.2.1933, československé farář František Sedláček od 1.2. až do 28.6.1933. Ženským ručním pracím vyučovala sl. Josefa Sutorová industriální učitelka z Hranic.

Školu zdejší visitoval p. okresní školní inspektor Rudolf Strýček dne 26. května 1933.

Dne 12. června 1933 konala se ve škole ustavující schůze místní školní rady pro nastávající funkční období, za přítomnosti p. vrchního rady politické správy, okr. hejtmána a předsedy okresního školního výboru Bohdana Wachsmutha. Volbu řídil nejstarší člen Karel Šnitzer. Zvolení za předsedu p. František Vavřík rolník č. 15, za náměstka p. František Ryška domkář č. 18.

Ve schůzi konané 25. září 1932 sestavila místní školní rada rozpočet na rok 1933:

potřeba v řádném hospodaření	3.534 Kč
potřeba v mimořádném hospodaření	4.550 Kč
celková potřeba	8.084 Kč

úhrady řádné, ani mimořádné není.

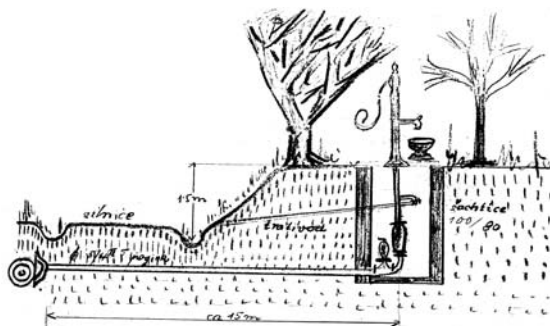
V květnu 1932 {*Sic!- výše je uvedeno v březnu*} zakoupeno od firmy Tala z Přerova 24 patentních dvousedadlových lavic za obnos 6.000 Kč, rozpočtených na 2 roky po 3.000 Kč. Staré lavice rozprodány občanům.

Ve školním roce 1932/33 přibýlo v učitelské knihovně 15, v žákovské knihovně 9 čísel. Pro vlastivědu zakoupeno R. Svačina, 7 obrazů: prezident T. G. Masaryk, Masarykův kraj, Komenský, Smetana, Aleš, Štefánek, Jirásek. Pro zeměpis zakoupena mapa Republiky Čsl. od Macháta/učitelské nakladatelství Brno za 245 Kč. pro dějepis obraz Poprava na Staroměstském náměstí, pro přírodopis obraz: sova. Zakoupeny dále tabule jednotných tvarů písma psacího/ státní nakladatelství. Dále 4 obrazy: T. G. Masaryk mezi dětmi a obraz Havlíček loučí se před odjezdem do vězení v Brixenu, zarámovány a zaskleny.

Při škole zdejší byla dosud studna v zahradě na jižní straně, voda čerpala se čerpadlem od firmy Antonín Kunz v Hranicích. Voda z této

studny nebyla pitná ani užitková a v létě jí bylo velmi málo, používalo se jí pouze ku zalévání zeleninové zahrádky. Pro pitnou vodu docházelo se do obecní veřejné studny u Prášilového, nebo naproti k Vinklarům, k nimž zřízení byl z obecní studny vodovod. Také prádlo máchalo se buď u obecní studny, nebo u Vinklarů. Rovněž žáci chodili se džbánem neb mísou pro vodu k Vinklarům nebo do obecní studny.

Na žádost správy školy, usnesla se místní školní rada ve schůzi 18. září 1932 konané, opatření školu pitnou vodou, zřízením přípojky na vodovod pana profesora Pittnera. Přípojka provede se pod okresní silnicí do školní zahrady, kde se zřídí čerpadlo. Firma Kunz v Hranicích požádá se o vypracování rozpočtu na tuto práci. Rozpočet ten schválen místní školní radou dne 25. září 1932 a práce provedena v první polovině měsíce října (od 7. do 14.).

{Nákres vodovodu pod silnicí a čerpadla, v originálu proveden barevnými pastelkami.}

Dne 14. října 1932, ráno o 6. hodině čerpalo se po prvé.

Rodičovské sdružení:

Řádná valná hromada konána 27. listopadu 1932 o 14. hod. ve škole. Valnou hromadu, za nepřítomného předsedu p. Ladislava Říhovského, zahájil p. Josef Duchoň. Zprávu o činnosti v r. 1931/32 podal správce školy. Dle zprávy pokladniční činil:

příjem	1450,70 Kč
vydání	<u>1371,60 Kč</u>
hotovost k 27.11.1932	79,10 Kč.

Volby provedeny aklamací. Do výboru zvoleni pp. Josef Duchoň, Jan Hapala, Josef Velart, Augustin Mikšík, František Králík, Cyril Humplík.

Pak promluvil správce školy Karel Šnitzer o úkolech rodičovského sdružení a o tom, jak mají být děti vedeny ve věku než vstoupí do školy.

Stručný obsah: Vychovávati je velikým uměním, no ne každý dovede vychovávati. Právě ve výchově se chybí a žádná práce se tak nedbale neodbyvá jako výchova rodinná. A přece jsou děti pokladem nejdražším. Kdo má děti, má také povinnost o ně se starati. Starati se však nejen o to, aby měly co jíst, aby měly oděv, aby byly chráněny od úrazů tělesných, nýbrž starati se také o to aby byly vychovány v lidi mravně, poctivé, ke všemu dobrému náchylné, ve zdárné dcery a syny vlasti. A o tuto výchovu duševní dělí se rodina a škola. Na prvním místě je to rodina. Rodina klade dítě první základy výchovy, které zůstávají rozhodujícími pro celý život. Hlavní podporou výchovy je láska. Blaze dětem, kde v domácnosti vládne duch lásky, kde hlava otcova a srdce matčino moudře dělí se o vládu nad nimi. Řádný otec a pečlivá matka jsou nejlepšími učiteli, dům rodinný nejlepší školou. Matka se dítětem nejvíce obírá. Ona maličkého občana ošetřuje dříve než světlo světa spatřil, ona chovaje jej v loktech svých hotova jest krví svou jej napájeti. I vlastní život nasadí, aby dítě ochránila a blaženým učinila.

Dobře praví básník Vítězslav Hálek: „Kdo u matky štěstí nepoznal, byť by i králem byl, neviděl štěstí.“

Nejvíce záleží tedy na matce. Dobrá matka je za sto učitelů, pravil Napoleon. Dle toho jak si rodiče děti vychovávají, stanou se jim buďto odměnou nebo metlou. Děti nestačí vychovávati pouze slovem, napomínáním. Příklad je mocným činitelem ve výchově. Čemu rodiče děti učí, to také sami musí konati. Kdo se nenaučí lásce k životu v rodině, nenaučí se jí nikdy více v životě. Slova sice povzbuzují, ale příklady táhnou a tak i rodičové příkladem předcházeti musí. Čemu má rodina učit? Řekněme to několika slovy: Navykati pravdě, spravedlnosti, mravnosti, poctivosti, pracovitosti, lásce k bližnímu, národu a vlasti, klásti základy budoucí povahy dítěte.

Navrženo konati letos vánoční slavnost s vánoční nadílkou, při níž by byli všichni žáci poděleni školními potřebami a cukrovím, rovným dílem.

Poděkování za účast. Valná hromada skončena.

V první schůzi nového výboru zvoleni aklamací: p. Čeněk Hantek předsedou, p. Karel Šnitzer jednatelem a p. Jan Hapala pokladníkem.

Slavnosti a besídka školní:

Dne 27. října 1932, v předvečer 28. října - výročního dne naší samostatnosti, zúčastnily školní děti o 5. hod. večer lampiónového průvodu, za doprovodu a dozoru správce školy. Seřazení průvodu bylo

před radnicí, odtud za zpěvu národních písní šel průvod na „Zábrani“, pak zpět až k „Ostravance“ a zpět k radnici, kde byly zazpívány národní hymny.

Dne 28. října 1932 pořádána o 2. hod. odpoč. ve škole „besídka“ za plné účasti zdejšího občanstva s tímto programem:

1. Přednáška správce školy o významu 28. října
2. Recitace oslavných básní
3. Dramatisace básní: Tři dcery, Polednice, Páso! Jano tři voly
4. Písň: Moravěnko, drahá máti, V dobrém jsme se sešli
5. Národní tance: Voděnka, Javorník, Tancovala veveříčka, Sívá holuběnka
6. Hymny

V neděli dne 18. prosince 1932 konána ve škole o 14. hod. slavnost vánočního stromku spojená s nadílkou vánoční. Slavnosti této zúčastnili se rodiče žáků a příznivci školy v hojném počtu. Slavnost zahájil srdečným přivítáním přítomných předseda rodičovského sdružení p. Čeněk Hantek. Program:

1. Vánoce, svátky lásky, míru a pokoje
2. Recitace básní o Mikuláš, Vánocích a zimě
3. Národní tance
4. Koledy vánoční

Vánoce! Nejkrásnější a nejradostnější svátky v roce. Svátky lásky, míru a pokoje. Chvilé domácího štěstí, duševního jasu a tiché radosti. Nejkrásnější jsou však vánoce dětí. Děti se na vánoce nejvíce těší. Z radosti dětí těší se i velcí. Skutečně snad nejvíc v štědrovečerní době připomíná si člověk mladá léta a skoro s lítostí vzpomíná na dětství, kdy dovedl tak nezkaleně radovati se z vánočního stromku a ze štědrovečerních dárků.

Správce školy přivítal všechny přítomné a vyslovil přání, aby hodinka pobytu u tohoto stromčku, v kruhu milých dětí strávená, zůstala jim po celý rok vzpomínkou milou hřejivou.

Pak následovaly recitace básní:

Stromeček (Josef Ryška a Zdena Jednorogová)	
Padá snížek (Božka Mikšíková a celý 1. šk. roč.)	
Vítej sv. Mikuláš (Lidka Machálková a Jarka Mastilová)	
Z jedné strany chvojka	} písň vánoční
Co to znamená medle nového	
Já bych rád k Betlému	
Malení (tanec – 3. odd. děvčata)	
Boleslav (1. odd.)	

Nadílka (báseň Marie Machálková, Marie Mikšíková)

Mikuláš (*Marie Paličková*)

V zimě (*Mirka Sternová*)

Dudácká koleda (Duchoňová, Oplatek)

písně Štěstí zdraví, Pásli ovce Valaši

tanec Jen se ty šátečku (3. odd. děvčata)

básně: Ubohé panstvo (Jarmila Mikšíková)

Až přijde Mikuláš (Jiří Hantek)

Až přijme Mikuláš (Vinklerová)

píseň Půjdem spolu do Betléma

báseň: Vánoční ukolébavka (Tebichová a Velartová)

Vánoce (Emil Šindel)

Štědrý večer (Věruška Šnitzerová)

Vánoční píseň (Anna Šimková)

Hvízdá vítr (Marie Hapalová).

Pak rozdávány dárky při osvětleném stromečku, cukrovím poděleny nejen děti školní, ale i malé a také žáci z měšťanské školy a gymnasia.

Slavnost zakončena písněmi Narodil se Kristus pán a Veselé vánoční hody.

Na příspěvcích od členů rodičovského sdružení a na darech od příznivců	vybráno	707,— Kč
	vydání činilo	<u>639,35 Kč</u>
	zbylo	67,65 Kč.

Žakovské divadlo. Na oslava narozenin pana presidenta republiky T.G.Masaryka sehráli žáci v neděli 12. března 1933 v sále p. Leopolda Prášila na starém jevišti hasičském dětskou divadelní hru „Vodníkova písťalka“, báchorka se zpěvy a tanci o 3 jednáních od Viléma Vlčka.

Osoby:

Michal, starý námořník

Jasana, královna víl

Lesana

Jitřena

Dolina

Poskoč

Kořen

Větrník

Brouček

skřítek

skřítek

skřítek

Josef Ryška

Ludmila Machálková

Zdenka Jednorogová

Marie Hapalová

Irena Šindelová

Emil Šindel

Ríša Mezsner

Josef Humplík

Ladislav Velecký

František Zlámala,

Vladislav Zlámala,

Josef Orava

víly: Mirka Sternová Věra Šnitzerová, Marie Mikšíková, Jarmila Mikšíková, Jarka Mastilová, Marie Machálková, Ludmila Vinklerová, Julie Rorečková

bludičky: Milada Králíková, Miloslava Mikšíková, Milena Vinklarová, Vlasta Šimková

hraběnka

Jiřina Tebichová

Věruška, její dcera

Marie Paličková

Vašík

Jan Oplatek

Mařenka

} děti ze mlýna

Anna Duchoňová

Lidunka

Ludmila Velartová

Honziček

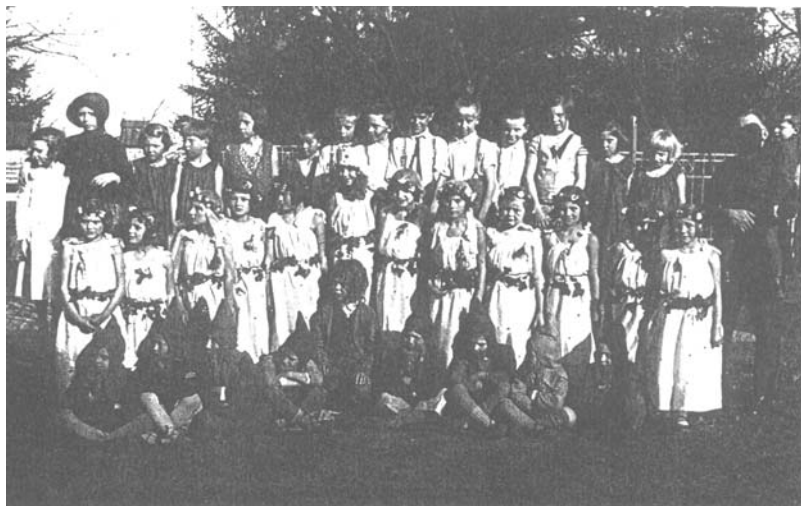
Vojtěch Mastil

Cyril, selský chlapec

Mirek Osikovský

selské děti: Tomáš Vavřík, Miloš Růžička, Jakubčík Eda.

Místo děje: Hornatá krajina u starého mlýna a vodní tůň; selská světnice.

Kroje trpaslíků a vodníka vypůjčeny z Velkého Újezda a Daskabátu. Kroje víl pořídily si skoro všechny žáčky samy; zakoupena látka a maminky to ve škole ušily zdarma. pro 2 víly zakoupeny šaty a zůstávají majetkem školy.

Jeviště postavili ochotně zdarma členové hasičského sboru. Při dekoraci jeviště a sálu a zavedení osvětlení na jeviště, zdarma pomohl správci školy p. Adolf Orava ml.

Před počátkem divadelní hry vzpomněl správce školy v krátkém proslavu presidenta republiky Tatička Masaryka. Uplynulo 83 let, co narodil se muž, který osudem byl určen k věcem velikým, Tatiček Masaryk – slavné požehnané jméno – jaro roku 1850 nám ho přineslo. Když slunce plné síly lámalo poslední zbraně zimy, když země se vzpínala radostným nadšením z nového života, narodil se v chudé světničce panského kočího Josefa Masaryka v hodoníně chlapeček. Kdo tehdy pomyslí, jakého příštího Vykupitele českého a slovenského lidu vine chudá matička ke svým prsům. Snad jen hvězdy tušily veliké jasné a nezbadatelné, a světovaly naší zemi kdo se zrodil v prostém moravském domečku. Zachvěla se tehdy celá česká země, zrodil se Osvoboditel. A my oslavujeme dnes svátek jeho zrození, šťastný požehnaný den, který nám dal Tomáše Masaryka.

Masaryk veliký kovář, jenž svým kladivem úderem ohromným uhodil na kovadlinu světa a rozrazil železná pouta, která svírala náš národ.

Už 83. výročí. Kéž dá osud, aby ho naše láska ještě mnoho let zahřívala, aby vzácné srdce, které vlasti daroval, dlouho ještě tlouklo mezi námi.

Naše škola oslavuje letos narození pana presidenta republiky žakovským divadlem a s námi oslavujete všichni vy, kteří jste na divadlo přišli. Buďte srdečně vítáni!

Návštěva byla velmi slušná a divadelní kus se obsahem a provedením všem líbil.

Po divadle zpívány národní hymny.

Při nízkém vstupném, 3 Kč, byl:

celkový příjem	284,— Kč
vydání	<u>144,40 Kč</u>
čistý příjem	139,60 Kč

byl odveden do pokladny rodičovského sdružení.

Svátek matek. Dne 14. května 1933 konána ve škole o 2. hod. odpol. oslava „svátku matek“.

Program:

Přednáška správce školy o významu svátku matek,

Recitace básní o matce, otci, rodičích

Písně: Matičce, Poklad, Krásná pastýřka

Výstupy: Kuchařky (1. odd.), Maminka se zlobí, a Maminčin svátek

Odevzdání kytiček maminkám

Hymny.

Maminky mají svátek. Všechny bez rozdílu. Po celý dlouhý rok, ať ve všední den nebo v neděli, staraly se obětavě nedbajíce sebe, o svoji rodinu a je proto nejen krásné, ale i spravedlivé, že byl vybrán jeden den v roce, kdy přicházejí děti a skládají jim do klína svoji lásku a pozornost.

Dnes se vžilo oslavování svátku matek, že není dítěte, které by se toho dne nesnažilo udělati mamince radost.

1. Píseň matičky
2. Matiččiny ruce (*Jiřina Tebichová, Jan Oplatek*)
3. Matčino srdce (*Marie Paličková*)
4. Matičky (Boženka *Mikšíková*)
5. Mamičko (*Marie Hapalová*)
6. Srdce matky (*Julie Rorečková*)
7. Matčina láska (*Ludmila Velartová, Marie Machálková*)
8. Písničky mamince (*Jarka Mikšíková*)
9. Kuchařky (výstup)
10. Matičky (*Mirka Sternová*), U matičky (*Jiří Hantek*)
11. Přání (*Irena Šindelová*)
12. Mamičko, mámo (*Věra Šnitzerová*)
13. Maminka se zlobí (výstup)
14. Píseň: Poklad
15. Babička (*Marie Mikšíková*)
16. Dobré děti (*Věra Bradová*)
17. U matky (*Müller*)
18. Mrtvé mamince (*Mirek Osikovský, Jarka Mastilová*)
19. Maminčin svátek (výstup)
20. Říkaneky na obrázky (1. oddělení)

Před odevzdáním kytíček maminkám recitoval Josef Ryška: Maminky naše drahé a milé! My všichni vám chceme dnes ukázat, že vás máme rádi za všechnu péči a lásku k nám. Na sebe nemyslíte, sebe zapíráte, sebe odstrkujete. Kolik bezesných nocí vrylo vrásky do vašich drahých čel. Vaše ruce tvrdnou, vaše vlasy bělají – ale láska vaše k nám, ta se nikdy nezmění. Slibujeme vám, drahé maminky, že se vynasnažíme abychom vám práci ulehčili, jednak tím, že vám nedáme zbytečné příčiny k starostem a obavám o sebe a pak, že se vynasnažíme vás zastat aspoň v tom, nač naše síly stačí.

Neseme vám svěží dary matičky přírody a přejeme vám vše nejkrásnější.

Na to rozdaly děti maminkám kytíčky. Slavnost ukončena národními hymnami.

Školní výlet do Beskyd (Masarykova chata).

V úterý 20. června 1933 podnikli starší žáci poučný výlet do Beskyd. Cílem byla Masarykova chata na „Beskydě“ 961 metrů vysokém. Výletu zúčastnilo se 22 žáků, p. starosta Josef Machálka se svou paní a pan katecheta P. František Králík.

O 4 ½ hod. ráno vyjeli výletníci ze stanice Černotín do Krásna *nad Bečvou* a odtud do Rožnova. Z Rožnova jeli autobusem na Dolní, Prostřední a Horní Bečvu, na kopec Kladnatá, pak šli pěšky na kopec Třeštík a odtud na Masarykovu chatu.

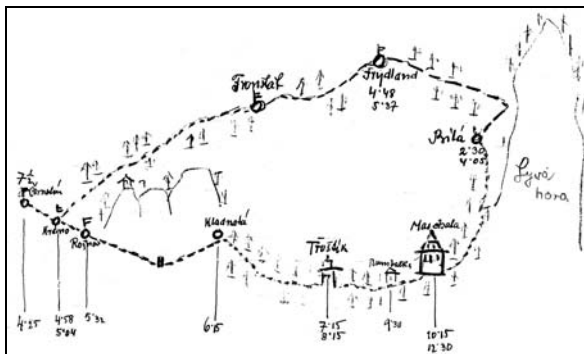
Cestou poznávali žáci vyznačené vrchy Moravskoslezských Beskyd. Také od Masarykovy chaty byl toho dne krásný výhled do dalekého okolí. Před obědem prováděli žáci různé hry na trávníku před chatou a fotografovali se. O ½ 1 hod. vyšli z Masarykovy chaty a kráčeli „pralesem“ k Maxovu splavu a pak krásným údolím do Bílé.

Z Bílé jelo se motorovým vlakem do Frýdlantu *nad Ostravicí* a pak parním vlakem až do zastávky Teplice nad Bečvou, kamž přijela výprava o ½ 8. hod. večer.

Výlet se za krásného, jasného počasí neobyčejně vydařil.

Pan katecheta daroval zdejší škole vkusnou turistickou vlajku s několika štítky.

Mapka trasy výletu s časy odchodů a odjezdů: Černotín 4:25; Krásno nad Beč. 4:58-5:04; Rožnov 5:32; Kladnatá 6:15; Třeštík 7:15-8:15; Bumbálka 8:30; Masarykova chata 10:15-12:30; Bílá 2:30-4:05; Frýdlant nad Ostravicí 4:48-5:37; Teplice nad Bečvou 7:30 hod.

Devíti chudým žákům zapláceno jízdné z pokladny rodičovského sdružení, a všichni žáci dostali polévku, sodovku, sifon – vydání toto činilo 253,10 Kč.

Dne 9. září 1932 vzpomenu v den 20. výročí úmrtí velikého básníka našeho Jaroslava Vrchlického.

Dne 17. září 1932 věnována vzpomínka zakladateli „Sokola“ dr. Miroslavu Tyršovi v den jeho 100. narozenin.

Dne 9. prosince 1932 navštívili starší žáci výstavu zrakové výuky „Pestrý týden škoie a rodině“, pořádanou v měšťanské škoie v Hranicích.

Výnosem ze 20.2.1933 č.369/Šk doporučil okr. školský výbor v Hranicích účast žáků na kulturním filmovém představení „IX. slet všesokolský v Praze“ v kině Olympia v Hranicích, jako vhodný doplněk učiva vlasteneckého.

Na 23. února 1933 připadlo 25. výročí smrti básníka Svatopluka Čecha a na 17. února 1933 výročí 80. narozenin básníka Jaroslava Vrchlického. Oběma těmto básnickým hvězdám věnována vzpomínka, žáci přednášeli jejich básně (Jarní povídka, Vánoce – Vrchlický; Sněženky, Pověst o původu skřivánka – Čech).

Výnosem Mšano z 22.4.1933 a výnosem zemské školní rady z 29.4.1933 vybíduty všechny správy škol, aby poučily žactvo o

významu „Půjčky práce“ a doručily rodičům prostřednictvím žáků letáčky o Půjčce práce.

Dne 8. února 1933 navštívili téměř všichni žáci divadelní představení „Broučci“ v sokolovně v Hranicích. návštěvu doporučil okr. školský výbor.

Dne 28. dubna 1933 prohlédli si žáci zvěřinec Barley a byli na cirkusovém představení. Vstupné chudým žákům zapláceno vždy z pokladny rodičovského sdružení.

Všichni žáci byli pojištěni na úrazy u „První české vzájemné pojišťovny“, za chudé žáky pojištění zapláceno.

Ve čtvrtek 29. června 1933 vykonán předběžný zápis žáků pro školní rok 1933/34. Bylo zapsáno:

Do 1. oddělení	2 chlapci	1 děvče	
do 2. oddělení	8 chlapců	7 děvčat	
do 3. oddělení	<u>6 chlapců</u>	<u>12 děvčat</u>	
dohromady	16 chlapců	20 děvčat;	= 36 žáků.

O 5 méně než v předchozím roce skutečně do školy chodilo.

Do státního reálného gymnasia v Hranicích byli přijati Jan Oplatek, Anna Duchoňová a Ludmila Machálková.

Do měšťanské školy v Hranicích dali se zapsati Miroslav Osikovský, Josef Růžicka, Jiřina Tebichová a Ludmila Velartová.

Školní rok skončil se dne 28. června 1933 se 41 žáky, a to se 17 chlapci a 24 děvčaty.

V srpnu 1933 *Karel Šnitzer, správce školy.*

Viděl 15.1.1934

R. Strýček, okr.škol. insp.

Školní rok 1933 - 1934

Školní rok 1933/1934 začal v pátek 1. září 1933. Na začátku školního roku bylo zapsáno:

do 1. odd.	2 chlapci	1 děvče	= 3 žáci
do 2. odd.	8 chlapců	8 děvčat	= 16 žáků
do 3. odd.	<u>5 chlapců</u>	<u>12 děvčat</u>	= 17 žáků
celkem	15 chlapců	21 děvčat	= 36 žáků.

Do státního reálného gymnasia v Hranicích chodilo 5 žáků: Jaroslav Vavřík, Jan Vavřík, Jan Oplatek, Anna Duchoňová, Ludmila Machálková.

Do měšťanských škol v Hranicích chodili: Ludmila Mikšíková, Marie Osikovská, Jarmila Rýparová, Jiřina Tebichová, Ludmila Velartová, Miroslav Osikovský, Ladislav Brada, Josef Růžička.

Změny v počtu žáků: Dne 21.9.1933 přistěhovala se z Valšovic Františka Vlácilová; 30.9.1933 odstěhoval se do Moravské Ostravy Karel Hlaváček a 31.10.1933 odstěhovala se do Moravské Ostravy Jindřiška Maštaléřová. Dne 6.11.1933 přistěhovala se z Opatovic Anna Kopřivová; 9.4.1934 vrátil se z Moravské Ostravy Karel Hlaváček a 24.5.1933 přistěhoval se s matkou k letnímu pobytu Metoděj Pavelka z Moravské Ostravy.

Školní rok 1933/34 skončil s 38 žáky, a sice s 16 chlapci a 22 děvčaty.

Zdravotní stav žáků byl uspokojivý, nakažlivých nemocí nebylo. Delší dobu byla opětne nemocná Miroslava Sternová a Josef Ryška. procento zameškání za celý rok bylo 1,7 %.

V tomto školním roce byl třídním učitelem a správcem školy Karel Šnitzer. Ženským ručním pracím vyučovala paní učitelka Josefa Sutorová, římskokatolické náboženství vyučoval P. František Králík z Hranic a sice do 1. února 1934, kdy ustanoven byl farářem v Oseku u Lipníka nad Bečvou.

P. František Králík vyučoval na zdejší škole dlouhou řadu let a to:

od r. 1905/06	—	1.1.1916,	pak
od 1.1.1919	—	8.6.1919,	pak
od r. 1924/25	—	1.2.1934.	

Byl knězem snášenlivým, děti jej měly rády, i občané budou na něho vždy rádi vzpomínati.

Od 1. února 1934 začal pak vyučovat římskokatolickému náboženství P. Karel Krajíček z Hranic.

Náboženství čsl. vyučoval pan František Sedláček, farář z Drahotuš.

Školu navštívil p. okr. inspektor Rudolf Strýček dne 15. ledna 1934. Dle inspekční zprávy je vnější stav školy zcela uspokojivý, škola je opatřena novým moderním nábytkem a nářadím. Čistota v budově je velmi pečlivá, výzdoba třídy je pěkná. Škola nemá však vlastní pitné vody a doporučuje se místní školní radě, aby svým vlivem vybudování vodovodu, v obci projektovaného, podporovala.

Členy místní školní rady byli František Vavřík rolník č. 15, František Ryška domkář č. 18 a Karel Šnitzer správce školy.

Ve schůzi místní školní rady dne 24. září 1934 sestaven byl školní rozpočet na r. 1934 takto:

Řádná potřeba	3334 Kč
mimořádná potřeba (nový plot)	<u>2000 Kč</u>
celkem	5334 Kč

Úhrady žádné řádné ani mimořádné nebylo.

Účty školní za r. 1932:

Příjem celkem	8184,82 Kč
vydání celkem	<u>8027,20 Kč</u>
hotovost k 31.12.1932	157,62 Kč

Přibýlo do inventáře:

Pro prvouku – Myší rodina, O Budulínkovi, Domácí zvířata, Naše rodina, Poučné obrázky (výstraha) 9.

Zarámovány a zaskleny obrazy: J.A.Komenský, Štefánik, Aleš, Smetana, Jirásek.

V žákovské knihovně přibýlo 15 čísel.

Zakoupena z Ústř. naklad. jednot učitelských v Brně nová mapa Evropy, zpracovaná a vytištěná ve Vojenském zeměpisném ústavu v Praze.

V září 1933 započato s rekonstrukcí okresní silnice Hranice – Zbrašov, při tom na rozšíření silnice v oblouku u školy bylo použito části školní zahrady v šířce asi 7 metrů. Vykácena byla řada pěkných ovocných stromů a to 5 velkých jabloní, 1 hrušeň, 1 slíva a několik stromů švestkových. Dosavadní drátěný tažený plot zaměněn byl v srpnu 1934 za nový drátěný rámový, postavený na betonovou podezdívku firmou Hubert Pavezka v Hranicích za cca 1800 Kč. Starého plotu bylo upotřebeno k zahradě p. Čenka Gadase č. 9.

V srpnu 1934 vydlážděn rigolovým modrým kamenem chodník od branky k hlavnímu vchodu do školní budovy a ohraničen drobnými okrajníky. Před brankou v chodníku u cesty zasazena škrabátka na bláto, darovaná p. hoteliérem Ladislavem Říhovským.

V srpnu 1934 vydlážděna tvrdým rigolovým kamenem na školním, dosud velmi blátivém dvoře, násep k hospodářskému stavení a také násep před ním, ostatní plocha vyštětována hrubými kameny a vysypána drobnou šterkovou drtí a pískem. Také rigol pod okny kuchyňovými vydlážděn.

Čerpadlo pořízené v říjnu 1932 nefungovalo od července 1933 pro nízký stav vody v obecní studni. Voda donáší se od té doby ze zmíněné obecní studny nebo ze studny souseda p. Cyrila Vavřika čp. 45.

Rodičovské sdružení. Řádná valná hromada rodičovského sdružení odbývala se v neděli 19. listopadu 1933 o 2. hod. odpo. ve škole.

V uplynulém roce mělo rodičovské sdružení 29 členů (×2). Zprávu o činnosti podal správce školy Karel Šnitzer. Dle této zprávy pořádalo rodičovské sdružení: 1. Oslavu 28. října, 2. Vánoční oslavu s nadílkou, 3. Dětské divadelní představení „Vodníkova píšťalka“, 4. Oslavu svátku matek, 5. Poučný školní výlet do Beskyd na Masarykovu chatu.

Umožnilo finanční podporou návštěvu divadelní představení „Broučci“ v Hranicích, návštěvu cirkus Barley, návštěvu divadla „Spejbl a Hurvínek“.

Dle správy pokladniční činil:	Příjem celkem	1576,20 Kč
	vydání	<u>988,45 Kč</u>
	hotovost	587,75 Kč.

Volby: Na místo dosavadních členů výboru pp. Josefa Duchoně a Josefa Velarta, kteří již děti ve zdejší škole nemají, zvoleni do výboru p. Josef růžička a pí. Miroslava Sternová, která zvolena za předsedkyni. Jednatel a pokladník zvolen správce školy Karel Šnitzer.

Pak následovala přednáška správce školy na thema: „Z dějin naší školy“.

Do roku 1818 nebyly děti ve Zbrašově vyučovány, nýbrž chodily do Hranic do tehdejší dvoutrídí školy.

Od r. 1818 začalo se ve Zbrašově vyučovati exkurendně a to v různých staveních. Prvním exkurendním učitelem byl Čermák ze Vsacka a to od r. 1818 až do r. 1822. Přednášející pak uvedl všechny učitele zbrašovské školy až po dnešní dobu. Osmý učitel Josef Kroutilík přičinil se o postavení školní budovy v prostřed vesnice u kaple roku 1852. V ní vyučovalo se až do roku 1903 {Sic!}, kdy postavena nová, nynější školní budova, v níž počalo se vyučovati dne 17. září 1904.

Navrženo konati i letos vánoční slavnost se stromčkem vánočním a nadílkou.

V únoru 1934 zakoupilo rodičovské sdružení 15 párů přezůvek pro chudé žáky. Účet zaplatila paní Miroslava Sternová ze svého.

Cesta, následkem více jak metrové navážky na zimu nezaštetovaná, byla po celou zimu v tak hrozném stavu, že žáci i dospělí v bahně přímo tonuli, jeden žák vytahoval z bahna druhého. Na chodbě školy, kde se žáci přezouvali a ve třídě, kde měli gumovou obuv uskladněnu, vypadalo to přímo strašně.

Slavnosti a besídky.

V předvečer 28. října 1933 zúčastnili se žáci za průvodu správce školy lampiónového průvodu. tentokrát nebylo naprosto možno pro ubohý

stav silnice konati průvod až k „Ostravance“, průvod kráčel pouze na horní konec vesnice a zpět k radnici.

V sobotu 28. října 1933 o 2. hod. odpo. pořádána ve škole ve třídě oslava 28. října za velké účasti zdejších občanů s tímto programem:

1. O významu 28. října (správce školy)
2. Oslavné básně
3. Výstupy: Dědečkova pohádka (Ryška), Červený lístek (Sternová, Jednorogová)
4. Písň: Naše česká země milá, Tatíčku starý náš
5. Národní tance: Kde ty ideš můj Janičku, Na Bílé hoře, Jednou dvakrát potřetí, Jseš-li holka řezníková
6. Hymny.

V neděli 17. prosince 1933 pořádána o 2. hod. odpo. slavnost vánočního stromku s nadílkou.

Slavnost navštívili téměř všichni rodiče žáků, mnozí příznivcové školy a také vzácní hosté, dlíci zde na návštěvě u rodin a v sanatoriu. Byli to p. ministr m. sl. ing. Bečka z Prahy, p. ředitel škol. v. v. Josef Rozendorfský ze Znojma.

Přítomné hosty přivítali předseda rodičovského sdružení Čeněk Hantek a správce školy Karel Šnitzer.

Správce školy promluvil o tom, proč slavíme vánoce. pak následovaly další body programu a sice:

1. Vánoce (báseň *Věra Šnitzerová, Marie Hapalová*)
2. Hopsa pacholátka (píseň vánoční)
3. Junáci (*Emil Šindel, Ladislav Velecký*)
4. Mikulášku dej mi knížku (*Eduard Roreček*)
5. vánoce už jedou od lesa (*Mirka Sternová*)
6. Na Mikuláše (*Machálková, Marie Mikšíková*)
7. Já bych rád k Betlému (píseň)
8. Mikuláši (*Jarmila Mikšíková, Františka Vlácilová*)
9. Mikuláš (*Vojtěch Mastil*)
10. Sv. Mikuláš (*L. Vinklerová, Jarka Mastilová*)
11. Tanec: Hrách a Pod horama
12. Sníh (*Jiří Hantek*), Ubohé panstvo (*Miloslava Mikšíková*)
13. Koledníček (*Tomáš Vavřík*)
14. Půjdem spolu do Betléma (píseň)
15. Chytrá Koza (*Šindelová, Rorečková*)
16. Vrabčí koleda (*Vlasta Hapalová, Milada Vinklerová*)
17. Zaječí koleda (*Božena Mikšíková, Marie Paličková*)
18. Tance: Tráva suchá, V háji vyrostlá

19. Pyšný mourek (*Josef Ryška, Josef Humplík*)
20. Prostná se zpěvem: Mí zlatí rodiče (chlapci)
21. Padá snížek padá (*Věra a Slávka Bradovy*)
22. Zima přichází (*František Zlámala*)
23. Bratři a sestřičky (píseň)
24. Vánoční píseň (*Milada Králíková*)
25. Vánoce (*Vladislav Zlámala*)
26. Vánoční stromeček (*Irena Šindelová*)
22. Píseň: Radostnou událost křesťané milí...

Při osvětleném stromečku rozdávány pak dárky. Cukrovím poděleny všechny přítomné děti, i mladší 6 let, z měšťanské školy a reálného gymnasia.

Slavnost zakončena písní Narodil se Kristus pán.

Na nadílku zakoupeno školních potřeb a cukroví za 610,45 Kč, zaplacen z hotovosti 587,75 Kč a z vybraných členských příspěvků 210 Kč. Sečteno 797,75 Kč.

Žákovské divadlo: Na oslavu narozenin pana presidenta republiky T. G. Masaryka sehráli dne {18. března 1934} žáci zdejší školy s některými hochy z měšťanské školy a gymnasia divadelní hru „Pro princeznu Svobodu“ (pohádková hra se zpěvy a tanci o 3 jednáních od Jože Toulcové-Metlerové).

Osoby:

1. pasák	Emil Šindel
2. pasák	Ladislav Velecký
3. pasák	Tomáš Vavřík
4. pasák	Miloš Růžička
5. pasák	Jiří Hantek
Honza	Ladislav Osikovský (měšť. šk.)
princezna Svoboda	Marie Hapalová
Fridolín	František Humplík (měšť. šk.)
Florián	František Roreček (měšť. šk.)
Šebestián	Mirek Osikovský (měšť. šk.)
bubeník	Eda Jakubčík
Vojtišek, selský hoch	Riša Mezsner
dědeček Vojř	Jan Oplatek (reálné gymn.)
1. žena	Jarka Mastilová
2. žena	Bradová } Osikovská
1. tulák	Josef Ryška
2. tulák	Josef Humplík
lesní stařec	Jan Vavřík (reálné gymn.)

1., 2. 3. pidimužici	? <i>neuvedeni</i>
Hejkal	Jaroslav Vavřík (reálné gymn.)
čarodějka Háta	Marie Machálková
4 víly	? <i>neuvedeny</i>
kněžna	Zdenka Jednorogová
lokaj	František Zlámala.

Kostýmy zapůjčila většinou škola v Opatovicích (zdarma).

Před počátkem divadelní hra vzpomněl správce školy v krátkém proslovu Tatička Masaryka. Návštěva byla slušná a kus se líbil. Žáky zdarma maskoval p. Karel Mikšík. Divadelní kus ukončen zapěním národních hymen.

Celkový příjem	316,— Kč
vydání	<u>122,40 Kč</u>
čistý příjem	193,90 Kč.

Svátek matek. Dne 10. května 1934 konána oslava svátku matek.

Program:

1. Proslov o významu „svátku matek“ a o matce dr. M. R. Štefánika
2. Přivítání (Marie Machálková)
3. Vítání (píseň)
4. Vítejte (sbor)
5. Maminčini jedlíci (Josef Ryška, Milada Vinklerová)
6. Za líbání (Irena Šindelová)
7. Věčná píseň (Jarka Mikšíková)
8. Pohádka o stromku (Růžička, Marie Mikšíková)
9. Kuchařky
10. Prání
11. Tanec (děvčata)
12. Nejkrásnější maminka
13. Hájku... prostná se zpěvy (chlapci)
14. Českým maminkám (Marie Hapalová, Tomáš Vavřík, Josef Humplík)
15. Písně: Matiče, Co to máš, Častokrát si myslím
16. Maminkám k svátku (Sternová, Šnitzerová, Vlácilová, Slávka Bradová, Osikovská, Rorečková, Mil. Mikšíková)
17. Malí gratulanti
18. Poděkování
19. Hymny.

Děti rozdaly maminkám kytičky.

Volba Tatička Masaryka presidentem republiky (oslava).

Ve čtvrtek 24. května 1934, t. j. v den volby presidenta republiky konána v obci Zbrašově oslava této významné události v dějinách našich. Oslavy této zúčastnili se všichni žáci naší školy za doprovodu správce školy.

Před 8. hod. večer shromáždili se žáci před radnicí, také mnoho občanů zdejších a lázeňských hostů se dostavilo. V radnici konána o ½ 8. hod. slavnostní schůze obecního zastupitelstva.

v 8 hod. seřadil se před radnicí průvod: 6áci s lampióny, členové obecního zastupitelstva, hasiči v slavnostním stejnokroji, četné obecní hudba. Průvod, v jehož čele nesena státní vlajka, ubíral se za zvuků hudby na horní Zábrání, pak zpět vesnicí až k vile Lesaně, odtud k sanatoriu, pak nahoru ke škole a zpět k radnici.

U radnice promluvil k účastníkům správce zdejší školy Karel Šnitzer o významu tohoto památného dne.

Pravil asi toto: Dnešního dne prožívá národ čsl. opět jeden z nej-památnějších nejvzácnějších, ale také nejradostnějších dnů, které v dějinách národa našeho zůstanou zaznamenány písmem význačným. Dnes po širých vlastech československých, ba po celém vzdělaném světě, vyslovováno je s nevšední úctou a obdivem a leckde i se závistí jméno nově zvoleného presidenta naší republiky. Po všech krajích naší milé vlasti ozývá se zpěv, jásání a hudba. Je to projev radosti, že zvolen byl za hlavu našeho státu opět milovaný náš Osvoboditel, bohatýr, Tatíček Masaryk.

Volba začala v 9.50 hod. v sále Vladislavském na Hradčanech a řídil ji předseda poslanecké sněmovny dr. František Staněk. K volbě dostavilo se 420 členů Národního shromáždění a to 281 poslanců a 139 senátorů. Platných hlasů bylo odevzdáno 418, z nich 327 znělo na jméno T.G. Masaryk, 38 znělo na jméno Klement Gottwald a 53 bylo prázdných.

Obdržel tedy T. G. Masaryk o 75 hlasů více než činila třipětinová přítomnost voličů. Výsledek volby oznámil dr. František Staněk předsedovi vlády Janu Malypetrovi a hned odjeli předsedové obou sněmoven s předsedou vlády k panu presidentovi, aby mu oznámili výsledek volby. S nimi pak jel nově zvolený president do Vladislavského sálu, kdež byl nadšeně uvítán. Pevným hlasem zvolna pronesl ta slova svého slibu: „Slibuji na svou čest a svědomí, že budu dbát blaha republiky i lidu a šetřit ústavních a jiných zákonů.“ Nad budovou Vladislavského sálu byla vztyčena vlajka presidentova, ozvaly se fanfáry z Libuše, čestná rota stála v pozoru, ozvaly se rány z děl.

Pak pozdravil nově zvoleného presidenta dr. František Staněk krátkým proslovem.

Ve 12 hod. vydal se pan prezident na slavnostní jízdu městem Prahou. Na Staroměstské radnici poklonil se památce neznámého vojína a položil na hrob věnec.

Dnešní významný den spojuje milióny duší v národě čsl. v jednotu lásky a oddanosti k nově zvolenému prezidentu.

I my obyvatelé milé naší vesničky, s milými hosty našimi, shromáždili jsme se zde, abychom prostě, ale srdečně oslavili dnešní tak vzácnou událost v našich dějinách. Oslavíme ji tím nejlépe, když si povíme o prvním prezidentu republiky t. G. Masarykovi, jako duchovním vůdci našeho národa a tom, co on po nás dnes chce.

Veliký náš vůdce řekl: svobodu jsme si vydobyli, nyní je třeba abychom si ji uhájili. Není to snadný úkol a vyžaduje spolupráce nás všech, spolupráce v níž podávají si ruce opravdoví občané, kteří jsou si vědomi nejen svých práv, ale také svých povinností. Povinností ke svým nejbližším, ke své obci, ke státu. Spořádané rodiny tvoří spořádané obce, spořádané obce spořádaný stát, a to si dnes musíme dobře připomenout. Chceme-li dnešní tak významnou událost opravdově oslaviti, je naší svatou povinností, abychom se dle slov prezidentových řídili.

My jeden každý jsme povinni staříčkému vůdci svému pomáhati v jeho odpovědném a těžkém úřadě presidenta republiky a to právě svědomitým a přesným plněním svých povinností občanských. Učiníme-li tak, usnadníme mu plnění velikého úkolu, který on ve vysokém svém pozeňnaném věku na bedra si vzal. Je to také jistě nejvroucnější přání, které on dnes po volbě má. Povinností všech slušných lidí jest: Pomáhati svému nově zvolenému prezidentu každý dle svých sil. podporovati spravedlnost, zabraňovati zlu, jednati pravdivě poctivě za každých okolností doma, v obci, všude.

Takový má býti náš program, program nových lidí, lidí mravně založených, jak to vždy žádá náš prezident.

Slibme si tedy v dnešní tak památný den upřímně všichni, ať růže nám kvetou na lících, ať sníh na skráních nám se bělá, že chceme býti zdárnými dětmi Tatičkovými, že budeme takovými, jakými on nás míti chce.

Dostojíme-li tomuto slibu, bude to nejsprávnější dar, který nově zvolenému prezidentu v dnešní den k nohám položíme.

A vy, milí žáci, co chce pan prezident, který vás má tak rád, co chce on od vás? Abyste pilným učením a mravním chováním připravovali se na svůj budoucí život. Milujte svou krásnou vlast, buďte hrdými na to, že jste příslušníky národa, který již tolikrát v dějinách se proslavil. Svoboda

jen z práce kvitne, jen národ pracovitý svobodu uhájí, a té práci od mlada musíte zvykatí. I vám mladým budiž vzorem Tatiček Masaryk. Následujte ho vždy v pracovitosti a ušlechtilém chování, ve vzájemné lásce. Tak se nejlépe zavděčíte, tak nejlépe oslavíte dnešní významný den.

Proslov zakončen slovy básně Tatičku starý náš ... (oslava zakončena státními hymnami).

Poučný výlet na Helštýn.

Dne 12. června 1934 podniklo 30 žáků poučný výlet na Helštýn a do Týna ku hrobu dcerušky Bedřicha Smetany. K naší škole připojila se 2. třída školy z Černotína se svým řídícím učitelem p. Františkem Dohnalem.

O 8. hodině vyšli výletníci za zpěvu pochodových písní, od zbrašovské školy a šli lesní cestou od Antonínka k boudě na Maleníku, kde si ½ hodiny odpočívali a po druhé snídali. Pak šli dále kolem boudy U Huberta a o 11. hod. dorazili na hrad. Cestou potkali několik škol, které ubíraly se z Helštýna na Zbrašov a do Teplic.

Po příchodu na hrad rozdělena žákům uzenina, kterou správce školy zakoupil z pokladny rodičovského sdružení.

Poněvadž bylo toho dne na Helštýně mnoho škol, přišla naše výprava na řadu ku prohlídce až asi o ½ 3. hod. Po obědě hrály si děti na trávníku na druhém nádvoří a vyplňovaly hezké pozdravy z Helštýna. Pak následovala do ½ 4. hod. prohlídka hradu.

Po svačině o 4. hod., vyšli výletníci z Helštýna do Týna k domu, kde bydlel Bedřich Smetana a na hřbitov k hrobu jeho dcerušky Gabrielky. Domů šlo se po regulované cestě po levém břehu Bečvy do Hranic k sokolovně a odtud domů. Počasí bylo pěkné.

Zde je náčrtek cesty na Helštýn a zpět po levém břehu Bečvy, přes Rybáře k hranické sokolovně a na Zbrašov.

Dne 23. září 1933 zúčastnili se všichni žáci slavnosti „Dne brannosti“ pořádaného na louce „Smetance“ v Teplicích.

Dne 5. října 1933 byli skoro všichni žáci na divadelním představení „Spejbl a Hurvínek na letním bytě“.

Dne 23. října 1933 prohlédli si starší žáci výstavu drobného hospodářsky užitečného zvířectva, pořádané spolkem pro tento chov v Hranicích.

V měsíci květnu 1934 vzpomínali jsme dvou vynikajících českých umělců ve výroční den jejich úmrtí: 1. května 1904 zemřel hudební skladatel Antonín Dvořák a 12. května 1884 Bedřich Smetana tvůrce české hudby. Starším žákům vysvětlen význam těchto dvou hudebních velikánů a ve školním rozhlase vyslechli si žáci některé výňatky z jejich děl.

Dne 5. a 6. května 1934 konány na Bradle slavnost 15. výročí úmrtí generála dr. Milana Rastislava Štefánika. Školní budova byla po oba dny vyzdobena státní vlajkou a starším žákům vysvětlen význam dr. Milana Rastislava Štefánika.

Také vyložen žákům 3. oddělení význam bitvy u Lipan, jejíž 500. výročí připadlo na den 30. červen 1934.

Na den 10. června 1934 připadlo 100. výročí narození básníka Jana Nerudy.

Všech 37 žáků bylo pojištěno na úraz u „První české vzájemné pojišťovny“.

V pátek 29. června 1934 konán předběžný zápis žáků pro školní rok 1934/35. Zapsáno bylo:

Do 1. odd.	6 chlapců	2 děvčata	
do 2. odd.	7 chlapců	8 děvčat	
do 3. odd.	<u>8 chlapců</u>	<u>8 děvčat</u>	
celkem	21 chlapců	18 děvčat	= 39 žáků, o 2 více než v uplynulém školní roce skutečně do školy chodilo.

Do reálného gymnasia v Hranicích byl přijat Josef Ryška.

Do chlapecké měšťanské školy dal se zapsati Eduard Jakubčík.

Do dívčí měšť. školy daly se zapsati Zdenka Jednorogová, Ludmila Vinklarová, Marie Hapalová, Julie Rorečková, Irena Šindelová a Františka Vlácilová.

Školní rok 1933/34 ukončen ve čtvrtek 28. června 1934.

V srpnu 1934. *Karel Šnitzer, správce školy*

Viděl: 29.3.1935 R. Strýček

okr. škol. inspektor

Školní rok 1934 – 1935

Školní rok 1934/35 začal v sobotu 1. září 1934. Na začátku školního roku bylo zapsáno:

Do 1. odd.	6 chlapců	2 děvčata	= 8 žáků
------------	-----------	-----------	----------

do 2. odd.	8 chlapců	8 děvčat	= 16 žáků
do 3. odd.	<u>8 chlapců</u>	<u>8 děvčat</u>	<u>= 16 žáků</u>
celkem	22 chlapců	18 děvčat	= 40 žáků.

Do státního reálného gymnasia v Hranicích chodilo 5 žáků: Jan Vavřík, Jan Oplatek, Josef Ryška, Anna Duchoňová a Ludmila Machálková.

Do chlapecké měšťanské školy v Hranicích chodili: Ladislav Brada, Josef Růžička Eduard Jakubčík, Miroslav Osikovský a Jaroslav Král.

Do dívčí měšťanské školy chodily: Ludmila Mikšíková, Marie Osikovská, Jiřina Rýparová, Jiřina Tebichová, Ludmila Velartová, Ludmila Vinklarová, Zdeňka Jednorogová, Marie Hapalová, Irena Šindelová a Julie Rorečková.

Změny v počtu žáků: Vlastimila Hapalová odstěhovala se na radu lékaře, k vůli změně vzduchu, ke staříčkům do Olšovce u Hranic a chodila tam od 4.3.1935 do školy. – Karel Hlaváček chodil zde do školy od 1.9. do 31.10.1934, pak odjel s rodiči do Mariánských Hor {u Ostravy} a vrátil se opět na jaře v dubnu do Zbrašova.

Školní rok 1934/35 skončil s 39 žáky a to s 22 chlapci a 17 děvčaty.

Zdravotní stav žactva byl v zimních měsících méně uspokojivý. V prosinci vyskytla se chřipka a kašel, v únoru a březnu černý kašel. Celý měsíc leden byla nemocná Miroslava Sternová. Na černý kašel onemocněli: Oldřich Chromý, Otto Nedvic, Zdeněk Šnejdrlo a Marie Šnejdrlová.

Procento zameškání za celý rok bylo 1,7 %. V měsíci květnu a červnu byli očkovaní proti záškrtu téměř všichni žáci do 10 let věku a sice: Vojtěch Brada, Oldřich Chromý, Miroslav Mikšík, Otto Nedvic, Lubomír Šnitzer, Antonín Vinklar, Marie Šnejdrlová, Vlasta Velecká, Josef Orava (2×), Eduard Roreček, Anna Kopřivová, Miloslava Mikšíková, Tomáš Vavřík, Marie Paličková, Věra Šnitzerová, Milena Vinklarová.

V tomto školním roce byl správcem školy a třídním učitelem Karel Šnitzer. Ženským ručním pracem vyučovala sl. Vlasta Červenková z Drahotuš. náboženství římskokatolickému vyučoval P. Karel Krajíček kaplan z Hranic, náboženství československému farář církve čsl. František Sedláček z Drahotuš.

Školu visitoval okresní školní inspektor Rudolf Strýček dne 29. března 1935. Dle inspekční zprávy je řízení správné, úřední agenda vedena pečlivě. Pěkně je vedeny zvláště školní kronika. Vnější stav školy je úplně dobrý. V učebně i na chodbách je náležitá čistota a vkusná výzdoba. Vnitřní stav školy je velmi dobrý. Vyučovací postup je zcela

správný, u žáků jeví se živý zájem o vyučování, jejich odpovědi jsou správné a úplné. Také písemné práce a výkresy jsou velmi úhledné. Kázeň žáků je velmi dobrá.

Členy místní školní rady byli František Vavřík předseda, František Ryška místopředseda a Karel Šnitzer správce školy.

Školní rozpočet na rok 1935 sestaven byl ve schůzi místní školní rady dne 13. listopadu 1935 takto:

Řádná potřeba	3484,— Kč
mimořádná potřeba	0,— Kč
Úhrady nebylo.	

Účty školní za rok 1933:

Příjem celkem	7167,62 Kč
vydání	<u>7166,59 Kč</u>
hotovost	1,03 Kč.

Ve školním roce 1934/35 přibýlo do školního inventáře:

Česká matka (obraz)	23,20 Kč
Bokšay: Život na rusínské chatě (o.)	23,20 Kč
Myslivec: Brno (obraz)	23,20 Kč
Malý: Bratislava (obraz)	23,20 Kč
Vranovská přehrada (obraz)	8,— Kč
Karlštejn (obraz)	12,— Kč
zámek Hluboká (obraz)	12,— Kč
hrad Štramberk (obraz)	10,— Kč
Lány, Topolčianky (obraz)	10,— Kč
Karlovy vary (obraz)	8,— Kč
Stříbrný: Jánošík (obraz)	21,20 Kč
Kde domov můj, Nad Tatrou sa blýská	17,50 Kč
znaky republiky čsl. malý, střední a velký	
naše hlavy (Vrchlický, Čech, Švehla, Švec)	5,— Kč
Suttner: Malá vlastivěda	8,50 Kč
T.G. Masaryk	15,— Kč
Dr. M. Tyrš	

Do žakovské knihovny zakoupeny knihy:

Václav Salcman: První kroky	8,— Kč
Fr. Král: Jano	3,80 Kč
Jan Hostáň: jinak pradědové, jinak my	4,— Kč
Dr. Sturm: Co rád jíš	3,50 Kč
Karel Sellner: Z Bezděžských lesů	14,— Kč
Boh. Tožička: Malé pohádky	4,— Kč
Anna Příhodová: Milé chvíle	3,80 Kč

Jan Hostáň: Pes a kočka	3,50 Kč
Jos. Prechal: Tulák stop	9,50 Kč
Sturm-Kubálek: Pohádka o Honzovi	2,50 Kč
Strum-Kubálek: Hadí koruna	2,50 Kč
Sturm-Kubálek: Co dokáže elektřina	4,80 Kč
časopis Mládí roč. 1934/35	
Záhorská kronika roč. 1934/35.	

Do učitelské knihovny:

Brosman: píseň nejkrásnější Kde domov můj
 Příbyl: Svátek republiky 7. březen 1850-1935
 Gustav Habrman: Král Jugoslávie slovem i obrazem
 Jos. Balvín: Náš okres a okolí
 Jos. Balvín: Náš okres
 vlastivěd. prac. časopis: U nás
 vlastivěd. prac. časopis: Náš domov
 vlastivěd. prac. časopis: Naše Republika 1934/35
 Záhorská kronika 1934/35 – Fröhlich
 Krčma: Pohybová prvouka I., II.
 Krčma-Ryš : Podrobné rozborly tělesné výchovy

Rodičovské sdružení. Řádná valná hromada konána 25. února 1935 o 7. hod. večer ve škole.

V roce 1934 mělo rodičovské sdružení 53 členy, o nichž vybráno 195,- Kč. Zprávu o činnosti podal jednatel Karel Šnitzer. Dle této zprávy pořádala škola za součinnosti a finanční podpory rodičovského sdružení:

1. Oslavu 28. října
2. Vánoční slavnost s nadílkou
3. Dne 18.3.1934 žákovské divadlo „Pro princeznu Svobodu“
4. Dne 10. května 1934 Svátek matek
5. Poučný žákovský výlet na Helštýn.

Dle zprávy pokladniční činil:

Příjem	1230,65 Kč
vydání	<u>1116,50 Kč</u>
hotovost	14,15 Kč.

Funkcionáři jako roku předešlého.

Slavnosti a besídky:

V předvečer 28. října 1934 pořádán lampiónový průvod od radnice na horní Zábrání, pak vesnicí až na Baránku a zpět k radnici.

Dne 28. října 1934 konána oslava výročí naší samostatnosti o 2. hod. odpoled. ve škole, za velké účasti zdejších občanů. Program:

1. Vztyčení státní vlajky
2. Slibujeme, přísaháme
3. Jsem Moravan (píseň)
4. Prapory (Mezsner, Velecký)
5. Písníčka K svátku svobody (Hlaváček, Šnejdrla)
6. 28. říjen (Věra Bradová, Osikovská)
7. Svobodě (Paličková, Božena Mikšíková)
8. Proslov správce školy o dr. Miroslavu Rastislavu Štefánikovi
(k 15. výr. jeho tragické smrti)
9. Tatičku náš Masaryku (1. odd.)
10. Boleslav (tanec)
11. Ukolébavka
12. Slibujeme (Sternová)
13. Červená modrá fiala (tanec)
14. Říkaný na písmenka (1. a 2. odd.)
15. Sl. republika
16. Hymny.

V neděli 23. prosince 1934 o 2. hod. odpo. ve škole slavnost vánočního stromku s nadílkou. Před touto vánoční slavností konána oslava 100. výročí naší krásné hymny Kde domov můj.

Pocta národní a státní hymně: Slavnostní scéna – píseň Kde domov můj; deklamace: Buď pozdravena písni krásná, písni velebná, posvátná naše hymno, mluvíš k duším, hovoříš k srdcím, velebíš rodný kraj, jsi jemná krásná a svižná, bujará, budiž blahé vzpomínky, jsi tvůrčí myšlenkou. Úchvatná je barvitost tvých melodických tónů ... dle Brosmana; (recitovali: Šindel, Sternová, Tomáš Vavřík, Mastilová, Humplík, Šnitzerová, Růžička, Osikovský, Marie Machálková.)

O vzniku naší státní hymny promluvil správce školy Karel Šnitzer. Následovaly básně: Zdar státní hymně!, Z vůle boží.

Pak konána slavnost vánočního stromku:

O svátcích lásky, míru a pokoje promluvil správce školy. Či byly první vánoce? Chudého dítěte. Letos budou leckde smutné vánoce. bude mnoho těch, kterým nebude dopřáno usínati s miloučkým dárkem od Ježíška. Proto je letošního roku více než kdy jindy třeba nápomoci.

Žáci přednášeli básně a zpívali vánoční koledy:

- Štědrovečerní koleda (báseň Slávka Bradová)
- Sv. Mikuláš (Míla Vinklarová)
- Zaťukal mi andělíček (Eda Roreček)
- Tatičku, mamičko – píseň vánoční (Božka Mikšíková)
- Mikuláš (Velecký, Mezsner)

Bratři a sestřičky – píseň

Vánoční kouzlo (Vojta Mastil)

Modlitbička (Slávka Mikšíková)

Pohádka (Jiří Hantek)

Prosba k Mikuláši (Kočí)

Vánoční ukolébavka – píseň (F. a Vl. Zlámalovi)

Zpěv pastýřů, s průvodem harmonia a mladých houslistů (Jarmila Mikšíková, Jiří Kočí, Emil Šindel, Růžička, Šnitzerová, Marie Machálková, Drahomíra Kočí)

Pak poděleny děti školními potřebami (sešity, kreslicími listy, tužkami, pery) a pomeranči.

Školních potřeb a pomerančů zakoupeno za 330,05 Kč. pomeranči poděleny děti mladší 6 let a žáci z měšťanských škol a gymnasia.

Žákovské divadlo:

„Krkonoš a kmotr Kalous“ (pohádková veselohra se zpěvy a tanci od Jaroslava Průchy). Hráli všichni žáci zdejší školy a vypomáhali chlapci a děvčata z měšťanských škol a Jiří Kočí z gymnasia.

Osoby:

Krkonoš	Miroslav Osikovský (měšť. šk.)
Kalous	Jiří Kočí (gymnasium)
Kalouska	Věra Šnitzerová
Marta	Marie Mikšíková
Broukalka	Marie Machálková
Mikulášek	Josef Humplík
Nekvinda	Miloš Růžička
Kubiček	Tomáš Vavřík
Strnadka	Jarmila Mikšíková
Anča	Marie Hapalová (měšť. šk.)
Lenka	Jaroslava Mastilová
Tonča	Zdeňka Jednorogová (měšť. šk.)
Stázka	Františka Vlácilová (měšť. šk.)
Božka	Irena Šindelová (měšť. šk.)
Julča	Julie Rorečková (měšť. šk.)
Jirka	Emil Šindel
Jarouš	Riša Mezsner
Vašík	Ladislav Velecký
Petřík	Jiří Hantek
Hoši: František Zlámala, Josef Orava, Eduard Roreček	
Milena	Mirka Sternová
Jasnuška	Osikovská
Rusava vily	Marie Paličková

Černohlávka	}	Věra Bradová
Vřesana		Božena Mikšíková
Hnědoočka		Milada Králíková
Komárek	}	Radomír Kočí
Šoupálek		Vojtěch Mastil
Chuchválek		Vinklerová a Luboš Šnitzer
Zaválek	}	Zdeněk Šnejdrla
Chechtálek		Vladislav Zlámala
Rousálek		Kopřiva

trpaslíci ostatní: Otto Nedvic, Vojtěch Brada, Oldřich Chromý,
Miroslav Mikšík, Antonín Vinklar

Potřebné kostýmy zapůjčeny za úhrnný obnos 20 Kč od Sokola z Hustopeč. Scházející pořídila paní Zdeňka Kočí, obchodnice. Žáky velmi případně namaskoval p. ..{?}... z Hranic za 30 Kč.

Nacvičování divadelního kusu, i provedení stanovené na 7.4, bylo stále narušováno chřipkou, která herce, jednoho po druhém, zachvacovala. Divadlo se hrálo až ve čtvrtek 11. dubna 1935 o 8. hod. večer v hostinci p. Leopolda Prášila. Návštěva byla tentokrát velká, zvláště mnoho hostů ze sanatoria se dostavilo. Divadelní hra se obecnstvu líbila, děti hrály přirozeně.

Příjem	313,— Kč	(vstupné 3 Kč/sedadlo
vydání	163,50 Kč	1,50 Kč/stání)
zůstatek	149,50 Kč.	

Oslava svátku matek.

Dne 12. května 1935 pořádána ve škole o 2. hod. odpo. oslava svátku matek. Program:

1. Přivítání přítomných
2. Maminky mají svátek (správce školy)
3. Milá maminko (Machálková, Sternová)
4. Proto mě drahá (píseň)
5. Až já budu velký (Vavřík, Mastilová)
6. Pochod mladých houslistů a Hudbou k srdci, valčík
7. Petrklíč (Luboš Šnitzer, Slávek Mikšík, Velecká, Brada)
8. Pomoc utonulému
9. Ke svátku matek (Josef Humplík)
10. Matičkám – zpěv
11. Neprodám (1. odd.)
12. Krvácení z ran
13. Kupředu, kvapík – Dětský rozmar – Milada
14. Přání matičce (Kočí, Mastil)

15. Maminčiny ruce (Šnitzerová, Jarmila Mikšíková)
16. Své mamce (Chromý, Šnejdrlová)
17. Popálení a opaření
18. Upomínka z dětského plesu, S veselou myslí
19. Obvazy
20. Poděkování, Kytice
21. Čiňme se! (pochod)
22. Hymny.

Při této oslavě byly předvedeny ukázky „první pomoci“. Potřebné obvazy, šátky, lékárníčky zapůjčil Čeněk Hantek, masér z Teplic. Jmenovaní také vypomáhal ochotně při nacvičování.

Hudební vložky sehráli na housle s průvodem harmonia Jiří Kočí, Emil Šindel, Miloš Růžička, Věra Šnitzerová, Jarmila Mikšíková, Drahomíra Kočí a Marie Machálková.

Oslava ukončena hymnou.

Oslava 85. narozenin Tatíčka presidenta T. G. Masaryka ve Zbrašově:

I. Školní oslava. Ve středu 6.3.1935 o 9. hod. shromáždili se všichni žáci zdejší školy ve vyzdobení školní světnici ku pořádání oslavy 85. narozenin pana presidenta republiky Čsl. T. G. Masaryka. Program oslavy:

1. Žáci zapěli „Zdravici“: Nejen pouhá slova, ale srdce vřelé dnes klademe v ruce Osvoboditele; píseň Tatíčku starý náš.
2. Proslov správce školy k 85. narozeninám pana presidenta republiky (do ½ 10. hod.)
3. Od ½ 10. hod. poslech státních hymen a rozhlasového projevu p. ministra školství a národní osvěty
4. Žáci přednesli tyto oslavné básně:
 - a) Cestička k srdci (1.odd.)
 - b) Pluky bílé samotných andílků (8 děvčat-družiček)
 - c) Modlitba za tatíčka (5 chlapců)
 - d) Jaro na uvítanou (dětský slib)
 - e) Host s kytíčkou sněženek, píseň Teče voda, teče
 - f) Tatíček má svátek

Zapěním státních hymen oslava skončena.

II. Slavnostní schůze obecního zastupitelstva ve Zbrašově. Ve středu 6.3.1935 o 11. hod. shromáždilo se všech 12 členů obecního zastupitelstva a četné obecní občanstvo v zasedací síni obecní radnice ku slavnostní schůzi obecního zastupitelstva. Program schůze:

1. Zahájení
2. Ustanovení ověřovatelů zápisu
3. Slavnostní proslov starosty obce
4. Projednání návrhu obecní rady, aby jmenován byl pan prezident republiky Čsl. T. G. Masaryk čestným občanem obce Zbrašova
5. Hymny

ad 1. Schůzi zahájil starosta Josef Machálka srdečným přivítáním přítomných.

ad 2. Ověřovateli protokolu ustanoveni pánové Vladislav Damek a Čeněk Gadas.

ad 3. Starosta přednesl slavnostní proslov k 85. narozeninám p. pres. republiky T. G. Masaryka. Zdůraznil velikost jeho životního díla – naši státní samostatnost. Ve věku vpravdě požehnaném stojí náš milý prezident v čele našeho mladého státu, stará se o něj s láskou otcovskou a pochopením. Laskavý osud je nám nakloněn, že nám jej zachovává pro první doby naší svobody. Jsme šťastni, že žijeme s ním, on klade s námi pevné základy nového chrámu Svobody a šťastné budoucnosti veškerého lidu v čsl. republice. ...

ad 4. Po tomto proslovu přednesl starosta návrh obecní rady, aby zvolen byl p. pres. T.G.Masaryk čestným občanem naší obce a dal o tomto návrhu hlasovati. Obecní zastupitelstvo, hlasy všech přítomných, souhlasilo s návrhem obecní rady, čímž pan prezident rep. T.G.Masaryk zvolen byl čestným občanem obce Zbrašova.

Po této volbě učinil slavnostní projev správce školy Karel Šnitzer.

Obecní zastupitelstvo usneslo se pak jednomyslně, aby z této schůze zaslán byl kanceláři kabinetu pana presidenta republiky k jeho 85. narozeninám pozdravný telegram tohoto znění:

Slovutný pane presidente!

Obecní zastupitelstvo ve Zbrašově, politický okr. Hranice, ve své schůzi konané dnes o 11. hod. dop. k Vaším 85. narozeninám, vás pozdravuje a vysílá vroucí přání, abyste dlouho ještě zdrav a vesel osudy naší drahé republiky řídil.

Josef Machálka, starosta.

ad 5. Zapěním státních hymen slavnostní schůze skončena.

III. Lampiónový průvod a pálení hranice ve středu 6.3.1935 o 7. hod večer.

Před 6. hod. shromáždili se žáci zdejší školy a také žáci, kteří chodí do gymnasia a měšťanských škol a téměř všichni občané zbrašovští a někteří lázeňští hosté před obecní radnicí, kdež od 6 hod. do 6.20 hod. koncertovala hudba.

V 6.20 hod. vyšel od radnice lampiónový průvod, který tvořili žáci, hudba, členové obecního zastupitelstva, členové hasičského sboru ve slavnostních stejnokrojích a mnoho občanstva, na horní konec vesnice {na Zábrani}, odtud zpět vesnicí na Baránku. tam zapálena, odpoledne přichystaná, hranice a starosta hasičského sboru přečetl, po srdečném přivítání přítomných účastníků manifest, vydaný Svazem československého hasičstva. Pak zahrála hudba státní hymny. Průvod nastoupil zpáteční cestu podél sanatoria k radnici. Lázeňští hosté, kteří pro churavost se průvodu zúčastniti nemohli, pozorovali jej z oken a balkonů sanatoria.

Před radnicí zapělo obecnstvo milou píseň „Tatíčku starý náš“. Starosta obce Josef Machálka pronesl pak pročitěný proslov k 85. narozeninám našeho Osvoboditele. Po proslovu oznámil, že obecní zastupitelstvo zvolilo pana presidenta T.G.Masaryka čestným občanem obce Zbrašova.

Státními hymnami slavnost skončena.

IV. Ve čtvrtek 7.3.1935 mnoho občanů zdejší obce zúčastnilo se oslavy konané v Hranicích na náměstí o 9. hod. dop.

Při všech shora uvedených oslavách dávali občané zřejmě najevo lásku, vděčnost a oddanost staříčkému presidentu našemu.

Poučný výlet na „Údolní přehradu na Bystřičce“.

Dne 18. června 1935 podniklo 27 starších žáků poučný výlet na údolní přehradu na Bystřičce. Se žáky jela paní doktorová Sternová a slečna Drobilová s jednou dámou z Moravské Ostravy.

<i>Náčrtek-mapka trasy výletu</i>
--

Výletníci ráno o ½ 7. hod. ze zastávky Teplice nad Bečvou odjeli do Krásna nad Bečvou a odtud do Růžďky. Za pěkného červnového rána šli pak z Růžďky pěšky po lesnaté stráni podél okresní silnice ku „Přehradě“.

Na přehradě pobýli od ½ 11. do 12 hod., načež šli na Hrubou Lhotu, do Stříteže nad Bečvou a odtud do Zašové na nádraží. Za jasného počasí byl z návrší krásný pohled do obou údolí.

O ½ 4. hod. přijeli do Krásna a šli si ihned prohlédnout Valašské Meziříčí. Byl tam toho dne výroční trh. Prošli botanickou zahradou, šli pak k ústavu hluchoněmých, kde se zrovna upravovalo výstaviště.

V zahradě U Půstů dostali žáci po sodovce, odpočinuli si tam a šli pak zpět na nádraží do Krásna.

Z Krásna vyjeli o ¾ na 7 a o ½ 8. hod. přijeli do Teplic.

Výlet se všem líbil. Chudým žákům zaplácena byla jízda z pokladny rodičovského sdružení.

Dne 9. října 1934 stali se král Spojeného státu Jugoslávie Alexandr I. a francouzský ministr zahraničí *Jean Louis Barthou* obětí atentátu v *Marseille*. Na školní budově vyvěšen byl vyvěšen smuteční prapor a k žactvu byl učiněn vhodný projev o události. Žáci 3. oddělení psali o tom první školní úlohu.

Dne 29. dubna 1935 konala se ve zdejší škole zkouška z římskokatolického náboženství, za přítomnosti světícího biskupa Msgr. Stavěla z Olomouce.

Všichni žáci byli pojištěni na úraz u První české vzájemné pojišťovny, č. pojistky 102.118.

Na župním hasičském výletě, {*konaném dne 29. července 1935 na Zbrašově v rámci oslav 40letého trvání sboru*}, předvedli žáci některé ukázky poskytování první pomoci, na výletišti v zahradě u Mastilů.

Dne 29. června 1935 vykonán byl předběžný zápis žáků pro školní rok 1935/36. Bylo zapsáno:

Do 1. odd.	1 chlapec	1 děvče;	2 žáci,
do 2. odd.	9 chlapců	2 děvčata;	11 žáků,
do 3. odd.;	10 chlapců	9 děvčat;	19 žáků,
celkem	20 chlapců	12 děvčat;	32 žáků.

Do reálného gymnasia byli přijati: Marie Machálková, Jarmila Mikšíková a Věra Šnitzerová.

Do měšťanské školy chlapecké: Miloš Růžička, Tomáš Vavřík, Josef Humplík.

Do měšťanské školy dívčí: Jaroslava Mastilová, Marie Mikšíková a Helena Osikovská.

Školní rok 1934/35 skončil s 39 žáky a to 22 chlapci a 17 děvčaty v pátek 28. června 1935.

V srpnu 1935.

Karel Šnitzer, správce školy.

21.11.1935.

R. Strýček, okr. šk. inspektor

— x X x —

{*Konec zápisů ve školní kronice vedené od
února 1890 do srpna 1935.*}

{Na poslední straně vlepena fotografie žáků školy a řídícího učitele pana Karla Šnitzeru na louce „Býčíně“, v pozadí je Černotínská vápenka. Žáky na fotografii mi pomohly poznat pamětnice setry Mikšíkovy: Ludmila Katanová-Mikšíková a Božena Mikšíková, kterým tímto za tuto pomoc děkuji. — Ladislav Chromý v r. 2003.}

Jména vyfotografovaných: Řídící učitel Karel Šnitzer;

Zadní řada zleva: Ladislav Velecký, Tomáš Vavřík, Vojtěch Mastil, ?, Jiří Hantek, Halena Osikovská, Jaroslava Mastilová, Jarmila Mikšíková, Věra Šnitzerová, Miloš Růžička, Ludmila Machálková, Emil Šindel, Richard Mezsner, Josef Humplík, František Zlámala, Eduard Roreček;

Prostřední řada zleva: Miloslava Mikšíková, Milena Vinklarová, Marie Šnejdrlová, Vlasta Velecká, Anna Kopřivová, Božena Mikšíková, Milada Králiková, Marie Paličková, Stanislava Bradová, Marie Mikšíková, Miroslava Sternová, Marie Machálková;

Přední řada zleva: Karel Hlaváček, Vladislav Zlámala, Vladimír Šnejdrlo, Josef Orava, Miroslav Mikšík, Otto Nedvic, Oldřich Chromý, ?, Antonín Vinklar, Vojtěch Brada, Lubomír Šnitzer, Zdeněk Šnejdrlo.

